

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA NOVOG
VINODOLSKOG 2015. – 2020.

iDEO PLAN
Mletačka 12
52100 Pula
+385(0)95-55-060-55
www.ideoplan.hr

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA NOVOG VINODOLSKOG 2015. – 2020.

NARUČITELJ
Grad Novi Vinodolski
Trg Vinodolskog zakona 1
51250 Novi Vinodolski

2015. sva prava pridržava iDEO PLAN, Pula

Sva prava pridržana; niti jedan dio ovog izdanja ne može biti ponovo izdan, prodan ili iznajmljen bez prethodnog pismenog pristanka tvrtke iDEO PLAN, Pula.

Suradnici:

Prof.dr.sc. Marli Gonan Božac

Dr.sc. Patricia Zanketić

Lektorica:

Ana Božić Blažević, prof.

KAZALO

1. UVOD-RIJEČ GRADONAČELNIKA	1
2. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE	3
2.1. STRATEGIJA RAZVOJA	5
2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA GRADA NOVOG VINODOLSKOG	8
2.3. FINANCIRANJE RAZVOJA	9
2.4. IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI	10
3. OPĆI PODACI.....	12
3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE I GRADA NOVOG VINODOLSKOG.....	12
3.1.1. PROSTOR I PRIRODNA OBILJEŽJA	15
3.2. DEMOGRAFSKO STANJE GRADA NOVOG VINODOLSKOG.....	22
3.2.1. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST	31
3.3. PRIRODNI RESURSI.....	34
3.3.1. RELJEF I TLO	34
3.3.1.1. SEIZMIČNOST	36
3.3.2. KLIMATSKA OBILJEŽJA	37
3.3.3. KAKVOĆA ZRAKA	38
3.3.4. VODOTOCI I VODE.....	39
3.3.4.1. MORE I PLAŽA	40
3.3.5. FLORA I FAUNA.....	41
3.3.5.1. ŠUMARSTVO I LOVSTVO.....	45
3.3.6. KULTURNA BAŠTINA.....	48
3.3.7. ZAŠTITA OKOLIŠA.....	54
3.3.8. PROSTORNO UREĐENJE	58
4. INFRASTRUKTURA.....	62
4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA	62
4.1.1. CESTOVNI PROMET	62
4.1.2. ŽELJEZNIČKI PROMET	64
4.1.3. POMORSKI PROMET	64
4.1.4. ZRAČNI PROMET	65
4.1.5. JAVNI PROMET	66
4.1.6. PROMET U MIROVANJU	66

4.2. SUSTAV VODOOPSKRBE	66
4.3. SUSTAV ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA	68
4.4. ENERGETSKI SUSTAV	70
4.4.1. ELEKTROOPSKRBA	70
4.4.2. PLINOPSKRBA.....	72
4.4.3. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE	72
4.4.4. JAVNA RASVJETA.....	72
4.5. POŠTANSKI I TELEKOMUNIKACIJSKI SUSTAV	73
4.6. ICT INFRASTRUKTURA.....	74
4.7. ZBRINJAVANJE OTPADA.....	75
5. ANALIZA GOSPODARSTVA	78
5.1. STRUKTURA GOSPODARSTVA	79
5.2. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO	86
5.3. TURIZAM.....	90
5.3.1. POVIJESNI RAZVOJ TURIZMA.....	91
5.3.2. TURISTIČKA KRETANJA I SMJEŠTAJNI KAPACITETI.....	93
6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	106
6.1. PREDŠKOLSKI (I ŠKOLSKI) ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	106
6.2. KULTURA I SPORT	112
6.2.1. KULTURA.....	112
6.2.2. SPORT.....	116
6.3. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	118
6.3.1. ZDRAVSTVO.....	118
6.3.2. SOCIJALNA SKRB.....	119
7. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA I ANALIZA PRORAČUNA GRADA NOVOG VINODOLSKOG.....	126
7.1. ORGANIZACIJSKI USTROJ GRADA NOVOG VINODOLSKOG.....	128
7.2. ANALIZA PRORAČUNA GRADA NOVOG VINODOLSKOG.....	130
7.3. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EU FONDOVA...	146
7.4. EU FONDOVI U FINACIJSKOJ PERSPEKTIVI 2014. – 2020.....	148
7.4.1. PARTNERSKI SPORAZUM.....	149
7.4.2. OPERATIVNI PROGRAMI.....	150
7.5. PARTNERSTVO PRIVATNOG I JAVNOG SEKTORA.....	153
7.5.1. MODELI JAVNO – PRIVATNOG PARTNERSTVA	157

7.5.2. EU FONDOVI I JAVNO - PRIVATNO PARTNERSTVO	157
8. RAZVOJNE POLITIKE, KLJUČNI DOKUMENTI VIŠIH RAZINA VLASTI I SURADNJA	158
8.1. REGIONALNA POLITIKA RH	158
8.2. ZNAČAJ STRATEGIJE „EUROPA 2020“ ZA REGIONALNI RAZVOJ.....	161
8.3. ZAJEDNICA NA ČELU LOKALNOG RAZVOJA – CLLD PRISTUP	163
8.4. REGIONALNA RAZVOJNA POLITIKA U PRIMORSKO – GORANSKOJ ŽUPANIJI.....	164
8.4.1. PROSTORNI PLAN PRIMORSKO–GORANSKE ŽUPANIJE	164
8.4.2. RAZVOJNA STRATEGIJA PRIMORSKO – GORANSKE ŽUPANIJE 2011.– 2013. GODINE.....	164
8.4.3. GLAVNI PLAN RAZVOJA TURIZMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE	166
8.4.4. OSTALI STRATEŠKI DOKUMENTI VAŽNI ZA RAZVOJ PRIMORSKO–GORANSKE ŽUPANIJE.....	167
8.5. LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE	167
8.5.1. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA – LAG “Vinodol“	168
8.6. SURADNJA	169
9. GOSPODARSKA KRETANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJI.....	171
9.1. STANJE GOSPODARSTVA.....	171
9.1.1. PROIZVODNA STRUKTURA BDP–a	173
9.1.2. RASHODNA STRUKTURA BDP – a	174
9.1.3. ZAPOSLENI I NEZAPOSLENOST.....	175
9.2. INDEKS RAZVIJENOSTI I PODUZETNIŠTVO	176
10. STRATEGIJA RAZVOJA	179
10.1. VIZIJA RAZVOJA GRADA NOVOG VINODOLSKOG.....	180
10.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE	181
11. PLAN IMPLEMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE	240
11.1. UVOD.....	240
11.2. INSTITUCIONALNI OKVIR.....	241
11.3. RASPODJELA ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU	242
11.4. NADZOR I EVALUACIJA	244
12. ZAKLJUČAK	245
13. POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA	247

1. UVOD – RIJEČ GRADONAČELNIKA

Dragi sugrađani,

strategija razvoja Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2015. do 2020. godine predstavlja najvažniji strateški razvojni dokument čiji je glavni cilj pronaći i uspostaviti optimalan model razvoja svih sastavnica društveno-gospodarskog razvoja našeg grada. Tijekom izrade Strategije vodili smo se načelima transparentnosti, konsenzusa, jednakosti i partnerstva pa smo u proces izrade ovog važnog dokumenta uključili brojne institucionalne, društvene i gospodarske dionike, kako bi zajednički utvrdili naše razvojne potrebe, potencijale i pravce budućeg razvoja. Tako je definirana vizija razvoja koja se prvenstveno temelji na jačanju turizma, održivom korištenju bogate kulturne i prirodne baštine, privlačenju novih investicija i razvoju poljoprivrednih djelatnosti.

Nakon dugogodišnje gospodarske recesije koja je obilježila proteklo razdoblje, a rezultirala je padom gospodarskih aktivnosti, povećanjem nezaposlenosti, usporavanjem razvoja komunalne i društvene infrastrukture, te brojnim drugim problemima s kojima se svakodnevno suočavamo, čekaju nas brojni izazovi. S ciljem rješavanja navedenih problema, postizanja visoke razine kvalitete života, stvaranjem konkurentnog gospodarskog okruženja koje doprinosi kreiranju novih radnih mjesta, vodit ćemo se postavljenim razvojnim ciljevima koji kroz pripadajuće mjere sadrže konkretne odgovore i rješenja.

Ulaskom u Europsku uniju dobili smo jedinstvenu priliku iskoristiti sve prednosti koje nudi zajednička kohezijska politika. Uspješnost u korištenju instrumenata kohezijske politike ovisi o jasnoći i usklađenosti postavljene vizije razvoja, kvaliteti pripreme razvojnih projekata i zajedničkoj suradnji institucija Grada, poduzetnika, obrtnika, udruga civilnog društva i građana. Provedbom planiranih mjera povećava se dostupnost i kvaliteta javnih dobara i usluga usmjerenih stanovništvu i gospodarstvu, a grad Novi Vinodolski profilirati će se kao cjelogodišnja turistička destinacija i poželjno mjesto za investicije koje se temelje na novim tehnologijama i inovacijama.

U izradi ovog dokumenta sudjelovale su brojne osobe iz javnog, privatnog i civilnog sektora, te poduzetnici, obrtnici i poljoprivrednici pa im se ovim putem zahvaljujem na nesebičnom radu i doprinosu, čime su pomogli da dobijemo kvalitetan strateški razvojni dokument.

Novi Vinodolski, Prosinac, 2015.

Oleg Butković

Gradonačelnik Grada Novi Vinodolski

2. PRISTUP IZRADI RAZVOJNE STRATEGIJE

Strategija razvoja jedinice lokalne samouprave predstavlja strateški razvojni dokument jedinice lokalne samouprave. Ovim strateškim dokumentom donosi se vizija razvoja jedinica lokalne samouprave koja odražava najbolju moguću predviđajuću budućnost tj. što ona želi postići i kako će jedinica lokalne samouprave izgledati kada ostvari postavljene ciljeve. Nakon provedbe svake strategije potrebno je evaluirati postignute rezultate i započeti novi proces planiranja razvoja s istim i/ili novim postavljenim ciljevima. Kako se radi o kompleksnim razvojnim procesima koji otvaraju niz novih pitanja, u kojima se posebna pažnja posvećuje izazovima pripreme institucionalnih struktura na lokalnoj razini i jačanju njihovih kapaciteta u pripremi razvojnih programa i projekata, potrebno je poštivati vertikalnu koherentnost lokalne strategije sa strategijama više razine planiranja razvoja. U sustavnom pristupu planiranju razvoja nužno je poštivati piramidu strategija, odnosno planova na području Republike Hrvatske, koja se sastoji od tri razine djelovanja: državne, regionalne i lokalne razine.

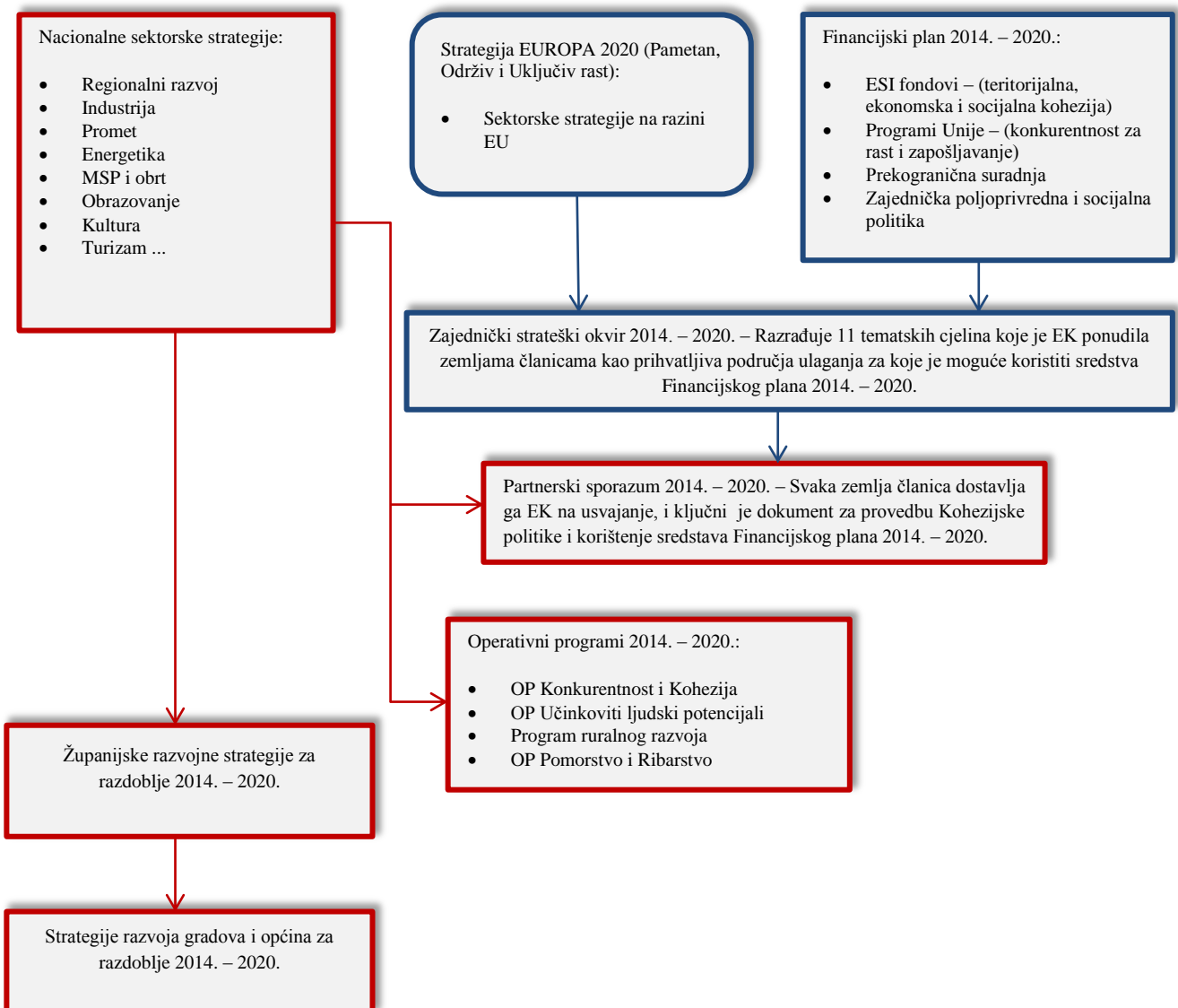
Država izrađuje strategiju razvoja, strateške okvire u kojem smjeru treba razvijati sve gospodarske i društvene sektore, te koja su područja od nacionalnog interesa. Sukladno tome, planiranje razvoja se spušta na niže razine odnosno na regionalnu i lokalnu razinu. Upravo navedene institucionalne strukture predstavljaju osnovu za buduće korištenje bespovratnih sredstava Europske unije u programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine.

U Republici Hrvatskoj sustav planiranja ima sljedeće elemente:

- Sektorske strategije RH - donose ih Vlada i Sabor Republike Hrvatske
- Županijske razvojne strategije – donose ih Županije u suradnji s pripadajućim jedinicama lokalne samouprave
- Strategije razvoja gradova i općina – donose ih gradovi i općine u suradnji sa svim zainteresiranim dionicima (građani, poduzetnici, udruge i sl.).

Jedan od učinaka ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, s aspekta strateškog planiranja razvoja je „proširenje“ vertikalne koherentnosti u smislu ostvarenja strateških ciljeva na razini Unije. Navedeno podrazumijeva nužnost usklađivanja nacionalnih strategija s europskim, regionalnih i županijskih s nacionalnim, a lokalne razvojne strategije s regionalnim i županijskim. U nastavku je prikazan sustav strateškog planiranja.

Dijagram 1: Sustav strateškog planiranja

Izvor: obrada autora

Ako promatramo učinak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju s institucionalnog aspekta važno je naglasiti da Europska unija snažno potiče regionalni razvoj i decentralizaciju. Razvoj država članica trebao bi ići smjerom „bottom – up“ (odozdo prema gore), što za JL(R)S znači preuzimanje odgovornosti za definiranje i provođenje razvojnih strategija koje su u svojim konačnim ciljevima koherentne sa strategijama viših razina vlasti, a što je prikazano na dijagramu 1. Uz preuzimanje odgovornosti Europska unija korisnicima omogućuje korištenje raznih financijskih programa i instrumenata u svrhu jačanja institucionalnih kapaciteta lokalnih i regionalnih razina vlasti koji su dostupni Republici Hrvatskoj od 01.07.2013. godine. Spomenuti financijski programi i instrumenti dostupni su kroz Europske strukturne i investicijske fondove (ESIF, eng. European Structural and Investment Funds) te razne Programe Unije. Sredstva Unije se koriste za ostvarenje ciljeva

kohezijske politike odnosno podupiranje razvojnih projekata u svim državama članicama u svrhu povećanja konkurentnosti, ekonomskog i društvenog blagostanja građana. Stoga je od izrazite važnosti da lokalna javna uprava, koja djeluje na regionalnoj razini bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje navedenih sredstava. Više o kohezijskoj politici Unije i instrumentima financiranja razvojnih projekata, bit će u 7. poglavlju „Financiranje javnih potreba“.

2.1. STRATEGIJA RAZVOJA

Pristup izradi predmetnog dokumenta kojim se planira društveni i gospodarski razvoj uključuje preporučenu metodologiju izrade iznimno važnog planskog dokumenta kakav je strategija razvoja JL(R)S i osnovnih načela strateškog menadžmenta. Pojam „strateški menadžment“ podrazumijeva prije svega dugoročni pristup planiranju u privatnom sektoru, analizu interne i eksterne okoline, definiranje vizije, misije i ciljeva, formuliranje strategije, implementaciju strategije te kontrolu i evaluaciju. Ovaj pristup planiranju, po načelima strateškog menadžmenta, ima svoju primjenu i u javnom sektoru, a implementacija načela strateškog planiranja razvoja na državnoj i lokalnoj razini predstavlja nužnost i izazov, posebno danas kada nacionalna gospodarstva širom globaliziranog svijeta pokušavaju definirati strategije koje će biti u funkciji efikasnog, efektivnog i održivog razvoja. Tako ovaj dokument objedinjuje dvije osnovne funkcije.

- Prva se odnosi na njegovu funkciju ključnog strateškog dokumenta kojim se analizira postojeće stanje, definiraju potrebe, ciljevi i prioriteti, predlažu konkretne mjere i modeli kontrole i evaluacije.
- Druga funkcija ovog dokumenta odnosi se na jačanje apsorpcijskog kapaciteta Grada u korištenju bespovratnih sredstava, kroz usklađivanje razvojnih ciljeva i procesa sa županijskom razvojnom strategijom, nacionalnim sektorskim strategijama, operativnim programima i strategijom Europa 2020.

Već je navedeno da Europska unija snažno potiče razvoj prema načelu „bottom – up“ zbog neravnomjernog razvoja pojedinih regija. Tako je Republika Hrvatska prepoznala potrebu da definira regionalnu politiku koja ima utjecaj na uravnotežen i održiv razvoj, ali i na konkurentnost države na globalnom tržištu. Ovakva politika provodi se na razini država

Europske unije kako bi se smanjile gospodarske i društvene razlike između pojedinih država. Na taj način Unija odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih država članica u one manje razvijene. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje različitih država kao i njihov zajednički nastup i razvoj na globalnom tržištu. Takvom kohezijskom politikom, za koju je osigurano 351,8 milijardi eura do 2020. godine, očekuje se rješavanje sadašnjih ekonomskih i društvenih problema kao i umanjivanje vjerojatnosti pojave sadašnjih problema u budućim razdobljima. Poseban značaj za održivi razvoj jedne zemlje i njezinu konkurentnost na globalnom tržištu sačinjava upravo regionalna politika.

Za ciljeve kohezijske politike Republici Hrvatskoj, u programskom razdoblju 2014. – 2020., na raspolaganju je 8,377 milijardi eura; za poljoprivredu i ruralni razvoj 2,026 milijardi eura, a za razvoj pomorstva i ribarstva 253 milijuna eura. Uz ova, europskim proračunom dostupna bespovratna sredstva, dostupni su Programi Unije, brojne inicijative suradnje, te inovativni financijski instrumenti koji povećavaju dostupnost kapitala gospodarstvu.

Glede strateških ciljeva na regionalnoj razini trenutno je važeća Županijska razvojna strategija Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2011. do 2013. godine. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije prilagođava zakonodavni okvir vezan za razdoblje trajanja planskih dokumenata te se produljuje trajanje Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za jednu godinu odnosno na razdoblje 2011. do 2014. godine. Kako bi se osigurala usklađenost trajanja županijskih razvojnih strategija sukladno članku 5. Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN, 53/10) županijska razvojna strategija se produljuje za vremensko razdoblje sukladno Strategiji regionalnog razvoja RH. U skladu s prethodnim odredbama u 2015. godini dovršava se izrada Županijske razvojne strategije za razdoblje od 2016. do 2020. godine.

Sukladno navedenom strateški okviru Grada Novog Vinodolskog za predmetno programsko razdoblje uskladit će se prema dokumentima:

➤ na regionalnoj i lokalnoj razini:

- Strategija razvoja Primorsko–goranske županije 2011. – 2013./2015.
- Lokalna razvojna strategija LAG-a „Vinodol“ 2013. – 2015.
- Akcijski plan razvoja turizma Novog Vinodolskog
- Prostorni plan Primorsko–goranske županije

- Prostorni plan uređenja Grada Novi Vinodolski
  - Urbanistički planovi uređenja Grada Novi Vinodolski
- na nacionalnoj razini:
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011-2013¹
  - Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014-2020²
  - Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.³
  - Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013 - 2020⁴
  - Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014 - 2020⁵
  - Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2020.⁶
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske 2013-2020⁷,
- i na razini Europske unije prema Strategiji Europa 2020.⁸

Izrada ovog dokumenta omogućit će Gradu Novom Vinodolskom da odgovori na pitanje u kojem smjeru treba ići razvoj i na koji ga način ostvariti, te dati realnu sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu. Ovim će dokumentom Gradsko vijeće moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte Grada te ga koristiti pri planiranju proračuna i alokacije proračunskih sredstava.

Jedna od specifičnih funkcija ovog dokumenta je i mogućnost pozicioniranja Novog Vinodolskog u društvenom i gospodarskom pogledu, u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Stoga je potrebno napraviti kvalitetnu analizu opće i poslovne okoline Novog Vinodolskog kako bi se identificirale ključne snage i slabosti te prilike i prijetnje koje utječu na razvoj grada u narednom razdoblju. Rezultati analize okoline upotrebom SWOT matrica pokazat će postojeće stanje i razvojne mogućnosti, što će utjecati na definiranje strateških ciljeva Grada Novog Vinodolskog u budućem razdoblju.

---

¹ <http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=404>, dostupno na dan 17.06.2015. godine

² <http://www.mps.hr/default.aspx?id=3652>, dostupno na dan 17.06.2015. godine

³ <http://www.mint.hr/default.aspx?id=7973>, dostupno na dan 17.06.2015. godine

⁴ <http://www.minpo.hr/UserDocsImages/Strategy-HR-Final.pdf>, dostupno na dan 21.06.2015. godine

⁵ <http://www.mingo.hr/default.aspx?id=4980>, dostupno na dan 21.06.2015. godine

⁶ <http://www.mingo.hr/default.aspx?id=3258>, dostupno na dan 21.06.2015. godine

⁷ http://www.vlada.hr/hr/dodatno/javna_rasprava_strategija_obrazovanja_znanosti_i_tehnologije, dostupno na dan 21.06.2015. godine

⁸ http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_en.htm, dostupno na dan 21.06.2015. godine

Nadalje, ovaj će dokument pomoći pri rješavanju problema s kojima se Grad susreće, a koji se mogu odnositi na: prihode, zaposlenost, privlačenje investicija, pristup kapitalu, komunalne usluge, prometnu infrastrukturu, te na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim društvenim i gospodarskim razvojem.

2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA GRADA NOVOG VINODOLSKOG

Strategija razvoja Grada Novog Vinodolskog izrađena je prema preporučenoj metodologiji izrade Županijskih razvojnih strategija, odnosno, prema odredbama Pravilnika o obaveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija, uzimajući u obzir znanstvena načela strateškog menadžmenta pri provedbi spomenute metodologije.

Ovaj dokument je rezultat pomne analize stanja ključnih indikatora za određivanje strateških smjernica Grada Novog vinodolskog.

Nositelj ovog projekta je trgovačko društvo IDEO PLAN iz Pule.

Poseban doprinos pri koncipiranju strateških postavki, temeljem analize postojećeg stanja, dali su Partnerski tim i Radno tijelo u čijem su sastavu bili predstavnici Grada Novog Vinodolskog, LAG – a „Vinodol“, Poduzetničkog centra „Vinodol“ d.o.o. i svi oni koji su sudjelovali u procesu prikupljanja informacija i anketiranja.

Sadržajno je Strategija razvoja je koncipirana tako da najbolje odgovori na pitanja i da ocijeni dosadašnji razvoj i stanje, a što je poslužilo, između ostalog, za koncipiranje budućeg razvoja. U tom kontekstu tretirani su:

- opći i demografski podatci
- prirodni resursi: klima, vegetacija, zemljišna površina, vodno bogatstvo, zaštita prostora
- infrastruktura
- komunalna djelatnost
- društvene djelatnosti
- stanje razvijenosti gospodarstva
- financiranje javnih potreba

- razvojne politike svih razina vlasti s posebnim osvrtom na Kohezijsku politiku EU i
- društvena kretanja i tržišni trendovi.

Strategija razvoja sublimira sve sagledano s ciljem određivanja strateških ciljeva i pripadajućih im prioriteta. Praćenje provedbe i evaluacija predmetne strategije neodvojivi su dio ovog dokumenta kojima su predloženi učinkoviti mehanizmi.

2.3. FINANCIRANJE RAZVOJA

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne samouprave nose gradovi i općine. Projekti poput lokalnih prometnica, vodovodne i kanalizacijske infrastrukture, sportsko – rekreacijske infrastrukture i ostalih sadržaja, koji su važni za konkurentnost poslovnog okruženja i kvalitetu života građana, predstavljaju izniman financijski napor za općinske i gradske proračune. Zbog značajnih potreba razvoja i podizanja razine kvalitete života s jedne strane i ograničenih proračunskih kapaciteta s druge strane gradovi i općine prisiljene su potražiti alternativne mehanizme financiranja razvojnih projekata.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju velike mogućnosti pružaju ESI fondovi. Pored njih (ili s njima paralelno) postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem drugih bespovratnih sredstava i/ili kreditima poslovnih i razvojnih banaka.

Dakle, jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost financiranja razvojnih projekata sredstvima međunarodnih financijskih institucija i državnih fondova koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) i dr. Navedene institucije i programi koji se nude već imaju uhodane procese kojima upoznavaju lokalnu upravu o načinu podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava i/ili kreditiranjem.

Kao jedan od mogućih izvora financiranja javnih projekata u budućnosti svakako treba razmatrati i javno privatno partnerstvo koje može biti kombinirano s EU sredstvima.

2.4. IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI

Kako bi se postigla potrebna efektivnost i efikasnost razvojnih strategija, potrebno je što prije započeti s njenom implementacijom odnosno s provođenjem aktivnosti koje su predložene u dokumentu. Legitimnost razvojnoj strategiji daje Gradsko vijeće koje usvaja dokument, a nakon usvajanja potrebno je započeti s provedbom preporučenih aktivnosti u najkraćem vremenskom roku. Implementacija projektnih aktivnosti zahtjeva prethodno proračunsko planiranje kako bi se osigurala potrebna sredstva za provedbu konkretnih mjera odnosno projekata, a koji će biti u funkciji ostvarenja strateških ciljeva.

Stoga se preporučuje izrada dodatnih operativnih dokumenata kako bi se osigurala efikasna provedba strateških aktivnosti.

Najčešći operativni dokument strateških dokumenata ove razine i vrste jest Akcijski plan provedbe razvojne strategije. Akcijskim planom identificiraju se i rangiraju (prema najvažnijim kriterijima) konkretne mjere odnosno projekti koje će jedinica lokalne samouprave provesti u referentnom razdoblju; izvori i modeli financiranja te dinamika provedbe. Prilikom odabira projekata mora se voditi računa o kriterijima pripremljenosti, prihvatljivosti i izvedivosti predloženih projekata koji se planiraju implementirati.

Važno je napomenuti da bi za Grad Novi Vinodolski uz ispunjenje spomenutih kriterija, ključan faktor u odabiru projekata bila mogućnost financiranja projekata bespovratnim sredstvima iz EU fondova. Većina razvojnih projekata Grada moći će se financirati bespovratnim sredstvima iz EU fondova u iznosu od 50% do 100% ukupne vrijednosti investicije. Za pripremu projekata potrebna su značajna financijska sredstva, a upravo je stanje i kvaliteta pripremljenosti projekta ključna kod projekata koji se namjeravaju financirati iz EU fondova. Za troškove pripreme projekata u određenim je slučajevima također moguće dobiti potporu iz EU ili nacionalnih izvora financiranja.

Indeks razvijenosti (118,11) svrstava Novi Vinodolski u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske. Iznadprosječna vrijednost indeksa razvijenosti smanjuje razinu konkurentnosti Grada u odnosu na manje razvijene gradove i općine u Hrvatskoj s aspekta financiranja razvojnih projekata sredstvima iz EU i nacionalnih izvora. Ipak, Grad može povećanjem kvalitete i razine pripremljenosti razvojnih projekata smanjiti negativan utjecaj visoke vrijednosti indeksa razvijenosti.

Prilikom izrade ovog dokumenta formiran je Radni tim (vidi Prilog 1) za izradu uvažene su željene smjernice lokalne samouprave za određivanje lokalnih ciljeva te se slijedila zadana metodologija za utvrđivanje pristupa izradi ukupnog razvoja. Osim analize postojećeg stanja i razvojnih potencijala, strateške smjernice rezultat su i brojnih prijedloga i rasprava Radnog tima te održanih tematskih panela. Ova spoznaja također ukazuje na važnost planiranja proračuna i alokacije proračunskih sredstava uzimajući u obzir aktivnosti iz razvojne Strategije koje će se provoditi u razdoblju do 2020. godine.

Proračun Grada Novog Vinodolskog bi već za sljedeću fiskalnu godinu morao biti povezan s izradom godišnjih planova aktivnosti. Ovaj pristup jamči kvalitetan početak provedbe Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2015. do 2020. godine.

3. OPĆI PODACI

3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE I GRADA NOVOG VINODOLSKOG

Primorsko-goranska županija prostire se na površini od 3.588 km² što čini 6,3% teritorija Republike Hrvatske. Primorsko-goranska županija pogranična je županija koja graniči s Republikom Slovenijom na kopnu i Republikom Italijom na moru, a unutar Hrvatske graniči s Istarskom, Karlovačkom, Ličko-senjskom i Zadarskom županijom. Ukupna duljina granica iznosi 566,1 km. Prostor Primorsko-goranske županije karakteriziraju tri osnovna područja: otočno, priobalno i goransko područje. Područja karakteriziraju razvedena obala s ukupno 45 otoka, 68 hridi i 11 grebena, i šumoviti Gorski kotar. Dužina morske obale iznosi 1.065 km. Prostorno goransko područje obuhvaća oko 37% prostora, priobalje s neposrednim zaleđem oko 34% prostora županije, dok otoci obuhvaćaju oko 29% teritorija Primorsko – goranske županije.

Primorsko-goransku županiju posebnom čine brojne različitosti, i to prirodno-geografske, društveno-ekonomske i povijesno-kulturne. Ove različitosti odnose se na naseljenost, strukturu i tipove naselja, njihovu funkcionalnu opremljenost, gospodarski razvoj, demografske i ekološke prilike, ali i na kvalitetu prostora i prometnu povezanost. Na Slici 1 prikazan je geografski položaj Primorsko-goranske županije u Hrvatskoj.

Slika 1: Geografski položaj Primorsko – goranske županije

Izvor: Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje PGŽ

Administrativno je Primorsko–goranska županija podijeljena na 36 teritorijalnih jedinica lokalne samouprave: 14 gradova i 22 općine.

➤ Gradovi na području Primorsko – goranske županije su:

Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Rijeka i Vrbovsko.

➤ Općine na području Primorsko – goranske županije su:

Baška, Brod Moravice, Čavle, Dobrinj, Fužine, Jelenje, Klana, Kostrena, Lokve, Lopar, Lovran, Malinska – Dubašnica, Matulji, Mošćenička Draga, Mrkopalj, Omišalj, Punat, Ravna Gora, Skrad, Viškovo, Vinodolska općina i Vrbnik.

Područje grada Novog Vinodolskog nalazi se u sastavu Primorsko-goranske županije, na njezinom jugoistočnom dijelu. Područje Grada administrativno graniči sa općinama Baška, Vrbnik, Vinodolska općina, Mrkopalj te gradom Crikvenicom u Primorsko–goranskoj županiji, te područjem grada Ogulina, općine Brinje i grada Senja u Ličko-senjskoj županiji. Površina grada Novog Vinodolskog iznosi 265,08 km², što je 7,37% prostora Primorsko-goranske županije i po tomu je četvrta jedinica lokalne samouprave u Županiji, iza gradova Vrbovsko, Čabar i Cres. Površina akvatorija u Velebitskom kanalu iznosi 65,24 km². Na slici 2 prikazan je geografski položaj grada Novog Vinodolskog.

Slika 2: Geografski položaj grada Novog Vinodolskog

Izvor: Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje PGŽ

Administrativno područje Grada Novog Vinodolskog danas obuhvaća dvadeset statističkih naselja. To su pored samog Novog Vinodolskog naselja: Bater, Bile, Breze, Crno, Donji Zagon, Drinak, Gornji Zagon, Jakov polje, Javorje, Klenovica, Krmpotske Vodice, Ledenice, Luka Krmpotska, Novi Vinodolski, Podmelnik, Povile, Ruševo Krmpotsko, Sibinj Krmpotski, Smokvica Krmpotska i Zabukovac. Od toga su nenaseljena naselja Krmpotske Vodice, Podmelnik i Zabukovac.

Grad objedinjuje tri katastarske općine: K.O. Novi, K.O. Ledenice i K.O. Krmpote.

U ranijem teritorijalnom ustroju područje Grada Novog Vinodolskog bilo je u sastavu Općine Crikvenica. Danas je naselje Novi Vinodolski administrativno središte Grada i jedino naselje gradskog karaktera.

3.1.1. PROSTOR I PRIRODNA OBILJEŽJA

Grad Novi Vinodolski smješten je na jugoistočnom dijelu Primorsko-goranske županije ispod blago spuštenih obronaka šumovite Kapele, pokraj plodne Vinodolske doline, uz razvedenu obalu Podvelebitskog kanala. Prisutnost čovjeka u ovom prostoru seže daleko u vrijeme prije Krista dok teritorijalni ustroj nastaje dolaskom Slavena na brežuljak Osap, u blizini rimske utvrde Lopar.

Novi Vinodolski uređenom površinom zauzima cca 160,00 ha, a prema načinu korištenja možemo ga razdijeliti na stambene zone (obiteljske kuće i višestambene zgrade), gradski centar (mješovita namjena), površine gospodarske namjene (turističke zone uz obalni pojas) i površine prometne infrastrukture. Gradski centar se može razdvojiti na užu i širu. Značajni udio u prostoru centra zauzimaju građevine povijesnog graditeljskog nasljeđa. Već je navedeno da Grad administrativno obuhvaća 20 statističkih naselja.

Naselje Novi Vinodolski je registrirani spomenik kulture. Novi Vinodolski je danas upotpunjen svim sadržajima neophodnim suvremenom načinu življenja i poslovanja. U mjestu se nalaze: škola, dječji vrtić, crkva, pošta, zdravstvena stanica, ljekarna, čitaonica i knjižnica, muzej i galerija, banke, poslovnica FINA, kreditno-štedna i osiguravajuća društva, benzinske crpke te niz obrtničko-uslužnih djelatnosti.

Naselje Povile nalazi se južno od Novog Vinodolskog u priobalnom pojasu, a broji 231 stanovnika. Kroz naselje prolazi Jadranska magistrala koja dijeli stambenu funkciju (sjeverno) od ugostiteljsko – turističke namjene južno od prometnice uz morsku obalu.

Naselje Klenovica nalazi se u priobalnom pojasu 9 km južno od Novog, a broji 307 stanovnika. Klenovica je od davnina poznata kao pravo malo ribarsko mjesto, a danas je ipak poznatija kao turističko mjesto idealno za odmor i rekreaciju, čija je osnovna karakteristika čistoća mora i pejzaža. Naselje Klenovica obuhvaća i raštrkane zaseoke Cvitkovići, Kalanji, Miletići, Kula–Komadine i Žrnovnica.

Ostala naselja uz obalni pojas sličnog su karaktera, a to su **Smokvica Krmpotska** i **Sibinj Krmpotski** s oko 50-ak stanovnika. Naselja su razvila samo stambenu funkciju dijelom uz pružanje ugostiteljsko-turističkih usluga (privatni smještaj).

Naselje Ledenice smješteno je u zaleđu područja grada uz stjenoviti brežuljak na jugoistočnom rubu nekadašnje Vinodolske knežije. Na brežuljku se nalaze ruševine srednjovjekovnog utvrđenog grada. Ledenice se prvi puta u povijesti spominju 1248. godine, a 40 godina kasnije i u Vinodolskom zakoniku. Stari grad na brežuljku je napušten u 17. st. kada se stanovništvo seli u dolinu gdje nastaje današnje naselje. Osim starog grada značajno je i povijesno groblje u vrtači kružnog oblika. Danas se u sklopu naselja, osim stambene, nalazi i poslovna funkcija, crkva. Ledenice su evidentirani spomenik kulture.

Naselje Bater smješteno je uz prometnicu Novi Vinodolski–Jezerane na prostoru prijelaznih padina. Udaljeno je od obale *cca* 2 km zračne linije. Naselje je ruralnog karaktera i nije razvilo drugu funkciju osim stambene. U tip ruralnog naselja mogu se ubrojiti Bile, Donji i Gornji Zagon, Drinak, Jakov polje, Javorje i Ruševo Krmpotsko. Krmpotske Vodice i Podmelnik su naselja u kojima je iseljeno stanovništvo. Struktura naselja sastoji se od međusobno razdvojenih građevinskih sklopova koji su danas napušteni.

Naselje Crno se također nalazi u nenaseljenom području gdje je gustoća manja od 1 st./km². Naselje se sastoji od nekoliko manjih zasebnih građevinskih sklopova čija je ukupna površina *cca* 3 ha. Popis stanovnika iz 2011. pokazao je da u naselju ima svega 1 stanovnik.

Naselje Breze nalazi se u brdskom području na *cca* 800 m.n.v., uz prometnicu Novi Vinodolski–Jezerane–Jasenak. Gustoća naseljenosti tog područja manja je od 1 st./km². Osim stambene funkcije u sklopu naselja se nalazi i Pilana.

Naselje Zabukovac nalazi se na krajnjem jugoistočnom dijelu grada. Jedino je naselje, uz Breze, koje je smješteno unutar prostorne cjeline „brdski predjeli“. Uz naselja Krmpotske Vodice i Podmelnik naselje Zabukovac je nenaseljeno.

Krajobrazna raznolikost grada Novog Vinodolskog proizlazi iz prostornih specifičnosti koje karakteriziraju morfološke i visinske različitosti. Tako se prostor može podijeliti na: priobalje, prijelazne padine i brdskepredjele.

Priobalje se proteže duž južne granice područja grada od granice s Gradom Crikvenica i dijelom Vinodolske općine do granice s

područjem Grada Senja u Ličko-senjskoj županiji i na udaljenosti 1000 metara od obale mora. Obuhvaća naselja Novi Vinodolski (Novi Vinodolski, Grabrova), Povile, Klenovicu, Smokvicu Krmpotsku (Smokvica i Gornja Smokvica) i Sibinj Krmpotski (Brižak,

Sibinj i Šator). Površina priobalja iznosi 18,47 km² u dužini od 17,5 km zračne linije odnosno 24,8 km razvedene obale, sa središtem Novim Vinodolskim. Visinski, to se područje proteže do cca 150 m nadmorske visine. Karakterizira ga razvedena obala s prekrasnim plažama i kristalno čistim morem. Na ovom području je relativno gusta izgrađenost i koncentracija gospodarskih, društvenih, turističkih i stambenih sadržaja te gusta mreža postojeće prometne i komunalne infrastrukture državnog, županijskog i lokalnog značaja. Priobalje je područje u kojemu se očekuje i daljnji pojačani razvitak. Najznačajnija prirodna vrijednost ovog prostora je izvorište novljanske Žrnovnice i more, čija su područja pod određenim režimima zaštite. Procesi prostorne transformacije nisu naročito izraženi (u segmentu naselja) dok se najznačajnije promjene očekuju u izgradnji prometne i komunalne infrastrukture. Pravci razvitka vezani su uz daljnju afirmaciju turističkih djelatnosti i rekreativnih sadržaja, uz jačanje poslovnih, trgovačkih i uslužnih djelatnosti.

Prijelazne padine pružaju se od područja priobalja (duž slojnice od cca 150 m.n.v., sve do 800 m), a karakterizira ih reljef koji se relativno

brzo uzdiže do glavnog obalnog grebena Ričičkog Bila (1286 m n.v.) i Velikog Smolnika (1279 m n.v.). Prijelazne padine pružaju se od područja priobalja (duž slojnice od cca 150 m n.v., sve do 800 m. Područje obuhvaća statistička naselja Gornji Zagon (Plužnice, Valač, Tribotinj, Kal), Donji Zagon, Ledenice (Ledenice-Frkovići-Komadine,

Crvanac, Vinište, Drsnik), Bater (Krasnica, Lupoglav, Jurčići, Krmpotići, Smolčići, Stilini, Šaini) Crno (Crno, Omar), Drinak (Drinak, Dubrava, Poljice), Podmelnik (Podmelnik,

Bačići), Luka Krmpotska (Grujići, Butorci, Števići), Jakov polje (Jakov Polje-Staro Selo, Dubrava, Vukelić Draga), Bile, Ruševo Krmpotsko (Podomar, Obor, Krpani, Veliko Ruševo), Javorje (Javorje, Jurići) i Zabukovac (Zabukovac, Dakuša). Na tom prostoru živi 10% ukupnog broja stanovništva. Najznačajniji resurs ovog prostora predstavljaju očuvane prirodne vrijednosti, te se može očekivati razvitak rekreacijskih sadržaja i stočarstva.

Brdski predjeli su najviše i rubne reljefne prirodne zone koje obuhvaćaju raznovrstan prostor visokog vapnenačkog i dolomitnog pobrđa, a protežu se sjevernim dijelom područja grada (iznad slojnice od cca 800 m n. v.) i obuhvaćaju obronke Velike Kapele te Bijelih i Samarskih stijena. Površina ove prostorne cjeline iznosi 165,12 km² (zauzima 62% ukupne površine grada). Naselja Breze, Zabukovac i Krmpotske Vodice sastavni su dio ove prostorne cjeline. Jedino naseljeno mjesto su Breze s 4 stanovnika. Prostorom prolazi državna cesta

Novi Vinodolski-Breze-Jasenak. Najznačajniji resurs ovog prostora je očuvana priroda, velike površine šume bukve i crnogorice. Posebnost ovog prostora upotpunjuju planinski pašnjaci koji se izmjenjuju s planinskim vrhovima. U statističkim naseljima Krmpotske Vodice i Zabukovac više nemaju stalnih stanovnika, ali ih sve više posjećuju planinari i turisti. Prirodne ljepote, blizina priobalja te bogata flora i fauna predstavljaju značajan resurs za razvoj raznih oblika sportsko rekreacijskog i zdravstvenog turizma.

Uz morfološke i visinske razlike prostor grada Novog Vinodolskog prema korištenju i namjeni površina dijeli se na:

Površine naselja su područja na kojima se predviđa gradnja odnosno proširenje postojećeg naselja. U površinama naselja smještaju se, osim stanovanja, i sve spojive funkcije sukladne namjeni, rangu ili značenju naselja, kao što su: javna i društvena namjena, gospodarska namjena (zanatska, poslovna, ugostiteljsko-turistička, turistička – luke posebne namjene, i sl.), sportsko-rekreacijska namjena, javne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava, groblja, itd. Na području grada Novog Vinodolskog područno središte je naselje Novi Vinodolski. Prostornim planom utvrđena su građevinska područja svih statističkih naselja u sastavu Grada.

Izdvojena građevinska područja izvan naselja - Prostornim planom određena su sljedeća izdvojena građevinska područja izvan naselja:

Građevinske površine:

- **za gospodarsku namjenu - poslovnu (K):** poslovne zone (K) - pretežito uslužne, manje proizvodne, komunalno-servisne koje obuhvaćaju sljedeće zone na području Grada Novog Vinodolskog: Poslovna zona Zapad (K1), Pavlomir 1 (K2), Pavlomir 2 (K3), Kargač (K5), Ledenice (K6), Luka (K7), Jakov Polje (K8) i Porto Teplo (K9).

- **za ugostiteljsko-turističku namjenu (T):**

a) površine izvan ZOP-a: turističko-informativni punkt s muzejskim, trgovačkim, uslužnim i ugostiteljskim sadržajem (Gradina (T) na području naselja Ledenice); smještajni kapaciteti (hoteli, izletišta, domovi i sl.) s pratećim sadržajima, trgovačke, uslužne, ugostiteljske, sportske, rekreativne, zabavne te slične namjene koji čine zaseban kompleks (Donji Zagon (T11)) i

turistička naselja, koja sadrže sve vrste namjena u funkciji turizma, kao što su apartmanska naselja, vikend naselja, kampovi, ostali smještajni kapaciteti, sportske i rekreativne djelatnosti, parkovi, zelenilo, itd. (Donji Zagon (T23)).

Zone kampa-autokampa (T3) – (Breze (T36))

b) površine unutar ZOP-a:

Zone smještajnih kapaciteta (T1), koje obuhvaćaju sljedeće zone na području Grada Novi Vinodolski (Porto Teplo 1(Klenovica (T13)), Porto Teplo 2 (Klenovica (T14)), Klenovica (Klenovica (T15)), Zagori 1 (Novi Vinodolski (T16)) i Povile 1 (Povile (T17));

Zone turističkih naselja (T2), koje obuhvaćaju sljedeće zone na području Grada Novog Vinodolskog (Zagori 2 (Novi Vinodolski (T21)), Panos (Novi Vinodolski (T22)) i

Zone kampa-autokampa (T3), koje obuhvaćaju sljedeće zone na području grada Novog Vinodolskog: Povile 2 (Povile (T31)), Klenovica (Klenovica (T32)), Kozica (Sibinj Krmpotski (T33), Sibinj Krmpotski 1 (T34), Sibinj Krmpotski 2 (T35)).

Površine za sportsko-rekreacijsku namjenu (R): zone sportskih centara (R1), koji obuhvaćaju sljedeće zone na području Grada Novog Vinodolskog (Bahalin (R11) i Breze (R12), uređene morske plaže unutar građevinskih područja (R2), centar za zimske sportove „Breze“ (R3)),

površine infrastrukturnih sustava (IS): površina za smještaj centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (CUPOV) zajedničkog kanalizacijskog sustava naselja N. Vinodolski i Povile u naselju N. Vinodolski i označeno simbolom (IS1), građevinska područja, tj. dio operativne obale u funkciji luka otvorenih za javni promet od lokalnog značaja (uz lučko područje planirane luke otvorene za javni promet lokalnog značaja i označeno simbolom (IS2) na lokalitetu "Portoteplo", označeno simbolom (IS3) uz lučko područje postojeće luke otvorene za javni promet – teretne).

Poljoprivredne površine - štite se od svake izgradnje koja nije u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti, a dijeli se na osobito vrijedno obradivo tlo (P1), vrijedno obradivo tlo (P2) i ostala obradiva tla (P3).

Šumske površine razgraničene su na gospodarske šume (Š1), zaštitne šume (Š2) i šume posebne namjene (Š3).

Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište na području grada Novog Vinodolskog predstavljaju neobrađena zemljišta, travnjaci i šikare (PŠ).

Vodne površine razgraničuju se prema namjeni na morske površine i površinske (uglavnom povremene) tokove Suha Ričina, novljanska; tok u Malom polju; Rov, ledenički; tok u uvali Žrnovnica; tok u uvali Klenovica; Dražetina krmpotska; Tomšina Draga; Vodna Draga te odvodni kanali I. i II. reda u melioracijskom sustavu Pavlomis s bazenom za natapanje. Namjena i način korištenja morskih površina odnosi se na prostor ispod i iznad vodne plohe. Razgraničenje morskih površina provodi se određivanjem namjena za: prometne djelatnosti, marikulturu, akvatorij uređenih morskih plaža unutar građevinskih područja, rekreacija i ostale morske površine.

Infrastrukturni sustavi - površine izvan naselja namijenjene za infrastrukturu razgraničuju se na: površine predviđene za infrastrukturne koridore smještene uzduž pravaca infrastrukturnih instalacija i ostalih linearnih trasa, a određuju se obostrano od osi trase, širinom pojasa u metrima; površine predviđene za infrastrukturne građevine koje su namijenjene smještaju uređaja, građevina, instalacija i sl. Prostornim planom Grada površine za infrastrukturne građevine razgraničuju se na sljedeće namjene: promet, pošta i

telekomunikacije, vodnogospodarski sustav, elektroenergetski sustav, sustav plinoopskrbe i OIE.⁹

Na području grada Novog Vinodolskog nalaze se građevine koje su od posebne važnosti za Primorsko–goransku županiju te od važnosti za Republiku Hrvatsku. Građevine koje se ubrajaju u ovu skupinu jesu:

Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku:

- autocesta i državne ceste - (Trst) Pasjak / (Ljubljana) – Rupa – Rijeka – Senj – Zadar – Split - državna cesta D8; G.P. Pasjak (granica R. Slovenije) - Šapjane - Rijeka - Zadar - Split - G.P. Klek (granica BiH) - G.P. Zaton Doli (granica BiH)- Dubrovnik- G.P. Karasovići (granica Crne Gore),
- nova željeznička pruga velike učinkovitosti (Trst-Koper) - Lupoglav - Rijeka - Josipdol - (Karlovac) - Zagreb / Split – Dubrovnik.
- međunarodni TK kabel I. razine - alternativni pravac Rijeka – Senj,
- dalekovod, transformatorsko i rasklopno postrojenje - prijenosni dalekovod 380 kV: Melina - CHE Obrovac (postojeći), prijenosni dalekovod 2 x 220 kV: TS Melina - HE Senj (postojeći) i Melina – HE Senj (planirani),
- regionalni vodoopskrbni sustav i sustav uređenja vodotoka Suha Ričina-Novljanska,
- luka posebne namjene – Marina Novi Vinodolski.

Građevine od važnosti za Primorsko–goransku županiju:

- županijske ceste: Klenovica - Alan - Krivi put, Novi Vinodolski - Bater - Breze – Jasenak, Novi Vinodolski – Bribir i Novi Vinodolski - Lukovo - Fužine - “Lujzijana”,
- luka otvorena za javni promet Novi Vinodolski, luka posebne namjene – ribarska luka Klenovica
- magistralni TK kabeli II razine - alternativni pravac Rijeka – Senj
- transformacijske stanice - Novi Vinodolski (planirana 110/20 kV) i distribucijski dalekovod 110 kV, Crikvenica – Senj
- građevine vodoopskrbnog sustava i sustava odvodnje s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama Novi Vinodolski
- županijska plinska mreža
- Poslovna zona Novi Vinodolski (Kargač)

---

⁹ Prostorni plan uređenja Grada Novog Vinodolskog

- reciklažno dvorište s transfer stanicom u gradu Novom Vinodolskom.

Uz navedene građevine prema članku 412. Prostornog plana Primorsko-goranske županije na prostoru grada Novog Vinodolskog nalaze se sljedeće građevine koje su od državnog i županijskog interesa:

- punionica vode u uvali Žrnovnica
- vjetroelektrana Ruševo-Krmpotsko i
- sunčana elektrana Gusta Draga.

3.2. DEMOGRAFSKO STANJE GRADA NOVOG VINODOLSKOG

Podaci korišteni za prikaz demografskog stanja jesu iz:

- Popisa stanovništva iz 2001.godine
- Popisa stanovništva iz 2011. godine
- Statističkih biltena Državnog zavoda za statistiku

Demografska kretanja u Hrvatskoj određena su niskom stopom fertiliteta i starenjem stanovništva. Provedeni popis stanovništva 2011. godine dobro oslikava osnovne demografske trendove u Hrvatskoj. Prema tim podacima ukupan broj stanovnika nije se značajno smanjio, ali je došlo do značajnih strukturnih razlika i promjene u demografskoj piramidi. Broj stanovnika u dobi do 15 godina smanjio se za *cca* 80.000, a u dobi 15-24 godine za dodatnih 65.000. Broj stanovnika u dobi od 25 do 49 godina smanjio se za više od 30.000 stanovnika. S druge strane, povećan je broj stanovnika u dobi od 50 do 64 godine za oko 100.000, te osoba starijih od 65 godina za oko 65.000.

U Tablici 1 prikazan je broj stanovnika po hrvatskim županijama, udio stanovništva u ukupnom broju stanovnika, broj gradova, broj općina i naselja.

Tablica 1: Stanovništvo po županijama RH

Ime županije	Broj stanovnika	Udio stanovnika	Broj gradova	Broj općina	Broj naselja
Grad Zagreb	790.017	18,44%	1	-	70
Splitsko-dalmatinska	454.798	10,61%	16	39	368
Zagrebačka	317.606	7,41%	9	25	694
Osječko-baranjska	305.032	7,12%	7	35	263
Primorsko-goranska	296.195	6,91%	14	22	510
Istarska	208.055	4,86%	10	31	655
Vukovarsko-srijemska	179.521	4,19%	5	26	85
Varaždinska	175.951	4,11%	6	22	302
Sisačko-moslavačka	172.439	4,02%	6	13	456
Zadarska	170.017	3,97%	6	28	229
Brodsko-posavska	158.575	3,70%	2	26	185
Krapinsko-zagorska	132.892	3,10%	7	25	423
Karlovačka	128.899	3,01%	5	17	649
Dubrovačko-neretvanska	122.568	2,86%	5	17	230
Bjelovarsko-bilogorska	119.764	2,80%	5	18	323
Koprivničko-križevačka	115.584	2,70%	3	22	264
Međimurska	113.804	2,66%	3	22	131
Šibensko-kninska	109.375	2,55%	5	15	199
Virovitičko-podravska	84.836	1,98%	3	13	188
Požeško-slavonska	78.034	1,82%	5	5	277
Ličko-senjska	50.927	1,19%	4	8	255
Republika Hrvatska	4.284.889	100%	127	429	6.756

Izvor: DZSAktivnosti i obilježja stanovništva na pojedinom području čine temelj njegova razvoja i središnji su element određivanja strateškog usmjerenja. Prema prikazanom u Tablici 1 Primorsko-goranska županija sa 296.195 stanovnika čini 6,91% u ukupnom broja stanovnika Republike Hrvatske.

Grad Novi Vinodolski čini 20 statističkih naselja, u kojima je prema Popisu stanovništva iz 2011. godine obitavalo 5.113 stanovnika. Udio stanovništva grada Novog Vinodolskog u ukupnom broju stanovnika Primorsko-goranske županije iznosi 1,73%. U Tablici 2 prikazan je udio broja stanovnika po dobnim skupinama grada Novog Vinodolskog u odnosu na Primorsko – goransku županiju.

Tablica 2: Dobne skupine stanovništva grada Novog Vinodolskog

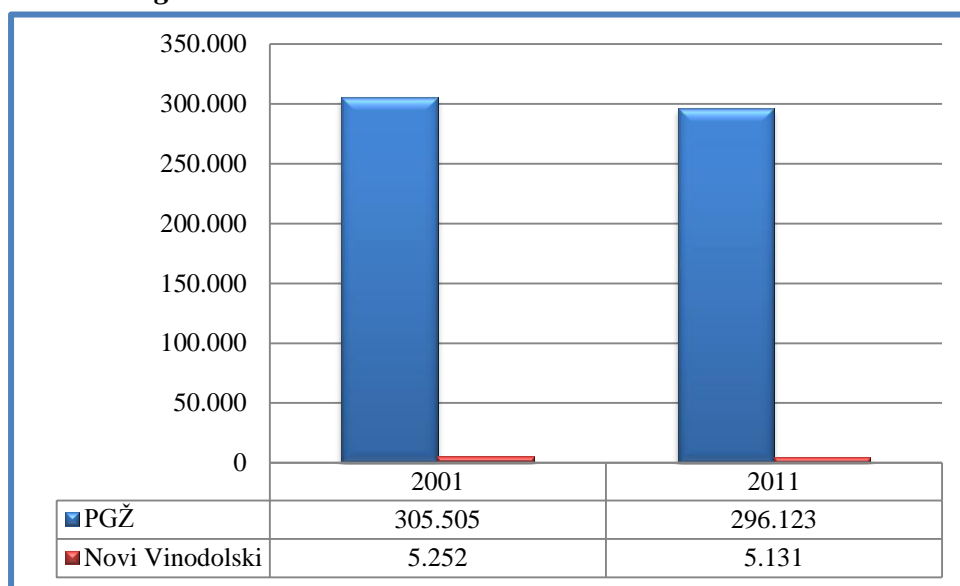
Dobne skupine	Godina 2011.		
	Udio stanovništva (NV)	Broj stanovnika po dobnim skupinama	
	%	Broj (PGŽ)	Broj (NV)
0 – 4	1,33%	12.518	167
5 – 9	1,71%	11.761	201
10 – 14	1,99%	12.688	253
15 – 19	1,90%	13.792	262
20 – 24	1,81%	16.780	304
25 – 29	1,49%	20.121	299
30 – 34	1,48%	21.370	316
35 – 39	1,53%	19.565	300
40 – 44	1,60%	19.268	309
45 – 49	1,65%	21.121	349
50 – 54	1,72%	23.607	407
55 – 59	1,41%	24.773	349
60 – 64	1,99%	22.827	455
65 – 69	1,97%	14.283	281
70 – 74	2,04%	15.879	324
75 – 79	1,83%	13.081	239
80 – 84	1,51%	7.905	119
85 – 90	1,63%	3.811	62
90 – 94	1,45%	825	12
+95	0,91%	220	2
UKUPNO	100%	296.195	5.113

Izvor: DZS

Prosječna gustoća naseljenosti je 19,3 stanovnika /km² što je znatno manje od gustoće naseljenosti Primorsko-goranske županije koja iznosi 82,6 stanovnika/km² te još manje od prosjeka na razini Republike Hrvatske koji iznosi oko 75 stanovnika/km².

Negativni demografski trendovi s nacionalne razine nisu zaobišli Primorsko–goransku županiju koja je zabilježila pad broja stanovnika od 3,1% u odnosu na Popis stanovništva uz 2001. godine, niti grad Novi Vinodolski koji je prema Popisu stanovništva iz 2011. godine zabilježio pad broja stanovništva za 2,3%. U Grafikonu 1 prikazano je usporedno kretanje broja stanovnika između dva Popisa.

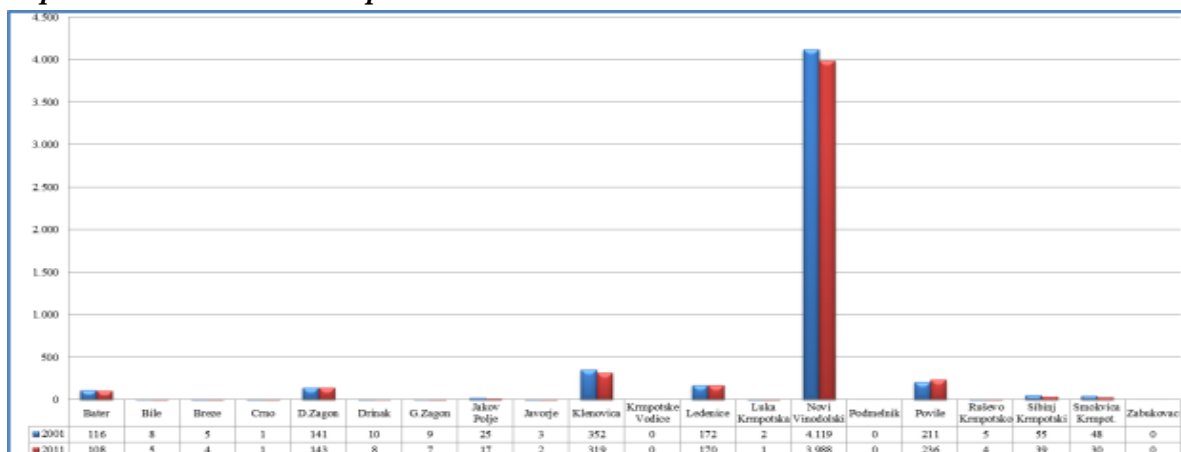
Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika između dva Popisa na području PGŽ i grada Novog Vinodolskog

Izvor: DZS, obrada autora

Kretanje broja stanovnika po naseljima Grada Novog Vinodolskog u razdoblju od 2001. do 2011. godine prikazano je u Grafikonu 2.

Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika po naseljima Grada Novog Vinodolskog između dva Popisa – mutna slika kod ispisa

Izvor: DZS, obrada autora

Najveći broj stanovnika grada Novog Vinodolskog prebiva u naseljima: Novi Vinodolski (77,7%), Klenovica (6,2%) i Povile (5,9%). Kao što je prikazano u Grafikonu 2, sva statistička naselja zabilježila su pad broj stanovnika, osim naselja Donji Zagon i Povile.

Sastav stanovništva prema dobi ponajviše je posljedica društveno ekonomskih i političkih zbivanja u prošlosti. Prosječna starost stanovnika na području grada Novog Vinodolskog iznosi 47,1 godinu i nešto je veća od prosjeka Županije, koja se kreće na razini od 43,9 godina. Za optimalno kreiranje razvojnih politika svake razine javne uprave važna je analiza strukture stanovništva prema kontingentima stanovništva. U Tablici 3 prikazani su kontingenti stanovništva grada Novog Vinodolskog prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

Tablica 3: Kontingenti stanovništva grada Novog Vinodolskog

Spol	Ukupno	0 – 6 godina	0 -14 godina	0 -17 godina	0 -19 godina	Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	+ 60 godina	+ 65 godina	+ 75 godina
						Svega (15 – 49 godina)	od toga 20 -29 godina				
	5.113	257	621	765	883	1.063	275	3.453	1.494	1.039	434
M	2.546	155	358	425	483	-	-	1.733	682	455	166
Ž	2.567	102	263	340	400	1.063	275	1.720	812	584	268

Izvor: DZS, obrada autora

Struktura stanovništva prema spolu ukazuje na nešto veći udio ženskog u odnosu na muško stanovništvo, točnije na području grada Novog Vinodolskog prebiva 2.546 muškaraca i 2.567 žena.

Iz Tablice 3 vidljivo je da udio najmlađeg stanovništva predškolske dobi iznosi 5,02%. Udio stanovništva koje je u procesu osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja iznosi 14,96%.

Radni kontingent čini stanovništvo u dobi života, koju s obzirom na fiziološku sposobnost rada u određenom radnom vremenu i s određenim stupnjem intenzivnosti nazivamo radna snaga ili radno sposobno stanovništvo. U ovu skupinu spadaju žene od 15 do 59 godina starosti i muškarci od 15 do 64 godina starosti. Udio radno sposobnog stanovništva iznosi 67,53%. Smanjivanje ovog kontingenta stanovništva i negativne promjene povećanja indeksa starosti u pravilu negativno utječu na razvoj ekonomskih aktivnosti.

Udio umirovljeničke dobi u ukupnoj populaciji iznosi 20,32%. Vrijednost prema kojoj se određuje proces starenja stanovništva naziva se indeks starenja. Indeks starenja pokazuje omjer stanovništva starog 60 i više godina i mladih u dobi do 19 godina. U 2011. godini indeks starenja iznosio je 169,2%. Koeficijent starosti pokazuje odnos broja stanovnika odnosno udio (%) starih 60 i više godina prema ukupnom broju stanovnika. U 2011. godini koeficijent starosti iznosio je 29,2.

Udio žena koje su u fertilnoj dobi unutar ove populacije iznosi 41,41%.

Sukladno navedenim demografskim obilježjima i trendovima u budućnosti se može očekivati nastavak negativnih tendencija demografskog razvoja. Stoga podaci iz tablice 3 pokazuju specifične potrebe kreiranja demografske, socijalne i gospodarske politike grada Novog Vinodolskog u narednom razdoblju. Kroz ciljeve ove razvojne strategije predložit će se prioriteti razvoja spomenutih tematskih cjelina.

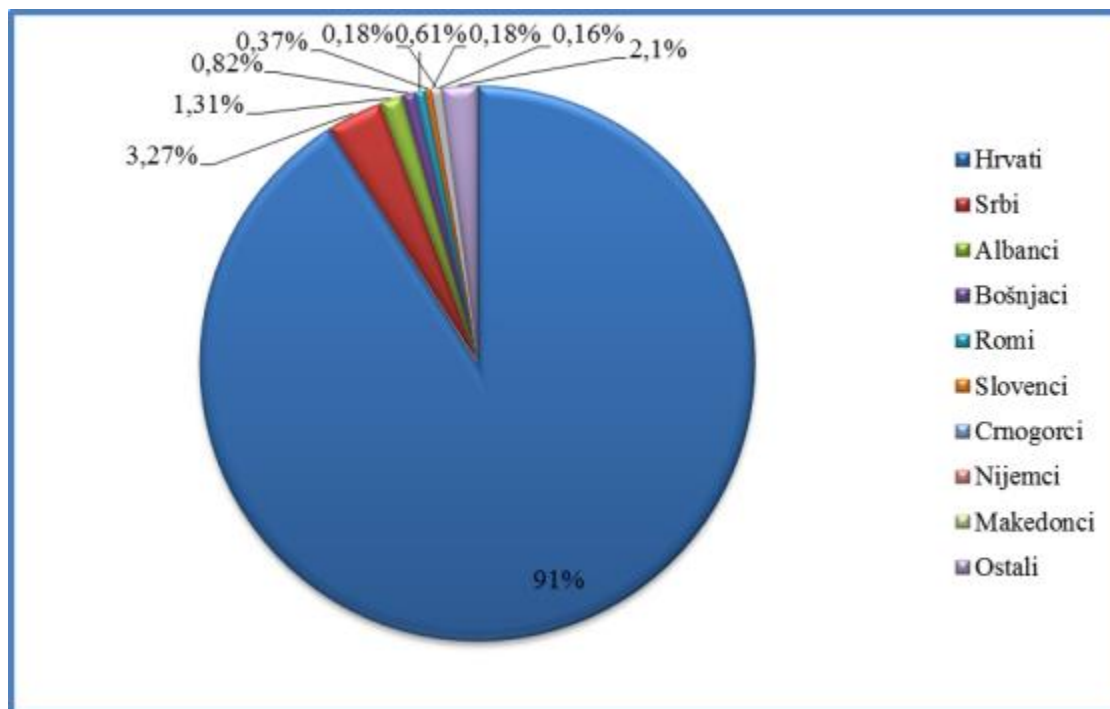
Još jedan važan pokazatelj demografskih trendova predstavlja vitalni indeks. Vitalni indeks jest omjer između broja živorođene djece i broja umrlih osoba odnosno broj živorođenih u odnosu na 100 umrlih osoba.

Prema podacima DZS-a o prirodnom kretanju stanovništva na prostoru grada Novog Vinodolskog od 2009. godine došlo je do oscilacija vrijednosti vitalnog indeksa. U 2009. godini njegova vrijednost iznosila je 56,9, a naredne 2010. godine, dolazi do značajnog rasta vrijednosti indeksa ukupne vrijednosti 70,9. Međutim, već naredne 2011. godine vrijednost indeksa se smanjuje na 60,9 da bi 2012. godine došlo do znatnijeg smanjenja vrijednosti na 45,7. U 2013. godini došlo je do povećanja vrijednosti na 48,0. Vrijednost vitalnog indeksa u odnosu na nacionalnu razinu nalazi se ispod nacionalne prosječne vrijednosti koja je u promatranom razdoblju iznosila 82.

Negativna je vrijednosti vitalnog indeksa u odnosu na županijsku razinu gdje se vrijednost vitalnog indeksa promatranog razdoblja kretala između 68,9 i 76,5 dok je vrijednost vitalnog indeksa Novog Vinodolskog prosječno iznosila 56,48.

Prema podacima Popisa stanovništva 2011. godine struktura stanovništva prema narodnosti pokazuje da u gradu Novom Vinodolskom uz većinsko stanovništvo hrvatske narodnosti, prebivaju pripadnici 18 različitih nacionalnih manjina. U Grafikonu 3 prikazana je struktura stanovništva prema narodnosti na području grada Novog Vinodolskog.

Grafikon 3: Stanovništvo prema narodnosti

Izvor: DZS, obrada autora

Hrvati čine 91% ukupnog stanovništva. Najbrojnije nacionalne manjine su Srbi (3,27%) i Albanci (1,31%) dok od ostalih nacionalnih manjina niti jedna nema udio veći od 1% (Bošnjaci 0,82%, Romi 0,61%, Slovenci 0,37%, Nijemci 0,18%, Crnogorci 0,18%, Makedonci 0,16%, Ostali 2,1%).

Na području grada Novog Vinodolskog evidentirano je ukupno 2.057 kućanstava. Najveći udio zauzimaju samačka kućanstva (596 kućanstava), zatim slijede kućanstva s dva člana (587 kućanstava), kućanstva s tri člana (374 kućanstava), kućanstva s četiri člana (374 kućanstava), kućanstva s pet članova (85 kućanstava), kućanstva sa 6 (29 kućanstava) i kućanstva sa 7 i više članova (12 kućanstava). Prosječan broj članova kućanstva na prostoru grada Novog Vinodolskog iznosi 2,47. Prosječan broj članova kućanstva je niži u odnosu na nacionalni i (2,80) i županijski prosjek (2,51).

Analiza obrazovne strukture stanovništva, zajedno s prethodno prikazanom analizom dobne strukture, predstavlja značajno demografsko obilježje relevantno za utvrđivanje budućih strateških pravaca razvoja, a posebice razvoja pojedinih gospodarskih i društvenih djelatnosti.

U Grafikonu 4 prikazana je obrazovna struktura grada Novog Vinodolskog prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

Grafikon 4: Obrazovna struktura stanovništva grada Novog Vinodolskog

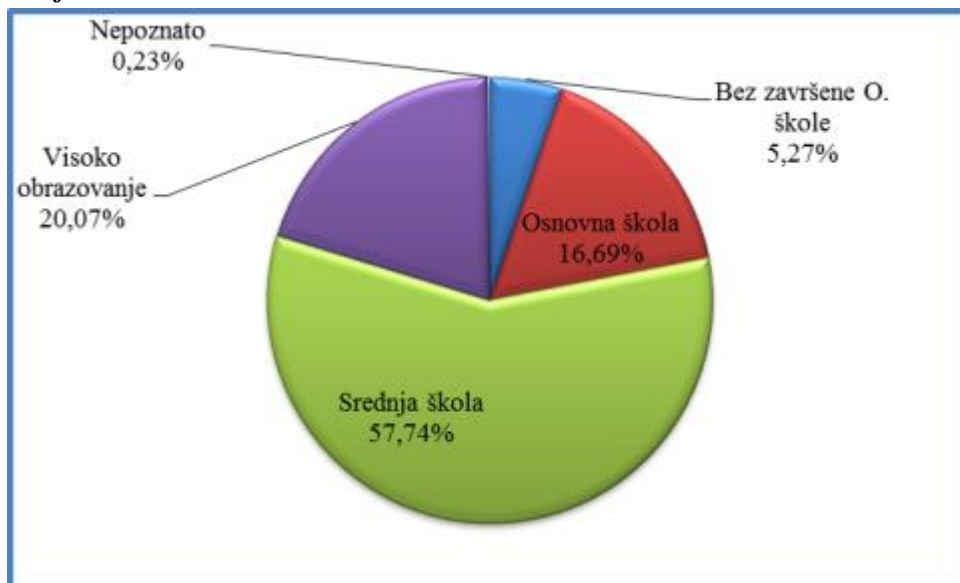

Izvor: DZS, obrada autora

Prema statusu stečene razine formalnog obrazovanja najveći broj stanovnika ima srednjoškolsku razinu obrazovanja (2.705 stanovnika). Obrazovanje nakon završetka srednje škole nastavila su, i uspješno završila 682 stanovnika (stručni studij i viša škola 291 stanovnik, sveučilišni studij 371 stanovnik te poslijediplomski studij 20 stanovnika).

Proces obrazovanja za 780 stanovnika zaustavljen je po završetku osnovne škole, dok 321 stanovnik nema završenu osnovnu školu. U usporedbi sa županijskim prosjecima obrazovne strukture stanovništva, koji su prikazani Grafikonu 5 najveća je razlika u udjelu visokoobrazovanog stanovništva, koji na županijskoj razini iznosi 20,07%, a u Novom Vinodolskom 15,18%.

Grafikon 5: Obrazovna struktura stanovništva PGŽ

Izvor: DZS, obrada autora

Prema analizi završenog programa obrazovanja, najveći broj stanovnika završio je industrijske i obrtničke programe strukovnih škola u trajanju od jedne do tri godine školovanja (1.505 stanovnika). Prema obrazovnom području iz ove skupine najveći broj stanovnika završio je programe obrazovanja iz inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (956 stanovnika), zatim slijede programi obrazovanja iz područja društvenih znanosti, poslovanja i prava (282 stanovnika) te uslužnih djelatnosti (350 stanovnika).

Programe tehničkih i srednjih strukovnih škola u trajanju od četiri i više godina završilo je 995 stanovnika. Najveći broj stanovnika iz ove skupine završio je programe obrazovanja iz područja društvenih znanosti, poslovanja i prava (346 stanovnika), inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (287 stanovnika) te uslužnih djelatnosti (199 stanovnika).

Programe visokoškolskog obrazovanja završila su 682 stanovnika, a najveći broj stanovnika iz ove skupine pohađao je programe društvenih znanosti, poslovanja i prava (193 stanovnika), zatim slijede programi uslužnih djelatnosti (110 stanovnika), programi obrazovanja (104 stanovnika), programi inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (101 stanovnik), zdravstva i socijalne skrbi (60 stanovnika) te programi humanističkih znanosti i umjetnosti (51 stanovnika).

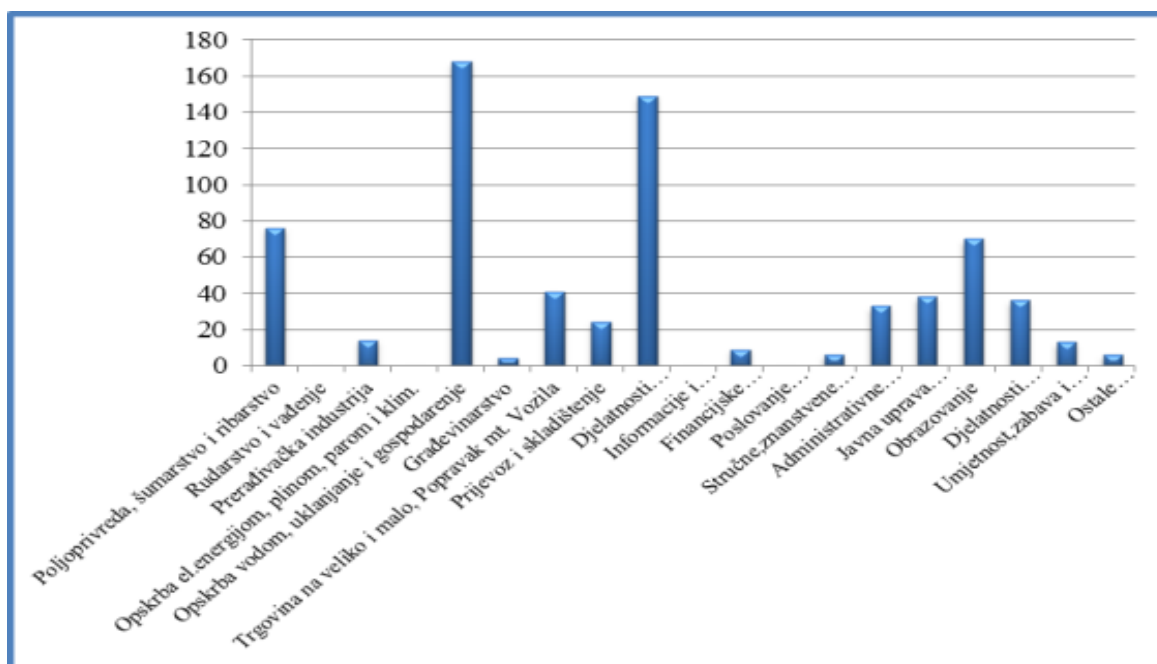
Analizom obrazovne strukture uočava se visok udio stanovništva (23,51%) koji nema završene programe srednjoškolskog obrazovanja.

3.2.1. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

Ukupnu radnu snagu čine zaposlene i nezaposlene osobe. Prema Popisu stanovništva 2011. godine na području grada Novog Vinodolskog prebiva 3.453 radno sposobnih stanovnika, od čega 50,2% čine muškarci, a 49,8% žene. Od ukupnog broja stanovništva čak 53,56% stanovnika je ekonomski neaktivno, a udio umirovljenika u ovoj skupini stanovništva iznosi 61,05%.

Prema podacima DZS-a zaposlenih s područja Novog Vinodolskog, u pravnim osobama bilo je ukupno 687 stanovnika. U Grafikonu 6 prikazana je zaposlenost po djelatnostima prema NKD-2007.

Grafikon 6: Zaposlenost u gradu Novom Vinodolskom prema NKD-u 2007 (stanje na dan 31.03.2013.).

Izvor: DZS, obrada autora

Prema prikazanim podacima o zaposlenosti u Grafikonu 6 vidljivo je da je najviše zaposlenih u djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja i gospodarenja otpadom (24,45%), zatim slijede djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (21,68%), poljoprivrede (11,06%) i obrazovanja (10,19%). U svim ostalim djelatnostima zaposleno je 32,6% od ukupnog broja zaposlenih.

Kretanje broja nezaposlenih od 2007. do 2015. godine na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini prikazano je u Tablici 4.

Tablica 4: Kretanje broja nezaposlenih u RH, PGŽ i Novom Vinodolskom (stanje na dan 20.06.2015.)

Razina/Godina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Republika Hrvatska	264.446	236.741	263.174	302.425	305.333	324.323	345.112	378.284	310.132
PGŽ	14.461	12.915	14.912	17.879	17.782	18.454	19.321	18.470	17.077
Novi Vinodolski	260	174	196	234	223	237	260	286	290

Izvor: HZZ, obrada autora

Prema statističkim podacima DZS-a i HNB-a, višegodišnje recesijsko razdoblje u Hrvatskoj započinje u trećem kvartalu 2008. godine, kao i negativni učinci na nacionalno gospodarstvo kroz prizmu povećanja nezaposlenosti. Smanjenje osobne i državne potrošnje te investicijskih aktivnosti privatnog sektora već naredne 2009. godine dovelo je do značajnog povećanja nezaposlenosti.

Prema prikazanom kretanju nezaposlenosti u Tablici 4 vidljiv je utjecaj gospodarske recesije na lokalno gospodarstvo od 2009. godine, a broj nezaposlenih raste iz godine u godinu. Iznimka je jedino 2011. godina, kada je broj nezaposlenih u odnosu na prethodnu godinu neznatno smanjen, da bi se već naredne 2012. godine nastavio rast broja nezaposlenih koji karakterizira referentno razdoblje. Nezaposlenost je dosegla vrhunac u tekućoj 2015. godini kada je povećana za 66,7% u odnosu na referentnu 2008. godinu. Ako izuzmemo 2015. godinu, u kojoj se temeljem rasta nacionalnog gospodarstva u prva dva kvartala tekuće godine bilježi gospodarski rast unutar statističke pogreške, odlazak velikog broja konkurentne radne snage u druge zemlje te trendove smanjenja broja nezaposlenih na nacionalnoj i županijskoj razini krajem godine može se očekivati smanjenje broja nezaposlenih u Novom Vinodolskom.

U Tablici 5 prikazani su nezaposleni po postignutom stupnju obrazovanja na području Grada te kretanje u razdoblju od 2007. do 2015. godine.

Tablica 5: Nezaposleni po stupnju obrazovanja u razdoblju od 2006. do 2015. godine (stanje na dan 20.06.2015.)

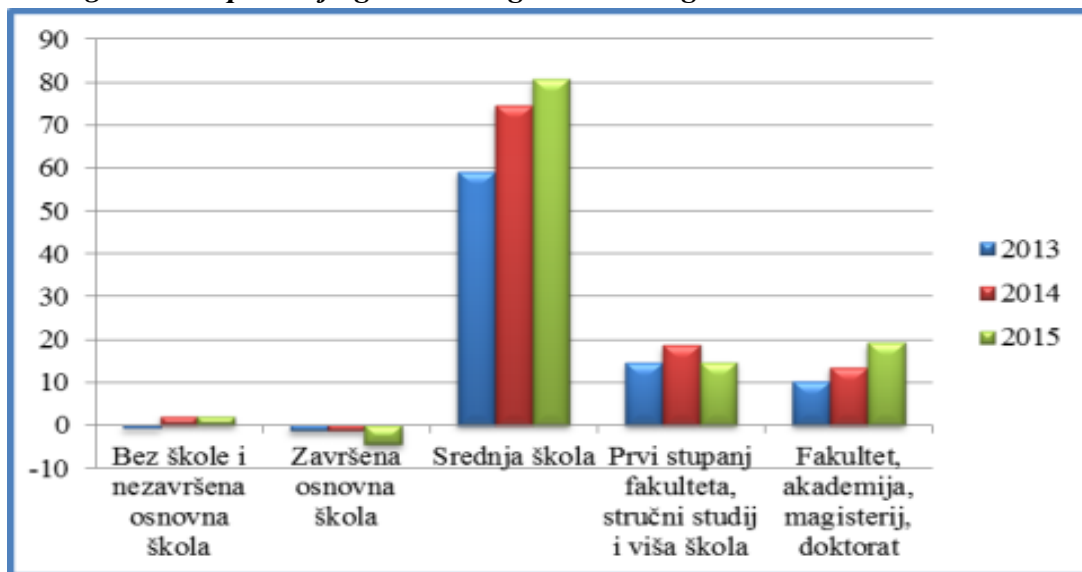
Razina obrazovanja/Godine	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bez škole i nezavršena osnovna škola	7	5	3	2	4	5	4	7	7
Završena osnovna škola	68	49	53	59	50	49	52	52	48
Srednja škola	167	109	125	151	144	150	168	184	190
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	10	5	7	10	10	13	20	24	20
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	7	6	8	12	15	19	16	19	25
Ukupno	260	174	196	234	223	237	260	286	290

Izvor: HZZ, Obrada autora

Prema prikazanom u Tablici 5 najveći broj nezaposlenih, prema stupnju obrazovanja, ima završenu srednju školu, zatim slijede nezaposleni sa završenom osnovnom školom te nezaposleni s višim i visokim stupnjem obrazovanja. Kretanje broja nezaposlenih sukladno je obrazovnoj strukturi stanovništva koja je prethodno prikazana.

U Grafikonu 7 prikazan je rast nezaposlenih prema stupnju obrazovanja u odnosu na 2008. godinu.

Grafikon 7: Rast nezaposlenih prema stupnju obrazovanja i njegovo kretanje u odnosu na 2008. godinu na području grada Novog Vinodolskog.

Izvor: HZZ, obrada autora

Iz Grafikona 7 je vidljivo kako je tijekom promatranog razdoblja u odnosu na 2008. godinu, a s obzirom na stupanj obrazovanja, nezaposlenost postotno narasla najviše kod skupina sa srednjoškolskim obrazovanjem.

3.3. PRIRODNI RESURSI

3.3.1. RELJEF I TLO

Grad Novi Vinodolski administrativno pokriva prostor koji se znatno razlikuje po svojim geološkim, morfološkim i klimatskim obilježjima. Jednu od specifičnosti prostora grada Novog Vinodolskog predstavlja reljef koji se kao ograničavajući faktor iskazuje ne samo direktno u odnosu na mogućnosti korištenja prostora već i indirektno kroz djelovanje na klimatske i hidrografske i druge faktore. Glavnu karakteristiku reljefa područja grada čine priobalno područje, prijelazne padine i gorsko planinsko područje. Visinska razlika između pojedinih dijelova reljefa ima značajan utjecaj na klimu i klimatske uvjete u pojedinim dijelovima prostora. Tako se nadmorska visina kreće od 0 do 1375 m n.v., koliko iznosi visina najvišeg vrha Javornice. Karakteristike reljefa imale su znatnog utjecaja na korištenje prostora. U pravilu se odnosi na namjene površina koje se koriste za različite poljoprivredne

aktivnosti, šumarstvo, izgradnju naselja, te prometnu i infrastrukturnu povezanost gospodarskih i stambenih naselja. Uvjetovanosti proizašle iz reljefa, pedoloških i klimatskih karakteristika određuju vegetacijsku sliku na ovom raznolikom prostoru (priobalje, prijelazne padine i brdska područja). Područja s bogatom vegetacijom i prirodnim ljepotama zakonski su zaštićena i proglašena strogim rezervatom prirode (Kapela).

Glede građe i značajki tla na području grada Novog Vinodolskog ustanovljene su naslage isključivo sedimentnog tipa koje prema geološkoj starosti pripadaju trijasi, juri, kredi, paleogenu i kvartaru.

Na području grada, naslage kvartarne starosti su vrlo raznolikog litološkog sastava i geneze. To su: crvenica, koluvijalno-deluvijalni nanos, aktivni sipar, vezani sipar, naplavine i marinski sedimenti; **Crvenica** se često susreće kao pokrivač na karbonatnim naslagama, posebice vapnencima. Po sastavu je pretežito glinovito-prašinski materijal znakovite smeđecrvene boje. Naslage koje se smatraju crvenicom vjerojatno nemaju istu pedogenezu na različitim lokacijama. Neke od tih naslaga imaju značajke recentnih, druge reliktnih, a treće paleo tala. Na uzvišenjima i padinama crvenica sadrži odlomke podrijetlom iz stjenovite podloge. Ti odlomci su najčešće uglasti do poluuglasti i centimetarskih dimenzija. Naslage crvenice su različite debljine: od vrlo tankih na uzvišenjima i padinama do debljine više metara u ponikvama. Deblje nakupine crvenice nalaze se u dnu brojnih ponikava sjeveroistočno i hiposmetrijski više u odnosu na Vinodolsku udolinu. Veće površine pokrivene crvenicom nalaze se uz naselja Ledenice, Crno, Krmpote i Crni kal.

Koluvijalno-deluvijalni nanos vrlo je raširen na matičnim stijenama flišnog kompleksa u Vinodolskoj udolini. Vrlo je raznolikog sastava. Prevladava mješavina odlomaka i pjeskovito - prašinsto - glinovitog materijala. Odlomci vapnenačkog podrijetla su uglastog do poluzaobljenog oblika te najčešće milimetarskih do centimetarskih dimenzija. Susreću se i veći odlomci pa čak i pojedinačni blokovi metarskih dimenzija.

Vezani sipar sastoji se od uglastih odlomaka do blokova karbonatnih stijena. Vezivo je najčešće prašinsto-pjeskovita kruta glina crvenkaste do smeđe boje. Vezivo rijetko doseže 50 % učešća u sedimentnom tijelu. Najčešće su nesortirani do slabo sortirani, ali se susreću i naslage dobre sortiranosti kod kojih je zamjetna stratifikacija. Višemetarske naslage vezanog sipara ustanovljene su na sjeveroistočnim padinama Vinodolske udoline.

Aktivni sipar sastoji se od uglastih odlomaka različite veličine, najčešće 5 do 20 cm, ali ima i većih blokova. Materijal je nevezan i lako pokretljiv. najčešće debljine od 1 do 3 m, a iznimno i više. Sipari su česti u podnožju litica na sjeveroistočnoj strani Vinodolske udoline.

Naplavine su pjeskovito-glinovito-prašinstog sastava. Povremeno se nalaze i leće zaglinjenog šljunka. Ovaj litogenetski tip ustanovljen je u hipsometrijski najnižim dijelovima Vinodolske udoline: oko toka Novaljske Ričine. Bujične naplavine sastoje se pretežito od valutica i šljunka. Nalaze se u nizvodnom, zaravnjenom dijelu bujičnih vodotokova: u Povilama, Klenovici, Kozici i Sibirju.

Marinski sedimenti tvore cjeloviti pokrivač koji prekriva dno Vinodolskog kanala, a djelomično i podmorske priobalne padine. U litoralnoj i sublitoralnoj zoni odnosno u plićem, priobalnom dijelu podmorskih padina, morsko dno je kamenito. Na stjenovitoj podlozi povremeno se nalaze sedimenti nastali marinskom erozijom obale ili pak doneseni s kopna bilo vodom ili gravitacijom. Pretežito sitnozrnaste naplavine nalaze se i u podmorju na ušću Novaljske Ričine. Šljunkovita dna karakteristična su za podmorske nastavke bujičnih tokova. Prema dubini, gdje je utjecaj valova manji, prevladavaju sitni šljunak i krupni pijesak pomiješani s ostacima ljuštura. Dno Vinodolskog kanala posve je zaravnjeno i prekriveno višemetarskim naslagama mulja.

3.3.1.1. Seizmičnost

Područje Hrvatskog primorja je seizmički aktivno. Istraživanja pokazuju da je uzrok seizmičke aktivnosti regionalno podvlačenje Jadranske ploče pod Dinaride u dubini, a bliže površini strukturne promjene u obliku navlačenja. Takve strukturne promjene odražavaju se na površini pojačanim neotektonskim pokretima.

Prema dosadašnjim spoznajama u visini Istre i Cresa podvlačenje je blago, pod nagibom oko 150, dok se ploha Moho-diskontinuiteta nalazi na dubini od 18 km. Idući prema sjeveroistoku, u zoni većih gravimetrijskih gradijenata, počinje naglo tonjenje repnog horizonta na dubinu 10 do 15 km, čiji nagib doseže 300. Najveća seizmotektonska aktivnost je u zoni prosječne širine 30 km koja se proteže od Klane preko Rijeke i Vinodola, a obuhvaća i sjeveroistočni dio otoka Krka. Ispod te zone je najveće tonjenje i najveća dubina Moho-diskontinuiteta od preko 40 km. Sile stresa i reakcije na njega kao i gravitacija stvaraju

koncentraciju napona u dubini što izaziva potrese. Vinodolska udolina i priobalni dio teritorija, dakle naseljeni dio grada, nalazi se unutar opisane seizmotektonski aktivne zone. Ostali, većinom nenaseljeni dio teritorija grada smješten je sjeveroistočno od te zone. Osnovna značajka seizmičnosti u Kvarnerskom području je pojava većeg broja relativno slabijih potresa u seizmički aktivnim razdobljima. Hipocentri odnosno žarišta potresa nalaze se na dubini od svega 2 do 30 km, što je relativno plitko. Zato su potresi lokalni i obično ne zahvaćaju šire područje. Epicentralna područja su u Klani, samoj Rijeci, istočno od Omišlja i između Bribira i Grižana u Vinodolskoj udolini.

Dosad najjači potres na području Županije dogodio se 1916., upravo u zoni Bribir-Grižane. Imao je magnitudu $M=5,8$ i intenzitet u epicentru $I_0=7-80$ MCS. U posljednje vrijeme (2009. godine) na području Novog Vinodolskog zabilježen je potres magnitude $M=2,9$ i intenziteta u epicentru IV-V MCS. Prema novim saznanjima najjači potresi na području Županije mogu doseći jačinu od $M=6,5$.

3.3.2. KLIMATSKA OBILJEŽJA

Na području grada Novog Vinodolskog prevladavaju tri tipa klime:

U priobalju prevladava umjereno topla sredozemno kišna klima koju karakteriziraju suha i vruća ljeta sa srednjom mjesečnom temperaturom iznad $22\text{ }^{\circ}\text{C}$. Prosječna temperatura zraka u zimskim mjesecima kreće se oko $10\text{ }^{\circ}\text{C}$, dok u ljetnim mjesecima na prelazi 27 do $29\text{ }^{\circ}\text{C}$. Tako je srednja godišnja temperatura $13,1\text{ }^{\circ}\text{C}$, između izoterma 14 i $10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Zimsko kišno razdoblje široko je raspoređeno sa zimskim maksimumom listopad - studeni, te na proljetno razdoblje travanj - lipanj. Srednja godišnja količina padalina je od 1.250 mm do 2.000 mm, a nadmorska visina do koje se prostire ova klima je *cca* 700 m n.v. To je granica između brdskog višeg submediteranskog i niskog gorskog orografskog područja i bioklimata.

Drugi tip klime je prijelazni tip šumske klime koji se visinski nastavlja na prethodni. To je umjereno topla kišna klima koja se proteže na glavni dio Gorskog kotara. Srednja godišnja temperatura je $7\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ova klima nema sušnog razdoblja, padaline su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu, a najsuši dio godine je ljeto. Maksimum padalina je početkom ljeta, što je povoljno za vegetaciju, a drugi maksimum pada u kasnu jesen i veći je od prvoga. Srednja

godišnja temperatura je između izoterme 8 °C i 5,5 °C. Srednja količina padalina je između izohijeta od 2.500 do 3.000 mm godišnje. Najniži pojas ovog bioklimata je oko 700 m n.v.

Planinski borealni tip klime iznad 1.200 m n.v. je tip planinske klime vezan uz najviše vrhove grada: Velika Javornica (1.375 m n.v.), Bijele Stijene, Veliki Smolnik (1.279 m n.v.), Bijela Greda (1.104 m n.v.), Ričičko Bilu (1.286 m n.v.). Srednja mjesečna temperatura najhladnijeg mjeseca je niža od -3°C, a temperatura najtoplijeg mjeseca je iznad 10°C, s izraženim toplim ljetom i oštrom zimom. Srednja godišnja temperatura je 3,8 °C, a srednja godišnja količina padalina je iznad izohijete od 3.000 mm godišnje. Za ovo područjekarakteristično je jače učešće zračne vlage u vidu niske naoblake i magle pa čak 74 % više padalina sakuplja kišomjerna mrežica u odnosu na klasične kišomjere.

3.3.3. KAKVOĆA ZRAKA

Prema Zakonu o zaštiti zraka (NN 130/11, NN 47/2014), kvaliteta zraka određenog područja svrstava se u dvije kategorije za svaki pojedini parametar koji se prati:

- I. kategorija kvalitete zraka–čist ili neznatno onečišćen zrak
- II. kategorija kvalitete zraka–onečišćen zrak

Praćenje kakvoće zraka na području Primorsko-goranske županije provodi Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, no na području grada Novog Vinodolskog ne postoji instalirana niti jedna mjerna postaja za praćenje kakvoće zraka. Najbliža mjerna postaja „Krasica“ nalazi se na području grada Bakra. Prema podacima Agencije za zaštitu okoliša iz 2013. godine na mjernoj postaji Krasica zrak je bio I. kategorije s obzirom na SO₂. Procjenjuje se, s obzirom na nepostojanje većih gospodarskih subjekata na području grada koji bi bili u funkciji onečišćivača zraka, da je udio područja grada Novog Vinodolskog u ukupnoj emisiji SO₂ vrlo mali.¹⁰

---

¹⁰ Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2013. godinu, Agencija za zaštitu okoliša, Zagreb, 2014.

3.3.4. VODOTOCI I VODE

Područje Novog Vinodolskog ima relativno slabo razvijenu površinsku hidrografsku mrežu, što je prvenstveno posljedica propusne geološke podloge najvećeg dijela tog prostora. Mogu se izdvojiti sljedeći tokovi (uglavnom povremeni): Suha Ričina, tok u Malom polju, Rov ledenički, tok u uvali Klenovice i Dražetina krm potska. Suha Ričina je samo svojim nizvodnim dijelovima sliva i toka u području grada Novog Vinodolskog, dok su drugi vodotoci i slivom i tokom u potpunosti u području grada. Na području Novog Vinodolskog nalazi se i sliv izvora novljanske Žrnovnice koji pripada Jadranskom slivu. Prostire se od Lič polja kod Fužina do ponornih zona rijeka Gacke i Like (površine oko 1.585 km²). Lič polje predstavlja razvodnicu koja dijeli vodu s jedne strane prema Bakarskom zaljevu, a s druge strane prema izvorištu novljanske Žrnovnice.

Kakvoća vode u prirodi varira u prostoru i vremenu. Prirodni sastav vode ovisi o nizu faktora: osobinama oborinske vode, načinu kretanja vode kroz sliv, osobinama tla kroz koje se procjeđuje, geološkom sastavu stijena vodonosnika, zadržavanju vode u podzemlju te (u priobalju) o utjecaju morske vode. Mnogi izvori na području Hrvatskog primorja, pa tako i izvorište novljanska Žrnovnica, su vode koje pretežni dio vremena imaju sve karakteristike čistih podzemnih voda, ali se u nekim hidrološkim prilikama, poput obilnih kiša nakon sušnih razdoblja, javljaju onečišćenja vode, koja ukazuju na njihovu ugroženost. U svrhu zaštite podzemnih voda i izvorišta, definirane su zone sanitarne zaštite i donesena odluka kojom se u najvećoj mogućoj mjeri nastojalo zaštititi novljansku Žrnovnicu. Elaborat o zaštitnim zonama za izvorište novljanska Žrnovnica napravljen je 1983. godine, a Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na crikveničko-vinodolskom području donesena je 1999. godine. Izvorište predstavlja temeljni izvor vodoopskrbnog sustava Novi Vinodolski - Crikvenica koji pitkom vodom opskrbljuje prostor od Jadranova do Smokvice, zajedno sa svim naseljima u zaleđu obalnog područja. S obzirom da nema alternative tom izvoru, neophodno ga je maksimalno zaštititi. Izvori u novljanskoj Žrnovnici (Novo vrelo, Staro vrelo i Čardak) po kemijskim i mikrobiološkim osobinama pripadaju u vode 1. vrste. Voda Starog i Novog vrela jače je mikrobiološki onečišćena od vode vrela Čardak. Nalaz mineralnih ulja u vodi Novog vrela, iako u koncentracijama ispod MDK, upućuje na ugroženost ovih vrela. Poseban problem je dionica Jadranske magistrale koja prolazi kroz neposredno zaleđe glavnog vodozahvata novljanske Žrnovnice. Zbog velike frekvencije prometa, naročito u turističkoj sezoni, povećana je opasnost zagađenja ovog izvorišta.

Sve prometnice koje prolaze kroz vodozaštitne zone predstavljaju izvor zagađivanja voda jer se s izgrađenih prometnih površina ispiru istaloženi produkti sagorijevanja, ostaci goriva i maziva, produkti korozije i trošenja guma i asfalta te soli i drugi materijali. Posebno je izražen utjecaj prometa na deponiranje teških metala, naročito olova, u tlo i biljke. Procjenjuje se da oko 50% olova emitiranog iz automobila deponira u pojasu od 30 m od ceste.

U slivu Žrnovnice, problem su i postojeća naselja jer nemaju kanalizacijsku mrežu te je potrebno izgraditi kanalizacijske sustave u naseljima i industriji koja se nalazi u zaleđu izvorišta novljanska Žrnovnica, kao što su odvodnja otpadnih voda Drvenjače i naselja Fužine, Lič i Vrata.

3.3.4.1. More i plaže

U Primorsko-goranskoj županiji 1986. godine uspostavljen je sustav trajnog praćenja stanja sanitarne kakvoće priobalnog mora za kupanje i rekreaciju. Kriteriji za ocjenjivanje kakvoće mora na plažama, kao i metoda ispitivanja, propisane su Uredbom o standardima kakvoće mora na morskim plažama (NN 33/96.) koja je usklađena s direktivom Europske unije o vodi za kupanje (76/160/EEC). Ispitivanja se provode 10 puta u razdoblju od 01. svibnja do 30. rujna. Ispitivanja obuhvaćaju određivanje fizikalnih, kemijskih i bakterioloških osobina morske vode. Izvori zagađenja i onečišćenja mora s kopna su stanovništvo, gospodarski sadržaji, turizam te pomorski promet i djelatnosti.

Ocjene kakvoće mora za kupanje na plažama određuju se na temelju kriterija definiranih Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08) i EU direktivom o upravljanju kakvoćom vode za kupanje (br. 2006/7/EZ).

Vlada Republike Hrvatske je, na sjednici održanoj 20. lipnja 2008. godine, donijela Uredbu o kakvoći mora za kupanje. Ovom se Uredbom propisuju standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži kojima se određuju granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora. Na temelju godišnje i konačne ocjene iz članka 19. more se razvrstava kao izvrsno, dobro i zadovoljavajuće. Na ukupnoj dužini od 24,8 km prekrasne obale grada, nalaze se brojne plaže/kupališta. Ispitivanje i ocjena kakvoće mora na području Novog

Vinodolskog vrši se na 12 mjernih postaja. U Tablici 6 prikazano je kretanje kakvoće mora na plažama/kupalištima u Novom Vinodolskom tijekom razdoblja od 2009. do 2014. godine.

Tablica 6: Godišnja ocjena kakvoće mora na plažama/kupalištima grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2009.do 2014. godine

Mjerna postaja	Godine	Kakvoća mora					
		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Bribirska obala							
Kozica							
Kupalište kod tobogana							
Povile-ispod bungalova na obali							
Smokvica							
Zagori kupalište-istok							
Klenovica plaža							
Kupalište Crveni križ							
Povile-iza bungalova							
Sibinj							
Uvala Novi Vinodolski							
Zagori-kupalište zapad							
Legenda						Izvršno	Nezadovoljavajuće

Izvor: obrada autora, MZOIP – (<http://www.izor.hr/kakvoca/kakvoca.html>)

Iz rezultata ispitivanja kakvoće mora na području grada Novog Vinodolskog vidljivo je da je more tijekom cijelog promatranog razdoblja bilo izvrsne kakvoće osim na plaži Povile - iza bungalova gdje je kakvoća mora tijekom 2010., 2012. i 2013. godine bila nezadovoljavajuća.

3.3.5. FLORA I FAUNA

Svjedoci smo stalne degradacije prostora i pritiska na prirodu. Za Novi Vinodolski flora i fauna predstavlja jedan od najvažnijih resursa koji posredno i neposredno može doprinijeti gospodarskom i društvenom razvoju lokalne zajednice. Posebno valja uzeti u obzir podatak da čak 76,7% prostora grada zauzimaju šume u kojima se nalaze brojne životinjske i biljne zajednice. Stoga je od iznimne važnosti provoditi mjere zaštite flore i faune te gospodariti prostorom po načelima održivog razvoja. S obzirom na specifičnosti prostora na priobalnom području nalaze se zajednice hrasta medunca i bijelog graba, mješovite šume medunca i crnog graba te šume crnog graba s jesenskom šašikom. Na prijelaznom i gorskom području prisutne su bukove šume s jesenskom šašikom, šumu bukve i jele, zajednice jele na kamenim blokovima te bujne travnate livade.

Na području grada Novog Vinodolskog danas je temeljem Zakona o zaštiti prirode zaštićeno područje Bijelih i Samarskih stijena, u kategoriji strogog rezervata.¹¹

Bijele i Samarske stijene proglašene su strogim rezervatom temeljem Zakona o proglašenju Bijelih i Samarskih stijena rezervatom N.N. br. 5/1985., kao i ispravkom zakona N.N. br. 10/1985. kojim je došlo do korekcije površina tako da površina rezervata danas iznosi 1175,35 ha (11,7 km²). Dio strogog rezervata koji pripada području grada je dio gospodarske jedinice „Trojbukve“, površine 589,2 ha. Ovaj planinski dio Velike kapele još je davne 1928./1929. godine proglašen Nacionalnim parkom. Karakteriziraju ga izuzetne prirodne ljepote neobičnih geomorfoloških oblika te očuvanost biljnog i životinjskog svijeta.

Ovdje su šume gotovo prašumske strukture. To nije jedinstveni planinski lanac, već ga čine više manjih grebena pružajući se uglavnom dinarskim smjerom (sjeverozapad-jugoistok).

Između ovih grebena nalazi se specifični reljef krških uvala, vrtača i ponikava. Zbog svoje izoliranosti i divljine stavljen je pod najstrožu kategoriju zaštite.

Samarske stijene čine bijeli vapneni otoci grebena koji se uzdižu iz šumskog kompleksa specifičnim horizontalno uslojenim vapnencima gdje dominiraju razni oblici tornjeva i čunjeva. Samarske stijene bile su pod jakim tektonskim utjecajem pa je teren razlomljen s mnogo manjih gromadastih stijena koje se izdižu iz zaravnjene površine nadmorske visine od 1.100 do 1.150 m. Za razliku od Bijelih stijena, koje su kompaktne i pružaju se u smjeru Dinarida, ovdje je tektonika skrenula smjer pružanja Samarskih stijena u pravcu sjever-jug. Najveće površine Samarskih stijena su uključene u područje grada Novog Vinodolskog. Na sjeveru je najviši vrh (1.302 m n.v.), a u zapadnoj skupini su stijene: Stepenica (1.280 m n.v.), Piramida (1.570 m n.v.), Kapa, Kovčeg (1.250 m n.v.), da bi preko Vidikovca i Doline suza došli u središnju skupinu stijena gdje su: Veliki kanjon (1.274 m n.v.), Barijera (1.265 m n.v.), Glava šećera (1.245 m n.v.) i Šerpas (1.245 m n.v.). U ovoj skupini stijena je i Ratkovo sklonište. Južna skupina stijena započinje s Dvorcem (1.240 m n.v.), Južnim vrhom (1.299 m n.v.), Stjenovitom gredom (1.291 m n.v.), Amfiteatom, Medveđom dolinom, Velikom pećinom - snježnicom, a završava s Južnom barijerom (1.283 m n.v.). U okolišu Samarskih Stijena dominiraju šume bukve i jele, dok se na samim stijenama nalazi zajednica jele s

---

¹¹ Strogi rezervat je područje s neizmijenjenom ili neznatno izmijenjenom sveukupnom prirodom, a namijenjen je isključivo znanstvenom istraživanju kojim se ne mijenja biološka raznolikost, izvornost prirode i ne ugrožava slobodno odvijanje prirodnih procesa - Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)

milavom, s elementima pretplaninske šume smreke. Glavni vrh Samarskih stijena je na 1302 m n. v. Kroz njih vodi mrkopaljski planinski put s Ratkovim planinarskim skloništem.

Bijele stijene, za razliku od Samarskih stijena, čine jedinstveni greben s izraženim užljebljenjem oštarih tornjeva između kojih su vrtače i ponikve. Glavni vrh Bijelih stijena je na 1334 m n.v. Uz stijene pojavljuje se zajednica jele s milavom i pretplaninska šuma smreke. Značajne su površine pretplaninske šume bukve u području od Ruskovog jarka do Hirćeve planinarske kuće. Ovaj rezervat je botanički interesantan zbog vegetacije stijena, a na manjim površinama i u vrtačama, gdje se duže zadržava snijeg i razvija humusno tlo, dolazi do pojave vegetacije tzv. visokih zeleni, u narodu poznate kao "planinski vrtići" koji obiluju brojnim cvjetnicama. Ovdje je značajna pojava planinskog kotrljana, a na stijenama nalazimo i runolist. Tu se razvila i specifična fauna Gorskog kotara (crni daždevnjak, planinski vodenjak, velebitska gušterica, živoradna gušterica i dr.).

DZZP (Državni zavod za zaštitu prirode), proveo je detaljnu inventarizaciju svih vrsta i staništa u Hrvatskoj. Uz korištenje opsežne količine osnovnih podataka, DZZP je utvrdio oko 1000 područja koja bi trebala biti predložena u ekološku mrežu Europske unije NATURA 2000. Odabir područja temeljen je na standardnim znanstvenim kriterijima koji se na isti način odnose na sve zemlje članice Europske unije.

Uz strogi rezervat Bijele i Samarske stijene, na području grada Novog Vinodolskog, u ekološku mrežu NATURA 2000 uključeni su:

- Vlaška peć
- Bezdan pod Vučjakom
- Zagorska peć kod Novog Vinodolskog
- M. Draga – Žrnovnica
- Pleteno iznad Novog Vinodolskog
- Krmpotsko
- Padine Velog vrha iznad Tomišine drage.

Pored navedenih zaštićenih dijelova prirode na prostoru grada Novog Vinodolskog nalaze se sljedeći predloženi zaštićeni dijelovi prirode:

- u kategoriji parka prirode - planina Bjelolasica (obuhvaća samo krajnje sjeverne dijelove područja grada)
- u kategoriji posebnih rezervata - Tomišina, Bukova i Vodna Draga (4,99 km²), Padine Velog vrha iznad Tomišine drage (1,06 km²), Kolovratske stijene (1,9 km²)
- u kategoriji zaštićenog krajobraza - Vinodol (5,52 km²), Pleteno (4,03 km²)
- u kategoriji spomenika: špilja Va Zagori (Novi Vinodolski), vrulja u uvali Žrnovnica.

Inventarizacija flore i faune na području grada Novog Vinodolskog nije provedena u potpunosti pa su u nastavku korišteni podaci iz Crvenih knjiga, DZZP, PPU i Izvješća o stanju u prostoru grada Novog Vinodolskog:

- velebitska degenija (*Degenia velebitica*)
- vitajbelov pakujac (*Aquilegia kitajbelli* Scholt.)
- planinčica (*Trollius europaeus* L.)
- božikovina (*Ilex aquifolium* L.)
- žuta sirištara (*Gentiana lutea* L. ssp. *symphyandra*)
- runolist (*Leontopodium alpinum* cass. var. *krasense* Derg. Hay)
- kockavica (*Fritillaria meleagris* L.)
- lukovičavi ljiljan (*Lilium bulbiferum* L.)
- kranjski ljiljan (*Lilium carniolicum* Bernh. Ex Koch)
- ljiljan zlatan (*Lilium martagon* L.)
- širokolisna veprina (*Ruscus hypoglossum* L.)
- vratizelja (*Anacamptis pyramidalis* L.)
- vazdazeleni likovac (*Daphne laureola* L.)
- planinski kotrljan (*Eryngium alpinum* L.)
- bijela naglavica (*Cephalanthera damasonium*)
- mirisavi vimenjak (*Platanthera bifolia*)
- modra sasa (*Pulsatilla vulgaris* ssp. *grandis*)
- tisa (*Taxus bacata* L.).

Uz ove, zaštićene biljne vrste, u prostoru se nalaze i druge brojne biljne zajednice koje su više ili manje ugrožene, poput: kačunovice ili orhideja (Orchidaceae), neki predstavnici rodova šumarice (Anemone), arnike (Arnica), likovca (Daphne), karanfila (Dianthus), zvončica (Edraianthus), kotrljana (Eryngium), sirištare (Gentiana), perunike (Iris), ljiljana (Lilium), jezičnjače (Ligularia), lana (Linum), sunovrata (Narcissus), jaglaca (Primula), procjepka (Scilla), čemerike (Veratrum) i dr

Zahvaljujući očuvanoj i bogatoj flori na području grada nalaze se staništa brojnih zaštićenih i ugroženih životinjskih vrsta. Od zaštićenih vrsta mogu se izdvojiti:

- divlja mačka (*Felis silvestris*)
- mrki medvjed (*Ursus arctos*)
- ris (*Lynx lynx*)
- vuk (*Canis lupus*)
- crni daždevnjak (*Salamandra atra*)
- tetrijeb gluhan (*Tetrao urogallus*)

Uz navedene vrste, u prostoru se nalazi doista impresivan broj ptičjih vrsta koje su više ili manje ugrožene (mala prutka-*Actitis hypoleucos*, planinski ćuk-*Aegolius funereus*, Vodomar-*Alcedo atthis*, jarebica kamenjarka-*Alectoris graeca*, primorska trepteljka-*Anthus campestris*, suri orao-*Aquila chrysaetos*, sova močvarica-*Asio flammeus*, lještarka-*Bonasa bonasia*, sova ušara-*Bubo bubo*, Leganj-*Caprimulgus europaeus*, crna roda-*Ciconia nigra*, zmijar-*Circaetus gallicus*, kosac-*Crex crex*, planinski djetlić-*Dendrocopos leucotos*, crvenoglavi djetlić-*Dendrocopos medius*, sivi sokol-*Falco peregrinus*, mali ćuk-*Glaucidium passerinum*, rusi svračak-*Lanius collurio*, škanjac osaš *Pernis apivorus*...) te je potrebno primijeniti mjere zaštite u cilju očuvanja istih i njihovih staništa.

3.3.5.1. Šumarstvo i lovstvo

Područje grada Novog Vinodolskog je bogato šumom, pa je značaj šumarstva kao gospodarske djelatnosti u prošlosti bio izrazit. U šumama je najzastupljenija bukva vrlo

visoke kvalitete s oko 70%, zatim crnogorica oko 25% i hrast na oko 5% površine. Obzirom na biljno-geografske karakteristike prisutna su tri tipa šumskog tla, su:

- planinske šume, bukve jele i smreke
- submediteranske šume
- kamenjari i pašnjaci odnosno neobraslo šumsko tlo.

Državne šume područja grada Novog Vinodolskog spadaju pod Upravu šuma Senj–Šumarije Novi Vinodolski i Crikvenica. U administrativnim granicama Grada, nalaze se dijelovi gospodarskih jedinica Šumarije Crikvenica; Radinje i Drinak, te dijelovi ili cijele gospodarske jedinice Šumarije Novi Vinodolski; Vučjak, Vidina greda, Ričičko bilo, Duliba, Crna draga, Trojbukva, Smolnik, Treskavac i Planina. Površina Šumarije Novi Vinodolski u kojoj je glavina novljanskih šuma iznosi 21.715 ha, od čega je obraslo 20.725 ha ili 95,4%, dok su gospodarske šume površine 20.107 ha odnosno 92,6%. Zaštićeno je 903 ha, dok su šume s posebnom namjenom površine 704 ha. Ukupna drvena masa iznosi 5.785.944 m³, od čega 2.603.675 m³ crnogorice i 3.182.269 m³ bjelogorice, što daje 279 m³/ha. Visoka gospodarska kvaliteta šuma Šumarije Novi Vinodolski vidi se i po desetogodišnjem etatu koji iznosi 45 m³/ha, što je za 22% više od prosjeka Županije.

Šume na području grada Novog Vinodolskog izložene su negativnim utjecajima čovjeka i sve izraženijim klimatskim promjenama. Stoga je nužno provesti mjere prevencije i zaštite šuma. Provođenje mjera prevencije i zaštite višestruke uloge i funkcije šuma i šumskih površina obuhvaća:

- očuvanje i održivi razvoj svih vrsta šuma i na njima temeljenim dobarima, uključujući šumske terene kao i druga područja iz kojih se crpe blagodati šuma
- očuvanje šume od ogoljivanja i preusmjeravanje na druge tipove uporabe zemlje pod utjecajem sve većih potreba stanovništva, širenja poljodjelstva, uključujući i nedostatak odgovarajućeg nadzora šumskih požara i neodržive komercijalne šumske radove
- održavanje postojećih šuma putem očuvanja i pravilnog gospodarenja te održavanja i povećanja pošumljenog područja i šumskog pokrova u određenim područjima
- djelovanje na očuvanju šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajobrazima; prvenstveno autohtonih šuma

- provođenje obnavljanja vegetacije u određenim ogoljelim gospodarstvima radi suzbijanja opustošenja i sprječavanja erozije, kao i radi drugih zaštitnih funkcija i nacionalnih programa rehabilitacije šumskih površina
- povećanje zaštite šuma od zagađivača, požara, nametnika, bolesti te drugih loših utjecaja čovjeka.

Gospodarenje šumama treba provoditi prema šumskogospodarskoj osnovi koja se temelji na načelima bioraznovrsnosti i obnovljivim izvorima. Potrebno je razvijati sve funkcije šume u smislu njihovog učinkovitijeg korištenja. Uništene šumske površine potrebno je obnoviti pošumljavanjem. Zaštita šumskih i drugih prirodnih površina ostvaruje se i ograničenjem uporabe prostora.

Lovišta na području grada Novog Vinodolskog su:

- primorska lovišta u blizini urbaniziranih područja
- visoka planinska područja s raznolikom vegetacijom i brojnim životinjskim vrstama.

Na ovom području se nalaze četiri lovišta koja su djelomično ili u cijelosti u administrativnim granicama Grada, i to:

- Državno lovište “Ričičko bilo” - korisnik J.P. “Hrvatske šume”. Dobro opremljeno s više objekata za smještaj. Posebna atraktivnost lovišta je strogi prirodni rezervat Bijele i Samarske stijene.
- Državno lovište “Košutnjak” – lovozakupnik LD “Košutnjak” N. Vinodolski. Opremljeno je infrastrukturom i dvama lovačkim domovima.
- Državno lovište “Krpmote-Ledenice” - lovozakupnik LD “Gradina” iz Ledenica. Ima jedan lovački dom.
- Županijsko lovište “Vinodol”, - lovozakupnik LD “Vinodol” N. Vinodolski. U lovištu djeluje mala fazanerijska.

Na lovištima je prisutna raznovrsna divljač: mrki medvjed, obični jelen, srna, muflon, divlja svinja, lisica, kuna, zec, divlja mačka, ris, kamenjarka, fazan, šljuka itd.

3.3.6. KULTURNA BAŠTINA

Izvorište kulturne baštine grada Novog Vinodolskog je u bogatoj i turbulentnoj povijesti. Povjesnica Novog Vinodolskog teško se može sažeti u nekoliko stranica pisanog teksta iz razloga koji su svojstveni sredinama bogatim zbivanjima te djelovanjem pojedinih ličnosti. Štoviše, neka od tih događanja i neke od tih ličnosti bitni su i za znatno šire prostore od užega zavičajnoga prostora.

Novi Vinodolski (u starijim vrelima upisan i kao Novi, Novi pri moru, Novigrad i sl.) već je i po svom zemljopisnom položaju determiniran za određene funkcije koje su omogućile usmjeravanje šire pažnje na njega.

Cijelo područje Vinodola, ujedno najznačajniji dio kopnenoga dijela Kvarnerskog primorja, razdijeljeno je u tri relativno uočljive cjeline; planinsko-šumska pozadina, poljoprivredni resursi u sredini i obala, koji su davali široke mogućnosti za razvoj ljudskog života. Taj se život odvijao uglavnom na uzvišenjima, najprije u gradinama. Ta prapovijesna naselja s karakterističnim kružnim obodnim sustavom nisu, međutim, relativno čvršće ukorijenjena poput onih na susjednome otoku Krku. Jedan od primjera lijepe koncentrične, a opet elastične aglomeracije upravo je Novi iz kasnijih vremena, također na brežuljku, smješten u podnožju višeg brijega Osap, naseljenog u prapovijesti. Usto, Novi se nalazi na općenito pogodnome mjestu, na raskrsnici cesta od kojih jedna na jugu izlazi u plodnu Vinodolsku dolinu a druga teče uz obalu, ponad utoka Suhe Ričine u Jadransko more; tu je i (jedini) otočić Sv. Marin (Školjić).

Kvarnersko-primorski grad Novi Vinodolski na istočnoj obali Jadranskoga mora u zapadnoj Hrvatskoj ljudsko je naselje od veoma dalekih prapovijesnih vremena, dakle otprije niza tisuća godina. Ostaci gradine na brdu Osap govore o tom životu, a u Novome i oko njega sačuvani su i tragovi živoga prisutstva Rimljana, jer je ovuda tekla značajna cestovna magistrala, od Tršćanskoga zaljeva do Senja te dalje. Štoviše, na samoj obali podignuta je utvrda/naselje Lopar, a na otočiću Sv. Marin, gdje ima i potvrda o postojanju ranokršćanskoga hrama, nađen je i natpis s imenom Jelene, majke rimskog cara Konstantina.

Stanovnici su oduvijek bili orijentirani na plodno zaleđe, na Vinodolsku dolinu, osobito je značajna proizvodnja vina te izvoz drva iz golemoga šumskoga zaleđa, zatim prijevoznike usluge (osobito - sol) te visoko građevinsko umijeće stanovništva.

Snazna prekretnica u životu ovoga kraja nastupa s dolaskom Slavena (vjerojatno krajem 6. ili 7. st.), koji se i ovdje rano profiliraju kao Hrvati, tako da je Vinodol sa susjednim otokom Krkom jedna od tri kolijevke Hrvata na istočnoj obali Jadrana. Novljansko je područje dio hrvatskoga kneštva i kraljevstva, pa Hrvatsko-Ugarskoga kraljevstva. U kontinuitetu ovdje traje staroslavenska služba božja (glagoljanje, uz upotrebu glagoljskoga pisma, pa na njemu nastaje i niz veoma značajnih spomenika -brevijara, misala itd.). U 13. st., Vinodol dolazi u posjed krčkih knezova (potonjih Frankopana) koji podižu Novi Grad na brežuljku ponad prirodne lučice koju formira Suha Ričina svojim utokom u Jadran. Za vladavine krčkih knezova (od 13. do 17. st.) godine 1288. u Novome nastaje „Vinodolski zakon“, zbirka pravnih propisa za devet vinodolskih općina. Pisan na glagoljici ovaj dokument, vrhunski je proizvod hrvatskoga srednjovjekovnog prava, prvi u južnoslavenskim zemljama te jedan od najvrednijih i u svjetskim razmjerima, veoma zanimljiv i istraživačima u znanosti i kulturi. Donošenje „Vinodolskog zakona“ upravo u Novome potvrđuje činjenicu da je taj grad bio središnji dio Vinodolske knežije. Dioba obitelji Frankopan u osam loza i sustavni prodori Osmanlija od 15. st., negativna politika Venecije protiv uskoka, dolazak izbjeglica/prognanika iz ostalih krajeva Hrvatske, te istočnih južnoslavenskih te balkanskih područja, znatno su doprinijeli opadanju gospodarske i druge snage Novoga. Novi je od 16. st. dio Habsburške Monarhije, ali oporavak započinje od vremena propadanja i Venecije i Turske pa se Novljani već u 18. st. otkupljuju od dijela kmetskih odnosa. Pozitivnom razvoju znatno pridonose i dva senjska biskupa iz Novoga - dva Ivana Krstitelja: Kabalin i Ježić, tako da Novi u 19. st. počinje prednjačiti u Kvarnerskom primorju (osnovana je prva Hrvatska čitaonica i započeto prvo organizirano uključivanje u turizam; dodatnom cestom prema Ogulinu, u unutrašnjost Hrvatske, Novi opet postaje značajna raskrsnica).

Novljani u 19. st. imaju veoma velik broj intelektualaca koji živo sudjeluju u ilirskom pokretu i hrvatskom narodnom preporodu. Među njima se osobito ističe obitelj Mažuranić, koja daje i najznamenitijega Novljana svih vremena, Ivana Mažuranića, prvog hrvatskogpotkralja/bana pučanina, predsjednika Hrvatskoga sabora i nadasve pjesnika, tvorca jedinstvene poeme „Smrt Smail-age Čengića“. U 20. st. Vladimir Mažuranić predsjednik je Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (danas: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti).

Prvi i Drugi svjetski rat nanijeli su znatne udarce i Novome, ali u međuraću je opet zaživio kao značajno turističko mjesto. Grad je ušao u sastav Države SHS (sjedište u Zagrebu), Kraljevine SHS, odnosno Kraljevine Jugoslavije, a potom je bio okupiran od fašističke Kraljevine Italije i nacističkoga Velikonjemačkog Reicha, kada pučani živo sudjeluju u antifašističkoj borbi za slobodu i ljudsko dostojanstvo.

Novi Vinodolski čvrsto je utkan u hrvatski korpus svojom tisućljetnom povjesnicom, svojim osebujnim kolom, svirkom sopila, pjesmom, ženskom narodnom nošnjom i drugim dijelovima narodnoga života i običaja. Utkan je svojom glagoljaškom prošlošću, obilježenom prvenstveno „Vinodolskim zakonom“ ali i djelovanjem bana i pjesnika Ivana Mažuranića. Očito je da su Novljani na više razina pridonijeli široj afirmaciji svoga zavičaja privlačeći pažnju i u svjetskim razmjerima. Nije stoga čudno da je njihova prošlost bila zanimljiva, a to ostaje i danas, brojnim hrvatskim i stranim kulturnim i znanstvenim djelatnicima. U hrvatskom Domovinskom ratu (od 1990. do 1995. godine) sudjelovalo je stotinjak Novljana, od kojih je nekolicina njih dalo svoje živote, a više njih je ranjeno.

Zahvaljujući bogatoj povijesti danas grad Novi Vinodolski obiluje zavidnim brojem i značenjem materijalne i nematerijalne kulturne baštine.

Na području grada Novog Vinodolskog nalaze se sljedeća kulturna dobra upisana u Registar nepokretnih, pokretnih i nematerijalne kulturnih dobara Republike Hrvatske:

- Urbanistička cjelina Novi Vinodolski
- Frankopanski kaštel s kulom Kvadrac i gradskim bedemom
- Arheološko nalazište Lopar, na kat.čestici 3881/1 k.o. Novi
- Arheološko nalazište i crkvice Sveti Marin
- Crkva Sv. Lucije u Zagorima kod Novog Vinodolskog
- Ruševni stari grad Ledenice s grobljem
- Župna crkva sv. Filipa i Jakova s inventarom u Novom Vinodolskom

Evidentirana i (dijelom) valorizirana kulturna dobra s područja grada Novog Vinodolskog su: kapela sv. Trojice, sv. Marija na Ospu, ruševine glagoljaškog pavlinskog samostana, brojne ville, kapela sv. Sebastijana, kapela sv. Mikule, kapela sv. Marka u polju, kapela sv. Ivana na

Krasi, kapela sv. Kuzma i Damjana iznad Pavlomira, kuća Biskupa Kristofora, ruralni objekt u ulici sv. Trojice, župni dvor, ex hotel San Marino, Kalvarija - crkvice sv. Križa, kuća Mažuranić, Ledenice - župna crkva sv. Stipana, Ledenice - staro groblje, Ledenice - kapela sv. Mihajla, Ledenice - kapela sv. Jurja, Ledenice - župna crkva Majke Božje od Karmela, Zagon - crkva sv. Antuna Padovanskog, Povile - kapela sv. Magdalene, kapele Lenčević, kapela sv. Ilije, kapela sv. Helene, Krmpote - gradina na Vlaškoj peći.

Uz navedena zaštićena dobra od bogatog kulturno povijesnog nasljeđa i nematerijalne baštine važno je istaknuti:

Vinodolski zakon jezbornik pretežno običajnoga prava vinodolskih općina (Novi /Novigrad/, Ledenice, Bribir, Grižane, Drivenik, Hreljin, Bakar, Trsat, Grobnik). Prema navodima u uvodu, 6. siječnja, 1288. godine sastali su se stanovnici Vinodola i izabrali one koji običajno pravo najbolje poznaju da ga utvrde, saberu i prilagode potrebama prakse. U tome su sudjelovali i predstavnici kneza iz velikaške obitelji Frankopankao »feudalni«
gospodar. Vinodolski zakon sadrži norme različitih pravnih grana. Među najznačajnijima su odredbe o kneževim ovlastima, položaju Crkve, ustroju vinodolske općine i funkcijama njezinih službenika (satnika, graščika–gradskih službenika, busovića–pozivača itd.).

Znatan je udio odredbi kaznenoga prava od kojih su neke očito usmjerene na ograničenje kneza u samovoljnom i prekomjernom kažnjavanju; predviđene kazne uglavnom su novčane. U sudskom postupku spominje se običaj povika (»klič« – oznanjenje) te dokaz svjedocima i prisegom, katkad uz suprisežnike. Zakon sadrži i neke odredbe obveznog prava (npr. o pravnim poslovima u svezi s nekretninama uz »likuf« – nagradu nalazniku za izgublenu stvar, dar pri prodaji, proslavu pri dovršenju posla). Tekst nije sačuvan u izvorniku, a najstariji rukopis (pohranjen u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu) pisan je glagoljicom u drugoj polovici 16. st. Vinodolski zakon vrlo je važan izvor za upoznavanje društvene strukture vinodolske zajednice, njezina ustroja i prava, te etnološke i kulturne baštine. Jedan je od najvrjednijih spomenika srednjovjekovnoga hrvatskoga jezika. Prvi put ga je objavio A. Mažuranić 1843. godine. J. Bratulić priredio je 1988. izdanje Vinodolskoga zakonika koje sadrži njegov faksimil, kritički tekst i tumačenje rječnika. Od pravnih

povjesničara u novije ga je doba najviše istraživao L. Margetić.¹² Rukopis se sastoji od 14 listova, odnosno 28 stranica, a napisan je hrvatskim jezikom i kurzivnom glagoljicom.

U Novom Vinodolskom, u prostoriji gdje je potpisan Vinodolski zakon, osnovana je Udruga „Hrvatski centar za ljudska prava - Novi Vinodolski“, koja svoja polazišta crpi iz Vinodolskoga zakona. Hrvatski centar za ljudska prava promiče, razvija i potiče djelatnosti koje su povezane s ljudskim pravima (okuplja osobe koje se bave zaštitom i promicanjem ljudskih prava, organizira znanstvene i stručne skupove, seminare, ljetne škole, izdaje znanstvene i stručne publikacije, promidžbene materijale, surađuje s institucijama, ustanovama i udrugama u zemlji i inozemstvu).

I. i II. Novljanski brevijar u župnom uredu u Novome Vinodolskom čuva se Prvi novljanski brevijar, nastao 1459. godine. Taj brevijar svjedoči nam tužnu sudbinu glagoljskih rukopisa. Jedan se njegov dio, kalendar, nalazi u Hrvatskome državnom arhivu, a drugi dio, kolofon, u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Kolofon je rascjepkan na dva dijela (Fragm. glag. 95 i 97). Kalendar je važan povijesni izvor jer sadržava zapis o prodaji zvona iz 1520., popis predmeta crkve svetih Filipa i Jakova, smrti svećenika, posvete crkava i oltara. U novljanskome upnom uredu nalazi se i jedan od najljepših hrvatskih glagoljskih rukopisa, Drugi novljanski brevijar. Vjekoslav Štefanić pretpostavlja da mu je pripadao list brevijara s tekstem iz oficija koji se čuva u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (Fragm. glag. 87). Napisao ga je 1495. godine pop Martinac, rodom Lapčanin. Njegov opis Krbavske bitke, koji se nalazi u ovom rukopisu, potresan je iskaz jednog suvremenika o velikoj nevolji koja je tada zadesila hrvatski narod. Rukopis je naručio pavlinski samostan svete Marije na Ospu, kraj Novoga Vinodolskog u vrijeme priora Franka Budišića iz ličkog plemena Mogorovića. U Novom se čuva i veći odlomak, tzv. Novljanski misal iz 15. stoljeća kojemu je u novije vrijeme pripisan još jedan otkriveni fragment pronađen u kasnijem uvezu, u Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci.¹³

Obitelj Frankopan jedana je od najznamenitijih plemićkih obitelji, koja je tijekom više generacija dalahrvatskom narodu niz svjetovnih i duhovnih odličnika. Postojala je od 12. do 17. st. Ova obitelj zauzima važno mjesto u povijesti Novog Vinodolskog. Dugi niz naraštaja Frankopana ostavilo je neizbrisiv kulturološki pečat gradeći kaštele, podižući crkve i samostane, stvarajući zadužbine. Vinodolski zakon sastavljen je upravo u dvorani

---

¹² <http://proleksis.lzmk.hr/50261/>

¹³ Glagoljaška baština Vinodola, Ž. Bistrovic

Frankopanskog kaštela, koji se nalazi na glavnom gradskom trgu. Iz činjenice da je u Novom sastavljen Vinodolski zakon, zaključujemo da je upravo Novi bio najvažniji i najistaknutiji grad. U njemu je stolovao knez i upravo otuda upravljao cijelim vinodolskim krajem. Danas se u Frankopanskom kaštelu nalazi Gradska uprava, Vijećnica, Muzej, Narodna čitaonica i knjižnica, Fina, te Komunalna podružnica, dva frizerska salona i dva privatna/obiteljska stana.

Obitelj Mažuranić doseljava se u Novi Vinodolski krajem 16. i početkom 17. st. U to vrijeme Novi je bio pod frankopanskom vlašću, a tu Mažuranići žive kao slobodnjaci, uživaju u plemićkim privilegijama i obnašaju važne gradske dužnosti kao "suci pravdeni", "svedoci zamerni", "dobri muzi" i "knapi".

Od Frankopana među prvima dobivaju dozvole da podižu obiteljske kuće izvan gradskih zidina. Svaki od Mažuranića zauzima posebno mjesto u hrvatskoj povijesti, književnosti i znanosti.

Antun Mažuranić bio je izuzetan jezikoslovac i osnivač dijalektologije-znanosti o narječjima. Napisao je Slovicu hrvatsku, značajno djelo u razdoblju ilirskog pokreta. Bio je desna ruka Ljudevita Gaja i njegov glavni redaktor i urednik časopisa.

Ivan Mažuranić zauzima posebno mjesto u našoj povijesti i kulturi. Riječ je o velikom pjesniku, prvom banu pučaninu, utemeljitelju moderne Hrvatske, čovjeku koji je značajan za reformu školstva i uvođenje obveznog obrazovanja. Poseban aspekt predstavlja njegovo političko djelovanje.

Fran Mažuranić je fantastični kritičar za kojeg povijest hrvatske književnosti smatra da je ostao u sjeni Ivana Mažuranića, jer, što se tiče njegova književnog rada, mnogi ga smatraju najdarovitijim u obitelji.

Matija Mažuranić iako građevinar široj je javnosti poznat kao pisac putopisa Pogled u Bosnu. Ipak, Novi Vinodolski svjedoči nekolicinom objekata njegovu građevinsku djelatnost. Napravio je dio Rudolfske ceste kod Banskih vrata, dijelove magistrale od Bakra prema Senju itd. Sagradio je kuću u kojoj je danas Dječji dom braće Mažuranići.

Novljanski Mesopust proglašen je nematerijalnim kulturnim dobrom Republike Hrvatske. Novljanski mesopust najpotpunije je sačuvani primjer usmene narodne drame i kola, u kojem se pjevaju junačke pjesme. Čitava priprema za mesopustpočinje u siječnju i to tri četvrtka prije Pepelnice, pri čemu se redaju kraće ili duže dramske epizode.

Novljani njeguju mesopusne običaje od davnina, a poseban kolorit daju „prvo, drugo i treće napovidanje dovcen i dovican“, „ženidba mlade mesopsutove“, Novljansko kolo u narodnim novljanskim nošnjama i pjesme koje se pjevaju, „žitak“, „sprogod“ i „spaljivanje mesopusta“, uz povike "Bil je ni ga - opet će prit !!!". Da je to doista pravo dramsko djelo svjedoče sljedeći dramski elementi: vrijeme i mjesto događanja radnje, glumci u pučkoj drami, radnja, glazba, ples i kostimi.

3.3.7. ZAŠTITA OKOLIŠA

Sukladno Prostornom planu uređenja grada Novog Vinodolskog, ciljevi prostornog

razvoja i uređenja u smislu zaštite okoliša i održivog razvoja su sljedeći:

- očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša
- zbrinjavanje otpada
- zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina
- racionalno korištenje i zaštita prostora
- racionalno korištenje prirodnih izvora.

Dio područja Vinodolske doline unutar grada Novog Vinodolskog određen je prema kategoriji osobito vrijednog predjela kao kultivirani krajobraz obzirom na značajnu biološku i bogatu kulturnu raznolikost. U cilju zaštite navedenog područja, određene su i točke i potezi značajni za panoramske vrijednosti kultiviranog krajobraza, a to su na području grada Novog Vinodolskog vidikovci uz cestu koja vodi strmom padinom od Bribira prema Lukovu - pogled prema Novom i Pavlomiru. Vidikovce je potrebno urediti, a vizure sačuvati od neprimjerenih zahvata u prostoru. Prirodne krajobrazne štititi će se i unaprijediti tako da se osigura zaštita i primjereno korištenje, a eventualni zahvati u prostoru trebaju se planirati na način da u što manjoj mjeri narušavaju karakterističnu sliku prostora. Kao posebnu

vrijednost, treba očuvati obalno područje (prirodne plaže i stijene - dio predjela „pod sv.Mikulj“ i „pod vilu Katicu“ ispod Glavice) te more i podmorje, kao ekološki vrijedna područja. U cilju očuvanja prirodne biološke raznolikosti treba očuvati postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina te zabraniti njihovo pretvaranje u obradive površine; osobito štititi područja prirodnih vodotoka i lokvi od neprimjerenih zahvata i radnji.

Na kopnenom dijelu obuhvata PPU Grada Novog Vinodolskog utvrđeni su ugroženi rijetki tipovi staništa, submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci; kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci, primorske, termofilne šume i šikare medunca, dok su u podmorju ugroženi i rijetki morski tipovi staništa cirkalitoralna čvrsta dna i stijene; cirkalitoralni muljevi; infralitoralni sitni pijesci s manje ili više mulja; naselja posidonije. Neophodno je očuvati povoljna fizikalna i kemijska svojstva morske vode ili ih poboljšati tamo gdje su pogoršana te osigurati najmanje sekundarno pročišćavanje gradskih i industrijskih voda koje se ulijevaju u more.

Već je navedeno da se na području grada Novog Vinodolskog u kategoriji strogi rezervat prirode nalaze Bijele i Samarske stijene.

Prostornim planom uređenja Grada Novog Vinodolskog predlaže se zaštita sljedećih područja:

- u kategoriji posebnog rezervata - geomorfološkog za zaštitu se predlaže područje Kolovratskih stijena
- u kategoriji posebnog rezervata - botaničkog za zaštitu se predlažu padine Velog vrha iznad Tomišine drage na kojima je otkriveno nalazište velebitske degenije (*Degenia velebitica*)
- u kategoriji posebnog rezervata - ornitološkog za zaštitu se predlažu Tomišina, Bukova i Vodna Draga u kojima postoje indikacije da se gnijezde rijetke ugrožene i zaštićene ptice grabljivice, tu obitava i divlja mačka te ugrožena petrofilna zajednica
- u kategoriji spomenika prirode (geomorfološki objekt prirode) za zaštitu se predlaže špilja Va Zagori uz naselje Novi Vinodolski. Špilja predstavlja značajno stanište za šišmiše jer u njoj obitava brojna kolonija sa čak 8 zabilježenih vrsta. Uz to, u špilji su zabilježene i druge vrste faune (špiljski kornjaš).

PPU predviđene su posebne mjere zaštite za brojne arheološke lokalitete, povijesne građevine i sklopove.

Grad Novi Vinodolski odgovoran je za gospodarenje komunalnim otpadom na svom području. Za zbrinjavanje otpada zaduženo je poduzeće Komunalno trgovačko društvo „Ivanj“ d.o.o., koje je u vlasništvu Grada i Vinodolske općine. Prostornim planom određena je lokacija reciklažnog dvorišta s transfer stanicom na južnom dijelu postojećeg odlagališta „Duplja“. U posljednjih nekoliko godina sve se češće pojavljuju „divlja“ odlagališta otpada, stoga je vrlo važno osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje komunalnim otpadom i spriječiti onečišćenje okoliša i ugrožavanje kvalitete života stanovnika Novog Vinodolskog.

Na području grada Novog Vinodolskog kakvoća zraka je I. kategorije čistoće pa preventivnim mjerama treba i sačuvati postojeću kakvoću zraka. Postojeći i planirani sadržaji na području grada Novog Vinodolskog moraju svoju tehnologiju podrediti zahtjevima zaštite zraka. Temeljna mjera za postizanje ciljeva zaštite zraka jest smanjivanje emisije onečišćujućih tvari.

U svrhu zaštite podzemnih voda i izvorišta, definirane su zone sanitarne zaštite i donesena odluka kojom se u najvećoj mogućoj mjeri nastojalo zaštititi Novljansku Žrnovnicu. Izvorište predstavlja temeljni izvor vodoopskrbnog sustava Novi Vinodolski–Crikvenica, koji pitkom vodom opskrbljuje prostor od Jadranova do Smokvice, zajedno sa svim naseljima u zaleđu obalnog područja. S obzirom da nema alternative tom izvoru, neophodno ga je maksimalno zaštititi. Poseban problem je dionica Jadranske magistrale koja prolazi kroz neposredno zaleđe glavnog vodozahvata novljanske Žrnovnice. Zbog velike frekvencije prometa, naročito u turističkoj sezoni, povećana je opasnost zagađenja ovog izvorišta. Sve prometnice koje prolaze kroz vodozaštitne zone predstavljaju izvor zagađivanja voda, jer se s izgrađenih prometnih površina ispiru istaloženi produkti sagorijevanja, ostaci goriva i maziva, produkti korozije i trošenja guma i asfalta te soli i drugi materijali. Posebno je izražen utjecaj prometa na deponiranje teških metala, naročito olova u tlo i biljke. Procjenjuje se da oko 50 % olova emitiranog iz automobila deponira u pojasu od 30 m od ceste.

U slivu Žrnovnice problem su i postojeća naselja, jer nemaju kanalizacijsku mrežu te je potrebno izgraditi kanalizacijske sustave u naseljima i industriji koja se nalazi u zaleđu izvorišta novljanska Žrnovnica, kao što su odvodnja otpadnih voda Drvenjače i naselja Fužine, Lič i Vrata.

Mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja podzemnih voda na području grada Novog Vinodolskog određene su “Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na

crikveničko-vinodolskom području” za izvorište novljanske Žrnovnice i ostalim mjerama određenim ovim Prostornim planom.

Zaštita tla jedan je od prioriteta lokalne politike zaštite okoliša pa je u svrhu zaštite tla potrebno je provoditi sljedeće mjere:

- održavati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja
- djelovati na očuvanje šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajobrazima
- povećati zaštitu šuma od onečišćivača, požara, nametnika i bolesti te drugih negativnih utjecaja na njih
- potrebno je zaštititi kvalitetne poljoprivredne površine (P1, P2) od prenamjene
- osigurati ekološki prihvatljivu, intenzivnu i rentabilnu poljoprivrednu proizvodnju
- poboljšati kvalitetu i proizvodnu sposobnost poljoprivrednog zemljišta primjenom odgovarajućih agrotehničkih mjera, a prioritetno rješavanjem odvodnje i navodnjavanja
- unaprijediti vinogradarstvo, voćarstvo i intenzivnu proizvodnju povrća
- planirati komasacijske zahvate i potaknuti razvoj obiteljskih gospodarstava
- osigurati kontrolu onečišćenosti tla teškim metalima.

Za područje grada izrađena je „Procjena ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija“ i „Plan zaštite od požara i tehnoloških eksplozija“¹⁴. Mjere i aktivnosti zaštite od požara i akcidentnih situacija trebaju se provoditi temeljem navedenih elaborata. Protupožarna zaštita provodi se kroz osiguranje protupožarnih - vatrogasnih puteva sa omogućavanjem pristupa u sva područja. Drugu mjeru zaštite treba ostvariti kroz izgradnju hidrantske protupožarne mreže, a posebno u sklopu pojedinog gospodarskog subjekta s većim požarnim potencijalom.

Najveći dio područja grada Novog Vinodolskog (istočni dio), pripada IV. kategoriji ugroženosti od požara, središnji dio pripada III., a zapadni dio II. kategoriji ugroženosti.

Zaštita od požara ovisi o stalnom i kvalitetnom procjenjivanju ugroženosti od požara i tako procijenjenim požarnim opterećenjima, vatrogasnim sektorima i vatrobranim pojasevima.

Na prostoru grada djeluje DVD San Marino Novi Vinodolski. Novljani su oduvijek shvaćali važnost preuzimanja odgovornosti za svoj kraj pa je Dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano daleke 1949. godine, a danas broji preko stotinu članova. DVD San Marino Novi

---

¹⁴ Vatrogasna zajednica Primorsko-goranske županije, Rijeka, 2012. godine

Vinodolski godišnje ima prosječno stotinjak intervencija. Danas djeluje u prostoru koji je za daljnji razvoj i unapređenje usluga DVD-a nezadovoljavajući pa je iskazana potreba za novim prostorom.

Moderni oblici zagađenja povezani su s bukom i svjetlošću. Na području grada ovi oblici zagađenja ne prate se sustavno, ali se može pretpostaviti njihovo prisustvo, poglavito u naseljima.

3.3.8. PROSTORNO UREĐENJE

Polazišta prostornog uređenja sadržana su u Strategiji te Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, na osnovi kojih su doneseni prostorni planovi regija te planovi uređenja jedinica lokalne samouprave. U skladu sa zakonskim odredbama, Gradsko vijeće Grada Novog Vinodolskog nadležno je za donošenje dokumenata prostornog uređenja i to: prostornog plana općine, urbanističke planove uređenja, te izmjene i dopune istih.

Razvojni ciljevi jedinice lokalne samouprave moraju biti u funkciji ostvarenja razvojnih ciljeva prostorno planskih dokumenata Županije. Prostorni plan Primorsko–goranske županije osnovni je dokument kojim se regulira namjena i korištenje prostora te određuju uvjeti uređenja prostora za zahvate u prostoru od državnog i županijskog značaja. Županija je 2013. godine donijela novi Prostorni plan pa je Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 3. sjednici održanoj 12. rujna 2013. godine, donijela Odluku o donošenju Prostornog plana Primorsko–goranske županije. Ovaj dokument diktira osnovne ciljeve u namjeni i gospodarenju prostorom u županiji, daje smjernice za ciljeve prostornog planiranja s kojim se usklađuju svi ostali planovi uređenja općina i gradova.

Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Novi Vinodolski usklađen je s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja, Zakonom o prostornom uređenju i Županijskim prostornim planom, dobio je pozitivno mišljenje Županijskog zavoda za održivi razvoj i prostorno planiranje, kao i suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja. Usvojen je na sjednici Gradskog vijeća Grada Novog Vinodolskog 28. prosinca 2006. godine.

Ovaj dokument doživio je izmjene i dopune 3 puta; 2010., 2013. i 2014. godine (SNPGŽ broj 55/06, 23/10, 36/10 - ispravak, 1/13 - pročišćeni tekst, 19/13 i 13/14). U tijeku je javna rasprava o četvrtim Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Grada Novog Vinodolskog, a izrađuju se temeljem Odluke o izradi objavljene u Službenim novinama Primorsko-goranske županije (broj 24/14 i 32/14).

U svrhu planiranog, prostorno definiranog i kontroliranog razvoja grada, Grad Novi Vinodolski donio je sljedeće urbanističke planove uređenja:

- UPU poslovne zone Zapad - smještena je na zapadnom području grada Novi Vinodolski uz županijsku cestu Novi Vinodolski – Bribir. Površina obuhvata UPU poslovne zone Zapad utvrđena je prostornim planom uređenja grada Novog Vinodolskog – konačni prijedlog iznosi 20,50 ha. Područje obuhvata urbanističkog plana, prema Prostornom planu uređenja Grada Novog Vinodolski, je građevinsko područje za izdvojene namjene gospodarsko – poslovne djelatnosti koje obuhvaća manje proizvodne, skladišne, uslužne, trgovačke ili komunalno – servisne sadržaje.
- UPU poslovne zone Kargač – smještena je uz županijsku cestu Novi-D. Zagon-Ledenice. U prostoru obuhvata Urbanističkog plana, određene su sljedeće namjene: površine gospodarske - poslovne namjene, javne infrastrukturne površine, prometne površine, površine ostalih infrastrukturnih sustava, javna parkirališna površina, pješačke površine, zaštitne zelene površine.
- UPU Panos (T2) neizgrađeni dio građevinskog područja - Planom se određuju uvjeti organizacije prostora, uređenja, gradnje i zaštite površina građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene T2 Panos.
- UPU kampa Kozica - Kamp Kozica smješten je unutar područja grada Novog Vinodolskog. Prostor obuhvata UPU kampa Kozica obuhvaća građevinsko područje izdvojene namjene izvan naselja, ugostiteljsko – turističke namjene za autokamp (T3), smješteno unutar zaštićenog obalnog područja mora (ZOP-a).
- UPU Naselja Novi Vinodolski - Urbanistički plan uređenja naselja Novi Vinodolski (UPU1) donesen je za područje utvrđeno Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru. Plan sadrži namjenu i uvjete korištenja površina, režime uređivanja prostora način opremanja prometnom i komunalnom infrastrukturom, uvjete gradnje, smjernice za oblikovanje, uvjete i smjernice za uređenje i zaštitu prostora, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša, područja s posebnim prostornim i drugim obilježjima te druge elemente od važnosti za obuhvat Plana.

- UPU luke otvorene za javni promet lokalnog značaja Muroskva (UPU 31, IS2) - Plan je sadržan u elaboratu „Urbanistički plan uređenja luke otvorene za javni promet Muroskva (UPU 31, IS2)“.

Grad Novi Vinodolski je kroz donošenje detaljnih planova uređenja (sada urbanistički planovi uređenja), a u skladu s važećim Prostornim planom uređenja te urbanističkim planovima uređenja, detaljno razradio uvjete za gradnju i uređenje pojedinih zahvata u prostoru, osobito u odnosu na njihovu namjenu, položaj, veličinu, opće smjernice oblikovanja i način priključivanja na komunalnu infrastrukturu, te mjere za zaštitu okoliša, prirodnih, krajobraznih, kulturno-povijesnih i drugih vrijednosti koje su propisane zakonskim odredbama Republike Hrvatske.

1. SWOT ANALIZA PRIRODNIH I LJUDSKIH RESURSA

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prostorna i biološka raznolikost ▪ Povoljan geoprometni položaj ▪ Samarske i Bijele stijene (strogi rezervat prirode) ▪ Povoljni klimatski uvjeti za razvoj održive poljoprivrede (ribarstvo, stočarstvo, pčelarstvo, ljekovito bilje) ▪ Vodni resursi (izvorišta pitke vode) ▪ Šumski resursi ▪ Čisto more i uređene plaže ▪ Bogata i (dijelom) očuvana kulturno povijesna materijalna i nematerijalna baština (Vinodolski zakon, Frankopani, Mažuranići) ▪ Bogata i očuvana sakralna baština (crkve, umjetnine, Novljanski brevijar) ▪ Stanovništvo koje posjeduje “kulturu rada” ▪ Društvena tolerancija 	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prostorno i strateško planiranje koje često ne odgovara realnim potrebama ▪ Loša prometna povezanost ▪ Negativni demografski trendovi (prirodni prirast i indeks vitalnosti) ▪ Odljev mladog obrazovanog stanovništva ▪ Obrazovna struktura stanovništva ne odgovara potrebama lokalnog gospodarstva ▪ Nedovoljna zaštita okoliša ▪ Nedovoljno korištenje resursa u zaleđu grada ▪ Nedostatna sredstva za obnovu i održavanje brojnih kulturnih i prirodnih znamenitosti
---	---

O pportunities (PRILIKE)

- Nacionalna strategija obrazovanja MZOS 2013. – 2020. (Reforme sustava obrazovanja)
- Nacionalne strategije i akcijski planovi očuvanja i korištenja prirodne i kulturne baštine
- Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za očuvanje okoliša i održivo korištenje prirodnih resursa
- Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za očuvanje i održivo korištenje kulturne materijalne i nematerijalne baštine
- Mogućnost korištenja sunca, vjetra, vode, mora i biomase za proizvodnju energije

Threats (PRIJETNJE)

- Visoki javni dug i rastući proračunski deficit RH
- Nepostojanje nacionalne strategije demografske obnove
- Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini
- Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa
- Rastući pritisci na okoliš koji utječu na očuvanje prirodnih i razvoj ljudskih resursa
- Neučinkovit sustav zaštite okoliša

4. INFRASTRUKTURA

4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Prometni sustav čine međusobno povezane sve prometne grane u jedinstvenoj funkciji pružanja transportnih usluga, a čine ga prometni podsustavi kopnenog, pomorskog i zračnog prometa.

4.1.1. CESTOVNI PROMET

Područje grada Novog Vinodolskog neravnomjerno je naseljeno je i cjelokupna cestovna mreža u funkciji povezivanja postojećih naselja koncentrirana u vrlo malom dijelu područja - u uskom obalnom pojasu i bliskom zaleđu.

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta (NN 94/14.) te Zakonom o javnim cestama (NN 91/10.) na području grada Novog Vinodolskog nalaze se:

- Državne ceste - dio državne ceste D 8 (GP Pasjak - Šapjane - Rijeka - Split - Dubrovnik - GP Karasovići) prolazi područjem grada u dužini od oko 19 km (od ukupno 659,8 km). Izvan naselja, cesta je dijelom odmaknuta od same obale bez proširenja i nogostupa, dijelom sa zaštitnim ogradama i zidovima. U dužini oko 3 km cesta se nalazi u najužem vodozaštitnom području Žrnovnice i to na dijelu trase s najslabijim tehničkim elementima. Širina D-8 je različita - od 7,0 m izvan naselja do 12,0 m u užem gradskom području. Kolnik je relativno dobar. Oštećeni dijelovi nastali su radi prekopavanja (postavljanje instalacija) i na većim usponima zbog neriješene odvodnje. U ljetnim mjesecima brzine se spuštaju i do 30 km/h, a u Novom su česti i zastoji.
- Županijske ceste - na području grada Novog Vinodolskog nalaze se dionice sljedećih županijskih cesta: dio županijske ceste Ž 5062 (Ž5029 - Fužine - Lič - Lukovo - Bribir - Jargovo - D8) u dužini 1,7 km od ukupno 44,6 km, dio županijske ceste Ž 5064 (Kraljevica D8 - Drivenik - Barci - Novi Vinodolski D8) u dužini 2,2 km od ukupno 26,0 km, Ž 5093 (Ž 5062 - Novi Vinodolski - D8) u dužini 3,9 km , dio županijske ceste Ž 5094 (Ž 5093 - Bater - D 32) u dužini od oko 34,40 km od ukupno

41,30 km, Ž 5109 (D8 - Klenovica - D8) u dužini 2,8 km, dio županijske ceste 5110 (Klenovica D8 - Krivi Put - Prokike) u dužini 11,40 km od ukupno 32,20 km. Županijske ceste su također asfaltirane, širine 5 - 7 metara, s tehničkim elementima, uređenjem kolnika, odvodnjom i zaštitama koje ne odgovaraju normativima i uvjetima za ovaj rang cesta. Održavanje je minimalno, a postoje mogućnosti rekonstrukcija i poboljšanja. U brdskim dijelovima ceste su uže od 5,0 metara, a dijelom oštećeni kolnici nisu sanirani.

- Lokalne ceste – na području grada samo je jedna razvrstana lokalna cesta, L 58083 (Ž5093 - Donji Zagon - Ledenice - Ž 5094) u dužini 5,4 km. Širine je 4-6 metara, asfaltiranog kolnika. Sve napomene iz prethodnog stavka vrijede i za ovu lokalnu cestu.
- Nerazvrstane ceste - sve ostale ceste koje povezuju područje grada (ulice u naseljima, prilazni, šumski, poljodjelski i protupožarni putovi) nerazvrstane su ceste s lošim prometno-tehničkim elementima. Glavne ulice u naseljima uz obalu mora vezane su za D8 te je i gradski promet “pomiješan” sa tranzitom. Nerazvrstane ceste podijeljene su na sljedeće kategorije: glavne mjesne ulice; stambene ulice; seoske ceste; ceste koje spajaju naselja; kolno-pješački prilazi; ostale ceste za promet motornih vozila; ceste s posebnim režimom prometovanja.

U Tablici 7 prikazane su duljine i površine nerazvrstanih cesta prema navedenim kategorijama.

Tablica 7: Duljine i površine nerazvrstanih cesta

Kategorija nerazvrstane ceste	Duljina (m)	Površina (m ²)
Glavne mjesne ulice	1.743	11.111
Stambene ulice	34.159	218.324
Seoske ceste	47.321	168.606
Ceste koje spajaju naselja	16.784	71.482
Kolno-pješački prilazi	9.305	43.862
Ostale ceste za promet motornih vozila	14.433	74.370
Ceste s posebnim režimom prometovanja	1.447	10.024
UKUPNO	125.192	597.779

Izvor: Registar nerazvrstanih cesta, grad Novi Vinodolski, obrada autora

Prema prikazanom u Tablici 5 ukupna duljina nerazvrstanih cesta na području grada Novog Vinodolskog iznosi 125,192 km, dok duljina svih cestovnih prometnica iznosi 204,777 km (Tablica 8).

U Tablici 8 prikazane su ukupne duljine svih cestovnih prometnica na području grada Novog Vinodolskog.

Tablica 8: Ukupne duljine svih cestovnih prometnica

Vrsta ceste	Duljina (km)
Državne	20,000
Županijske ceste	54,215
Lokalne ceste	5,370
Nerazvrstane	125,192
UKUPNO	204,777

Izvor: Registar nerazvrstanih cesta, Grad Novi Vinodolski, obrada autora

4.1.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Na području grada do sada nije bilo željezničkih pruga, sadržaja i postrojenja. Najbliža željeznička postaja na postojećoj željezničkoj pruzi Rijeka - Zagreb bila je stanica Drivenik, nepovoljno locirana za racionalno korištenje. Najbliži željeznički kolodvor je u Rijeci, a udaljen svega 45 kilometara od Novog Vinodolskog.

4.1.3. POMORSKI PROMET

Na području akvatorija grada Novog Vinodolskog postoje, u funkciji javnog prometa, luke otvorene za javni promet u Novom Vinodolskom i Klenovici te luka otvorena za javni promet, teretna luka Porto Teplo. Luka u Novom Vinodolskom ima županijski značaj dok su luke Klenovica, Porto-Teplo, Povile, Smokvica-Krmpotska i Muroskva od lokalnog značaja. Temeljem Zakona o morskim lukama i Poslovnika Županijskog poglavarstva Primorsko-goranske županije, a uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske utvrđeno je lučko područje za prethodno navedene luke (SN br.07/99, SN br. 13/14):

Luka Novog Vinodolskog ima 270 vezova (ukrcaj i iskrcaj putnika i vezovi domicilnog stanovništva) te izgrađen lukobran

Luka Klenovica do 80 vezova (brodovi za prijevoz putnika, ribarski brodovi privez i odvez jahti, sportskih i drugih brodica te vezovi domaćeg stanovništva) dok luka Porto Teplo ima samo lučki plato bez vezova

U **naselju Povile** nalazi se privezište s 40 vezova (30 stalnih vezova + 10 sezonskih vezova) za potrebe domicilnog stanovništva i nautičara

Smokvica Krmpotska je luka otvorena za javni promet kapaciteta do 30 vezova,

Teretna luka Porto-Teplo.

U luci otvorenoj za javni promet Novi Vinodolski Marina i luci Muroskva radovi su u tijeku dok se u ostalim tek planira izgradnja.

4.1.4. ZRAČNI PROMET

Prostornim planom uređenja Grada Novog Vinodolskog predviđen je smještaj uzletišta za helikoptere na lokaciji Kargač unutar zone poslovne namjene K5-sjeverno od Novog Vinodolskog. Veličina prostora heliodroma iznosi min. 100 x 100 m.

Postojeća Zračna luka Rijeka na Krku može udovoljiti potrebama Primorsko-goranske županije. Zračna luka Rijeka otvorena je za promet 2. svibnja 1970. godine. Registrirana je za prihvat i otpremu zrakoplova, putnika i robe u komercijalnom zračnom prijevozu i školovanje letačkog osoblja. Iako je Zračna luka Rijeka opremljena za prihvat gotovo svih zrakoplova i predviđena za dnevno i noćno slijetanje (opremljena je sustavom za precizni prilaz i slijetanje I. kategorije) iskorištenost kapaciteta je daleko ispod prihvatljive razine. Udaljenost od Novog Vinodolskog do Zračne luke Rijeka iznosi tek 30 km, a prihvatljiva je i udaljenost do zračnih luka u Zagrebu (180 km), Ljubljani (160 km) i Trstu (120 km) do kojih se stiže mrežom autoputova za prosječno sat i pol vožnje.

4.1.5. JAVNI PROMET

Cjelokupan međugradski promet vezan je za državnu cestu D8, a prigradski promet za županijske ceste. U Novom Vinodolskom izgrađen je uređeni prostor za manji autobusni kolodvor, uz državnu cestu D8.

4.1.6. PROMET U MIROVANJU

Javna parkirališta na području naselja Novog Vinodolskog u najvećem dijelu su uređena, s naplatom. Uz glavne gradske ulice ima nedostatan broj mjesta i za žitelje Novog Vinodolskog, osobito ljeti. Turistički objekti i kompleksi također nemaju dovoljno prostora niti uređenih parkirališta. Isto se odnosi i na javne gradske sadržaje uz pješačku zonu. Parkirališta i terminali za kamione i autobuse također nisu riješeni.

Na području naselja Novog Vinodolskog uređeno je 10 javnih parkirališta kojima upravlja Komunalno trgovačko društvo „Ivanj“ d.o.o. Od 10 postojećih javnih parkirališta, 7 parkirališta funkcionira kao otvoreni tip, odnosno otvoreni sustav naplate, a 3 kao zatvoreni tip. Broj parkirnih mjesta iznosi sveukupno 672, od čega je 638 pod naplatom, a preostalih 34 mjesta osigurano je za invalide. Cijena parkinga regulirana je kroz primjenu dviju različitih tarifa, ljetne i zimske, pri čemu ljetna traje od 1.5. do 30.9., a zimska od 1.10. do 30.4. Cijena ljetne tarife iznosi 6 kuna u prvoj zoni, a 8 kuna u drugoj zoni, u koju spadaju parkirališta Lukavice i Obala Petra Krešimira IV. Cijena zimske tarife na svim javnim parkiralištima iznosi 2 kune za jedan sat parkiranja. Plaćanje parkiranja može se, osim plaćanjem parkirne karte na parkirnom automatu ili na naplatnoj kućici obaviti i koristeći uslugu m-parking, što podrazumijeva slanje sms poruke s registracijom vozila na broj za određenu zonu kojoj određeno parkiralište pripada. Kroz nekoliko narednih godina poduzeće namjerava uvesti naplatu parkinga u ulicama: Ogulinska, Zagrebačka, Kralja Zvonimira i naselju Klenovica.

4.2. SUSTAV VODOOPSKRBE

Sustav vodoopskrbe na području grada Novog Vinodolskog vrši se preko sustava vodoopskrbe koji je pod upravom Komunalnog trgovačkog društva Vodovod-Žrnovnica sa

sjedištem u Novom Vinodolskom. Cjelokupni vodoopskrbni sustav dobiva vodu iz izvora novljanska Žrnovnica. Kvaliteta vode na lokaciji je iznimno visoka, tako da nema potrebe za kondicioniranjem i obradom, primjenjuje se samo dezinfekcija. Glavni objekti vodoopskrbnog sustava čine izvorište i crpna postaja novljanska Žrnovnica s tlačnom vodom do glavne vodospreme Mala Draga (5.000 m³).

Iz vodospreme Mala Draga voda se distribuira u tri pravca: jugoistočno prema Klenovici, sjeverozapadno prema Novom Vinodolskom te Crikvenici i Bribiru i sjeverno prema Ledenicama. Na lokaciji vodospreme Mala Draga postoji stara vodosprema volumena 1.500 m³ na koti 152/147 m n.m. s "booster" stanicom za podizanje tlaka i protoke. Jugoistočno se voda distribuira čeličnim cjevovodom profila 300 mm prema vodospremi Klenovica od 1.000 m³ na koti 118/114 m n.m., vodospremi Miletići od 170 m³ na koti 74/70 m n.m. te prema vodospremi Smokvica od 2000 m³ na koti od 71/67 m n.m. Na ovom cjevovodu, prije vodospreme Klenovica, postoji odvojak s crpnom stanicom kojom se voda diže u vodospremu Gornji Kalanji od 90 m³ na koti 183/180 m n.m. Sjeverozapadno se voda distribuira čeličnim cjevovodom profila 400 mm i lijevanoželjeznim i azbestcementim cjevovodom profila 200 mm i 250 mm prema vodospremi Povile volumena 160 m³ na koti 74/70 m n.m., vodotoranju Osap 1 volumena 50 m³ na koti 124/120 m n.m., vodospremi Osap 2 volumena 1.300 m³ na koti 74/70 m n.m., vodospremi Šćedine volumena 250 m³ na koti 74/70 m n.m. te vodospremi Zagori volumena 1.500 m³ na koti 74/70 m n.m. Voda ovim cjevovodom nastavlja put prema Crikvenici, a prije vodospreme Zagori se odvaja za Bribir i okolna naselja. U Novom Vinodolskom se nalazi i vodosprema Krasa volumena 1.000 m³ na koti 46/42 m n.m. koja trenutno nije u funkciji, ali će se uključiti u vodoopskrbni sustav. Na čeličnom cjevovodu profila 400 prije vodospreme Zagori, a poslije odvojka za Bribir, ugrađena je „booster“ crpna stanica koja podiže tlak u cjevovodu te povećava protok sustava. Ovo je neophodno za osiguranje potrebnih količina vode u Crikvenici za vrijeme turističke sezone. Sjeverno se voda distribuira prema vodospremi Ledenice od 90 m³ na koti 324/321 m n.m. U ovu vodospremu voda se transportira tlačnim čeličnim cjevovodom profila 70 mm pomoću crpki koje uzimaju vodu iz vodospreme Mala Draga. Tlačni cjevovodi u duljini od 19,74 km, magistralni cjevovodi u duljini od 47,40 km i opskrbi cjevovodi u duljini od 253,20 km. Sveukupna duljina javne vodoopskrbne mreže na području grada Novog Vinodolskog je oko 320,00 km. Za javnu vodoopskrbu, odvodnju i korištenje opasnih kemikalija u postupku dezinfekcije vode na području grada Novog Vinodolskog nadležno je Komunalno trgovačko društvo Vodovod-Žrnovnica d.o.o.

Grad Novi Vinodolski većinski je vlasnik Društva s 51,10% udjela a slijede ga Grad Crikvenica s 34,50 % i Općina Vinodolska općina s 14,40%.

Na dan 31. prosinca 2013. godine u Društvu je bilo zaposleno 114 djelatnika, uključujući direktora.

Na javni vodoopskrbni sustav koji obuhvaća područje naselja Novi Vinodolski, Grabrova i Povile priključeno je *cca* 94% stanovništva. Ukupan broj stalnih stanovnika koji se opskrbljuje vodom iz sustava je *cca* 4.250 osoba, a tijekom sezone ukupan broj naraste i do *cca* 12.000 osoba.

Prosječna potrošnja vode na području grada iznosi 2.000.000 m³ godišnje.

U narednom razdoblju planirani zahvati na sustavu vodoopskrbe su rekonstrukcija i proširenje vodoopskrbne mreže, isključivo u trasama koje su paralelne s planiranim trasama izgradnje/rekonstrukcije mreže sustava odvodnje otpadnih voda. Procijenjena dužina potrebnih zahvata na vodoopskrbnoj mreži je *cca* 21 km.

4.3. SUSTAV ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA

Sustav odvodnje izgrađen je kao razdjelni te se kao takav i nadograđuje, osim najstarijeg dijela mreže koji je mješovitog tipa, a nužno ga je rekonstruirati. Odvodnja sanitarnih otpadnih voda na području grada Novog Vinodolskog je samo djelomično izgrađena.

Postojeća kanalizacijska mreža je jedna cjelina i sastoji se od mreže smještene zapadno od rječice Ričina (naselje Zagori, naselje na Bribirskoj obali te naselje Kalvarija) mreže koja tvori staru jezgru mjesta, naselja Prisika te mreže istočnog dijela mjesta između morske obale i državne prometnice D-8.

Izgrađena mreža je kombiniranog tipa što znači da je jednim dijelom mješovita (oborinske i sanitarne otpadne vode prikupljaju se i odvođe zajedno), a jednim dijelom razdjelna (oborinske i sanitarne otpadne vode prikupljaju se i odvođe odvojeno). Udio sustava razdjelnog tipa je značajno veći od mješovitog tipa odvodnje. Postojeća kanalizacijska mreža izgrađena je od betonskih, azbestno-cementnih, PVC i PEHD okruglih cijevi promjera od 200-500 mm, a manjim dijelom ima i starih zidanih kanala.

Cjelokupne prikupljene oborinske i sanitarne otpadne vode grada Novi Vinodolski se odводе do glavnih, obalnih kolektora kojima iste gravitacijski teku do crpnih postaja a nakon toga do uređaja za pročišćavanje:

- Otpadne vode zapadnog dijela grada (Zagori, Bribirska obala, Kalvarija) teku na crpnu postaju Zagori od koje se voda tlači na mehanički predtretman Ričina.
- Otpadne vode središnjeg dijela sustava odvodnje, odvodnje naselja Prisika te otpadne vode istočnog dijela grada (iznad državne prometnice D-8) teku gravitacijski na predtretman Ričina.
- Otpadne vode istočnog dijela grada, smještenog između državne prometnice D-8 i morske obale, gravitacijski teku na crpnu postaju Crveni križ iz koje se crpkama tlače u glavni obalni kolektor. Njime tako prikupljene otpadne vode gravitacijski teku na predtretman Ričina.
- Na lokaciji mehaničkog predtretmana Ričina (automatska rešetka otvora 20 mm) izgrađena je i crpna stanica Ričina (tri crpke pojedinačnog kapaciteta 75 l/s) kojom se nakon pročišćavanja otpadne vode tlače u dubinu mora od 40 m, podmorskim ispustom promjera 450 mm ($L/D = 480\text{m}/40$).

U naselju Klenovica kanalizacija je djelomično izgrađena. Izgrađen je i mehanički predtretman s podmorskim ispustom. Uređaj nema uporabnu dozvolu i nije u funkciji. Na sustav javne odvodnje grada Novog Vinodolskog priključeno je *cca* 65 % stanovništva. Ukupna dužina postojeće izgrađene mreže sustava odvodnje je *cca* 27 km.

Ostali objekti i građevine na području grada Novog Vinodolskog koji nisu priključeni na sustav javne odvodnje imaju individualno riješeno prikupljanje, pročišćavanje i zbrinjavanje otpadnih voda (sabrne jame, septičke taložnice, kućni bio-uređaji). Sabirne jame su uglavnom propusne te se otpadna voda infiltrira u podzemlje i priobalje. Sabirne jame koristi *cca* 35% stanovništva.

Planirani zahvati na sustavu odvodnje otpadnih voda koji se namjeravaju provesti u narednom razdoblju su :

- izgradnja UPOV-a
- nadogradnja/proširenje mreže otpadnih voda u ukupnoj dužini *cca* 25 km
- rekonstrukcija postojeće mješovite kanalizacije

- izgradnja novih crpnih stanica
- priključenje objekata naselja Grabrova i Povile na sustav odvodnje
- rekonstrukcija crpnih postaja Ričina i Zagori
- sanacija/rekonstrukcija uređaja Klenovica.

4.4. ENERGETSKI SUSTAV

4.4.1. ELEKTROOPSKRBA

Potrebe za električnom energijom na prostoru grada u najvećoj se mjeri ostvaruju iz hidroelektrane Vinodol (smještena je u susjednoj Općini Vinodolskoj) u sklopu koje je i izgrađena trafostanica 110/35 kV. Inače, njenom izgradnjom i puštanjem u pogon 1952. godine započela je elektrifikacija na području Primorja, Gorskog kotara i Kvarnerskih otoka koja unutar elektroenergetskog sustava Hrvatske i danas ima veliku ulogu u proizvodnji električne energije i nezamjenjivu ulogu u regulaciji elektroenergetskog sustava, što je njena glavna osobina po kojoj je jedinstvena.

Nadzemni dalekovodi naponskog nivoa 380, 220 i 110 kV koji prolaze područjem grada Novog Vinodolskog su:

- DV 380 kV TS 380/220/110 kV Melina - TS 380/110 kV CHE Obrovac
- DV 220 kV TS 380/220/110 kV Melina - TS 220/110/35 kV HE Senj
- DV 110 kV TS 110/10(20) kV Crikvenica - HE Senj.

Navedeni vodovi su u funkciji cjelokupnog elektroenergetskog sistema prijenosne mreže Hrvatske a posebno u povezivanju HE Senj s ostalim dijelom sistema.

Najznačajnije elektroenergetsko postrojenje 35 kV naponskog nivoa je trafostanica 35/20 kV Novi iz koje je na 20 kV naponskom nivou izvedeno napajanje za sve potrošače električne energije na području ovog plana. Trafostanica je izgrađena i puštena u pogon 1969. godine, a zadnja je rekonstrukcija izvedena 1995. godine. Izvedena je kao slobodnostojeći objekt u kome je smješteno 35 i 20 kV postrojenja, dok su transformatori 35/20 kV smješteni na otvorenom uz zgradu trafostanice. Izgrađena je za kapacitet od 2x8 MVA, a što odgovara snazi danas ugrađenih transformatora. Vršno opterećenje trafostanice dostiglo je 7 MVA, što

znači da kapacitet zadovoljava današnje potrebe uz rad samo jednog transformatora i da sadrži dovoljne rezerve za budući razvoj. Na 35 kV naponskom nivou trafostanica se napaja iz TS 110/35 kV HE Vinodol preko jednog nadzemnog 35 kV voda kapaciteta 20 MVA. Rezervno napajanje je osigurano preko 20 kV nadzemnog voda iz TS 110/10(20) kV Crikvenica, uz mogućnost napajanja do 10-11 MVA. Ovaj vod je izveden za 35 kV naponskog nivoa i preko njega se trafostanica 35/20 kV Novi napajala iz trafostanice 110/35 kV Crikvenica sve do sredine 1999. godine, odnosno njene rekonstrukcije za 110/20 kV. Na području obuhvata plana izveden je još jedan 35 kV nadzemni vod, koji je danas u pogonu na 20 kV i koristi se za napajanje trafostanice 20/6 kV Žrnovnica (najznačajnijeg potrošača na području grada - CS Žrnovnica).

Distribucija električne energije prema potrošačima, na području grada Novog Vinodolskog vrši se iz 20 kV mreže TS 35/20 kV Novi preko 68 TS 20/0,4 kV, 18,3 km podzemne 20 kV kabelske mreže i 67,9 km nadzemnih 20 kV vodova. Izvršenim prijelazom 1999. godine s 10 na 20 kV naponski nivo osigurano je na cijelom području kvalitetno napajanje. Sigurnost u napajanju, odnosno rezervno napajanje na 20 kV, osigurano je samo za trafostanice 20/0,4 kV unutar užeg gradskog područja i za područje prema Bribiru.

S obzirom na predviđena građevinska područja naselja i poslovne, sportsko rekreacijske i turističke zone, bit će potrebno postojeću 20 kV mrežu proširiti, izgradnjom novih trafostanica 20/0,4 kV s pripadajućom 20 kV mrežom i niskonaponskom mrežom. Lokacije budućih trafostanica i trase 20 kV vodova utvrdit će se razvojnim planovima nadležne elektrodistribucije ili kroz urbanističke i detaljne planove uređenja. Vodovi će se izvoditi podzemnim 20 kV kabelima u sklopu izgradnje ostale komunalne infrastrukture (ceste, voda,...), ili kao nadzemni na betonskim ili željeznim stupovima. Postojeću 20 kV mrežu treba dograđivati i s namjerom da se poveća sigurnost u napajanju, odnosno osigura rezervno napajanje, prvenstveno turističkih područja i područja u kojima je u zimskim mjesecima otežano otklanjanje kvarova.

Niskonaponska mreža će se izvoditi, kao i do sada podzemnim kabelima i zasebnom javnom rasvjetom u gradu i dijelovima većih naselja; ili na betonskim stupovima (rjeđe željeznim) sa samonosivim kablskim snopom i javnom rasvjetom u ostalim područjima.

4.4.2. PLINOOSKRBA

Na području grada nema postojeće mreže plinoopskrbe. Planiran je lokalni plinovod iz MRS Rijeka-istok do RS Novi Vinodolski čime će se izvršiti plinifikacija prostora. Plinifikacija će se omogućiti izgradnjom redukcijske stanice koja će se napajati iz postojećeg magistralnog plinovoda. Tako se stvaraju pretpostavke za opskrbu korisnika prirodnim plinom kao energentom. To je prije svega značajno za brojne gospodarske djelatnosti kojima je plin kao energent ekonomski i ekološki prihvatljiviji od uobičajenih fosilnih energenata. Jedan od ciljeva plinifikacije (pogotovo poslovnih zona) je jačanje konkurentnosti lokalnog gospodarstva.

4.4.3. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Područje grada zahvaljujući svom položaju u prostoru, značajkama prostora i atmosferskim prilikama posjeduje iznimne potencijale za korištenje energije sunca (prosječno 2.500 sunčanih sati godišnje), vjetra i mora. Uzimajući u obzir značajke prostora, trenutne mogućnosti, kapacitete, dostupnost tehnologije i isplativost, u srednjoročnom razdoblju najizglednije su izgradnje vjetroelektrana. Vjetroelektrane ne zahtijevaju potrošnju goriva za kontinuiran rad, nemaju nikakvu emisiju direktno vezanu uz proizvodnju struje, ne proizvode ugljični dioksid, sumporov dioksid, živu, čestice te druge vrste zagađenja zraka, za razliku od fosilnih goriva. Prostornim planom utvrđene su dvije moguće lokacije za smještaj vjetroelektrana.

4.4.4. JAVNA RASVJETA

Postojeća javna rasvjeta uglavnom ne zadovoljava kriterije energetske učinkovitosti (većinom u drugoj i trećoj životnoj dobi). Potrebno je njezino proširenje i zamjena modernijim rasvjetnim svjetilkama koje su energetski učinkovitije, ekonomičnije ili zamjena kvalitetnijim svjetlotehničkim rješenjima. Na području grada Novog Vinodolskog sustav javne rasvjete čini 2.316 rasvjetnih tijela (svjetiljki) ukupne instalirane snage 261,05 kW. Sustav se napaja iz elektroenergetskog sustava preko trafostanica TS 20/0,4 KV u vlasništvu i

nadležnosti HEP-ODS-a, raspoređenih na području grada Novog Vinodolskog i okolnih naselja. Ukupan udio sustava javne rasvjete koji rasvjetljava državne ceste iznosi oko 9% ukupnog broja svjetiljki odnosno oko 17% ukupne snage. Ukupan udio sustava javne rasvjete koji rasvjetljava županijske ceste iznosi oko 2% ukupnog broja svjetiljki odnosno oko 4% ukupne snage, dok preostali dio u iznosu od oko 89% ukupnog broja svjetiljki odnosno oko 79% ukupne snage otpada na rasvjetljavanje lokalnih odnosno nerazvrstanih cesta.

Krajem 2014. godine ESCO grupa d.o.o. za Grad je izradila Izvješće o provedenom energetsom pregledu javne rasvjete na području grada Novog Vinodolskog. U Izvješću je detaljno analizirano stanje i potrošnja sustava javne rasvjete za razdoblje od 2011. do 2014. godine. Temeljem rezultata provedene analize predložene su mjere podizanja energetske učinkovitosti sustava javne rasvjete kroz modernizaciju odnosno zamjenu postojećih rasvjetnih tijela (VTF i NAVT svjetiljke) novim, energetski učinkovitijim. Vrijednost investicije procijenjuje se na cca 5,5 milijuna kn, a očekivani povrat investicije procijenjuje se na 5 godina. Novi Vinodolski na javnu rasvjetu godišnje prosječno troši 3,34% proračunskih sredstava, a modernizacijom sustava javne rasvjete trošak javne rasvjete smanjio bi se za više od 50% i iznosio bi prosječno 1,58% proračunskih sredstava.

4.5. POŠTANSKI I TELEKOMUNIKACIJSKI SUSTAV

Poštanski promet se obavlja posredstvom središnje Pošte Novi Vinodolski s dostavnom službom u pojedina naselja. Poštanski broj naselja Grada Novog Vinodolskog je 51250.

Na području grada Novog Vinodolskog u radu je pet udaljenih pretplatničkih stupnjeva (UPS): Novi Vinodolski, Kalvarija, Povile, Ledenice i Klenovica - Žrnovnica i šest udaljenih pretplatničkih multipleksa (UPM) u naseljima Bater, Breze, Javorje (Gornje Krmpote), Drinak, Bile i Sibinj. Svi udaljeni pretplatnički stupnjevi te udaljeni pretplatnički multipleksori Bater i Breze vezani su optičkim sistemom prijenosa na digitalnu centralu tipa AXE Sušak u Rijeci dok su ostali udaljeni pretplatnički multipleksori (Donje Krmpote, Drinak, Bile i Sibinj) vezani RR prijenosom na digitalnu centralu tipa AXE Krk u Krku. Trasa postojećeg optičkog kabela dolazi iz pravca Bribira. Područjem grada ne prolaze trase međunarodnih ni magistralnih vodova.

Sukladno rezultatima analize pristupnih telekomunikacijskih mreža UPS-a: Novi Vinodolski, Povile, Bater, Brete, Klenovica – Žrnovnica, Ledenice, Drinak, Sibil, Javorje i Sibil može se zaključiti da telekomunikacijska mreža kapacitetom i kvalitetom uglavnom zadovoljava postojeću izgrađenost naselja sa stanovišta telefonske mreže. Najlošija je situacija u Novom Vinodolskom. Visoki stupanj izgrađenosti distribucijske tk kabelske kanalizacije omogućit će povećanje kapaciteta tk mreže i prijelaz na optički sustav prijenosa u pristupnoj mreži uz gotovo nikakve građevinske zahvate u budućnosti.

Glede pokretne komunikacijske mreže prema podacima HAKOM-a u prostoru grada (do 31.12.2013.godine) nalazi se ukupno 14 baznih postaja.

4.6. ICT INFRASTRUKTURA

Besplatnim signalom (slobodne Wi-Fi zone) pokrivena je luka, potez od centra do vatrogasnog doma (ulica Krasa), turistička zona Lišnja te centar Klenovice.

U 2014. godini postavljene su 4 nove pristupne točke-uređaji u ulicama Korzo Hrvatskih branitelja (Trg Ivana Mažuranića), Obala Petra Krešimira, Vrilo-Smokvica, Marijana Butkovića (Lučica)-Povile. Instalacija prepoznatljivog vizualnog izgleda(HOT SPOT) s ciljem povećanja uočljivosti pristupne točke internetu i stvaranja nove turističke atrakcije u prostoru. Na taj način omogućit će se turistima korištenje instalacije za snimanje inovativnih fotografija, koja je postavljena na Trgu Ivana Mažuranića, a radi promocije Korza Hrvatskih branitelja, Trga Ivana Mažuranića i Kule Turnac.

Projekt e-Županija - Razvoj širokopojasnih usluga od iznimnog je značenja za gospodarski razvoj Primorsko-goranske županije te je od ključne važnosti za omogućavanje stvaranja društva znanja. Nadalje, razvoj tih usluga revitalizira ruralna područja na način da pokreće spiralu razvoja tih krajeva.

Ciljevi razvoja širokopojasnog pristupa na području Primorsko – goranske županije proizlaze iz Strategije koja se temelji na Digitalnom planu za Europu. Ona donosi konkretne mjere i ciljeve, te preporučene rokove za ispunjavanje ciljeva razvoja širokopojasnog pristupa na razini Europske unije, kako bi se ostvarile najveće pogodnosti od takvog razvoja za gospodarstvo i stanovništvo Europske unije. Da bi se raspoloživa financijska sredstva iz EU

fondova iskoristila što efikasnije, na razini PGŽ pokrenut je projekt e-Županija čiji je osnovni cilj pomoći jedinicama lokalne samouprave kako bi se spomenuta sredstva što bolje i efikasnije iskoristila za izgradnju otvorene širokopojasne pristupne mreže nove generacije. Najbitnije u cijelom projektu za jedinicu lokalne samouprave je da izgradnjom otvorene širokopojasne pristupne elektroničke komunikacijske mreže ista postaje vlasništvo jedinice lokalne samouprave. Grad Novi Vinodolski iskazao je interes za sudjelovanje u projektu Primorsko-goranske županije, te se prijavio na javni poziv Ministarstva gospodarstva za poticanje razvoja gospodarskog okruženja ulaganjem u širokopojasnu infrastrukturu i to za izradu „Plana razvoja širokopojasne infrastrukture Grada Novi Vinodolski“.

4.7. ZBRINJAVANJE OTPADA

Organizirano sakupljanje i odlaganje otpada s područja gradova Novi Vinodolski i Crikvenica te Vinodolske općine vrši se na prostoru odlagališta neopasnog otpada „Duplje“ od 1969. godine. Odlagalište komunalnog otpada „Duplja“ nalazi se u zaleđu Novog Vinodolskog, 7 kilometara od grada i 700 m od najbližeg naselja. Odlagalište „Duplja“ je prirodna kraška vrtača. Odlagalište se nalazi na području III. zone vodozaštite izvorišta vode za piće - Žrnovnice. Od 2005. godine pristupilo se sanaciji odlagališta i izgradnji kazeta za odlaganje otpada s lagunama za prihvrat procjednih voda. Kapacitet odlaganja se dodatno povećao 2010. godine postavljenjem „gabiona“ oko kazete (ukupno tri reda) čime se dobio volumen dostatan za odlaganje do kraja 2012. godine. Studijom „Tehnologija daljnjeg odlaganja otpada na odlagalištu neopasnog otpada Duplja-Novu Vinodolski“ iz kolovoza 2011. godine, predviđena je investicija u nove „gabione“ i postupno dizanje tijela odlagališta i formiranje brežuljka.

Na odlagalište „Duplja“ odlaže se samo miješani komunalni otpad (klj.br. 20 03 01). Miješani komunalni otpad je otpad iz kućanstava i otpad iz trgovina, industrije i iz ustanova koji je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstava. Deponij je smješten uz prometnicu Novi Vinodolski–Breze. Ukupna površina cijelog odlagališta 33.317 m², privremena (zatvorena) odlagališna ploha 5.220 m² i aktivna odlagališna ploha trenutno u uporabi 10.700 m². Ukupna zapremnina koju zauzima otpad (iskorištenost) na lokaciji „Duplje“ iznosi 165.000 m³ dok je ukupni kapacitet 195.000m³.

Komunalno društvo koje ima dozvolu za prikupljanje komunalnog i neopasnog otpada je Komunalno trgovačko društvo „Ivanj“ d.o.o. Novi Vinodolski. Komunalno trgovačko društvo „Ivanj“ d.o.o. 2010. godine prešlo je s dotadašnjeg obračuna po m² stambenog, odnosno poslovnog prostora, na obračun odvoza komunalnog otpada po volumenu.

Novi način obračuna doveo je do mnogih promjena u sustavu gospodarenja otpadom, budući da su krajnjim korisnicima dodijeljene posude raznih volumena, kao i posebno označene vreće od 30 i 60 litara. Sve navedene posude označene su bar kod naljepnicama i RFID predajnicima koji se očitavaju prilikom pražnjenja te se podaci o očitanjima GPRS vezom prenose u komunalni informacijski sustav putem kojeg se može pratiti evidencija pražnjenja posuda svih korisnika, te vršiti naplata po volumenu.

Komunalno društvo raspolaže s 9 vozila. Ukupna količina skupljenog otpada s područja grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 01.01.2014. do 31.12.2014. iznosi 2.605,50 tona.

Početkom 2014. godine, Komunalno trgovačko društvo „Ivanj“ d.o.o. je krenulo s pilot projektom odvojenog prikupljanja biorazgradivog kuhinjskog otpada, a prva faza obuhvatila je stotinjak domaćinstava na području grada Novog Vinodolskog. Tim kućanstvima su besplatno dodijeljeni setovi za kućno kompostiranje otpada, kao i dovoljna količina biološkog preparata za pospješivanje procesa kompostiranja.

Do sredine 2016. godine u sklopu postojećeg odlagališta neopasnog otpada „Duplja“ trebala bi biti dovršena pretovarna stanica sa reciklažnim dvorištem.

Sukladno UPU poslovne zone Kargač u tijeku su pripreme za projektiranje reciklažnog dvorišta za građevni otpad. Uz reciklažno dvorište otvara se mogućnost izgradnje postrojenja za reciklažu asfalta (asfaltna baza koja i u proizvodnji novog asfalta koristi reciklirani asfalt), betonara koja će u proizvodnji betona koristiti reciklirani agregat, pogon za proizvodnju betonskih elemenata od recikliranog agregata te laboratorij za ispitivanje recikliranog građevnog otpada i novih proizvoda. Ukoliko se uspije pronaći zainteresirani investitor koji bi investirao u navedena postrojenja, projekt bi bio od regionalnog značaja, a posebno s aspekta zaštite okoliša.

2. SWOT ANALIZA INFRASTRUKTURE

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Relativno dobra opremljenost vodoopskrbom priobalja ▪ Elektrificirano gotovo cijelo područje grada ▪ Dobra prometna povezanost priobalja ▪ Postojanje prometnih pravaca na cijelom području grada ▪ Proširenje kapaciteta odlagališta “Duplje” i sve efikasnije gospodarenje komunalnim otpadom ▪ Dostupnost PTT usluga i Interneta	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostupna vodoopskrba zaleđa grada ▪ Nedovršen sustav odvodnje i pročišćivača te nizak udio kućanstava i gospodarskih subjekata priključenih na sustav odvodnje ▪ Veliki gubitci pri distribuciji pitke vode ▪ Opterećenost elektro-energetskog sustava ▪ Energetski neučinkovita javna rasvjeta ▪ Loše stanje svih cestovnih prometnica ▪ Veliki broj crnih točaka u prometu ▪ Nerazvijena pomorska infrastruktura ▪ Nemogućnost korištenja prirodnog plina kao energenta ▪ Nerazvijena širokopolasna mreža
<p>Opportunities (PRILIKE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za efikasno korištenje vodnih resursa i povećanje dostupnosti pitke vode ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za sustav odvodnje i izgradnju potrebnih pročišćivača otpadnih voda ▪ Planirane investicije HEP-a u jačanju elektro-energetske mreže ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za uređenje nerazvrstanih cesta ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za povećanje kvalitete ostalih komunalnih usluga (uređenja groblja, javnih površina, javne rasvjete i dr.) ▪ Očekivane privatne investicije u izgradnji pomorskih luka ▪ Mogućnost plinifikacije područja grada ▪ Nacionalni programi proširenja širokopolasne mreže	<p>Threats (PRIJETNJE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Visoki javni dug i rastući proračunski deficit RH koji utječe na (su)financiranje infrastrukturnih projekata ▪ Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini (koje utječu na efikasnu provedbu infrastrukturnih projekata) ▪ Nedovoljno ulaganje države i županije u prometnu infrastrukturu na području grada ▪ Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa koje uzrokuju dodatne troškove usklađivanja projektne dokumentacije infrastrukturnih projekata i usporavaju njihovu provedbu

5. ANALIZA GOSPODARSTVA

Dostignuti stupanj gospodarskog razvoja grada Novog Vinodolskog prvenstveno je rezultat niza materijalnih i društvenih čimbenika, ali i povijesnih događaja koji su obilježili ovaj prostor. Opći gospodarski razvoj grada determiniran je, u prvom redu, raspoloživim prirodnim resursima i geoprometnim položajem. Stoga bi se, u narednom razdoblju, daljnji razvoj trebao temeljiti na valorizaciji neiskorištenih prirodnih i kulturno-povijesnih resursa usmjerenom razvoju poljoprivrede, turizma, malog i srednjeg poduzetništva. Pritom je iznimno važno voditi računa o poštivanju načela uravnoteženog i održivog razvoja.

Zakonom o regionalnom razvoju (NN147/14) koji je na snazi od 01.01.2015. godine sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstane su prema indeksu razvijenosti.¹⁵ Grad Novi Vinodolski s vrijednošću indeksa razvijenosti 118,11 spada u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske. Analiza gospodarstva izvršit će se analizom primarnog, sekundarnog i tercijarnog sektora.

Primarni sektor obuhvaća sve one aktivnosti kojih se predmet rada nalazi na zemlji ili pod zemljom. Obuhvaća poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo, rudarstvo i vađenje kamena. Na prostoru grada Novog Vinodolskog najveći ekonomski značaj imaju šumarstvo, vinogradarstvo i stočarstvo, uz izražen potencijal razvoja ostalih poljoprivrednih djelatnosti.

Sekundarni sektor obuhvaća sve prerađivačke djelatnosti, a čine ga prerađivačka industrija, građevinarstvo, opskrba električnom energijom, plinom i vodom. Na prostoru grada Novog Vinodolskog nema značajnijih prerađivačkih subjekata pa ovaj sektor uglavnom čine obrti i mikro/mali i srednji poduzetnici.

Tercijarni sektor čine djelatnosti koje se bave pružanjem klasičnih gospodarskih usluga kao što su: ugostiteljstvo, trgovina na veliko i malo, hotelijerstvo, prijevoz, skladištenje i veze. Na prostoru grada Novog Vinodolskog ovaj gospodarski sektor ima funkciju primarnog sektorasobzirom na stoljetnu trgovačku, turističku i ugostiteljsku tradiciju.

---

¹⁵ Indeks razvijenosti izračunava se na temelju visine dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, proračunskog prihoda, općeg kretanja stanovništva te stope obrazovanosti.

5.1. STRUKTURA GOSPODARSTVA

Malo i srednje poduzetništvo najznačajniji je segment ukupnog gospodarstva svake zemlje. Prema podacima organizacije EFAA (eng. The European Federation of Accountants and Auditors) malo i srednje poduzetništvo čini 99,8% svih poduzeća, zapošljava 66% ukupno zaposlenih i generira 65% ukupnih prihoda u EU.¹⁶ U Republici Hrvatskoj 99,6% svih poduzeća je klasificirano kao malo i srednje poduzetništvo, a dominiraju mikro poduzeća s 90,7%, koja zapošljavaju 64,2% ukupno zaposlenih, generiraju *cca* 44% BDP-a, sudjeluju u izvozu s udjelom od *cca* 60% i stvaraju 54,6% ukupne dodane vrijednosti.¹⁷

Na području grada Novog Vinodolskog u 2014. godini bila su registrirana ukupno 102 poduzeća koja su zapošljavala 534 djelatnika.

U Tablici 9 prikazan je broj i veličina poduzeća 2014. godine, prema područjima NKD-a.

Tablica 9: Broj i veličina poduzeća 2014. godine, prema područjima NKD-a

DJELATNOST	Broj poduzetnika i veličina prema broju zaposlenih			
	Malo	Srednje	Veliko	Ukupno
A. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4	0	0	4
C. Prerađivačka industrija	11	0	0	11
D. Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1	1	0	1
E. Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	0	2	0	2
F. Građevinarstvo	21	0	0	21
G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	19	0	0	19
H. Prijevoz i skladištenje	2	0	0	2
I. Djelatnosti pr. smj. pripreme i usl. hrane	9	1	0	10
J. Informacije i komunikacije	3	0	0	3
K. Financijsko djel. i djel. osiguranja	1	0	0	1
L. Poslovanje nekretninama	1	0	0	1
M. Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	8	0	0	8
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	14	0	0	14

¹⁶ EFAA – Međunarodna europska organizacija računovođa i revizora osnovana je 1994. godine. Djeluje u 13 europskih zemalja i okuplja više od 320.000 računovođa i revizora.

¹⁷ Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH 2013. godine

R. Umjetnost, zabava i rekreacija	3	0	0	3
S. Ostale uslužne djelatnosti	2	0	0	2
UKUPNO	99	3	0	102

Izvor: Grad Novi Vinodolski, obrada autora.

Kao što je prikazano u Tablici 9 97,05% poduzetnika čine mikro i mali poduzetnici (zapošljavaju manje od 50 djelatnika) dok 2,95% čine poduzetnici srednje veličine (zapošljavaju više od 50 djelatnika). Na području Novog Vinodolskog nema velikih poduzetnika koji u pravilu zapošljavaju 250 i više djelatnika. Po djelatnostima najveći udio čine poduzeća iz djelatnosti građevinarstva (20,58%), a slijede poduzeća iz djelatnosti trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (18,63%), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (13,72%), prerađivačka industrija (10,78%), djelatnosti pripreme, smještaja pripreme i usluživanja hrane (9,80%) i stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (7,84%). Udio ostalih djelatnosti pojedinačno je manji od 5%, a čine 18,62% ukupnog broja poduzeća.

U Tablici 10 prikazano je kretanje rezultata poslovanja poduzeća u razdoblju od 2013. do 2014. godine prema područjima NKD-a.

Tablica 10: Kretanje rezultata poslovanja poduzeća u razdoblju od 2013. do 2014. godine prema područjima NKD-a

DJE LATNOST / GODINE	2013				2014			
	Prihodi	Rashodi	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja	Prihodi	Rashodi	Dobit razdoblja	Gubitak razdoblja
A. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	39.031.325	38.014.217	862.771	0	24.303.456	24.111.362	291.728	212.790
C. Prerađivačka industrija	24.200.653	23.692.407	588.771	263.218	17.947.630	21.064.601	249.306	3.418.434
D. Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.112.098	1.086.846	18.065	0	241.020	221.686	15.467	0
E. Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	46.416.634	43.238.844	3.177.790	0	41.847.927	44.222.225	67.303	2.441.601
F. Građevinarstvo	15.268.068	18750.02	372.077	3.960.687	15.240.028	14.558.377	889.492	353.279
G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	26.609.072	40.628.133	1.666.740	16.035.696	21.214.890	34.900.626	1.110.776	15.054.309
H. Prijevoz i skladištenje	711.644	744.277	12.785	33.983	421.474	440.659	13.795	32.980

I. Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane	46.106.474	53.731.684	252.829	7.938.213	2.305.517	22.399.702	77.159	20.190.619
J. Informacije i komunikacije	980.565	948.556	40.077	21.945	754.082	747.333	24.777	7.582
K. Financijsko djel. i djel. osiguranja	640.203	474.316	122.706	0	753.818	604.305	111.126	0
L. Poslovanje nekretninama	3.902	33.509	0	29.607	11.622	13.042	0	15.342
M. Stručne, zn. i tehničke djelatnosti	2.591.597	2.134.000	393.423	30.052	1.821.220	1.971.472	81.774	250.353
N. Adm. i pomoćne uslužne djelatnosti	19.694.795	19.283.887	446.184	163.992	8.082.177	8.191.439	158.838	328.993
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	2.403.497	2.348.402	55.089	0	2.071.804	2.113.368	21.572	88.796
S. Ostale uslužne djelatnosti	510.531	477.932	25.262	0	406.769	370.607	27.504	0
UKUPNO	226.281.058	245.587.030	8.023.134	28.477.393	137.423.434	175.930.804	3.127.510	42.381.156

Izvor: Grad Novi Vinodolski/FINA, obrada autora

2013. godine na području grada Novog Vinodolskog djelovalo je ukupno 102 poduzetnika koji su ostvarili godišnje prihode u visini od 226,28 milijuna kn, dok su rashodi razdoblja iznosili 245,58 milijuna kn. Dobitak razdoblja iznosio je 8,02 milijuna kn, a najveći udio u dobiti ostvarili su poduzetnici iz djelatnosti opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (39,60%) i trgovine na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala (20,77%). Gubitak razdoblja iznosio je 28,47 milijuna kuna, a najveći udio poduzeća iz djelatnosti trgovine na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala (56,31%) i djelatnosti pripreme smještaja, pripreme i usluživanja hrane (27,87%). Naredne, 2014. godine, zabilježen je značajan pad ukupnih prihoda od 64,65% kojeg je pratio pad rashoda od 39,59%, što se negativno odrazilo na financijske rezultate poslovanja poduzetnika u odnosu na prethodnu, 2013. godinu. Najbolji pozitivni rezultat ostvarila su poduzeća iz djelatnosti trgovine na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala sa 35,51% udjela u ukupnoj dobiti razdoblja. u 2014. godini oporavak je zabilježio sektor građevinarstva koji je povećao dobit razdoblja za 240%, a smanjio gubitke razdoblja za 11 puta. U odnosu na 2013. godinu gubitak razdoblja u djelatnosti trgovine na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala smanjen je za 6,52%, a u djelatnosti pripreme smještaja, pripreme i usluživanja hrane povećan za 254%, s udjelom u ukupnim gubitcima od 47,65%. Poduzeća u ostalim djelatnostima u odnosu na 2013. godinu uglavnom su zabilježila pad poslovnih prihoda, pad dobiti i rast gubitka razdoblja. Zanimljivo je da su u

djelatnosti prerađivačke industrije poduzeća zabilježila rast gubitaka razdoblja za 13 puta, a u djelatnosti opskrbe vodom; uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom te djelatnosti sanacije okoliša značajan pad dobiti i gubitak od 2,44 milijuna kn.

Analiza rezultata poslovanja poduzeća na području grada ukazuje na značajan pad poslovnih aktivnosti u 2014. godini u svim gospodarskim djelatnostima. Za vidljive oscilacije u poslovnim rezultatima gospodarskih subjekata, osim dugotrajne gospodarske krize, zaslužno je i nedovoljno diversificirano lokalno gospodarstvo, koje je stjecajem okolnosti oslonjeno na nekoliko značajnijih gospodarskih subjekata u turizmu, prerađivačkoj industriji i komunalnim djelatnostima, pa se negativni rezultati poslovanja istih odražavaju na cjelokupne pripadajuće gospodarske sektore. Za uspješnu diversifikaciju lokalnog gospodarstva pretpostavka je podizanje konkurentnosti poslovnog okruženja kroz potpore i infrastrukturnih ulaganja nositelja razvojnih politika grada Novog Vinodolskog.

U Tablici 11 prikazana su poduzeća koja su zapošljavala više od jednog djelatnika, primarna registrirana djelatnost i broj zaposlenih.

Tablica 11: Pregled poduzeća s područja grada Novog Vinodolskog

NAZIV	DJELATNOST	BROJ ZAPOSLENIH
EUROMAT, D.O.O.	Nespecijalizirana trgovina na veliko	2
AB-ING OPTIMUM D.O.O.	Gradnja brodova i plutajućih objekata	2
DDK D.O.O.	Hoteli i sličan smještaj	5
CURO D.O.O.	Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima	18
MYTHOS D.O.O.	Frizerski saloni i saloni za uljepšavanje	2
CROATIA AGENT NOVI VINODOLSKI D.O.O.	Djelatnosti agenata i posrednika osiguranja	2
VINODOL GRADNJA D.O.O.	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	2
ENERGO BAN D.O.O.	Proizvodnja električne energije	2
DS GRADNJA D.O.O.	Fasadni i štukaterski radovi	2
C.M.C. D.O.O.	Popravak i održavanje brodova i čamaca	4
MIŠKULIN D.O.O.	Ostala trgovina na malo novom robom u specijaliziranim prodavaonicama	2
PAVLOMIR D.O.O.	Uzgoj grožđa	13

VUK COM D.O.O.	Djelatnosti pružanja ostalih poštanskih i kurirskih usluga	3
DERANJA D.O.O.	Proizvodnja proizvoda od plastike za građevinarstvo	3
PODUZETNIČKI CENTAR VINODOL D.O.O.	Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	3
N.G. INFINITUS D.O.O.	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	2
COMMODUM TOURS D.O.O.	Djelatnosti putničkih agencija	2
KABEL D.O.O.	Trgovina na veliko željeznom robom, instalacijskim materijalom i opremom za vodovod i grijanje	5
S.T.A.G.R.A. D.O.O.	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	6
GRADITELJSTVO ANTOLIĆ D.O.O.	Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) strojeva i opreme za građevinarstvo i inženjerstvo	3
EURO PROZOR D.O.O.	Proizvodnja proizvoda od plastike za građevinarstvo	4
VALENTINA D.O.O.	Djelatnosti putničkih agencija	4
MOBEL D.O.O.	Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje	2
NOVI FORTIS D.O.O.	Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti	7
NAVITECH D.O.O.	Popravak i održavanje brodova i čamaca	6
LIŠANJ TURIST D.O.O.	Djelatnosti putničkih agencija	42
KOMUNALNO TRGOVAČKO DRUŠTVO VODOVOD ŽRNOVNICA D.O.O.	Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom	102
KOMUNALNO TRGOVAČKO DRUŠTVO IVANJ D.O.O.	Skupljanje neopasnog otpada	72
NOVI-TURIST D.O.O.	Djelatnosti putničkih agencija	2
VETA TRADE D.O.O.	Djelatnosti putničkih agencija	2
NOVI BETON D.O.O.	Proizvodnja gotove betonske smjese	8
NOVI DIM D.O.O.	Ostale djelatnosti čišćenja	3
MURASHKO D.O.O.	Ostale djelatnosti čišćenja zgrada i objekata	3
GOTIS D.O.O.	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	2
HOTELI NOVI D.O.O.	Hoteli i sličan smještaj	172
UKUPNO ZAPOSLENIH		514

Izvor: Grad Novi Vinodolski, obrada autora.

Poduzeća prikazana u Tablici 11 zapošljavaju 96,25% ukupno zaposlenih, a najveći broj zaposlenih je u Trgovačkom društvu Hoteli Novi d.o.o. (172 zaposlenih), zatim slijedi

Komunalno trgovačko društvo Vodovod-Žrnovnica d.o.o. (102 zaposlenih), Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o (72 zaposlenih), Lišanjski turist d.o.o. (42 zaposlenih), Curo d.o.o. (18 zaposlenih), Pavlomir d.o.o. (13 zaposlenih). Ostala poduzeća zapošljavaju prosječno manje od 10 zaposlenih, što ih prema klasifikaciji Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, 63/07, 53/12, 56/13) svrstava u mikro poduzetnike. Prema istom Zakonu, s obzirom na broj zaposlenih, tri su poduzeća veličine srednjeg poduzetnika (više od 50 zaposlenih).

Na području grada Novog Vinodolskog djeluje 206 obrtnika. Obrtnici u svojem radu pokrivaju širok spektar gospodarskih djelatnosti; turizam, ugostiteljstvo, trgovina, proizvodnja i održavanje opreme i uređaja, prijevoz, građevinarstva i dr.

Nositelj razvoja gospodarstva kao najveći gospodarski subjekt je Trgovačko društvo Hoteli Novi d.o.o. Resort je smješten na blagoj uzvisini duž 1,5 km duge obale.

Resort je kategoriziran s 5*. Smještaj se nudi u hotelu sa 75 hotelskih soba i apartmana i 336 luksuznih apartmana u vilama. Turistička ponuda uključuje: najsofisticiraniji SPA centar u Europi, SeaPony Club na 4000 kvadratnih metara u Kids' Townu i 350 kvadratnih metara

Pirates' Islanda, dječje igraonice s cjelodnevnom programom i zabavnim aktivnostima, raznovrsne restorane i lounge barove, bazene s cabanasom, šljunčanu plažu, SPA plažu, veliki izbor sportskih terena i zabavnih aktivnosti na otvorenom, multifunkcionalne kongresne dvorane i bogati izbor večernje zabave. Zbog niza internih i eksternih čimbenika, poduzeća su se u posljednjih nekoliko godina našla u financijskim poteškoćama (procjenjuje se da je dug povezanih društava veći od 3 milijarde kn) pa se trenutno nalaze u stečaju.¹⁸

Iz problema poslovanja Trgovačkog društva koji upravlja Resortom, generirali su se brojni problemi za Grad, komunalna društva u vlasništvu Grada, TZ Grada Novi Vinodolski i lokalnu zajednicu. Naime, u posljednje dvije godine navedene institucije i komunalna trgovačka društva ne uspijevaju naplatiti brojna potraživanja (račune za komunalne usluge,

---

¹⁸ Plan restrukturiranja trgovačkog društva „Hoteli Novi“ d.o.o.

komunalnu naknadu, boravišnu pristojbu i dr.), a brojni građani ili su već izgubili radna mjesta ili strahuju od njihova gubitka.¹⁹

Također su, zbog svih navedenih problema u proteklom razdoblju, izostale očekivane investicije koje su trebale biti zamašnjak razvoja lokalnog gospodarstva.

Tako se potencijalni pokretač gospodarskog rasta i razvoja na području grada Novog Vinodolskog prometno u ograničavajući čimbenik.

Nositelji razvoja Novog Vinodolskog već duže vrijeme nastoje svoj gospodarski razvoj diversificirati kako bi se u što većoj mjeri iskoristio pozitivni utjecaj turizma na ostale gospodarske sektore, ali i umanjila ovisnost o turizmu kojeg karakterizira izražena osjetljivost na brojne čimbenike. Kako bi potaknuo razvoj gospodarstva i otvaranje novih radnih mjesta, Grad priprema projekte obnove postojeće, i izgradnje potrebne infrastrukture u Poslovnoj zoni „Zapad” (površina zone je 20,63 ha) te infrastrukturnog opremanja Poslovne zone „Kargač” (površina zone je 16,6 ha).

Grad Novi Vinodolski kroz sljedeće mjere Programa poticanja razvoja poduzetništva potiče razvoj lokalnog gospodarstva i dolazak novih investitora:

- Sufinanciranje rada Poduzetničkog centra „Vinodol d.o.o.“
- Sufinanciranje rada LAG-a „Vinodol“
- Osiguranje poticajnih kreditnih sredstava za realizaciju poduzetničkih projekata - nastavak subvencioniranja kamata na poduzetničke kredite kroz programe "Program Poduzetnik Grada Novi Vinodolski".

Navedene poticajne mjere Grad provodi u suradnji s „Poduzetničkim centrom Vinodol“ d.o.o.

S ciljem razvoja poduzetništva i obrtništva te povećanja razine konkurentnosti lokalnog gospodarstva, grad Novi Vinodolski je 2007. godine, zajedno sa susjednom Općinom Vinodolskom, osnovao potpurnu instituciju „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o. Početkom 2010. godine u „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o. uključio se i Grad Crikvenica kao treći vlasnik društva, s jednakim udjelom kao i Grad Novi Vinodolski i Vinodolska Općina. Centar djeluje operativno na dvije lokacije; sa sjedištem u Novom Vinodolskom i infopunktu u Bribiru, a organizirano je i dežurstvo svake srijede od 8 do 12 h u gradskoj upravi Grada Crikvenice.

---

¹⁹ Grad Novi Vinodolski, Izjave sudionika tematskih panela održanih 08. i 09. 2015. godine u Novom Vinodolskom.

Zadaća Centra je promovirati poduzetništvo, davati informacije o mogućnostima ulaska u poduzetništvo, davati informacije o poticajnim mjerama i bespovratnim sredstvima koje mogu koristiti poduzetnici, davanje savjeta za vođenje poslovanja, pomoć u pripremi poslovnih planova i investicijskih studija, pružanje konzultantskih usluga, organizacija seminara i drugih oblika dopunskog obrazovanja poduzetnika, upućivanje na ostale specijalizirane oblike pomoći, organizacija predstavljanja poduzetnika na sajmovima, suradnja s lokalnom samoupravom i ostalim potpornim institucijama (Ministarstva, HAMAG, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska gospodarska komora i sl.) i provođenje razvojnih gospodarskih projekata.²⁰

Za provođenje poticajnih mjera Programa poticanja razvoja poduzetništva u 2015. godini osigurano je 510 tisuća kn.²¹

Na prostoru Novog Vinodolskog ne postoji infrastruktura koja bi omogućila razvoj *start – up* tvrtki.

Uz poticaje razvoja poduzetništva na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, te mogućnosti korištenja bespovratnih sredstava iz Europskih fondova, osnivanje poduzetničkog inkubatora, koji bi svojim sadržajima (poslovni prostor za minimalnu naknadu, savjetodavnu podršku, poslovno povezivanje i dr.) bio u funkciji potpore razvoju lokalnog gospodarstva, čini se opravdanim i poželjnim. Također je potrebno poticati međusobnu komunikaciju i suradnju između poduzetnika i obrtnika Novog Vinodolskog što doprinosi efektivnom razvoju poslovnog okruženja (komunikacija i suradnja već je započela kroz rad LAG-a „Vinodol“ i Udruženje obrtnika Grada Novog Vinodolskog).

5.2. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO

Poljoprivreda je primarna gospodarska grana i kao takva ima funkciju:

- zadovoljiti elementarne egzistencijalne potrebe stanovništva (prehraniti stanovništvo),
- osigurati potrebne sirovine prerađivačkoj industriji.

---

²⁰ http://pc-vinodol.com/?page_id=4

²¹ Nacrt prijedloga mjera poticanja poduzetništva na području Grada Novi Vinodolski, „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o.

S nacionalnog aspekta BDV (bruto dodana vrijednost) poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u 2013. godini u iznosu od 11,9 mlrd. kuna činila je 4,3% bruto dodane vrijednosti hrvatskog gospodarstva. U odnosu na prethodnu 2012. godinu bruto dodana vrijednost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u 2013. godini bilježi pad od 1,6%. Prema podacima DZS-a, poljoprivredna djelatnost u BDP-u Republike Hrvatske, iskazano kao prosjek razdoblja od 2008. do 2012. godine, sudjeluje s 3%. U 2013. godini BDV poljoprivredne djelatnosti u BDP-u Republike Hrvatske čini udio od 2,6% i u odnosu na prethodnu 2012. godinu udio BDV-a poljoprivrede u BDP-u je smanjen za 0,08%. Udio BDV-a poljoprivredne djelatnosti u ukupnom BDV-u RH u 2013. godini čini udio od 3,1% i u odnosu na prethodnu 2012. godinu udio BDV-a poljoprivrede u BDV-u RH je smanjen za 0,09%.

Na području grada Novog Vinodolskog raspoloživo je 624,78 ha (2,36% prostora grada). Uz naselje Novi Vinodolski postoje više ili manje kvalitetna polja koja se koriste kao područja poljoprivredne proizvodnje ili pašnjaci. Danas na tom području postoje još rezerve u smislu njegovog privođenja kvalitetnijoj i intenzivnijoj poljoprivrednoj proizvodnji. Karakteristika obradivih poljoprivrednih površina u privatnom vlasništvu je njihova usitnjenost na manje posjede. Prema podacima iz Informacijskog sustava Agencije za poljoprivredno zemljište na dan 30. siječnja 2015., ukupna površina državnog poljoprivrednog zemljišta na području Novog Vinodolskog iznosi 115,51 ha (po katastarskim općinama: Novi 5,69 ha, Ledenice 61,61 ha i Krmpote 48,21 ha).

Na području grada Novog Vinodolskog šumsko zemljište zauzima površinu od 20.331,56 ha što čini 76,70% prostora grada. Obzirom na takovo učešće proizlazi da šumsko zemljište predstavlja vrlo značajan resurs za razvoj grada Novog Vinodolskog. Naime, već i u dosadašnjem periodu šumarstvo i prerađivačka industrija vezana uz tu granu činili su uz turizam razvojne pravce lokalnog gospodarstva. Prema podacima Hrvatskih šuma - Uprava šuma Podružnica Senj, Odjel za određivanje šuma, na području grada Novog Vinodolskog ima: obraslog zemljišta 20.243,28 ha, neobraslog proizvodnog zemljišta 2.037,44 ha, neobraslog neproizvodnog zemljišta 91,40 ha, neplodnog zemljišta 268,14 ha što čini ukupno 22.640,26 ha.

Privatnih šuma i šumskog zemljišta na području grada ima 701,40 ha (obraslog zemljišta 695,04 ha, neobraslog neproizvodnog 5,37 ha i neplodnog zemljišta 0,99 ha). U Tablici 12 prikazana je struktura površina poljoprivrednog, šumskog i ostalog zemljišta.

Tablica 12: Struktura površina poljoprivrednog, šumskog i ostalog zemljišta grada

GRAD NOVI VINODOLSKI / VRSTA ZEMLJIŠTA	Ukupno (ha)	% od površine grada
poljoprivredne površine - osobito vrijedno obradivo tlo (P1)	64,36	0,25
poljoprivredne površine - vrijedno obradivo tlo (P2)	534,00	2,01
poljoprivredne površine - ostala obradiva tla (P3)	26,42	0,10
UKUPNO - POLJOPRIVREDNE POVRŠINE (P)	624,78	2,36
gospodarske šume (Š1)	14.897,16	56,20
zaštitne šume (Š2)	3.839,32	14,48
Šume posebne namjene (Š3)	1.595,08	6,02
UKUPNO - ŠUMSKE POVRŠINE	20.331,56	76,70
UKUPNO - OSTALO POLJOPRIVREDNO TLO, ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE (PŠ)	4.495,45	16,96

Izvor: PPU Grada Novog Vinodolskog, obrada autora

Na području grada Novog Vinodolskog registrirana su i aktivna ukupno 62 poljoprivredna gospodarstva. Navedena gospodarstva uglavnom se bave stočarstvom, vinogradarstvom, voćarstvom, povrtlarstvom i pčelarstvom. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, poljoprivredna gospodarstva na području grada Novog Vinodolskog uzgajaju goveda, konje, koze, ovce i nešto magaraca i svinja. U Tablici 13 prikazan je pregled broja životinja po naseljima.

Tablica 13: Broj i vrsta životinja

NASELJE/VRSTA	GOVEDA	KONJI	KOZE	MAGARCI	OVCE	SVINJE
BATER	60	466	/	1	107	/
BILE	8	/	/	/	/	/
BREZE	/	137	/	/	20	/
DONJI ZAGON	7	1	8	1	/	/
GORNJI ZAGON	2	56	/	/	/	1
LEDENICE	5	346	/	/	140	/
NOVI VINODOLSKI	36	34	119	5	661	2
POVILE	/	/	/	/	15	/
RUŠEVO KRMPOTSKO	/	4	/	/	/	/
NOVI VINODOLSKI	118	1044	127	7	943	3

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, obrada autora; stanje na dan 01.09.2015.

Pčelarstvo se sve više razvija pa je danas na području grada registrirano 28 pčelara koji raspolažu sa ukupno 932 pčelinje zajednice.

Prema podacima Popisa poljoprivrede iz 2003. godine u Tablici 14 prikazane su poljoprivredne površine koje se odnose na konkretno korištenje poljoprivrednih površina.

Tablica 14: Površina korištenoga poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama na području grada Novog Vinodolskog

Poljoprivredno zemljište, vrste, način korištenja	Površina (ha)
Ukupno poljoprivredno zemljište	138,81
Oranice i vrtovi	3,02
Povrtnjaci	0,11
Livade	41,07
Pašnjaci	90,77
Voćnjaci ukupno	0,71
Plantažni voćnjaci	0,10
Vinogradi ukupno	3,13
Plantažni vinogradi	1,00
Rasadnici i košaračka vrba i dr.	/
Ostalo zemljište	35,05
Ostalo zemljište, od toga neobrađeno poljoprivredno zemljište	5,86
Ostalo zemljište, od toga šumsko zemljište	21,59

Izvor: Popis poljoprivrede 2003.; DZS, obrada autora

Od poljoprivrednih proizvođača potrebno je izdvojiti Vinariju Pavlomir koja kvalitetom svojih proizvoda osvaja brojna priznanja i daje nemjerljiv doprinos revitalizaciji i unapređenju vinogradarstva koje je kroz povijest obilježilo ovaj kraj. Naime, Vinodolska dolina, rimskog naziva „Vallis Vinearia“, 1905. godine brojila je 614 ha obrađenih vinograda, ali pošast bolesti filoksere učinila je svoje. Revitalizacija Vinodolske doline započinje 1994. godine dolaskom prognanika iz Vukovara na čelu s Andrijom Birom i Miroslavom Palinkašem. Za dvadeset godina rada stvorena su vina koja po ocjenama struke konkuriraju najboljim svjetskim vinima. Palinkaš posebnu pozornost posvećuje domaćoj autohtonoj sorti Žlahtina, koju je vratio u Vinodol. Uz žlahtinu proizvode se i vina drugih sorti:

„chardonnay“, „cabernet sauvignon“, „frankovka“, „pinot bijeli“ od kojih su neka i vrhunska vina, „chardonnay“ i „pinot bijeli“. Pravo otkriće Vinodola je sorta cabernet sauvignon. To vino je, uz mnoga priznanja i medalje na domaćim ocjenjivanjima, dobilo i zlatnu medalju na sajmu u Budimpešti. 2011. godine započelo se sa stvaranjem novog proizvoda, „Pjenušac 1288“, čije se ime vezuje za godinu kada je donesen Vinodolski zakon.²²

Na području Novog Vinodolskog sve je više građana koji se bave stočarstvom i proizvode sireve vrhunske kvalitete. Poljoprivredni proizvođači nemaju problema s plasmanom i prodajom svojih proizvoda koje većinom plasiraju na širem području Novog, pogotovo u vrijeme turističke sezone.²³

U gospodarenju šuma na području Novog Vinodolskog važnu ulogu ima Pilana Breze. Pilana Breze osnovana je 1998. godine kao obiteljska tvrtka. U prvim danima postojanja tvrtke je zapošljavala je obitelj i pet radnika. Na početku svog rada Pilana je najvećim dijelom prerađivala jelove trupce u jelovu građu. Zbog potražnje na tržištu u narednom razdoblju asortiman proizvoda dopunjen je proizvodima od bukve.

Zahvaljujući uspješnom poslovanju, tvrtka je investirala u nove tehnologije i modernizaciju proizvodnih pogona i izvršila sistematizaciju radnih mjesta. Tako su stvoreni uvjeti za zapošljavanje većeg broja radnika. Danas Pilana zapošljava prosječno 25 radnika (ovisno o sezonskim potrebama), od čega najveći dio zaposlenih radi u proizvodnji, a većina zaposlenih dolazi s tržišta rada grada Novog Vinodolskog.

Vremenom je Pilana proširila tržište na inozemstvo čime je postignuta određena stalnost rada, jer se izvozi *cca* 65% ukupne proizvodnje. Gotovo 45% izvoza odlazi do udaljenih, prekomorskih tržišta dok se *cca* 20% proizvoda izvozi na zajedničko tržište EU.²⁴

5.3. TURIZAM

Već je više puta naglašeno kako turizam za gospodarstvo Novog Vinodolskog ima funkciju primarnog sektora. U prethodnim poglavljima, prikazani su svi prirodni i kulturno - povijesni resursi koji su temelj razvoja turizma danas ali i u budućnosti. Za razvoj i unapređenje

---

²² <http://www.vinarija-pavломir.hr/>

²³ Izjave sudionika tematskih panela održanih 08. i 09. 06. 2015. godine u Novom Vinodolskom

²⁴ <http://www.pilana-breze.hr/index.html>

turizma zadužena je Turistička zajednica Grada Novoi Vinodolskoi. Od samih početaka, pa sve do danas, intenzivno radi na promociji i promidžbi destinacije, običaja i zaštiti autohtonih vrijednosti te gastronomije. U nastavku se daje povijesni prikaz razvoja turizma u Novom Vinodolskom.

5.3.1. POVIJESNI RAZVOJ TURIZMA

Koju godinu iz novljanskih turističkih anala treba izdvojiti kao prvu, teško je utvrditi, jer turizam nije sam za sebe neovisna gospodarska grana, već su u njega ukomponirane mnoge proizvodne i uslužne djelatnosti, pa godina u kojoj je prvi puta zabilježen broj posjetitelja, odnosno turista, zacijelo i nije prva godina turizma. Možda i nesvjesno, vodeći brigu o elementarnim životnim potrebama civiliziranog čovjeka, postupno su se stvarali preduvjeti za početak turističke djelatnosti, pa je komunalna opremljenost mjesta, uz bogomdane prirodne ljepote i blagu mediteransku klimu, stvorila osnovu za početak organizirane turističke djelatnosti. Godine 1851., u Novom je otvoren prvi poštanski ured, u kojeg se je pošta

dopremala i otpremala kočijama, koje su prevozile i putnike, iako malobrojne. Položaj Novog Vinodolskog na sjecištu važnih prometnica bio je veoma značajan i zapažen. Gradnja kupališta 1878. godine smatra se pionrom turističkih pomaka pa se i godina 1878. bilježi kao početna turistička godina, čime se je Novi Vinodolski uvrstio u pionire turizma u Hrvatskom primorju. Nitko od graditelja prvih drvenih kupališta u novljanskoj luci zabijajući drvene bukove stupove u pjeskovito morsko dno, nije pomišljao da su to stupovi nove gospodarske grane, stupovi i obilježja početka novljanskog turizma i da će sačuvani dijelovi tih stupova, nakon stotinu godina, biti vrijedni izložci u Gradskom muzeju Novog Vinodolskog.

1886. godine novljanska Općina izgradila je u predjelu luke prvo drveno javno kupalište na plivajućim balvanima pa se tadašnji kupališni život odvijao u predjelu luke. Ubrzo je praksa pokazala da trgovački promet u luci remeti kupališni mir pa se već 1889. godine prenosi kupalište u mirnu uvalu „Lišanj“ gdje se uz ovo plivajuće kupalište gradi na obali novo, drugo kupalište s 14 kabina, na koje se kroz kratko vrijeme zbog povećanja broja kupača,

dograđuje još 14 kabina. To je početak formiranja kupališta i turističke zone Novog Vinodolskog, turističke oaze nazvane „Lukavice“. Dotadašnji, stari srednjovjekovni Novigrad živio je na brijegu iznad mora, okrenut prema Vinodolu, a formiranjem kupališne zone počinje nova epoha razvitka Novog Vinodolskog; epoha turizma. Dolazak sve većeg broja turista ili „gostova“, kako je zapisano u turističkim analizama, traži bržu izgradnju smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta. Bračni par, Novljanin Ladislav Potočnjak i supruga Marija rođena Mažuranić, počinju 1892. godine, ulaganjem vlastitog kapitala, gradnju prvog novljanskog hotela „Lišanj“, koji se počinje koristiti 1894. godine s kapacitetom od osam soba i jednom većom društvenom dvoranom. Nažalost nisu sačuvani podaci o prometu niti o ostvarenim turističkim noćenjima u prvim godinama novljanskog turizma, no već 1893. godine je zabilježeno da je u Novom boravilo više od 300 gostiju, koji su stanovali i hranili se u privatnim kućama. Ponukani primjerom supružnika Potočnjak i drugi imućniji građani započinju s investiranjem u turizam odnosno izgradnju smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta.

Paralelno s izgradnjom okosnice hotelsko-turističke djelatnosti javlja se potreba gradnje komunalnih objekata opće namjene. Godine 1884. Novi Vinodolski opskrbljuje se pitkom vodom gravitacijskim vodovodom s izvorišta „Ivanj“. 1892. godine gradi se od luke do kupališta obalni put kao šetalište „lungo mare“, a 1896. godine podiže se

ново drveno kupalište na obali sa 60 kabina.

Broj posjetitelja povećava se iz godine u godinu, a spoznaja da je mjesto u ljetnim mjesecima postalo privlačno za ljetovanje, nametnula je potrebu osnivanja Društva za poljepšanje Novoga i okolice, što je i učinjeno 1902. godine.

Stotinu godina od prvih početaka 1978. godine Novi Vinodolski, kao pionir organiziranog turističkog djelovanja na području gornjeg dijela Hrvatskog primorja, obilježava 100. obljetnicu turističkog djelovanja, kao i 690. obljetnicu donošenja Vinodolskog zakona i time potvrđuje svoju povijesnu ulogu i značaj u prošlosti Vinodola. 1980-ih ubrzano se grade turistički smještajni kapaciteti, uređuju kupališta, šetnice te uređuju brojne javne površine.

1990. godine Republika Hrvatska postaje neovisna i suverena država, a proces osamostaljenja od SFRJ prati velikosrpska agresija. Posljedice ratnih zbivanja osjetio je i turizam o čemu

najizraženije svjedoče statistički podaci turističkog gospodarstva Novog Vinodolskog. Oporavak turizma započinje oslobađanjem hrvatskih krajeva 1995. godine te se ubrzano pristupa obnovi i izgradnji turističke infrastrukture i smještajnih kapaciteta.

Danas u turističkoj ponudi prevladava standardna ponuda sunca, mora i plaže uz dodatne aktivnosti koje priliče ljetnoj sezoni. Dakle, Novi Vinodolski svoju turističku ponudu predstavlja u ljetnim mjesecima pa su i najvažnija događanja u navedenom razdoblju. Brojne šetnice i biciklističke staze vode na atraktivne lokacije i pružaju mogućnost za uživanje u prirodnim ljepotama raznolikog mediteranskog krajolika kao i za aktivni i rekreativni odmor.²⁵ Međutim, lokalni turizam kao i u ostalim primorskim destinacijama, karakterizira izrazita sezonalnost pa trajanje turističke sezone gotovo u potpunosti ovisi o atmosferskim prilikama.

5.3.2. TURISTIČKA KRETANJA I SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Prema Izvješću o radu i financijskom poslovanju Turističke zajednice Grada Novi Vinodolski za 2014. godinu, u odnosu na 2013. godinu ostvareno je 1% manje stranih i 19% manje domaćih noćenja. Ukupan pad broja noćenja iznosi 3%.

Turistički su dolasci također zabilježili blagi pad. Iako je zabilježen rast turističkih dolazaka stranih turista za 1%, pratio ga je pad turističkih dolazaka domaćih turista za čak 24%. Ukupan pad broja turističkih dolazaka 2014. godine, u odnosu na prethodnu, 2013. godinu, iznosio je 2%. Prosječna dužina boravka turista je 6,01 dana.

Prema strukturi gostiju, najbrojniji su gosti iz Njemačke koji u ukupnim turističkim dolascima sudjeluju s 22,48%, a u ukupnom broju noćenja s 28,4%. Dugo su godina drugi najbrojniji gosti bili domaći turisti no u zadnje tri godine bilježi se drastičan pad domaćih dolazaka i noćenja. U odnosu na 2012. godinu turistički dolasci domaćih turista bilježe pad od 35%, a broj noćenja pad od 26,9%. Značajan broj turista dolazi iz sljedećih zemalja: Slovačke, Mađarske, Poljske, Italije, Slovenije, Austrije, Nizozemske, Bosne i Hercegovine. Uz ove brojnije skupine bilježe se turistički dolasci iz Velike Britanije, Francuske, Danske, Norveške, Švedske i drugih zemalja.

---

²⁵ Izvor: Akcijski plan razvoja turizma Novog Vinodolskog

U Tablici 15 prikazano je kretanje turističkih dolazaka od 2012. do 2014. godine.

Tablica 15: Turistički dolasci za razdoblje od 2012. do 2014. godine.

ZEMLJA DOLASKA	GODINE	Turistički dolasci		
		2012.	2013.	2014.
Njemačka		20.965	19.744	18.819
Slovenija		3.772	4.039	5.123
Italija		5.988	4.391	5.513
Austrija		6.563	6.045	5.372
Češka		9.199	9.555	10.477
Mađarska		5.797	5.176	5.613
Slovačka		5.120	4.832	6.330
Poljska		6.894	6.796	5.289
Nizozemska		1.985	1.624	2.114
Bosna i Hercegovina		1.145	1.071	958
Velika Britanija		264	234	193
Ostale zemlje		10.336	10.173	8.872
UKUPNO STRANIH:		78.028	73.680	74.673
UKUPNO DOMAĆIH:		15.095	13.532	9.942
SVEUKUPNO:		93.248	87.212	84.615

Izvor: TZ Grada Novi Vinodolski, obrada autora

Uz prethodno elaborirani pad broja turističkih dolazaka domaćih gostiju iz Tablice 15 je vidljivo da se u sve tri godine bilježi konstantni rast jedino gostiju sa tržišta Slovenije i Češke.

U Tablici 16 prikazano je kretanje broja noćenja u razdoblju od 2012. do 2014. godine.

Tablica 16: Turistička noćenja za razdoblje od 2012. do 2014. godine

ZEMLJA DOLASKA	GODINE	Turistička noćenja		
		2012.	2013.	2014.
Njemačka		148.165	144.418	145.707
Slovenija		17.866	17.125	20.831

Italija	25.994	22.412	24.534
Austrija	32.080	30.487	28.019
Češka	58.247	65.880	69.142
Mađarska	28.992	28.856	30.113
Slovačka	30.707	30.744	42.058
Poljska	45.516	49.868	37.369
Nizozemska	9.851	9.809	11.605
Bosna i Hercegovina	6.092	6.331	5.557
Velika Britanija	1.212	1.043	826
Ostale zemlje	51.237	61.721	48.163
UKUPNO STRANIH:	455.959	468.694	463.924
UKUPNO DOMAĆIH:	66.996	61.994	48.978
SVEUKUPNO:	522.955	530.688	512.902

Izvor: TZ Grada Novi Vinodolski, obrada autora

Iz Tablice 16 je vidljivo da stalni rast broja noćenja u promatranom razdoblju bilježe gosti stržišta Češke i Slovačke, a stalni pad gosti iz Austrije.

Smještajne kapacitete na području grada čine hoteli, hosteli, kampovi, privatni apartmani i sobe. Najveći smještajni kapacitet od ukupno 5.525 ležaja u apartmanima i sobama čine privatni iznajmljivači. Drugi po smještajnom kapacitetu su kampovi sa 2.350 ležaja, a ukupni smještajni kapacitet hotela i pansiona je 2.092 ležaja. Odmarališta u ukupnim smještajnim kapacitetima sudjeluju sa 357 ležajeva. U Tablici 17 prikazani su ukupni smještajni kapaciteti na području grada.

Tablica 17: Turistički smještajni kapaciteti na području grada Novog Vinodolskog

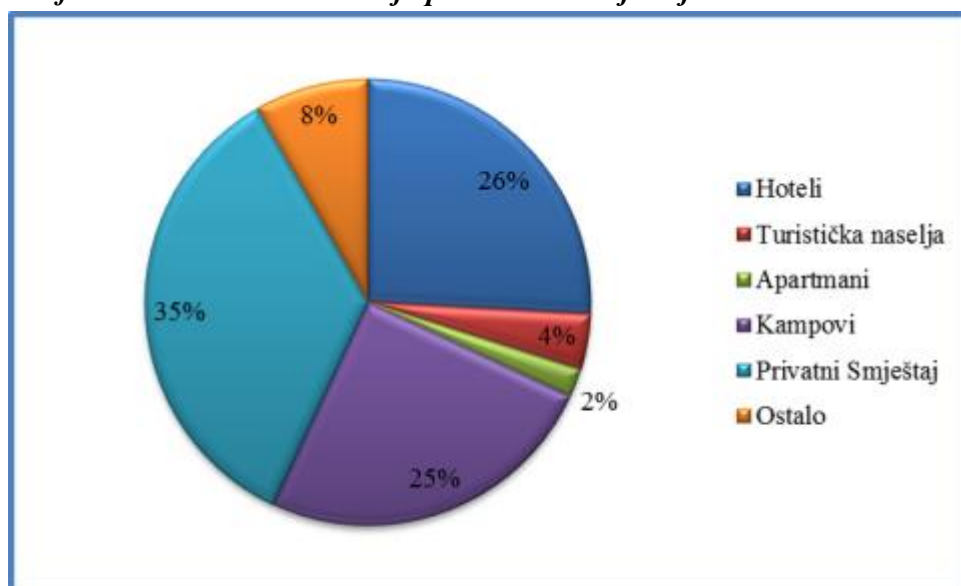
TIP SMJEŠTAJA	BROJ LEŽAJA
HOTELI I PANSIONI	
Hotel Lišanj **	453
Hotel Novi Resort *****	1.462
Hotel Tamaris ****	30
Hotel Adria Beach **	50
Pansion Lavanda-Mare ****	16
Pansion Maestral ***	35
Hotel Ema ***	16
Aparthotel Vila Lostura ***	30

UKUPNO	2.092
ODMARALIŠTA	
Odmaralište Crvenog križa	212
Odmaralište Grada Bjelovara	95
Odmaralište Kim Karlovac	20
Odmaralište Diona	15
Slovensko odmaralište	15
UKUPNO	357
KAMPOVI	
Kamp Punta Povile **	300
Kamp Klenovica **	1.000
Kamp Kozica **	800
Kamp Sibinj **	200
Kamp Katalinić	50
UKUPNO	2.350
PRIVATNI SMJEŠTAJ	
glavnih postelja	5.204
pomoćnih postelja	321
UKUPNO	5.525
SVEUKUPNO	10.324

Izvor; TZ Grada Novi Vinodolski, obrada autora

Prema podacima DZS o ostvarenom broju noćenja prema vrsti smještaja koja je prikazana u Grafikonu 8, vidljivo je da je najveća potražnja za smještajem u privatnim smještajnim kapacitetima s udjelom od 35%, zatim slijede hotelski kapaciteti s udjelom od 26% i kampovi s udjelom od 25%.

Grafikon 8: Ostvarena noćenja prema vrsti smještaja

Izvor: DZS, 2014., obrada autora

U kvaliteti turističke ponude na području grada izdvajaju se Hotel Novi Resort s 5*, Hotel Tamaris s 4* i Pansion Lavanda–Mare također s 4*. Ostali hotelski kapaciteti kategorizirani su s 3*, odnosno 2*.

Stalni rast broja noćenja bilježi se u kampovima. Ukupan broj noćenja u kampovima 2013. godine iznosio je 16,26 milijuna noćenja. Za rast broja noćenja u kampovima, potrebne su investicije i podizanje razine opremljenosti. Sukladno Pravilniku o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine „Kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj“ (NN 75/08, 45/09, 11/14) svi kampovi kategorizirani su s 2*.

Kvaliteta privatnog smještaja koji zauzima udio od gotovo 50% u ukupnim smještajnim kapacitetima je više nego zadovoljavajuća i većina smještajnih jedinica kategorizirana je s 3*.

TZ Grada Novi Vinodolski, u skladu sa svojim obvezama, provodi brojne aktivnosti vezane za unapređenje poslovne okoline kroz:

- edukaciju privatnih iznajmljivača i zaposlenika
- održavanje brojnih manifestacija (i kreiranje novih)
- očuvanje okoliša
- promociju kroz sajmove i medije
- izradu brošura i informativnih letaka
- sudjelovanje u stvaranju uvjeta za efikasnu koordinaciju javnog i privatnog sektora
- poticanje optimizacije i uravnoteženje ekonomskih i društvenih koristi
- redovito prikuplja i ažurira podatke o turističkoj ponudi, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima (kulturnim, sportskim i drugim manifestacijama) radnom vremenu zdravstvenih ustanova, banaka, pošte, trgovina, te drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista
- obavlja informativne poslove u svezi s turističkom ponudom
- koordinira djelovanje svih subjekata koji su neposredno ili posredno uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude
- potiče, organizira i provodi akcije u cilju očuvanja turističkog prostora, unaprjeđenja turističkog okružja i zaštite čovjekova okoliša, te prirodne i kulturne baštine

- potiče, unaprjeđuje i promiče specifične prirodne i društvene vrijednosti koje grad čine turistički prepoznatljivom i stvaraju uvjete za njihovo gospodarsko korištenje
- vodi jedinstveni popis turista za područje grada, poglavito radi kontrole naplate boravišne pristojbe i stručne obrade podataka
- dnevno prikuplja, te tjedno i mjesečno obrađuje podatke o turističkom prometu na području grada
- provjerava i prikuplja podatke o prijavi i odjavi boravka turista u cilju suradnje s nadležnim inspekcijskim tijelima u nadzoru nad obračunom, naplatom i uplatom boravišne pristojbe, te prijavom i odjavom turista.

Neke od brojnih turističkih manifestacija u čijoj organizaciji sudjeluje TZ Grada Novi Vinodolski jesu:

- Ljetni program Novog Vinodolskog (uključuje brojna događanja; proslave blagdana, ribarske fešte, kulturna događanja, sportske priredbe i dr.)
- Ljetni karneval
- Ružica Vinodola
- Mesopust i dr.

Temeljem navedenih podataka, raspoloživih resursa, razvojnih potencijala, turističkih trendova, očekivanja i strateških smjernica relevantnih strategija na nacionalnoj razini i razini Europske unije, moguće je i poželjno poticati daljnji razvoj turizma na području grada Novog Vinodolskog. Ako naglasimo jedinstvenost Novog Vinodolskog s aspekta prostora u kojem se nalazi i želju za produženjem turističke sezone, moguće je kreiranje ruralne integrirane turističke destinacije i svih turističkih potencijala ovog kraja u jedinstven integrirani proizvod.

Prema nedavnim istraživanjima i intervjuima s emitivnih tržišta, povećanje rasta očekuje se u potražnji ruralne turističke ponude. Ruralni turizam vidi se kao komplementarna djelatnost poljoprivrednoj proizvodnji i mogućnost gospodarske i socijalne revitalizacije ruralnih područja kroz :

- dodatne prihode stanovništva,
- poboljšanje kvalitete života i sprječavanje depopulacije ruralnih područja,
- zaštitu materijalne i nematerijalne kulturne baštine.

Smjerovi u kojima bi se trebao razvijati turizam na području grada Novog Vinodolskog u narednom razdoblju jesu:

Klasični turizam (sunce i more) - sunce i more glavne su komparativne prednosti našega turizma. Ove prednosti predstavljaju turistički proizvod zbog kojeg većina turista odabire Hrvatsku za turističku destinaciju. U uvodnom poglavlju elaborirani su postojeći resursi Novog Vinodolskog, nužni za daljnji razvoj ovog tipa turizma.

Kulturni turizam - generator je održivog razvoja jer omogućuje da mjesta koja nisu isključivo turistička, osmišljenim razvojnim strategijama koje se temelje na lokalnim kulturno-umjetničkim potencijalima, postanu zanimljiva turistima, ali i lokalnom stanovništvu. Dakle, lokalne vrijednosti, zahvaljujući upravo kulturnom turizmu, mogu postati zanimljive turistima te se na taj način turističke destinacije obogaćuju kulturnim sadržajima i postaju atraktivne lokalnom stanovništvu. Kultura je uvijek zanimljiva no ključan je način kako oživjeti i aktivirati njezine potencijale; nije dovoljno da ti potencijali postoje, oni moraju biti dostupni, privlačni i atraktivni potencijalnim turistima. Turizam i kultura se prožimaju, a osmišljavanjem kulturno turističkog proizvoda obogaćuje se osnovni proizvod, odnosno imidž odredišta, povećava potrošnja, duljina boravka turista i zadovoljstvo njihovim boravkom, iz čega slijedi ponovni posjet, stimulira se lokalna, odnosno regionalna potražnja i otvaraju se mogućnosti razvoja novih tržišnih segmenata.

Trendovi na turističkom tržištu govore o sve većoj segmentaciji tržišta te rastu potražnje za specifičnim proizvodima koji se temelje na kulturi i povijesti. Prema Tomas istraživanju 7,5% turista dolazi u Hrvatsku motivirano kulturom, dok 54% turista koji dolaze nisu motivirani kulturom, ali posjećuju kulturne znamenitosti.²⁶ Od turizma, kultura dobiva dodatni izvor prihoda, proširuju se tržišta i stvaraju novi segmenti posjetitelja, potiče se profesionalno upravljanje kulturnim dobrima i njihov marketing. Obogaćivanje kulturno turističke ponude potiče povećanje smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta, oživljavanje tradicijske proizvodnje i starih obrta, proizvodnju zdrave hrane te zaštitu tradicijskih proizvoda Novog Vinodolskog. Grad Novi Vinodolski permanentno obnavlja i potiče obnovu i zaštitu kulturne baštine.

Ruralni turizam –je specifičan turistički segment za kojei Svjetska turistička organizacija (WTO) smatra da postoji velika potencijalna potražnja. Ipak je vrlo malo provedenih

---

²⁶ <http://www.iztgg.hr/hr/institut/projekti/istrazivanja/>

istraživanja kojima bi se utvrdila veličina tog tržišta, a djelomično su tome uzrok poteškoće vezane uz zadovoljavajuće definiranje ruralnog turizma. U pravilu „ruralni turizam” je oblik turizma koji obuhvaća sve aktivnosti u ruralnom području, a ne samo aktivnosti koje bi se mogle odrediti kao agroturizam ili farmerski turizam. Sastavnice turističkih proizvoda ruralnog turizma mogu biti:

- smještajni kapaciteti u ruralnom području koji karakterizira očuvan okoliš
- različiti oblici aktivnog odmora u ruralnom području
- upoznavanje proizvodnih procesa u poljoprivredi i tradicijskim obrtima
- umjetničke radionice
- poznavanje lokalnih običaja i tradicije
- domaća hrana i dr.,

a njihove različite kombinacije čine jedinstven proizvod za kupca koji je motiviran odmorom u ruralnom području.

WTO pretpostavlja da je 3%, ili 23 milijuna svih međunarodnih turističkih putovanja temeljeno na ruralnom turizmu. Nadalje, WTO predviđa daljnji iznadprosječan rast međunarodnih putovanja motiviranih ruralnim turizmom od oko 6 % godišnje. Za razvoj ovog tipa turizma potrebna je diversifikacija ponude u sklopu ruralnog turizma, od oblika smještaja do vrsta ponuđenih aktivnosti ili programa, kako na samom seoskom gospodarstvu tako uključujući i mogućnosti u široj okolini. S promjenama potreba kupaca ponuda se diversificira kroz oblikovanje kraćih, aktivnih i „zdravih“ odmora. Isto tako potrebna je bolja skrb o okolišu koja se javlja zbog promjena cjelokupnog sustava vrijednost te načina na koji se sagledava, razumije i skrbi o okolišu. Briga turista/kupaca za očuvanje okoliša je evidentna i njihova je preferencija prema boravku u očuvanom okolišu, jer kada Europljani biraju destinacije svojih putovanja očuvana priroda i ugodna klima su dva ključna faktora pri odabiru destinacije. Prema podacima koji su prikazani u uvodnom dijelu ovog poglavlja, područje Novog Vinodolskog posjeduje razvojni potencijal za ovaj tip turizma zahvaljujući očuvanom okolišu, bogatoj flori i fauni, tradiciji i običajima, te proizvodnji eko poljoprivrednih proizvoda.

Cikloturizam –je idealan za umrežavanje svekolike turističke ponude u nekom odredištu: smještaj, ponuda hrane, kulturne i prirodne atrakcije znamenitosti i ostalog. Obzirom da cikloturisti žele posjetiti i doživjeti što više atrakcija na jednoj biciklističkoj ruti uvijek su spremni izdvojiti i euro više, što ih svrstava u dobre potrošače. Prema podacima europske

mreže biciklističkih staza „EuroVelo“, ukupna duljina staza iznosi preko 60.000 km. Procjenjuje se da danas u svijetu ima oko 300 milijuna cikloturista koji ugrabe svaki slobodni trenutak za posjet nekom od cikloturističkih odredišta. Samo u Europi cikloturisti godišnje potroše od 7 do 9 milijardi eura, a broj cikloturista u stalnom je usponu.²⁷ No, za razvoj cikloturizma i prihvat cikloturista potrebno je zadovoljiti određene preduvjete. Prije svega to se odnosi na organizaciju biciklističkih staza i ruta kroz izgradnju uređenih, asfaltiranih cestovnih staza kao i uređenje brdskih biciklističkih staza. Zatim, neophodno je dobro obilježavanje (signalizacija) ruta kao i izrada biciklističkih karata. Osim toga, na stazama je potrebno urediti i organizirati servisne punktove kao i info centre. Također, ukoliko staza nije umrežena s ostalim oblicima ponude, uputno je organizirati i ponudu smještaja, kao i ostalu ponudu. Svrshodnije je i uputnije umrežavati već postojeću ponudu te je prilagoditi potrebama cikloturista. Cikloturist je gost koji putuje po odredištu, i stoga mu je potreban adekvatan smještaj. Danas se na biciklističkim stazama razvila prilagođena ponuda smještaja kao što su *bike* hoteli i *bike&bed* ponuda. Grad Novi Vinodolski permanentno razvija turističku infrastrukturu potrebnu za razvoj cikloturizma. Do danas je izgrađeno i u funkciji 6 biciklističkih staza u ukupnoj dužini od 306 km. Nazivi staza Plava staza (rekreativna - 38 km), Zelena staza (sportska - 70 km), Smeđa staza (kružna - 50 km), Staza viola (56 km), Staza Ilijana (44 km), Žuta staza (staza vidika – 48 km) odražavaju prirodne ljepote i raznolikost Novog Vinodolskog. U tijeku je proces umrežavanja svih biciklističkih i planinarskih staza na području Kvarnera, a biciklistička infrastruktura na području Novog izabrana je za pilot projekt kojim će se dodatno urediti i poboljšati signalizacija.

Sportsko-rekreacijski turizam - zahvaljujući povoljnim klimatskim uvjetima i prirodnim specifičnostima na području Novog Vinodolskog tijekom većeg dijela godine mogu se provoditi brojne sportsko-rekreacijske aktivnosti. Potražnja na ovom specifičnom turističkom sve je veća jer se sve više građana Europske unije bavio sportom i rekreacijom. Naime, istraživanje koje je provedeno u zemljama Europske unije pokazuje da se 41% građana bavi sportom, barem jedanput tjedno.²⁸ Sportska aktivnost turista izabrana prema vlastitim afinitetima sa svrhom zadovoljavanja potreba za kretanjem, igrom, aktivnim odmorom i razonodom. Sportske manifestacije podržane su putovanjima i boravkom posjetitelja i sudionika u odredištu u kojem se odvijaju sportski događaji. Stoga je i turizam popratna pojava. Sportska rekreacija uvijek je sadržajno prilagođena uvjetima. Zimski sportsko-rekreacijski turizam provodi se u planinskim zimskim centrima, u toplicama ili na moru.

---

²⁷ <http://www.eurovelo.org/>

²⁸ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-300_en.htm

Ljetni sportsko-rekreacijski turizam može se provoditi na moru, u planinama, na rijekama, jezerima i slično. U okviru ljetnog bavljenja rekreacijom to mogu biti šetnje, trčanje, planinarenje, sportovi na vodi, sportske igre i dr. Na području grada djeluju brojne sportske udruge i klubovi, njih 26. Kroz rad istih zastupljeni su brojni sportovi: nogomet, rukomet, vaterpolo, tenis, boćanje, jedrenje, plivanje. Primjer modela razvoja destinacije poželjne za turizam sporta i rekreacije većim dijelom predstavlja Udruga *Academy-Novi Vinodolski*. Navedena Udruga pokrenula je projekt „*UNIVERSUM*“. Projekt je to promocije bavljenja rekreacijom, sportom i sustavnim građenjem zdravog načina življenja, po holističkim načelima. Korisnici projekta su iz Hrvatske i brojnih europskih zemalja.

Nautički turizam – Nautički turizam posebna je grana turizma koja pored plovidbe u vlastitoj organizaciji, a podrazumijeva krstarenje vlastitim ili unajmljenim plovnim objektima s boravkom i/ili noćenjem turista na njima te obuhvaća i kružna putovanja u organizaciji vlasnika plovnih objekata i putničkih agencija s boravkom i/ili noćenjem turista na plovnim objektima, te plovidbu turista na plovnim objektima radi drugih oblika odmora i rekreacije. Razvedena obala, otočni arhipelag s više od tisuću otoka (1.244 otoka, otočića i hridi), kristalno čisto more, klimatski uvjeti i očuvana prirodna baština, prepoznatljiv su tržišni znak hrvatskog turizma i komparativna prednost u razvoju. Zahvaljujući navedenim čimbenicima nautički turizam je jedna od vodećih turističkih grana hrvatskog turizma. Premda je nautički turizam za Hrvatsku jedna od vodećih turističkih grana ipaku usporedbi s drugim sredozemnim tržištima poput Italije, Francuske i Španjolske ponuda je manjkava zbog nedostatno razvijene nautičke infrastrukture i malog broja vezova. S obzirom na duljinu obalne crte, Hrvatska ima oko 2,6 nautička veza po kilometru, Francuska 64, Italija 3,1, Španjolska 20,2, Grčka 1,1, Turska 2,2 ..., dok u ponudi vezova za nautičke plovne objekte u Hrvatskoj u odnosu na sredozemne zemlje, udio Hrvatske iznosi oko 6,9%, Francuske 47,3%, Italije 10,4%, Grčke 6,4%.³⁰ Prema navedenom Hrvatska još uvijek nije iskoristila puni potencijal razvoja ove turističke grane pa uz modernizaciju postojeće i izgradnju nove infrastrukture može značajno pojačati konkurentsku poziciju nautičkog turizma i njegov značaj u hrvatskom turizmu. Jedan od ključnih ciljeva Strategije razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje od 2009. do 2019. godine bio je povećanje prihvatnih kapaciteta. U istom dokumentu navedeno je kako je prema Prostornim planovima županija predviđeno proširenje postojećih i izgradnja novih prihvatnih kapaciteta na oko 300 potencijalnih lokacija, što je više nego jedan i po puta od postojećih lokacija. Tako je bilo

---

³⁰ Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje od 2009. do 2019. godine

planirano, do 2015. godine, povećati broj vezova s 21.020 (15.834 na moru i 5.186 na kopnu) na 33.655 vezova (25.755 na moru i 7.900 na kopnu). Međutim, zbog niza nepovoljnih gospodarskih i političkih čimbenika brojne očekivane investicije u nautički turizam su izostale pa je broj vezova neznatno povećan. Prema podacima DZS-a u 2014. godini ukupni kapacitet u lukama nautičkog turizma iznosio je 22.596 vezova, (17.221 na moru i 5.375 na kopnu). U Primorsko – goranskoj županiji 2014. godine bilo je ukupno 5.245 (3.442 na moru i 1.803 na kopnu) vezova što predstavlja neznatno povećanje kapaciteta u odnosu na 2007. godinu kada je bilo ukupno 5.116 vezova (3.228 na moru i 1.938 na kopnu).³¹ Grad Novi Vinodolski, prema Prostornom planu, predvidio je izgradnju dviju luka nautičkog turizma; Novi Vinodolski i Muroskva. Radovi na izgradnji obje luke nautičkog turizma započeli su u tekućoj, 2015. godini. Na području grada Novog Vinodolskog razvijena je ponuda, čime se primarno bave 4 poduzeća. Tako bi uz sve raspoložive prirodne resurse, prometni položaj, osnovnu infrastrukturu i kvalitetne servisne usluge Novi Vinodolski mogao postati jedna od atraktivnijih nautičkih destinacija ne samo na Kvarneru, nego i na cijeloj hrvatskoj obali.

Lovni turizam - je specifičan oblik turizma koji se razvio zahvaljujući strasti lovaca da love i izvan svoje lovne jedinice, za što plaćaju određene naknade. Premda je lovni turizam oblik sportsko-rekreativne turističke ponude ima i značajke ekoturizma s aspekta očuvanja bioraznolikosti i održivog korištenja prirodnih resursa. Korisnici ovog oblika turizma uglavnom su turisti/lovci visoke platežne moći. Lovačka društva u EU broje preko 7 milijuna članova, a procjenjuje se da ukupna godišnja potrošnja lovaca premašuje 10 milijardi eura. Individualni raspon potrošnje kreće se u rasponu između 1.500 i 10.000 eura.³² Hrvatska je zbog svoje očuvane bioraznolikosti održivog upravljanja atraktivna destinacija za turiste/lovce iz Europe, a najviše ih dolazi iz Italije, Austrije, Njemačke i Švicarske. Zahvaljujući lovištima (Košutnjak-Vinodol i Gradina-Krmpote-Ledenice) na administrativnom prostoru grada Novog Vinodolskog i ukupnoj turističkoj ponudi moguće je razvijati i ovaj oblik turizma koji doprinosi produženju turističke sezone.

---

³¹ http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/04-03-04_01_2014.htm

³² <http://www.face.eu/>

3. SWOT ANALIZA GOSPODARSTVA

Strengths (SNAGE)

- Stoljetna tradicija bavljenja turizmom
- Poznata turistička destinacija
- Resursi za razvoj različitih vrsta turizma (sunca i mora, kulturnog, ruralnog, sportsko-rekreacijskog, nautičkog, lovnog i dr.)
- Iskustvo ljudskih resursa u turizmu i ugostiteljstvu
- Mogućnosti razvoja održive poljoprivrede (vinogradarstvo, ribarstvo, stočarstvo, pčelarstvo, ljekovito bilje i dr.)
- Tradicija bavljenja drvnom industrijom
- Mogućnosti razvoja drvne industrije
- Dvije poslovne zone u prostoru
- Geoprometni položaj
- „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o.
- LAG-Vinodol

Weaknesses (SLABOSTI)

- Nedovoljna strateška usmjerenost razvoja održivog lokalnog gospodarstva
- Loša infrastrukturna opremljenost poslovnih zona
- Nekonkurentno lokalno tržište rada
- Nedostatni smještajni kapaciteti
- Nedovoljna iskorištenost svih razvojnih potencijala lokalnog gospodarstva
- Najveći turistički subjekti godinama posluju s financijskim poteškoćama što se odražava na proračunske prihode, kvalitetu smještaja, usluga i cjelokupnog dojma destinacije
- Sve manji broj poduzeća i obrta s pozitivnim poslovnim rezultatima
- Mali broj novih investicija
- Nepostojanje infrastrukture za razvoj start-up poduzetništva
- Slaba suradnja i umreženost lokalnih poduzetnika
- Slaba suradnja i umreženost poljoprivrednika
- Poticajni programi za poduzetnike nisu dovoljno specijalizirani
- Ograničeni proračunski kapaciteti Grada za poticajne programe razvoja poduzetništva
- Slaba međusobna komunikacija svih čimbenika razvoja (Grada, poduzetnika, turističke zajednice i građana)
- Dugotrajne administrativne i birokratske procedure na lokalnoj razini

O pportunities (PRILIKE)

- Stalni rast turističke potražnje na globalnom tržištu (posebno u kulturnom, ruralnom, sportsko-rekreacijskom i nautičkom turizmu)
- Povećanje raspoloživog dohotka emitivnih tržišta
- Stalni razvoj tehnologije i njena dostupnost
- Nacionalne strategije i akcijski planovi razvoja turizma, industrije, poduzetništva i obrtništva, ruralnog područja, pametne specijalizacije i dr.
- Poticanje cjeloživotnog učenja usmjereno stručnom usavršavanju i osposobljavanju ljudskih resursa
- Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za izgradnju poslovne infrastrukture (poduzetničkih zona, poduzetničkih inkubatora, skladišnih prostora i sl.)
- Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za privatne investicije u MSP, poljoprivredi, obrtništvu i dr.
- Brojni programi poticanja samozapošljavanja i razvoja start-up poduzetništva
- Inovativni financijski instrumenti Europske unije koji povećavaju dostupnost kapitala gospodarstvu

Threats (PRIJETNJE)

- Neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada
- Sustavno zanemarivanje dubokih strukturnih problema središnje države
- Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini
- Neučinkovita državna i županijska uprava
- Neučinkovito pravosuđe
- Visoko centralizirana država
- Fiskalna presija
- Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa
- Visoka cijena kapitala za gospodarstvo
- Brojna zakonska ograničenja za aktivno sudjelovanje gradova i općina u privlačenju investicija
- Sve izraženije tehnološko zaostajanje za razvijenim zemljama u EU
- Sve veći odljev kvalitetnih ljudskih resursa
- Sve jača konkurencija na tržištu EU

6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Pod pojmom društvene djelatnosti podrazumijevaju se: obrazovanje, kultura, sport i rekreacija, zdravstvo, socijalna skrb te uprava i administracija. Jedna od temeljnih funkcija jedinica lokalne i područne samouprave jest zadovoljavanje javnih potreba u društvenim djelatnostima. Za izvršenje ove obveze, u proračunima se osiguravaju potrebna financijska sredstva. Koje javne potrebe će biti financirane utvrđuje se zakonom odnosno na zakonu utemeljenim aktima, a na županijskoj razini svake se godine utvrđuje programima javnih potreba.

Za potrebe osnovne analize u nastavku su društvene djelatnosti razrađene po sljedećim segmentima:

1. Predškolski odgoj i obrazovanje
2. Kultura i sport
3. Zdravstvo i socijalna skrb
4. Ostale društvene djelatnosti i javni sadržaji.

6.1. PREDŠKOLSKI (I ŠKOLSKI) ODGOJ I OBRAZOVANJE

Predškolski odgoj i obrazovanje utvrđeni su kao djelatnosti od posebnog državnog interesa te je, shodno tome, organizacija i financiranje istih prepuštena jedinicama lokalne samouprave i nadležnom ministarstvu. Hrvatski obrazovni sustav se trenutno nalazi na raskrižju između duboko ukorijenjenih postavki, naslijeđenih još iz socijalističkog sustava, i pokušaja priključka modernim gospodarstvima Europske unije, prije svega temeljenih na visokim tehnologijama i visoko kvalificiranoj radnoj snazi. Tome u prilog govore podaci da je u Hrvatskoj prisutan veoma nizak udio osoba (dobi 18-24) koje rano napuštaju školovanje (4,2 posto u 2012. prema 12,8 posto u EU-27) te prilično visok udio osoba sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem u dobi između 20 i 24 godine starosti (89,0 posto u 2012. prema 64,7 posto u EU-27). Također, primjetan je i visok udio učenika u strukovnom srednjem obrazovanju (72,5 posto u 2009. prema 49,6 posto u EU-27), te povoljan omjer učitelja/nastavnika i djece/učenika na svim razinama obrazovanja. S druge strane, u Hrvatskoj je više nego očito nizak udio visokoobrazovanih, bilo u populaciji između 30 i 34

godina starosti (23,7 posto u 2012. prema 35,8 posto u EU - 27), bilo u stanovništvu (18-64) općenito (16,1 posto u 2011. u usporedbi s EU-27 gdje udio iznosi 24,7 posto). Kao problem se posebno ističe niska razina izdvajanja za obrazovanje (4,27 posto BDP-a u 2010. prema 5,41 posto BDP-a u EU - 27) posebno iz privatnih izvora (0,26 posto BDP-a u 2010. prema 0,79 posto BDP-a u EU - 27).

Rezultat nedovoljne razine ulaganja u školstvo je i često neadekvatna infrastruktura i nedovoljna opremljenost na svim razinama obrazovanja. Poseban problem predstavlja neprilagođenost obrazovne infrastrukture djeci i osobama s posebnim potrebama te nedostatak školskih sportskih objekata. Nadalje, u Hrvatskoj je prisutan i nizak obuhvat djece programom predškolskog odgoja (57,0 posto djece u dobi od četiri godine uključeno u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u 2010. godini, prema EU - 27 prosjeku obuhvata od 90,8 posto). Također, jaslički programi, namijenjeni djeci do treće godine života, su daleko slabije razvijeni od vrtićkih. Sa svim navedenim problemima, suočava se i grad Novi Vinodolski.

Predškolski odgoj i obrazovanje u Novom Vinodolskom odvija se u Dječjem vrtiću „Fijolica“ čiji je osnivač Grad Novi Vinodolski. Dječji vrtić „Fijolica“ osnovan je 1994. godine. Zgrada vrtića namjenski je izgrađena 1988. godine, a Dječji vrtić može primiti do 5 odgojnih skupina s maksimalno 92 djece. Unutarnji prostor vrtića iznosi 825 m², a vanjski 3.474 m². Vanjski prostor čine terase, igralište za djecu i zelene površine. U zgradi se nalaze 4 sobe dnevnog boravka za uzrast djece od 3 do 6 godina. Svaka soba ima svoj sanitarni čvor i garderobu. Vrtić ima 1 sobu dnevnog boravka za jaslice sa svim pratećim prostorima i terasom. U vrtiću se nalaze još uredske prostorije, kuhinja, praona, 2 skladišta za kuhinju, didaktički kabinet, sanitarni prostori. Za potrebe grijanja koristi se kotlovnica škole. Zgrada vrtića nema blagovaonicu i dvoranu za tjelesno vježbanje, a veliki nedostatak predstavlja nepostojanje lifta za transport hrane.

Programi predškolskog odgoja i obrazovanja u Dječjem vrtiću „Fijolica“ provode se organizirano i namijenjeni su djeci u dobi od jedne godine do polaska u školu. Programi se provode sukladno Državnom pedagoškom standardu predškolskog odgoja i naobrazbe. Svi programi koji se provode u vrtiću verificirani su od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske. U pedagoškoj 2013./2014. godini, Dječji vrtić „Fijolica“ je provodio sljedeće programe:

- redovite programe njege, odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi djece predškolske dobi koji su prilagođeni razvojnim potrebama djece i njihovim mogućnostima i sposobnostima (cjelodnevne i poludnevne programe)
- program predškole
- kraće programe - program ranog učenja stranog jezika i glazbeno-baletnu igraonicu.

Redoviti programi odgoja i obrazovanja provode se u 5 skupina, od kojih je jedna jaslička (cjelodnevni program) i četiri mješovite (tri u cjelodnevnom i jedna u poludnevnom programu). Program predškole organiziran je u skladu s potrebama, a u pedagoškoj 2013./2014. godini organiziran je za jednu skupinu (10-ero djece). Program ranog učenja stranog jezika organizira se prema broju zainteresiranih korisnika, a u pedagoškoj 2013./2014. godini organiziran je za jednu skupinu (15-ero djece).

U Tablici 18 prikazan je broj dječjih vrtića u RH, Primorsko – goranskoj županiji i Novom Vinodolskom, struktura po dobi djece te broj i struktura zaposlenih.

Tablica 18: Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2013./2014.

Prostorna jedinica	Dječji vrtići i druge p.o.	Djeca				Zaposleni		
		Ukupno	Godina života			Ukupno	Od toga	
			Do 3	3 – 5	+ 5		Odgojitelji i učitelji	Zdravstveno osoblje
Republika Hrvatska	1.562	131.037	23.214	48.812	58.911	17.873	10.785	622
PGŽ	116	8.534	1.336	3.472	3.726	1.249	815	47
Grad Novi Vinodolski	1	84	13	41	30	19	9	1

Izvor: DZS, 2015., obrada autora

Uzimajući u obzir podatke iz tablice 18 prosječni broj polaznika programa predškolskog obrazovanja i odgoja po jednom objektu/dječjem vrtiću je sljedeći:

- Republika Hrvatska – 83,89
- Primorsko – goranska županija – 73,56
- Grad Novi Vinodolski – 84

Prikazani prosjek broja polaznika ukazuje da je broj djece u Dječjem vrtiću „Fijolica“ jednak nacionalnom prosjeku i 14% veći od prosjeka na županijskoj razini. S obzirom na ukupan broj djece na području grada Novog programima predškolskog odgoja je obuhvaćeno oko 30% ukupnog broja djece u dobi od navršene jedne godine do polaska u osnovnu školu. Ovaj obuhvat djece nizak je prema svim mjerilima i potrebno ga je u narednom programskom razdoblju poboljšati za što veći postotak. Naime, Europska unija donijela je Strateški okvir za Europsku suradnju u obrazovanju i obuci do 2020. godine ET 2020 (2009/C 119/02), kojim je uz opisane važnosti odgoja i obrazovanja definirala konkretne i mjerljive ciljeve među kojima se ističe da je sudjelovanje u predškolskom obrazovanju djece starosti između 4 godine starosti i polaska u školu potrebno podići na 95%.³³

U prošloj pedagoškoj godini Dječji vrtić „Fijolica“ pohađalo je šestero djece s posebnim potrebama i jedno dijete s teškoćama u razvoju. Ova djeca integrirana su u redovite vrtićke skupine.

U skladu s Odlukom o izmjeni Odluke o participaciji smještaja djece u Dječjem vrtiću „Fijolica“, Grad Novi Vinodolski participira sa 70%, a roditelji s 30% u ekonomskoj cijeni boravka djece.

Program osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja na području grada Novog Vinodolskog odvija se u Osnovnoj školi Ivana Mažuranića. Obrazovanje na području Novog Vinodolskog ima bogatu povijest i tradiciju. Počeci školstva odnosno obrazovanja mladih na području Novog Vinodolskog, sežu u 15. stoljeće kada su redovnici/svećenici u pavlinskom samostanu opismenjivali lokalni puk. Pavlini su na području Novog djelovali sve do 1786. godine, što se poklapa s godinom osnivanja Osnovne škole u Novom Vinodolskom. Dakle, Osnovna škola u Novom Vinodolskom osnovana je 1786. godine ugovorom između Komiteta novljanskoga i Gospoštije Vinodol, s jedne strane, i narodnog školskog nadzornika u Koprnu s druge strane. U više od dvjesto godina rada četverogodišnje i osmogodišnje škole u Novom, uključujući i građansku školu, u školi je radilo više od 240 učitelja, nastavnika, profesora i vjeroučitelja. U prvim godinama svoga rada, osnovna škola u Novom obuhvaćala je samo dječake. Potkraj 18. stoljeća školu je polazilo svega 47 učenika, a školovanje je trajalo 2 godine. U to vrijeme škola je spadala u red trivijalnih škola, kasnije će se zvati i Narodna škola, a 1807. i realna škola. Zanimljivost je da se u školskoj 1921./1922. godini, uz Osnovnu školu, otvara i Viša pučka škola koja je radila u kući Braće Mažuranić. Višu pučku školu pohodili su učenici s

---

³³ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52009XG0528(01))

cijelog područja tadašnjeg kotara Novi i iz općine Novi – Zagon, općine Bribir i općine Ledenice – Krmpote. 1924. godine odvajaju se Osnovna i Viša pučka škola i rade odvojeno do ponovnog objedinjavanja 1945. godine, te rade kao sedmogodišnja i kasnije osmogodišnja škola. Viša pučka škola dobiva 1925. godine ime Građanska škola. Nju su polazile generacije učenika iz Novog i Bribira, dok je iz zaobalja malo tko polazio tu školu budući prijevoznih sredstava nije bilo. Današnje ime „Ivan Mažuranić“ škola dobiva 1960. godine.³⁴ Osnovna škola Ivana Mažuranića prelazi 1980. godine u prostore novoizgrađene i dograđene školske zgrade, a uz koju je podignuta i sportska dvorana. Ukupna površina zatvorenog školskog prostora iznosi 4297 m², dok je vanjski prostor ukupne površine 7450 m². Škola se prostire na tri etaže.

Pri Osnovnoj školi Ivana Mažuranića 1988. godine osnovana je Osnovna glazbena škola. Nastava u glazbenoj školi je organizirana u skladu sa specifičnim zahtjevima programa. Nastava instrumenata je individualna, dok se solfeggio, zbor i teorija glazbe izvode kao skupna nastava.

Danas Školu pohađa 338 učenika (DZS – školska godina 2013/2014) u 17 razrednih odjela, 50-ak učenika Osnovne glazbene škole te nekoliko učenika u Odjelu za učenike sa teškoćama u razvoju koji je ustrojen 2012. godine. Programi osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja odvijaju se u jednoj, jutarnjoj smjeni, a organiziran je i produženi boravak. Za učenike putnike iz okolnih mjesta organiziran je učenički prijevoz. Polaznici Škole redoviti su sudionici državnih natjecanja na kojima osvajaju brojna priznanja, što ukazuje na kvalitetu djelatnika i nadarenost njihovih učenika. Osnovna škola Ivana Mažuranića uz brojne društveno korisne aktivnosti njeguje stare novljanske narodne običaje; tanac, sople, čakavsku besedu i mesopust.

U Tablici 19 prikazan je broj osnovnih škola, razrednih odjela, učenika i učitelja na početku školske godine 2013./2014.

³⁴ <http://novi-vinodolski.hr/2012-05-07-08-42-03/odgoj-i-obrazovanje/109-osnovna-skola-i-mazuranica>

Tablica 19: Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2013./2014 u RH, PGŽ i Novom Vinodolskom.

Prostorna jedinica	Škole	Razredni O.	Učitelji	Učenici		
				Ukupno	I. – IV. Razred	V. – VIII. Razred
Republika Hrvatska	2.057	17.763	31.413	325.430	160.100	165.330
PGŽ	117	1.070	2.014	19.222	9.595	9.627
Grad Novi Vinodolski	1	17	33	338	168	170

Izvor: DZS, 2015., obrada autora

Grad Novi Vinodolski, u skladu s potrebama Škole i proračunskim mogućnostima, redovito ulaže znatna financijska sredstva u tekuće investicijsko održavanje (prije nekoliko godina izmijenjena je stolarija i saniran dio fasade). Škola je 2012. godine sudjelovala u pilot projektu korištenja OIE (obnovljivih izvora energije), u organizaciji Regionalne energetske agencije Primorsko-goranske županije. Ovim projektom omogućena je ugradnja 240 solarnih panela na krovove Osnovne škole Ivana Mažuranića, ukupne snage 30 kWh. Tako je Škola postala mala solarna elektrana koja svojim postojanjem aktivno doprinosi očuvanju okoliša i održivom korištenju obnovljivih izvora energije.

Na području Novog Vinodolskog nema škola koje nude programe srednjoškolskog odgoja i obrazovanja pa gotovo sva djeca nakon završenog osnovnoškolskog obrazovanja pohađaju srednje škole u Crikvenici i Rijeci.

Visokoškolsko obrazovanje organizirano je u županijskom administrativnom središtu Rijeci. U Rijeci djeluju sljedeće visokoškolske ustanove Sveučilišta u Rijeci, s brojnim pripadajućim programima obrazovanja:

- Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci
- Ekonomski fakultet
- Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci
- Filozofski fakultet
- Građevinski fakultet

- Medicinski fakultet
- Pomorski fakultet
- Pravni fakultet
- Tehnički fakultet
- Učiteljski fakultet
- Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu (Opatija - Ika).

Uz navedene visokoškolske ustanove mogućnost obrazovanja nudi i Veleučilište u Rijeci s brojnim obrazovnim i stručnim programima. Studenti s područja Novog Vinodolskog uglavnom zbog blizine studiraju na Sveučilištu u Rijeci, ali i u drugim hrvatskim gradovima (Zagreb, Zadar, Split).

Zbog sve većih potreba za odgovarajuće obrazovanom radnom snagom koja će biti glavni nositelj razvoja, Grad Novi Vinodolski pristupio je stipendiranju učenika srednjih škola i studenata te je u tom smislu donesen *Pravilnik o dodjeljivanju stipendija učenicima i studentima*.

6.2. KULTURA I SPORT

6.2.1. KULTURA

U prethodnim je poglavljima prikazana bogata i slavna povijest ovog kraja, povijest koja seže u vrijeme prije Krista. Premda se na području Novog Vinodolskog nalaze brojni vidljivi tragovi bogate i turbulentne povijesti (arheološke lokacije, građevine, umjetnine i dr.), oni su tek djelić spomeničkog blaga koje je nastajalo u tisućljetnom razdoblju. Nestanku usprkos, nekad vidljivi tragovi slavne povijesti preživjeli su sve nedaće i ostali u memoriji Novljana, njihovoj tradiciji, običajima, legendama i jeziku. Sveukupnost ovih povijesnih i društvenih elemenata čini kulturu i neizostavan dio identiteta Novljana i hrvatskog naroda. Tako se danas u Novom Vinodolskom nalaze brojne kulturne udruge koje svojim aktivnostima pridonose očuvanju novljanskog i hrvatskog identiteta:

- KUD „Ilija Dorčić“
- Udruga „Zagon“
- Udruga za narodne običaje Povile

- Glazbena udruga Klapa Vinčace
- Udruga za narodne običaje Klenovica
- Udruga Ružica Vinodola
- Katedra čakavskog sabora „Novljansko kolo“
- Udruga „Pavenka“
- Udruga za narodne običaje „Plužnice“
- Likovna radionica „Kameleon“
- Udruga Klapa „Puntape“
- Udruga za narodne običaje „Radinje“
- Udruga „Breze“

Uz navedene udruge, nalaze se i tri kulturne ustanove:

Centar za kulturu Grada Novi Vinodolski - je ustanova u kulturi osnovana 2006. godine od strane Grada Novog Vinodolskog. Kako pri Gradu Novom Vinodolskom djeluju još dvije ustanove u kulturi odnosno *Narodni muzej i galerija* te *Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski*, osnovna djelatnost Centra za kulturu je usmjerena djelatnostima koje ne pokrivaju te dvije ustanove, a one su:

- njegovanje, unaprjeđenje i promicanje tradicionalnih kulturnih i umjetničkih izraza područja grada Novog Vinodolskog, Primorsko-goranske županije i Republike Hrvatske
- njegovanje i razvijanje svih oblika kulturnog stvaralaštva, te zadovoljavanje svih oblika zabavnih, kulturnih i umjetničkih potreba Novog Vinodolskog
- organiziranje svih kulturnih manifestacija koje imaju za cilj iskazati i promicati kulturna i umjetnička dostignuća Novog Vinodolskog, te uspostavljanje i razvijanje međugradske i međunarodne suradnje, razmjene na polju kulture i umjetnosti, a u sklopu turističke ponude grada
- poticanje suradnje udruga s područja Novog Vinodolskog koje se bave promicanjem i unaprjeđenjem kulturnog i umjetničkog stvaralaštva.

U proteklim godinama Centar za kulturu je samostalno ili u suradnji s ostalim dionicima organizirao više od 1000 raznih događanja, a mogu se izdvojiti sljedeće višegodišnje manifestacije (koje se redovito održavaju):

- *Novi music festival* – glazbeni festival na kojem nastupaju domaći i strani glazbenici, a održava se u Srićinoj kući i na Precrikvi u ljetnim mjesecima od 2007. godine.
- *Međunarodni festivala klasične glazbe* koji se održava od 2010. godine koji je do sada ugostio niz eminentnih glazbenih umjetnika iz cijelog svijeta .
- *Festival za djecu i mlade „Neki novi klinici“* – glazbeni festival koji postoji već 15 godina i trenutno okuplja više od 200 djece s područja gradova Novog Vinodolskog, Crikvenice, Popovače i Kutine.
- *Adriatic folk fest* – međunarodni festival folkloru koji se održava od 2011. godine a do sada je ugostio preko 3000 izvođača.

Narodni muzej i galerija - utemeljen je poticajem novljanskih entuzijasta i ljubitelja starina na čelu s Jurjem Potočnjakom 1951. godine. Muzej je bio smješten u nekadašnjem sjedištu Mudroškog kaptola u Novom, a 1973. godine zbog potrebe proširenja preselio se na drugi kat Frankopanskog kaštela i u kulu Kvadrac. Dana 10. ožujka 1995. godine, od strane Grada Novog Vinodolskog, kojemu je Ministarstvo kulture i prosvjete 22. veljače 1994. godine prenijelo osnivačka prava, osnovan je Narodni muzej i galerija. Djelatnost ove kulturne ustanove je: sakupljanje, čuvanje i stručno obrađivanje predmeta i građe koja dokumentira prošlost i sadašnjost te stavljanje na uvid stručnjacima. Izlaganje stalnog postava u prigodnim prostorijama ustanove, obavljanje istraživačkog rada na terenu u cilju prikupljanja muzejskog materijala, objavljivanje vlastite publikacije, vodiča, kataloga i druga upoznavanja stručnjaka i šire publike. Ustanovom upravlja ravnatelj, a sredstva za njezin rad osigurana su proračunom Grada, vlastitim prihodom, sponzorstvima, darovima, zakladama. Vrlo zanimljivi i originalni izložci Muzeja pobuđuju interes posjetitelja, jer ih oni mogu upoznati s kulturom prošlosti naroda toga kraja, njegovim životom i običajima. Posebno je zanimljiva etnografska zbirka izvornih narodnih nošnji i instrumenata, zatim arheološki i hidroarheološki nalazi iz Novog Vinodolskog i Povila, zbirka umjetničkih predmeta i oružja, te memorijalna zbirka književnika Mažuranića. Od dana osnivanja do danas, postav muzeja nije se mnogo mijenjao, niti pratio nove trendove prezentacije muzejskog materijala i kulturno-povijesnih spomenika. Glavni razlozi tome su nedostatak prostora za širenje, ali i sve lošija financijska situacija o kojoj ovisi uređenje novih prostorija i modernizacija Muzeja. Muzej, osim stalnog postava, organizira povremene prigodne, informativne, edukativne i druge izložbe. Osim toga, uključen je u događanje Noć muzeja (zadnji petak u siječnju), obilježavanje Međunarodnog dana muzeja (18. svibnja), te Ljeta u Novom Vinodolskom. U

ljetnom ciklusu u Gradskoj galeriji Turnac, koja djeluje u sklopu Muzeja, kroz 6 izložbi (već dvadeset godina) izlažu se radovi poznatih umjetnika iz Hrvatske i drugih zemalja, kao i mladih umjetnika čiji radovi obećavaju.

Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski - osnovana je davne 1845. godine, na inicijativu novljanskog svećenika Josipa Mažuranića. U tom razdoblju ilirskog pokreta, narodne čitaonice imale su prvorazrednu ulogu u borbi protiv germanizacije i mađarizacije, odnosno produbljivanja nacionalne svijesti. Takvu ulogu imala je i Narodna čitaonica i knjižnica. Vrlo brzo je postala kulturno središte čitavog vinodolskog kraja, čijem je djelovanju zamah dao i rad slavni Novljana-iliraca, braće Antuna, Ivana i Matije Mažuranića. Znamenita kulturna povijest Novog Vinodolskog ogleda se i u činjenici da je u ovom gradu donesen najstariji pravni kodeks, tzv. Vinodolski zakon, a također Novi je bio i značajno središte glagoljaške aktivnosti i pismenosti, stoga i ne čudi da je u takvom ozračju naprednih misli i kulture, osnovana jedna od najstarijih čitaonica u Hrvatskoj. Ambiciozni društveni i kulturni angažman čitaonice presječen je terorom Bachova apsolutizma. Slom tog istog daje priliku za nastavak njene prethodne zamišljene djelatnosti. Godine 1864. rad Čitaonice se obnavlja. Nabavljaju se novine i časopisi („Obzor“, „Narodne novine“, „Vienac“, „Pučki prijatelj“, „Gospodarski list“, „Naše blago“, „Smilje“...), a nešto kasnije počinje djelovati i knjižnica. U to vrijeme intenzivno se surađuje s ostalim čitaonicama Hrvatskog primorja, s ponosom se ističe pristupanje u članstvo svakog novog člana, naročito uglednika. Čitaonica kreira mnoge političke i kulturne akcije; borba protiv mađarizacije, podupire se njegovanje narodnih običaja, posebice novljanskog kola i narodnih pjesama, kao i usmeno stvaralaštvo. Tako je 28. prosinca 1879. novljanska Čitaonica postala jednim od utemeljitelja Matice hrvatske u Zagrebu. Godine 1899. prvi je put izabran knjižničar, umirovljeni svećenik Vinko Sokolić, a dvije godine kasnije knjižničar je ravnajući učitelj Makso Potočnjak koji stručno uređuje knjižnicu. Prije prvog svjetskog rata klerikalni krugovi u Novom zahtijevaju da se iz knjižnice uklone antiklerikalni listovi „Novi list“ i „Pokret“. Jedan dio članova tada napušta Čitaonicu i formira Radničku zadrugu Sv. Nikole. Ipak, već 1919. godine obje se čitaonice spajaju u jednu. Godine 1937., zbog političke netrpeljivosti, članovi HSS-a osnivaju čitaonicu Seljačke sloge. Zbog sukoba s članovima seljačke sloge Narodna čitaonica prestaje s radom. Tada je u fondu imala 1.322 knjige. Konačno, 1941. godine gasi se rad Seljačke sloge, a obnavlja rad Narodne čitaonice u zgradi Frankopanskog kaštela u kojem i danas djeluje. Ulaskom talijanskih vojnih snaga u Novi i proglašenjem Pavelićeve NDH onemogućen je rad Narodne čitaonice te ona prestaje s radom 1943. godine.

Čitaonica se tada smatrala središtem otpora. Najveći broj knjiga je uništen, a onaj mali dio sačuvanog fonda omogućio je otvaranje Čitaonice odmah po završetku rata. Uz svesrdnu pomoć narodne vlasti i drugih institucija, već 1945. godine knjižnica je imala 827 knjiga. Već sljedeće godine, zapošljava se knjižničar u stalni radni odnos, organiziraju se brojne kulturne aktivnosti, njeguje se pisana riječ i književno stvaralaštvo. Od 1965. godine Narodna čitaonica i knjižnica postaje samostalna s osiguranim izvorima sredstava. Knjižnični fond brojio je 8.858 naslova knjiga i 12 naslova periodike. Otvorena je bila cijeli dan od 8 do 20 sati i imala 504 člana. Pokreće se i izdavačka djelatnost te Čitaonica postaje bitnom sastavnicom novljanskog kulturnog identiteta što ostaje i do danas. Ona je uz Muzej središnja kulturna institucija grada Novog Vinodolskog. Izdavačka djelatnost je sastavni dio njenih aktivnosti, pa tako Narodna knjižnica redovito izdaje Novljanski zbornik, kao i prozna i pjesnička djela zavičajnih autora. Danas je Čitaonica mjesto održavanja brojnih zanimljivih događanja. Organiziraju se predavanja, književne večeri, promocije knjiga, publikacija, ali i izložbe slika, skulptura, fotografija. Mjesto je to gdje se rado okupljaju zaljubljenici u ljepotu riječi i slika. Prisutna je u obilježavanju svih kulturnih i ostalih događanja u životu grada po čemu je prepoznatljiva i izvan svoje sredine. Narodna čitaonica i knjižnica izradila je Strateški plan za razdoblje od 2015. do 2018. godine u kojem su definirane vizija i misija, opći te specifični ciljevi djelovanja. Sljedeći viziju i misiju postojanja Čitaonica bi trebala postati moderno informacijsko središte prepoznato od cjelokupne zajednice te središte kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i glavni promicatelj i nositelj kulturne baštine Novog Vinodolskog.

Grad Novi Vinodolski permanentno ulaže značajna financijska sredstva (u odnosu na raspoloživa proračunska sredstva) u očuvanje, obnovu i revitalizaciju kulturne baštine i rad navedenih udruga.

6.2.2. SPORT

Ljubav prema sportu duboko je utisnuta u identitet Novljana. Jedrenje je uz nogomet i boćanje omiljen sport Novljana, a ujedno je i jedan od prvih sportova kojim su se bavili stanovnici Novoga i njihovi gosti (razvoj je započeo krajem 19. stoljeća). U prvim desetljećima 20. stoljeća, Novljani su preferirali gimnastiku pa je Novi Vinodolski bio poznat po izvrsnim gimnastičarima. Razvoj nogometa, jednog od najpopularniji sportova u Novom započinje daleke 1925. godine kada je utemeljen Novljanski građanski športski klub

(popularno nazivan NGSK). Novi Vinodolski je na određeni način i jedan od pionira razvoja tenisa u Hrvatskom primorju, pa i na hrvatskom Jadranu. Samo relativno manjem broju ljubitelja ovog športa je poznato, da je u Novom tenis-igralištu sačinjeno još godine 1926. godine i da su na njemu igrali ondašnji najbolji i najpopularniji tenisači.³⁵Danas se Novljani bave raznim sportovima, a po preferencijama potrebnih društvenih sadržaja nužna je sportsko rekreacijska infrastruktura. Na području Novog Vinodolskog djeluju sljedeći sportski klubovi i udruge:

- Udruga Anastasija
- ŠSK Delfin
- Auto-moto društvo
- Boćarski klub Donji Zagon
- Boćarski klub Drin
- BK Radinje Novi Vinodolski
- Klub Galop
- JD YC Burin Novi Vinodolski
- Karate klub Tensho
- Košarkaški klub Vinodol
- Plesna udruga Natalya
- Malonogometni klub Viktorija
- Nogometni klub Vinodol
- Ribarsko društvo Liganj
- Ronilački klub
- Rukometni klub Vinodol
- Lovačko društvo Gradina
- Lovačko društvo Košutnjak
- Šahovski klub Z. Frankopan
- Udruga za razvoj djece HOP
- Teniski klub Novi Vinodolski
- ŠRD Vrulja Smokvica
- Plivački i vaterpolo klub Vinodol
- Sportska Udruga Academy

---

³⁵ <http://www.novi-vinodolski.hr/2012-05-07-08-42-03/kultura/94-kulturni-gospodarski-i-sportski-zivot-narodni-obicaji>

- Kuglački klub Vinodol
- Ženski rukometni klub „Vinodol“
- Moto Klub

Za unapređenje rada sportskih klubova i udruga, te povećanje kvalitete društvene ponude stanovništvu Novog Vinodolskog i njihovim gostima, potrebno je jačanje sportsko rekreacijske infrastrukture, a Novljani kao najveći nedostatak ističu nepostojanje sportske dvorane.³⁶

6.3. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

6.3.1. ZDRAVSTVO

Primarna zdravstvena zaštita provodi se kroz Dom zdravlja Novi Vinodolski, koji je u vlasništvu Primorsko-goranske županije, a nalazi se u ulici Kralja Tomislava. U sklopu Doma zdravlja funkcioniraju pedijatrija, dvije stomatološke ordinacije, dvije ordinacije opće medicine i turistička ambulanta (tijekom ljetnih mjeseci).

Zbog dislociranosti objekta koji se nalazi u turističkoj zoni, lošeg stanja objekta, neisplativosti ulaganja u česte sanacije objekta te nezadovoljstva građana, Dom zdravlja Primorsko-goranske županije poduzeo je aktivnosti neophodne za izgradnju novog Doma zdravlja u Novom Vinodolskom. U tijeku je izrada Glavnog projekta, a nova lokacija predviđena je PPU Grada Novog Vinodolskog, i to u ulici Jurkovo (postojeće parkiralište), u centru grada, gdje će ujedno biti osiguran i adekvatan broj parkirnih mjesta.

Osim ordinacija koje djeluju u sklopu Doma zdravlja, građanima Novog Vinodolskog, zdravstvene usluge pružaju još jedna stomatološka ordinacija i jedna ordinacija opće medicine. Grad Novi Vinodolski sredstvima iz proračuna pomaže rad Doma zdravlja:

- sufinanciranjem sanacija objekta
- donacijama

---

³⁶ Građani Novog vinodolskog kao jedan od najvećih nedostataka društvene odnosno sportsko rekreacijske strukture istaknuli su nepostojanje sportske dvorane.; Tematski paneli održani 08./09. lipnja 2015. godine
Rezultati istraživanja javnog mnijenja putem upitnika za potrebe izrade Strategije ukazuju da bi osim po turizmu i kulturi, Novi Vinodolski trebao biti poznat kao destinacija bogatih sportsko rekreacijskih sadržaja.

- financiranjem rada turističke ambulante.

6.3.2. SOCIJALNA SKRB

Grad Novi Vinodolski Odlukom o socijalnoj skrbi utvrđuje prava iz socijalne skrbi, uvjete njihovog ostvarivanja, korisnike i postupke za ostvarivanje tih prava. Grad Novi Vinodolski je obvezan u svom Proračunu izdvajati za: stipendiranje učenika na svim razinama obrazovanja, financiranje troškova stanovanja socijalno ugroženih, pružanje pomoći u prehrani, donacije pri rođenju djeteta, donacije unesrećenima, sufinanciranje pogrebnih troškova, sufinanciranje učeničkih i studentskih autobusnih karti, sufinanciranje ogrjeva, smještaja u ustanovama socijalne skrbi, besplatan javni prijevoz za socijalno ugrožene, pomoć za hrvatske branitelje, sufinanciranje prijevoza za djecu s poteškoćama u razvoju, sufinanciranje rada Udruge pomoći u kući. U tablici 20 prikazan je broj ostvarenih pomoći putem socijalnih programa Grada.

Tablica 20: Broj ostvarenih oblika pomoći prema Odluci o socijalnoj skrbi Grada Novi Vinodolski

OBLIK POMOĆI	BROJ OSTVARENIH POMOĆI		
	2012	2013	2014
Stipendije socijalno ugroženim učenicima i studentima	17	20	12
Novčana pomoć pri rođenju djeteta	36	13	15
Prehrana dojenčadi	5	3	3
Besplatni boravak djece u vrtiću	8	5	3
Participacija troškova djece u Dječjem vrtiću „Fijolica“	17	12	16
Besplatan javni prijevoz učenika	41	25	34
Sufinanciranje prijevoza učenika i studenata	138	125	162
Besplatne marende učenicima	51	41	33
Donacije unesrećenima i teško oboljelima	87	96	44

Smještaj u ustanove socijalne skrbi	4	2	2
Pomoć u prehrani	58	60	54
Pogrebni troškovi	1	-	-
Umirovljenička božićnica	1.410	-	-
Pomoć hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata	8	13	9
Pomoći udrugama invalidnih i teško oboljelih osoba	6	7	7

Izvor: Ured Grada Novi Vinodolski, 5.12.2014., obrada autora

Iz Tablice 20, vidljivo je da Grad financijski pomaže sve ugrožene i potrebite društvene skupine.

Sukladno strateškom planu (reforme) sustava socijalne skrbi, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi donijelo je odluku o planu deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnosti socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011.-2016.. Provođenje plana ima za cilj smanjenje ulaska korisnika u institucije, povećanje njihovog izlaska iz institucije i poticanje novih oblika izvaninstitucijskih usluga, posebno obiteljske reintegracije. Sukladno navedenom, Dom za djecu „Braća Mažuranići“ ima u planu po svršetkuprocesa transformacije uvoditi i razvijati nove socijalne usluge kojima će moći odgovoriti na potrebe šireg broja korisnika i to uslugama kao što su:

- usluge savjetovanja i pomaganja pojedincu i obitelji (savjetovalište), tj. biološkim obiteljima (obitelji u riziku), udomiteljskim i posvojiteljskim obiteljima
- organizirano stanovanje za djecu i mlade bez primjerene roditeljske skrbi
- pomoć djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi (postretmanski prihvati) i djeci smještenoj u udomiteljskim i posvojiteljskim obiteljima (mobilni tim).

Korisnici Doma su djeca i mladi bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca bez roditelja ili djeca koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti te mlade punoljetne osobe ako su do punoljetnosti bile smještene u Domu.

Broj korisnika Doma od 2012. do 2014. godine kretao se prema sljedećoj dinamici s obzirom na vrstu pružene socijalne usluge:

- 2012. godine: 26 korisnika usluge smještaja i 10 korisnika usluge poludnevnog boravka
- 2013. godine: 20 korisnika usluge smještaja i 12 korisnika usluge poludnevnog boravka
- 2014. godine: 16 korisnika usluge smještaja i 14 korisnika usluge poludnevnog boravka.

U tijeku je proces reforme sustava socijalne skrbi i povećanja dostupnosti socijalnih usluga u lokalnoj zajednici. Stoga je u narednom razdoblju krajnji cilj Doma transformacija u centar za pružanje usluga u zajednici, putem kojeg se može proširiti spektar usluga i za lokalno stanovništvo. Tako bi Dom mogao proširiti svoju djelatnost s obzirom na kategoriju korisnika, vrste socijalnih usluga i lokaciju pružanja usluga.

Jedan oblik pomoći pružao se i kroz Program Pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama, uz financijsku pomoć resornih institucija. Novim Zakonom o socijalnoj skrbi (*NN 157/13*) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, propisano je da će se socijalne usluge pomoći u kući starijim i nemoćnim osobama pružati pod novim uvjetima, uslijed čega je Program ukinut. Potaknut navedenim, Grad Novi Vinodolski je osnovao Udrugu za pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama Grada Novog Vinodolskog čiji rad u 70%-tnom iznosu sufinancira Grad Novi Vinodolski. U Program je uključeno 48 korisnika od kojih 2 korisnika financira Ministarstvo socijalne politike i mladih, a 46 korisnika samostalno plaćaju usluge. Cijene usluga kreću se od 100,00 do 500,00 kuna i pružaju se na području Novog Vinodolskog. U svakodnevnom radu Udruga se suočava sa sljedećim problemima:

- nedostatna financijska sredstava
- mali broj zaposlenih
- strogi kriteriji Ministarstva socijalne politike i mladih za sufinanciranje starijih i nemoćnih osoba, niske mirovine zbog kojih si stariji ljudi ne mogu priuštiti plaćanje usluga
- neposjedovanje prijevoznog sredstava.

Na području Novog Vinodolskog već dugi niz godina djeluje Udruga Gradsko društvo Crvenog Križa Novi Vinodolski, osnovano 1994. godine, a uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske. Gradsko društvo Crvenog križa Novi Vinodolski u skladu sa Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu, Zakonom o udrugama i Statutom Gradskog društva Crvenog križa Novi Vinodolski je neprofitna pravna osoba i djeluje kao udruga za promicanje humanitarnih ciljeva i provođenje akcija od opće koristi, na osnovi misije i načela međunarodnog pokreta crvenog križa i crvenog polumjeseca. Gradsko društvo Crvenog križa

svojim aktivnostima pokriva područja naselja Novi Vinodolski i prigradska naselja Donji Zagon, Ledenice, Bater, Povile, Klenovicu i Krmpote, te Vinodolsku općinu. Udruga u redovitom radu surađuje s Gradom, županijom, HCK-om, institucijama na području zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, civilne zaštite (...), kako bi svoje programske zadaće i ciljeve što uspješnije realizirala. Programe i planove o radu Društva izrađuje ravnateljica sukladno Odluci o zajedničkim akcijama Hrvatskog Crvenog križa i potrebama sredine u kojoj djeluje, koordinira i usmjerava rad volontera i dragovoljaca na provedbi različitih programa. Volonteri obavljaju veliki dio posla na lokalnoj razini i imaju važnu ulogu u jačanju civilnog društva djelujući organiziranom ostvarivanju, prije svega, socijalnih i humanitarnih ciljeva i zadaća. Udruga provodi sljedeće programe:

- program razvoja darivanja krvi
- program prve pomoći
- zdravstveni programi
- program rada mladeži crvenog križa i volontera
- služba spašavanja na vodi
- prima i raspoređuje humanitarnu pomoć
- provodi akcije solidarnosti
- program službe traženja
- program promicanja međunarodnog humanitarnog prava i zaštitu ljudskih prava
- program likovne radionice“Kulturom protiv droge“.

Udruga u posljednjih nekoliko godina broji 2 zaposlene osobe, te 80 volontera. Rad udruga financira se sredstvima Grada, HCK, DCK PGŽ, iz članarina i ostalih izvora prihoda. Poteškoće u radu Udruge predstavlja nedostatak adekvatnog skladišnog prostora za spremanje robe i odjeće koju donose građani.

Grad Novi Vinodolski, uz navedena neposredna financiranja socijalno potrebitih te navedenih udruga, sudjeluje u financiranju rada sljedećih udruga koje pomažu socijalno ugroženih i ostalim marginaliziranim društvenim skupinama:

- Udruga slijepih PGŽ
- Udruga civilnih invalida domovinskog rata
- Klub liječenih alkoholičara
- Udruga invalida distrofičara PGŽ
- Udruga gluhih i nagluhih

- Klub dijabetičara
- Udruga invalida grada Crikvenice
- Udruga 51+
- Udruga udovica hrvatskih branitelja iz dom. rata
- Udruga roditelja poginulih hrvatskih branitelja
- Udruga umirovljenika
- Zajednica HVIDRA PGŽ
- Udruga NADA
- Civilne udruge PGŽ
- Hrvatski časnički zbor Vinodol
- Hrvatsko društvo Crvenog križa Novi Vinodolski
- Pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama
- UAB Crikvenica
- HVIDRA Crikvenica
- UHDDR Novi Vinodolski
- UHVDR Novi Vinodolski

Na području Novog Vinodolskog osim javnih službi i udruga koje pomažu rad socijalno ugroženih i marginaliziranih stanovnika, postoje i različite udruge nastale kao rezultat udruživanja ljudi radi ostvarivanja zajedničkih interesa i ciljeva. Tako na području Novog Vinodolskog u svrhu zaštite i spašavanja ljudi i imovine djeluje DVD San Marino Novi Vinodolski. DVD San Marino Novi Vinodolski osnovano je 1949. godine, a danas broji preko 150 članova. Operativnu postrojbu koja samostalno pokriva administrativno područje Grada čini između 25 i 30 članova (ovisno, od godine do godine). U radu DVD-a kao najveći problem ističe se Vatrogasni dom koji osim što se nalazi na neprikladnoj lokaciji, ne zadovoljava ni minimalne propisane uvjete za rad vatrogasne postrojbe.³⁷

Na području Novog Vinodolskog djeluje i Udruga Sretna šapa koja se bavi promicanjem humanog odnosa prema životinjama, edukacijom odraslih i djece u svrhu zaštite životinja te niza drugih aktivnosti u funkciji zaštite životinja.

Grad Novi Vinodolski uz financijsku potporu većini navedenih udruga osigurava potrebne prostore za njihov rad, pa 50% udruga koristi gradske prostore.

---

³⁷Informacije su dobivene u razgovoru sa Radnim timom i u diskusiji sa članovima DVD San Marino Novi Vinodolski na tematskim panelima održanim 08./09. 2015. godine za potrebe izrade Strategije.

4. SWOT ANALIZA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

<p>Strengths (SNAGE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostupni predškolski i osnovnoškolski odgoj i obrazovanje na području grada ▪ Blizina fakulteta, učilišta i ustanova za obrazovanje odraslih ▪ Programi stipendija učenika i studenata ▪ Programi subvencija ,učeničkog prijevoza, marenda i produženog boravka, ▪ Osigurana socijalna skrb za ugrožene socijalne skupine ▪ Veliki broj udruga civilnog društva ▪ Veliki broj udruga u kulturi ▪ Veliki broj sportskih klubova i udruga ▪ Razvijena svijest o važnosti očuvanja novljanskog identiteta ▪ Hrvatski centar za ljudska prava-Novigradski ▪ Postojanje primarne zdravstvene zaštite ▪ Turistička ambulanta ▪ Tolerancija manjina 	<p>Weaknesses (SLABOSTI)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatak srednjoškolskog odgoja i obrazovanja ▪ Nizak obuhvat djece programima predškolskog odgoja i obrazovanja ▪ Nedostatni kapaciteti DV "Fijolica" ▪ Ograničeni proračunski kapaciteti Grada za kvalitetnije programe socijalne zaštite ▪ Nedostatak kvalificiranog kadra (logopedi, dječiji psiholozi i dr.) ▪ Nepostojanje infrastrukture za pružanje socio-zdravstvene zaštite ▪ Loše usmjereni programi stipendiranja ▪ Uvjeti pružanja zdravstvene zaštite u Domu zdravlja Novi Vinodolski ▪ Nedostatak specijalističkih i dijagnostičkih ambulanti ▪ Nedostatak društvenih sadržaja za mlade ▪ Nedostatak sportsko-rekreacijskih objekata ▪ Javni prijevoz (dostupnost zdravstvene i socijalne skrbi stanovnicima ruralnih naselja, povezanost sa srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama) ▪ Nedostatna komunikacija između ustanova i institucija ▪ Loša komunikacija između udruga, volontera i Grada ▪ Niska razina društvenog povjerenja i društvene odgovornosti ▪ Izražen manjak komunikacije između svih društvenih čimbenika ▪ Sve veći otpor romske zajednice društvenoj integraciji
<p>Opportunities (PRILIKE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje projekata socijalne i zdravstvene zaštite ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje unaprjeđenja odgoja i obrazovanja ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz 	<p>Threats (PRIJETNJE)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rast broja siromašnih i osoba izloženih siromaštvu ▪ Neučinkovite nacionalne socijalne politike ▪ Sporo rješavanje problema u sustavu odgoja i obrazovanja ▪ Nedostatna razina ulaganja u sustav odgoja i obrazovanja

<p>EU fondova za izgradnju sportsko-rekreacijske strukture</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticanje cjeloživotnog učenja ▪ Jačanje uloge udruga civilnog društva ▪ Razvoj i unaprjeđenje ljudskih prava ▪ Europski i nacionalni programi poticanja aktivnog i zdravog načina života 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neusklađenost u radu državnih, županijskih i lokalnih institucija koje kreiraju i/ili provode programe socijalne zaštite ▪ Nedostatna ulaganja u zdravstveni sustav ▪ Visoka razina društvenog nepovjerenja na nacionalnoj razini ▪ Nedostatak empatije i altruizma
---	--

7. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA I ANALIZA PRORAČUNA GRADA NOVOG VINODOLSKOG

U Republici Hrvatskoj sustav javnog financiranja čine tri segmenta: državni proračun, proračuni izvanproračunskih fondova te proračuni jedinica lokalne uprave i samouprave. Državni proračun te izvanproračunski fondovi tvore konsolidiranu bilancu središnje države, a konsolidirana bilanca središnje države zajedno s proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave konsolidiranu bilancu opće države. U ovom poglavlju prikazat će se prihodi i rashodi Grada Novog Vinodolskog. Prema definiciji Zakonu o proračunu, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jest općina, grad i županija čija tijela obavljaju funkcije, izvršavaju zadaće i donose programe propisane zakonom, a za čiji rad sredstva osiguravaju u njihovu proračunu (NN 87/8 , 136/12, 15/15). Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, zajedničkih poreza i dotacija državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave te kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14) .

Vlastiti porezi gradova i općina jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s ovim Zakonom
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti sljedeće poreze:

1. prirez porezu na dohodak
2. porez na potrošnju
3. porez na kuće za odmor
4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište

5. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine
6. porez na tvrtku ili naziv
7. porez na korištenje javnih površina.

Priraz porezu na dohodak plaćaju porezni obveznici prema mjestu prebivališta i za općine može iznositi najviše 10%.

Zajednički prihodi su, porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak dijeli se između države, općine, grada i županije po sljedećoj zakonski definiranoj raspodijeli:

- udio općine/grada – 60%
- udio županije – 16,5%
- udio za decentralizirane funkcije – 6%
- udio za pomoći izravnavanja za decentralizirane funkcije 16%
- udio za pomoći za projekte sufinancirane sredstvima ESI fondova čiji su nositelji JL(R)S ili pravne osobe u njihovom vlasništvu/suvlasništvu, te ustanove čiji su nositelji – 1,5%.

Zajednički prihodi države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema Zakonu o koncesijama („Narodne novine“, br. 89/92.), i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda – 50% općine/gradovi, 50% država
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu – 30% općine/gradovi, 70% država.

U Republici Hrvatskoj česte su zakonodavne izmjene poreznih propisa pa je 01.01.2015. godine na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 2. prosinca 2014. godine. Navedenim zakonskim aktom promijenjena je raspodjela prihoda od poreza na dohodak pa danas gradovima i općinama pripada 60% ovog izvora prihoda koji se može uvećati za maksimalno 6%, a što ovisi o broju preuzetih decentraliziranih funkcija.

Svaka preuzeta funkcija ima svoju postotnu vrijednost, a one iznose:

- osnovno školstvo – 1,9%
- srednje školstvo – 1,3%
- socijalna skrb – 0,8%
- primarna zdravstvena zaštita – 1,0%

- vatrogastvo 1,0%.

Drugi po izdašnosti izvor prihoda jedinica lokalne samouprave su neporezni prihodi u koje se ubrajaju brojne pristojbe i naknade. Najizdašniji izvor prihoda ove skupine prihoda su komunalne naknade i doprinosi.

7.1. ORGANIZACIJSKI USTROJ GRADA NOVOG VINODOLSKOG

Ustroj Grada Novog Vinodolskog organiziran je po funkcijskom modelu. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Grada, utvrđenih Statutom, kao i poslova državne uprave prenijetih na Grad, ustrojena su upravna tijela Grada. Upravnim tijelima upravljaju pročelnici koje na temelju javnog natječaja, imenuje gradonačelnik.

Gradsku upravu čine:

Gradonačelnik - zastupa Grad i nositelj je izvršne vlasti u Gradu Novom Vinodolskom. Mandat gradonačelnika traje četiri godine, a počinje prvog radnog dana koji slijedi nakon objave konačnih rezultata izbora i traje do prvog radnog dana koji slijedi nakon objave konačnih rezultata izbora novog gradonačelnika. Gradonačelnik obavlja i nadzire pravne, administrativne, savjetodavne, protokolarne i ostale administrativno – stručne poslove, koji su povezani s radom Gradskog vijeća i upravnih tijela Grada.³⁸

Upravni odjel za opće poslove i društvene djelatnosti – obavlja poslove vezane za redoviti rad i unaprjeđenje odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, zdravstva, kulture, sporta, radnih odnosa, obavlja poslove pisarnice, poslove pripreme, kandidiranja i provedbe projekata za financiranje putem programa Europske unije i drugih oblika financiranja te druge opće poslove. Radom ovog Odjela rukovodi pročelnica, a unutar Odjela ustrojena su dva odsjeka; Odsjek za društvene djelatnosti i Odsjek za projekte i EU fondove.

Upravni odjel za komunalni sustav i prostorno planiranje – obavlja poslove iz djelokruga komunalnog gospodarenja, prostornog uređenja, zaštite okoliša, gospodarenja nekretninama u vlasništvu Grada te ostale pravne, stručne i administrativne poslove vezane za gradnju i prostorno planiranje. Radom ovog odjela rukovodi pročelnik, a unutar Odjela ustrojena su dva odsjeka; Odsjek za komunalni sustav i zaštitu okoliša i Odsjek za prostorno planiranje.

---

³⁸ Statut Grada Novog Vinodolskog; <http://novi-vinodolski.hr/2012-05-09-13-22-43/statut-2>

Upravni odjel za financije i javnu nabavu - obavlja poslove koji se odnose na proračunske aktivnosti; razreza i naplate prihoda Grada, izrade i izvršenja proračuna, izrade i realizaciju financijskih planova Upravnih tijela, vođenje knjigovodstvenih evidencija, platni promet, izradu i nadzor financijskih izvješća korisnika, poslove javne nabave te ostale poslove određene zakonom, propisane aktima Grada te po nalogu gradonačelnika. Radom Odjela rukovodi pročelnik.

U upravnim odjelima Grada zaposleno je ukupno 24 djelatnika. Organizacija je ustrojena prema funkcijskom modelu i prikazana je u Organigramu 1.

Organigram 1: Organizacijski ustroj Grada Novog Vinodolskog

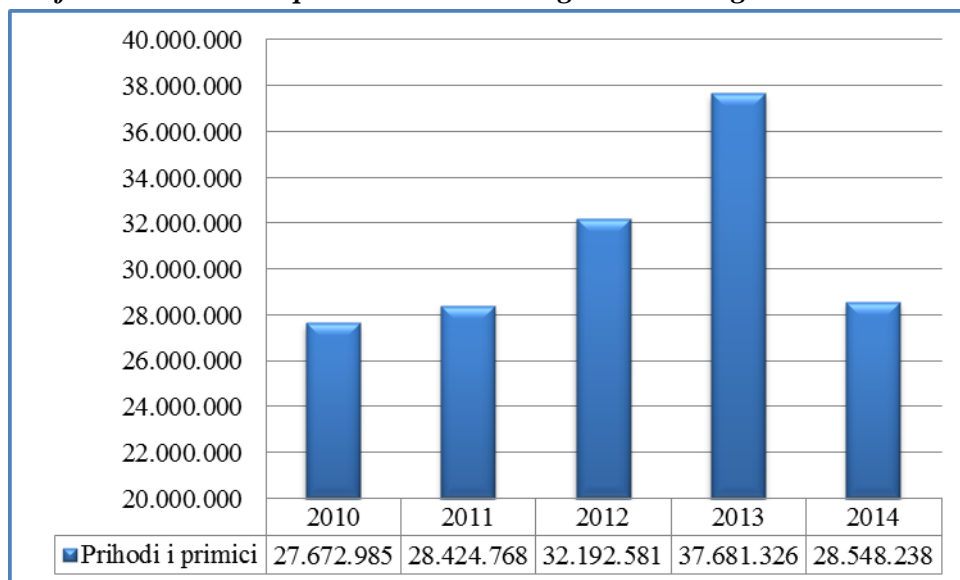

Izvor: obrada autora

7.2. ANALIZA PRORAČUNA GRADA NOVOG VINODOLSKOG

Tijekom promatranog razdoblja, od 2010. godine do 2014. godine, proračunski prihodi i primici Grada Novog Vinodolskog iznosili su prosječno 30.903.979,60 kn godišnje. U prvoj godini promatranog razdoblja, odnosno 2010. godini, ukupni proračunski prihodi i primici iznosili su 27,67 milijuna kn. Naredne, 2011. godine, ukupni prihodi i primici povećavaju se za 2,7% i iznose 28,42 milijuna kn. 2012. godine dolazi do dodatnog povećanja, od 13,3% pa ukupni prihodi i primici unutar promatranog razdoblja iznose 32,19 milijuna kn. Sljedeće, 2013. godine, rast prihoda i primitaka iznosi 17% u odnosu na prethodnu godinu za iznos od 37,68 milijuna kn, a naredne je, 2014. godine, zabilježen pad prihoda i primitaka od 24,2%. Kretanje ukupnih prihoda i primitaka u razmatranom razdoblju prikazano je u Grafikonu 9.

Grafikon 9: Prihodi i primici Grada Novog Vinodolskog

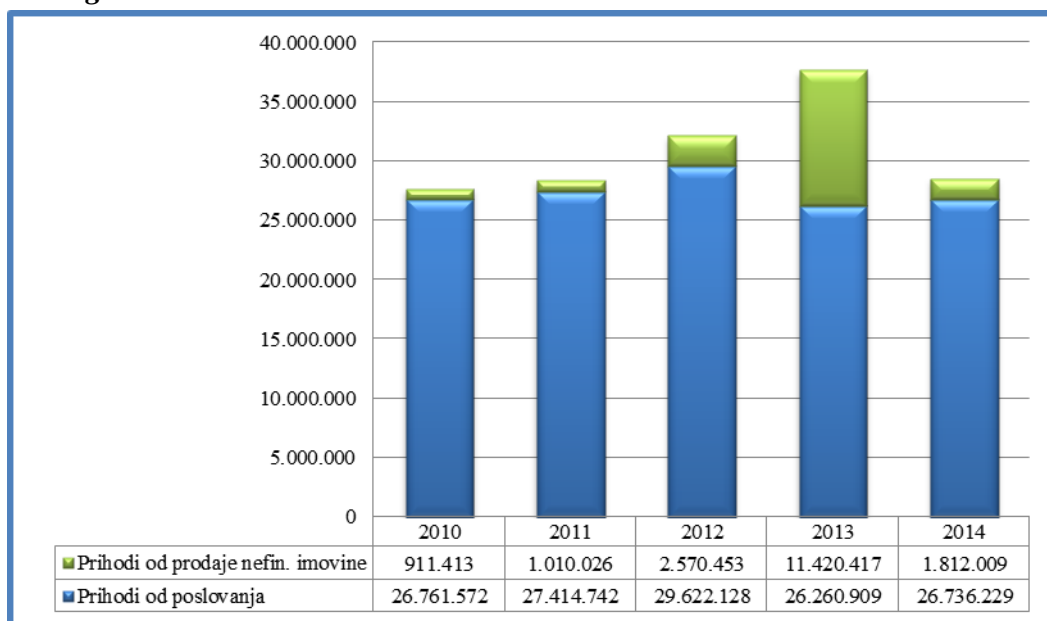

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

U strukturi ukupnih prihoda i primitaka Grada najveći udio imaju prihodi od poslovanja. U Grafikonu 10 prikazano je kretanje strukture prihoda i primitaka Grada Novog Vinodolskog u promatranom razdoblju.

Grafikon 10: Udio prihoda i primitaka proračuna Grada Novog Vinodolskog od 2010. do 2014. godine

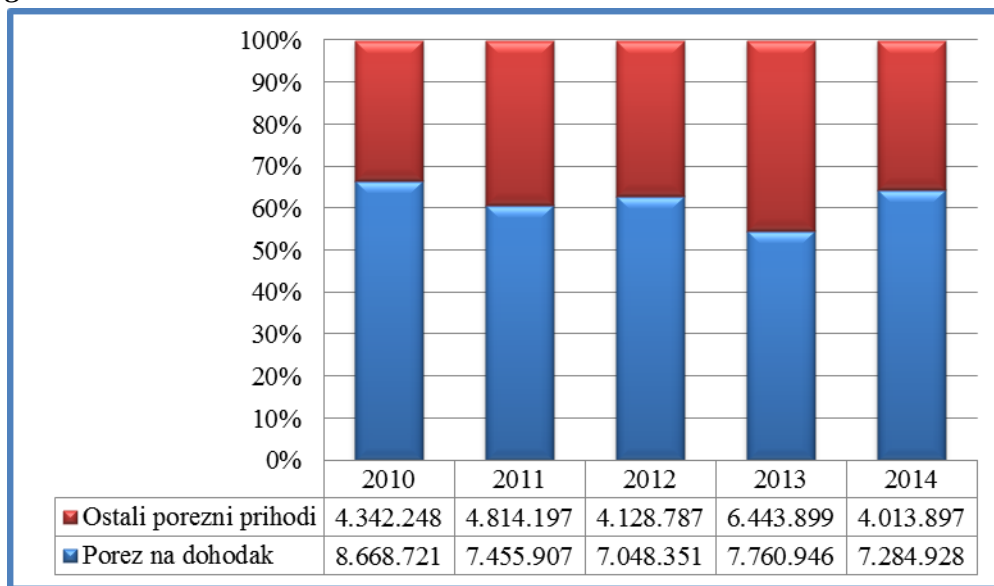

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Iz Grafikona 10 vidljivo je da je u strukturi proračunskih prihoda i primitaka došlo do značajnog odstupanja u 2013. godini. Naime, u ostalim godinama promatranog razdoblja udio prihoda od prodaje nefinancijske imovine iznosio je prosječno 5,39% dok je u 2013. godini udio ovih prihoda u ukupnim proračunskim prihodima povećan za gotovo 25% te je iznosio 30,30%.

Najizdašniji izvor poreznih prihoda Grada je porez i prirez poreza na dohodak. U skladu sa Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave, Grad Novi Vinodolski od 1. siječnja 2002. godine primjenjuje stopu prireza poreza na dohodak od 7%. Postotni udio poreznog prihoda od poreza na dohodak u razmatranom razdoblju prosječno je iznosio 61,68% ukupnih poreznih prihoda Grada. Najznačajniji vrijednosni udio u ostalim porezima imaju prihodi od oporezivanja imovine. U Grafikonu 11 prikazani su vrijednosni i postotni udjeli poreza na dohodak i ostalih poreza u promatranom razdoblju.

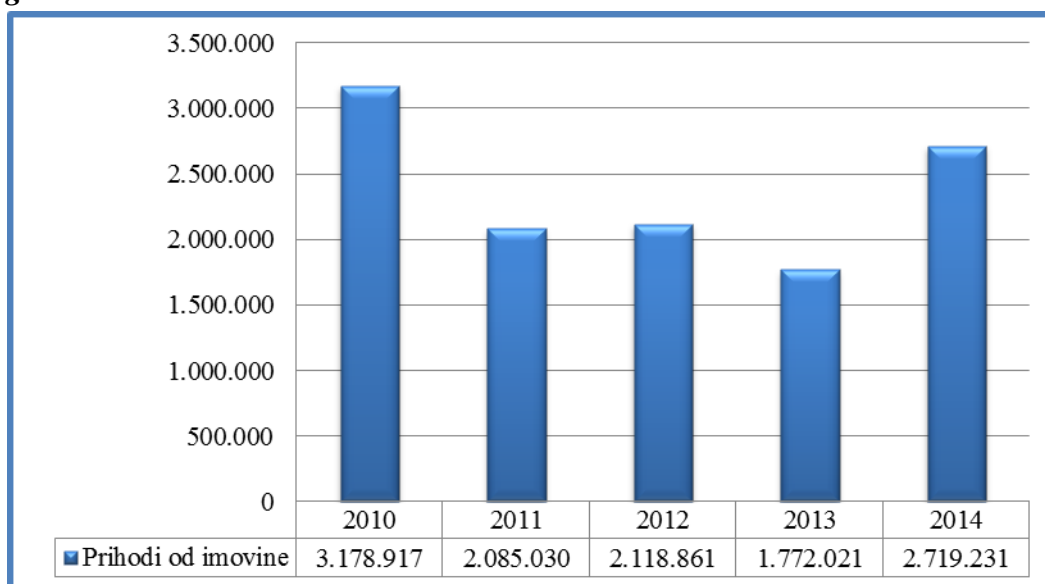
Grafikon 11: Porezni prihodi Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

U Grafikonu 12 prikazani su prihodi od imovine Grada Novog Vinodolskog za promatrano razdoblje od 2010. do 2014. godine. U promatranom razdoblju Grad Novi Vinodolski je, iz ove skupine prihoda, uprihodovao prosječno 7,68% ukupnih prihoda i primitaka godišnjeg proračuna, a najviše prihoda je ostvareno 2010. godine; 3,18 milijuna kn. Najveći dio ovih prihoda ostvaruje se temeljem prihoda od zakupa i iznajmljivanja imovine.

Grafikon 12: Prihodi od imovine Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Osim iz poreznih izvora i od upravljanja imovinom Grad Novi Vinodolski dio prihoda ostvaruje iz neporeznih izvora; prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima, od kojih su najznačajnije komunalne naknade i komunalni doprinosi. Grad Novi Vinodolski donio je važeće Odluke o komunalnom doprinosu i komunalnoj naknadi 2013. godine. Temeljem odredbe članka 31. stavak 7. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 36/95, 109/95 - uredba, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11 i 144/12), i članka 21. Statuta Grada Novi Vinodolski («Službene novine Primorsko-goranske županije» broj 28/09 i 30/09 - isp.) Gradsko vijeće Grada Novog Vinodolskog, na 33. sjednici održanoj 1. veljače 2013. godine, donijelo je Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnom doprinosu kojom su utvrđena područja zone na području Grada, jedinične vrijednosti komunalnog doprinosa, načini i rokovi plaćanja, uvjeti i razlozi mogućeg oslobađanja plaćanja doprinosa i izvori sredstva namirenja olakšica. Također je temeljem članka 7. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnom doprinosu (Službene novine Primorsko – goranske županije broj 4/13) Komisija za statut i poslovnik Grada Novi Vinodolski na sjednici održanoj dana 15.03.2013. godine utvrdila je pročišćeni tekst Odluke o komunalnom doprinosu.³⁹

Nadalje, temeljem članka 23. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine Republike Hrvatske broj 36/95, 109/95, 21/96, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11 i 144/12) i članka 21. Statuta Grada Novog Vinodolskog („Službene novine“ Primorsko-goranske županije broj 12/13), Gradsko vijeće Grada Novog Vinodolskog, na 7. sjednici održanoj dana 27. prosinca 2013. godine, donijelo je Odluku o komunalnoj naknadi kojom su definirana naselja odnosno zone u kojima se naplaćuje naknada te, koeficijenti zona, koeficijenti namjene, nekretnine koje se oslobađaju plaćanja, rokovi plaćanja te ostali uvjeti.⁴⁰

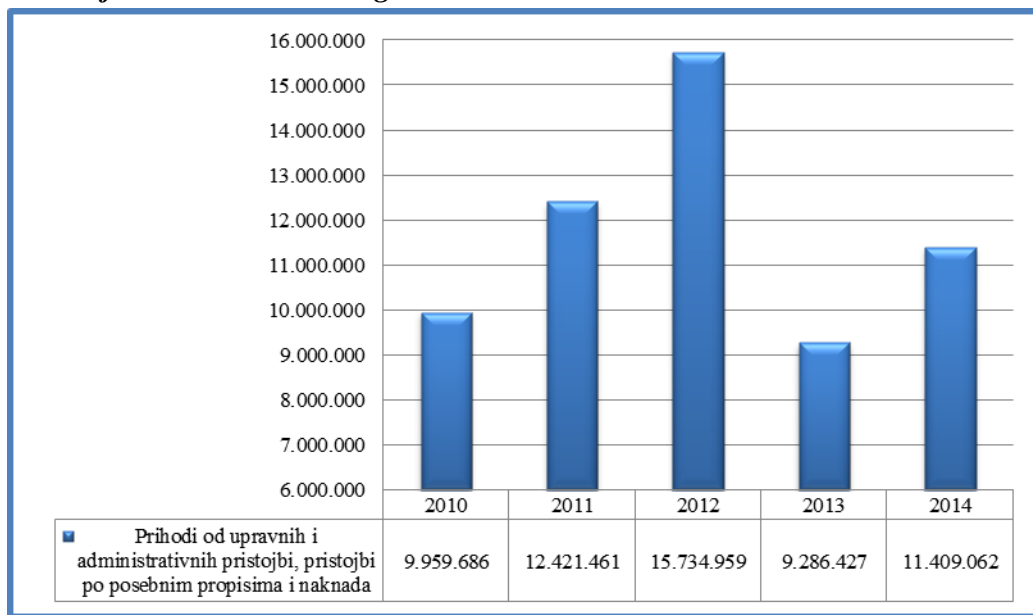
Analizom prihoda u promatranom razdoblju utvrđeno je da prihodi od „Prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada“ sudjeluju u ukupnim proračunskim prihodima s udjelom od prosječno 38,06%. U Grafikonu 13, prikazano je kretanje ovih neporeznih prihoda u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.

---

³⁹ <http://www.novi-vinodolski.hr/images/ODLUKA%20O%20KOMUNALNOMDOPRINOSU%202.pdf>

⁴⁰ <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=29576>

Grafikon 13: Kretanje prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima za razdoblje od 2010. do 2014. godine

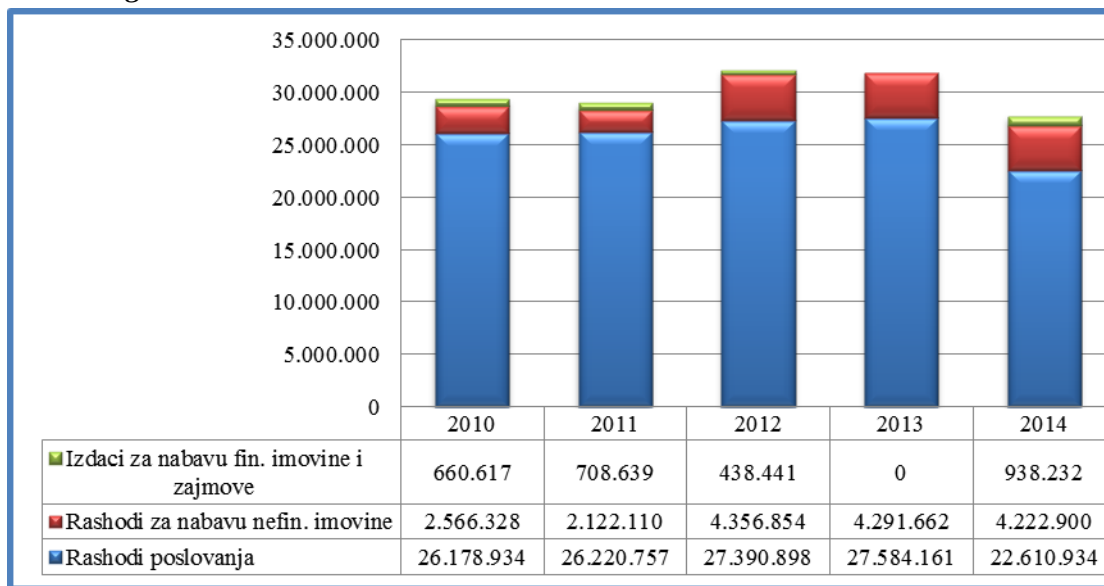

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Najviše prihoda ostvareno je 2012. godine, u iznosu od cca 15,73 milijuna kn dok je najniža razina prihoda 9,28 milijuna kuna kn promatranog razdoblja ostvarena 2013. godine. U strukturi ove vrste neporeznih prihoda, najznačajniji su prihodi od komunalnog doprinosa i komunalne naknade s prosječnim postotnim udjelom promatranog razdoblja od 89,24%.

Rashodi i izdaci Grada Novog Vinodolskog u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 30 milijuna kn, a njihovo kretanje prikazano je u Grafikonu 14. 2010. godine iznosili su 29,41 milijuna kn, a 2011. godine smanjeni su na 29,05 milijuna kn. Naredne, 2012. godine došlo je do povećanja rashoda, za 10,8%, u odnosu na prethodnu, 2011. godinu. 2013. godine proračunski su rashodi smanjeni za 1%, u odnosu na 2012. godinu. 2014. godine, dolazi do značajnijeg smanjenja proračunskih rashoda (12,9%) u odnosu na prethodnu, 2013. godinu. Tako su u 2014. godini proračunski rashodi iznosili 27,77 milijuna kn.

Grafikon 14: Struktura rashoda i izdataka Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine

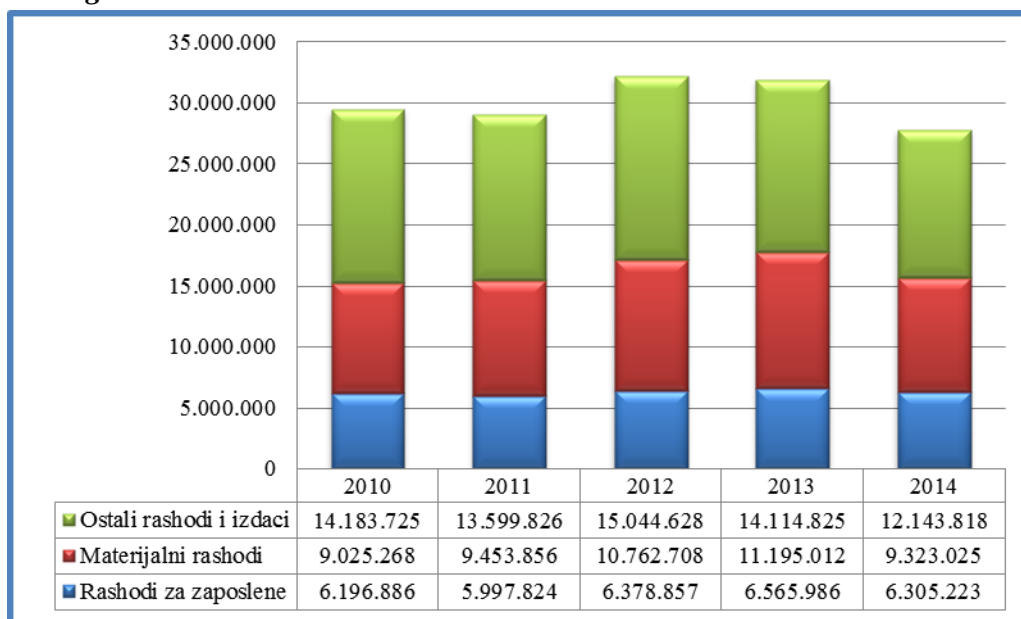
Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Izdaci za nabavu financijske imovine i zajmове promatranog razdoblja, prikazani u grafikonu 14, odnose se na povrat zajmova primljenih kredita od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora i nastali su u godinama prije promatranog razdoblja.

Prema prikazanoj strukturi rashoda i izdataka Grada Novog Vinodolskog u Grafikonu 14 vidljivo je da najveći udio imaju rashodi poslovanja. U promatranom razdoblju osciliraju, te se kreću u rasponu od 22,61 milijun kn (2014.) do 27,58 milijuna kn (2013.), a u prosjeku iznose 86,49% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka. Najveći dio ovih rashoda je zadane veličine budući da su najznačajniji rashodi za zaposlene i materijalni rashodi.

U Grafikonu 15 prikazani su udjeli rashoda za zaposlene i materijalni rashodi Grada Novog Vinodolskog u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.

Grafikon 15: Rashodi za zaposlene i materijalni rashodi Grada za razdoblje od 2010. do 2014. godine

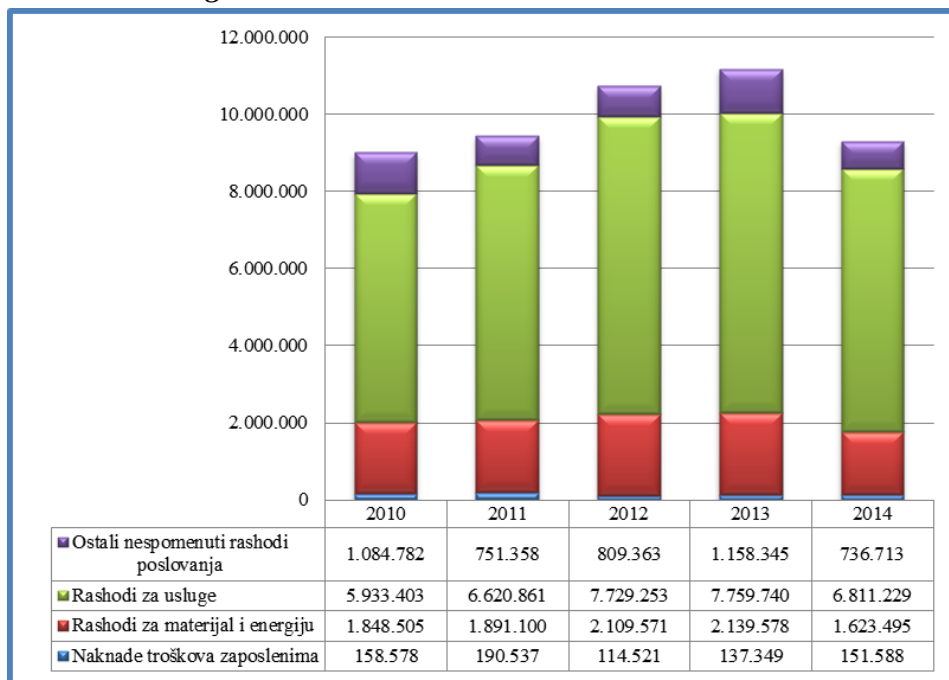

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Rashode za zaposlene karakterizira stalnost i prosječno iznose 20,92% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka. Materijalni rashodi Grada u promatranom razdoblju prosječno iznose 33,11% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka, a najveći udio (35,12%) imali su 2013. godine.

U strukturi materijalnih rashoda najveći udio imaju rashodi za usluge (70,05%) i rashodi za materijal i energiju (19,32%). Naknade troškova zaposlenima u promatranom razdoblju prosječno iznose 150,5 tisuća kn. U Grafikonu 16 prikazano je kretanje materijalnih rashoda tijekom promatranog razdoblja po spomenutim stavkama.

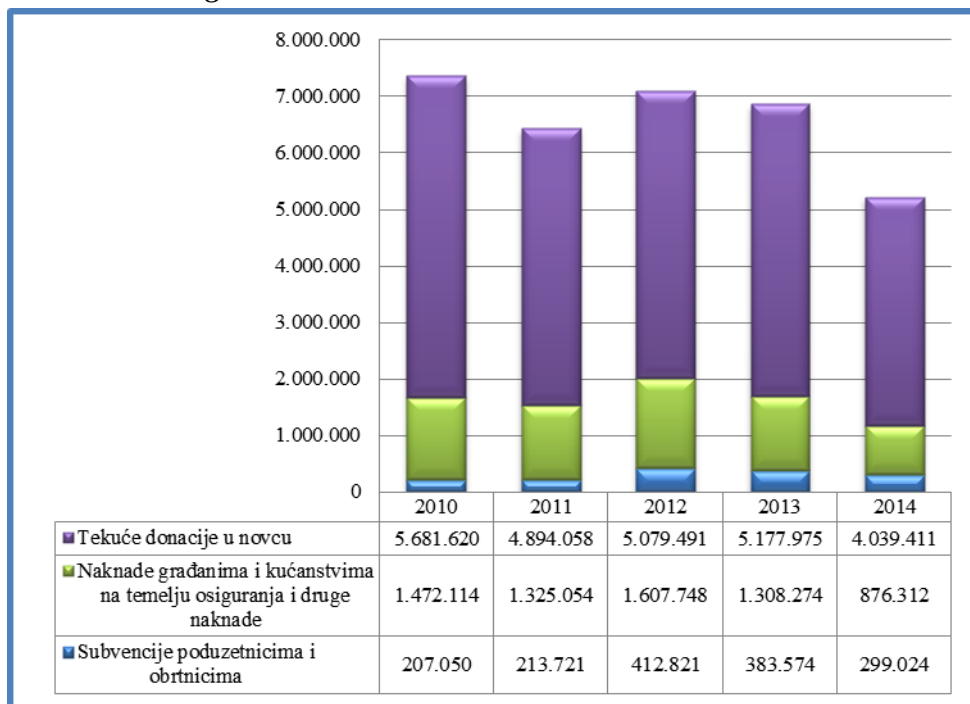
Grafikon 16: Struktura materijalnih rashoda Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Subvencije, pomoći i donacije predstavljaju značajnu stavku u proračunskim rashodima i izdacima. Tijekom promatranog razdoblja prosječno su iznosili 22,35% ukupnih proračunskih rashoda. Kretanje subvencija, pomoći i donacija promatranog razdoblja prikazano je u Grafikonu 17.

Grafikon 17: Subvencije, pomoći i donacije Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Subvencije se odnose na subvencije kamata za kredite poduzetnicima i obrtnicima, a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 303 tisuće kn.

Pomoć unutar općeg proračuna odnose se na pomoć roditeljima koji koriste usluge dječjih vrtića izvan područja općine, za sufinanciranje obnovljivih izvora energije i dr., a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 11 tisuća kn.

Naknade građanima i kućanstvima odnose se na naknade u naravi i novcu, namijenjeni su socijalno ugroženim građanima, učenicima i studentima, a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 1,3 milijuna kn.

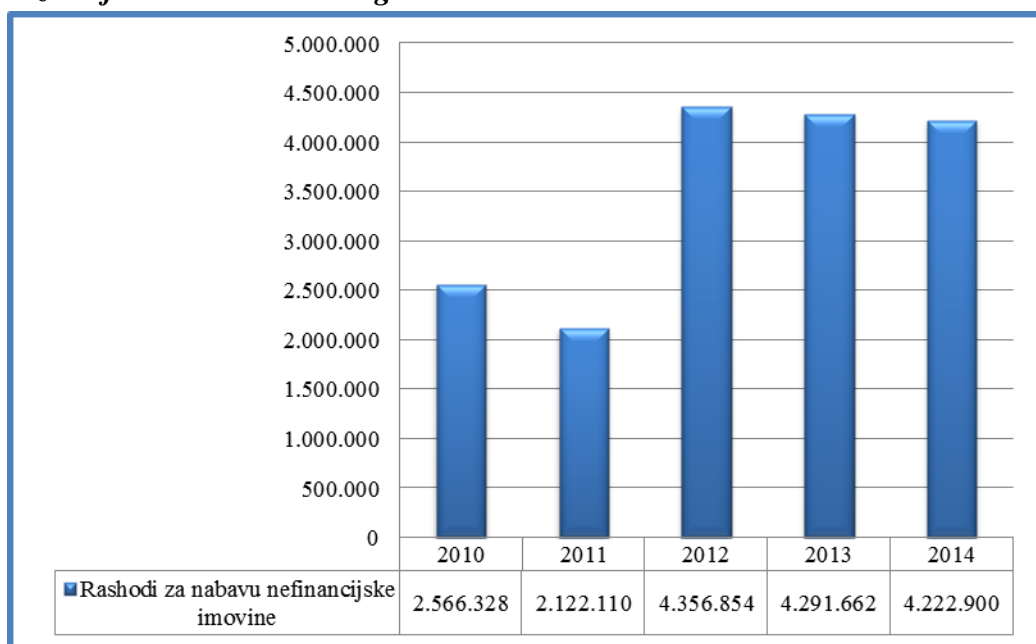
Tekuće donacije odnose se na donacije organizacijama civilnog društva, sport, vatrogastvo i dr., a u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 4,9 milijuna kn.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine prikazani su u Grafikonu 18 i odnose se na kupnju, izgradnju i uređenje javnih dobara i potrebne opreme. Rashodi Grada Novog Vinodolskog, po ovoj proračunskoj stavci, kretali su se u promatranom razdoblju sukladno potrebama i mogućnostima za ulaganjem u nefinancijsku imovinu. Tako su 2010. godine iznosili 2,5 milijuna kn, a naredne 2011. godine 2,1 milijun kn. 2012. godine, Grad je, povećanjem od

105,3%, utrošio 4.3 milijuna kn za nabavu nefinancijske imovine, a 2013. godine trošak je smanjen na 4.2 milijuna kn. Blagi je pad zabilježen i 2014. godine, za iznos od 4.2 milijuna kn. Najveći udio ovih rashoda odnosio se na dodatna ulaganja na građevinskim objektima (održavanje) od društvenog značaja.

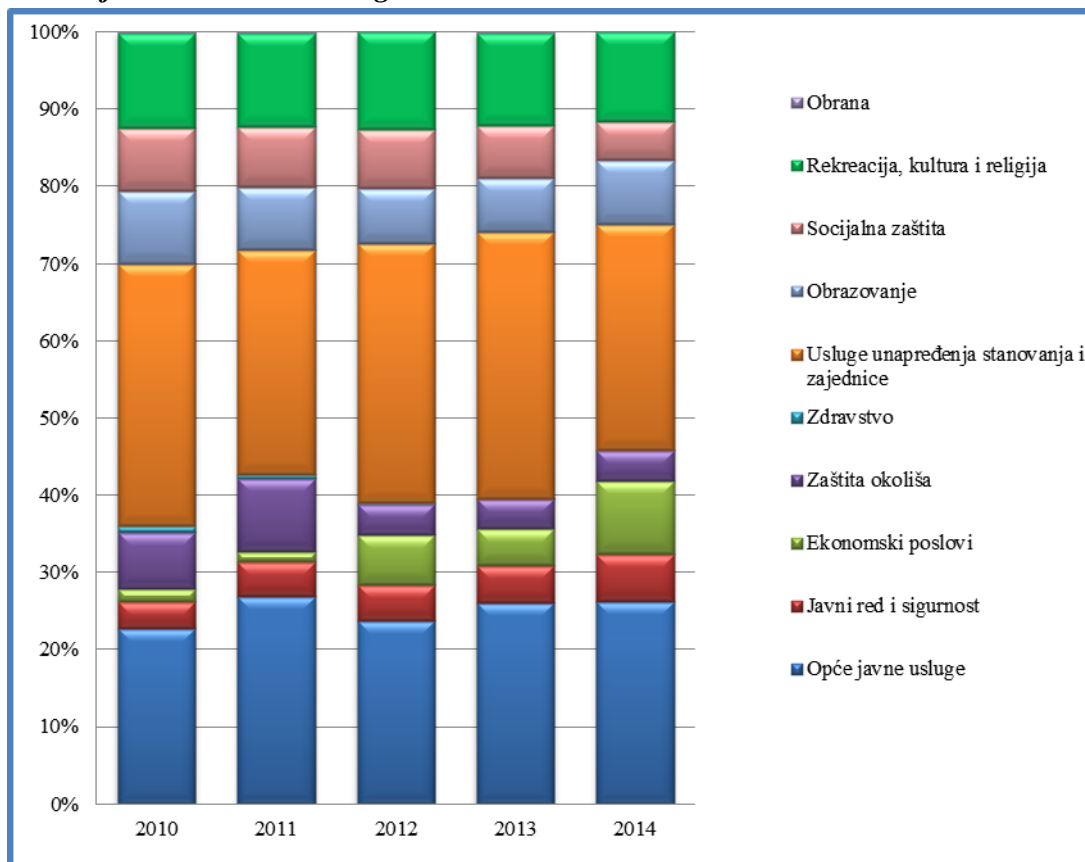
Grafikon 18: Rashodi Grada Novog Vinodolskog za nabavu nefinancijske imovine za razdoblje od 2010. do 2014. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Za analizu proračuna, važan je aspekt prikaza proračunske potrošnje prema funkcijskoj klasifikaciji. Funkcijska klasifikacija sadrži rashode razvrstane prema njihovoj namjeni. Rashodi Grada Novog Vinodolskog, prema funkcijskoj klasifikaciji, prikazani su u Grafikonu 19.

Grafikon 19: Rashodi Grada Novog Vinodolskog prema funkcijskoj klasifikaciji za razdoblje od 2010. do 2014. godine

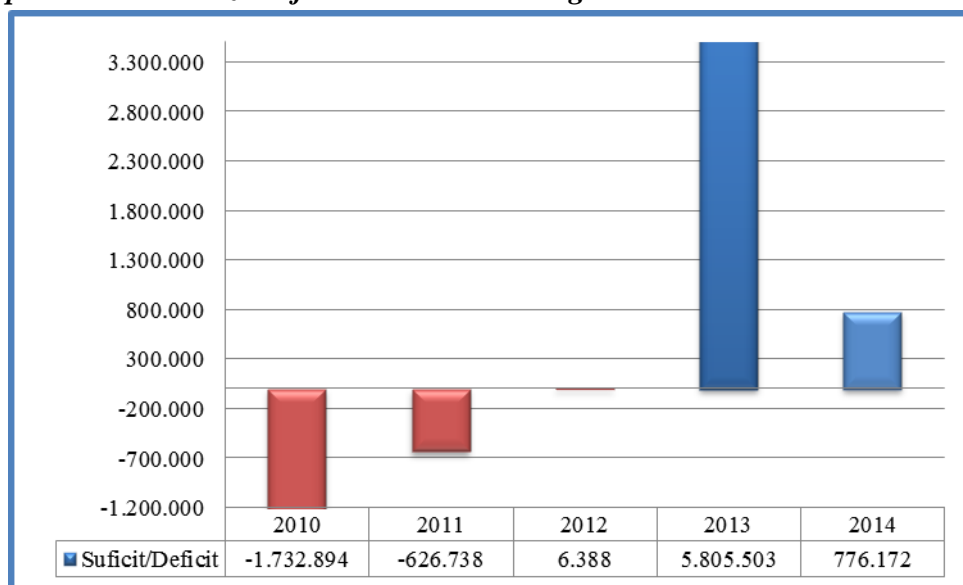

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Na Grafikonu 19 je vidljivo osciliranje udjela troškova po funkcijskoj klasifikaciji u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine. Prosječni udjeli po funkcijama imali su sljedeće vrijednosti: usluge unapređenja stanovanja i zajednice 32,17%, opće javne usluge 25,1%, rekreacija – kultura – religija 12,13%, obrazovanje 8,05%, socijalna zaštita 7,11%, zaštita okoliša 5,68%, javni red i sigurnost 4,71%, ekonomski poslovi 4,7%, zdravstvo 0,28%, te obrana 0,07%.

U Grafikonu 20 prikazano je ostvarenje proračunskog suficita/deficita koji predstavlja razliku ukupnih proračunskih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka unutar promatranog razdoblja.

Grafikon 20: Ostvareni proračunski suficit/deficit Grada Novog Vinodolskog u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, obrada autora

Kretanje proračunskog deficita u promatranom razdoblju ukazuje na pozitivne trendove pa se deficit od 2010. godine stalno smanjivao, da bi 2013. godine Grad ostvario suficit od 5,8 milijuna kn. Naredne 2014. godine također je ostvaren proračunski suficit uz značajno nižu vrijednost (0,77 milijuna kn), ali u usporedbi s proračunskim prihodima od 28,5 milijuna kn koliko su iznosili 2011. godine, Grad je u odnosu na istu 2014. godine smanjio rashode za 1,4 milijuna kn.

Zaključak analize fiskalne pozicije

Temeljem provedene analize najvažnijih prihodovnih i rashodovnih stavki proračuna Grada Novog Vinodolskog može se zaključiti sljedeće:

- Porezni prihodi Grada Novog Vinodolskog prosječno iznose 40,1% ukupnih proračunskih prihoda.
- Prirrez poreza na dohodak u Gradu Novom Vinodolskom iznosi 7%.
- Porezni prihodi temeljem poreza na dohodak prosječno iznose 61,68% ukupnih poreznih prihoda, dok njihov udio u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 24,73%.
- Prosječni udio prihoda od imovine u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 7,68%.

- Udio proračunskih prihoda od komunalne naknade i doprinosa, te po osnovama ostalih pristojbi i naknada u ukupnim proračunskim приходима iznosi 38,06%.
- Rashodi poslovanja imaju najveći udio u ukupnim rashodima i iznose 88,1% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio rashoda za zaposlene prosječno iznosi 21,31% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio materijalnih rashoda prosječno iznosi 33,73% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine prosječno iznosi 11,9% ukupnih proračunskih rashoda.
- Udio rashoda, po osnovama subvencija i pomoći u ukupnim proračunskim rashodima Grada Novog Vinodolskog, iznosi: za subvencije 1,03%, za naknade građanima 4,47% i za tekuće donacije 16,86%.

U usporedbi s ostalim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj proračun Grada Novog Vinodolskog strukturno odstupa od nacionalnog prosjeka. Tako Grad ostvaruje manji udio poreznih prihoda u ukupnim proračunskim приходима (40,1%) koji na nacionalnoj razini iznosi 59,9%. Razlika se nalazi u udjelu prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak u ukupnim proračunskim приходима koji na nacionalnoj razini iznosi 53,96%, a u Gradu 24,73%. Slično je s udjelima prihoda od poreza na imovinu koji na nacionalnoj razini iznose 4,02%, a na lokalnoj 13,8%.

Kod neporeznih proračunskih prihoda, manje su razlike u udjelu, pa tako Grad od imovine prosječno uprihoduje 7,68% ukupnih proračunskih prihoda dok je prosjek na nacionalnoj razini 8,9%. Uočena je razlika i kod prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, temeljem kojih Grad prosječno uprihoduje 38,06% ukupnih proračunskih prihoda, dok na nacionalnoj razini prosjek iznosi 19,5% ukupnih proračunskih prihoda. Glede pomoći, koju Grad ostvaruje po osnovi pomoći iz proračuna i ostalih subjekata opće države ona prosječno iznosi 1,93% (u 2014. taj je udio povećan na 3,49%), dok na nacionalnoj razini prosječno iznosi 8,21%.

Grad Novi Vinodolski opterećen je dugoročnim kreditnim zaduženjem koje zbog povoljnih ugovorenih uvjeta ne predstavlja ugrožavanje stabilnosti Proračuna. Osim spomenute kreditne obveze Grad nema drugih financijskih troškova osim za redovno bankovno poslovanje.

Kod usporedbe proračunske potrošnje na nacionalnoj i lokalnoj razini, prema funkcijskoj klasifikaciji, vidljiva su veća odstupanja kod funkcija unaprjeđenja stanovanja i zajednice,

ekonomskih poslova i obrazovanja. Tako kod funkcije unaprjeđenja stanovanja i zajednice, nacionalni prosjek potrošnje iznosi 23,4%, dok je u Gradu udio 32,17%; potrošnja na ekonomske poslove na lokalnoj razini iznosi 4,7%, a na nacionalnoj 14,9%. Potrošnja za obrazovanje na lokalnoj razini iznosi 8,05%, uz nacionalni prosjek od 17,6%. Kod ostalih su funkcija manje značajne razlike: potrošnja za rekreaciju – kulturu – religiju na lokalnoj razini iznosi 12,13%, dok je nacionalni prosjek 12,8%. Grad na socijalne mjere zaštite troši prosječno 7,11% nasuprot nacionalnog prosjeka od 5,6%; za zaštitu okoliša Grad troši 5,68%, a ostale jedinice lokalne samouprave 3,6%. Kod funkcije za zdravstvo, na lokalnoj se razini troši 0,28%, a na nacionalnoj 1,5%, dok se za mjere javnog reda i sigurnosti na nacionalnoj razini troši 3,20%, a na lokalnoj 4,71%. Neznatna je razlika i po pitanju obrane gdje je nacionalni udio 0,02%, a lokalni 0,07%.

Preporuke jačanja fiskalne pozicije i upravljanja proračunom

Svaka jedinica lokalne samouprave ima svoje specifičnosti pa tako i Grad Novi Vinodolski. Specifičnost s gospodarskog aspekta odnosi se na gospodarstvo Novog Vinodolskog, koje je poput mnogih drugih primorskih gradova i općina oslonjeno na turizam kao vodeću gospodarsku granu. Drugi najveći broj zaposlenih zaposlen je u turizmu i ugostiteljstvu, ali se i znatan udio zaposlenih nalazi u pratećim i povezanim djelatnostima u odnosu na turizam (komunalne djelatnosti, poljoprivreda, trgovina, usluge i dr.). Ipak, za razliku od drugih primorskih gradova i općina, Novi Vinodolski u svom administrativnom prostoru koji pokriva površinu od 265,08 km² (četvrta JLS po površini u PGŽ) posjeduje velike šumske površine koje omogućuju razvoj drvne industrije i različitih tipova turizma. Danas Grad, s proračunskog aspekta, najveći udio prihoda ubire zahvaljujući gospodarskim aktivnostima malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva, upravljanjem vlastitom imovinom i administrativnim pristojbama i naknadama. Uzimajući u obzir raspoložive razvojne potencijale, razvojne trendove, fiskalni kapacitet, proračunsku (ne)opterećenost zajmovima i strateške smjernice na nacionalnoj, regionalnoj i razini Europske unije, a s druge strane potrebe povećanja kvalitete i dostupnosti javnih dobara i usluga preporučuju se sljedeće aktivnosti:

Povećanje fiskalnog kapaciteta – preduvjet je fiskalna i regionalna decentralizacija o čemu već duži niz godina traje javna rasprava u Republici Hrvatskoj. Ipak, jačanje fiskalnog kapaciteta moguće je samo povećanjem sposobnosti lokalnih jedinica da prikupljaju prihode iz vlastitih izvora, te sposobnosti za financiranje javnih usluga. Za više prikupljenih prihoda,

osim zakonskih preduvjeta, nužno je imati konkurentno lokalno tržište rada, izgrađenu infrastrukturu koja će omogućiti implementaciju poduzetničkih aktivnosti, nove investicije i sl. Stoga je potrebno ojačati administrativne kapacitete Grada (edukacije zaposlenih, nove tehnologije i dr.) i provesti mjere jačanja pozitivnog poslovnog okruženja, a s ciljem efikasne pripreme, provedbe i evaluacije projektnih aktivnosti i zahtjeva sadašnjih i budućih investitora. Jačanje kapaciteta i efikasnosti Grada moguće je kroz korištenje bespovratnih sredstava zajednice čime bi se izbjeglo povećanje proračunskih rashoda, a ostvarili željeni učinci. Također je potrebno povećati izravnu financijsku i savjetodavnu pomoć u poljoprivredi i malom i srednjem poduzetništvu te povećati opseg mjera koje su u funkciji jačanja pozitivnih demografskih trendova. Za dio navedenih aktivnosti moguće je korištenje bespovratnih sredstava zajednice dok se kao mogući izvor povećanja proračunskih prihoda, kojim bi se mogle financirati navedene aktivnosti, nalazi u mogućnosti povećanja stope prireza poreza na dohodak sa 7% na 10%. Ovaj iznos bi se proračunskim planiranjem „namjenski“ alocirao, monitoring bi se vršio jednom godišnje, a evaluacija učinaka provela bi se tri godine od primjene više stope prireza. Željeni učinci sadržani su u povećanju broja poduzetnika i obrtnika i otvaranju novih radnih mjesta, odnosno povećanju izvora proračunskih prihoda. Prije uvođenja više stope prireza nositeljima lokalnih javnih politika preporučuje se provedba šire javne rasprave u lokalnoj zajednici kojoj bi se pojasnili ciljevi povećanja prireza poreza na dohodak te tako dobila društvena podrška projektu poticanja razvoja lokalnog gospodarstva

Jačanje apsorpcijskog kapaciteta za korištenje EU fondova – s obzirom na financijske omotnice koje su osigurane za Republiku Hrvatsku temeljem kohezijske politike Europske unije za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine na onima koji upravljaju regionalnim i vlastitim razvojem značajna je odgovornost u razvoju i pripremi odgovarajućih projekata koji će, prije svega, doprinosti razvoju lokalne zajednice. Europska komisija jedinicama lokalne samouprave preporučuje CLLD kao „alat“ u funkciji lokalnog razvoja.⁴¹ Cilj je osigurati strateški pristup planiranju lokalnog razvoja na način da se definiranje lokalnih potreba odredi po principu „odozdo prema gore“ u suradnji s lokalnom zajednicom, a uvažavajući prioritete koji su definirani na višim razinama planiranja (na razini regije, države i same EU). CLLD pristup treba biti vođen od strane lokalne zajednice, lokalnih akcijskih grupa (LAG) koje su sastavljene od predstavnika javnih i privatnih socio-

---

⁴¹ CLLD (Community led local development) - „Zajednica na čelu lokalnog razvoja“ je jedno od najvažnijih usmjerenja politike regionalnog i lokalnog razvoja te drugih razvojnih politika Europske unije, a koji su obuhvaćeni „Zajedničkim strateškim okvirom“ (CSF).

ekonomskih skupina. CLLD pristup mora biti kreiran da odražava lokalne potrebe i potencijale te da uključi inovativne značajke u lokalni kontekst, umrežavanje i suradnju. Grad Novi Vinodolski suosnivač je LAG – a „Vinodol“ pa kroz rad LAG – a može kreirati raznovrsne razvojne projekte u suradnji s članovima LAG – a.

- Za pripremu i implementaciju projekata potrebna su značajna proračunska sredstva, pa se pri planiranju i provedbi razvojnih projekata u što većoj mjeri preporučuje korištenje ex-ante, on-going i ex-post vrednovanja. Za odluku o pripremi i provedbi razvojnih projekata preporučuje se prethodna analiza društvenih troškova i koristi projekata (costbenefit analiza).
- Na nužnost primjene evaluacijskih i analitičkih modela ukazuje činjenica da je uz sredstva za projektnu dokumentaciju, potrebno osigurati i sredstva prijavitelja za udio sufinanciranja projekata koji može iznositi od 5% do 50% vrijednosti investicije.
- Za izradu potrebne projektne dokumentacije preporučuje se alokacija proračunskih sredstava u okviru proračunskih mogućnosti Grada i korištenje potpora središnje države za pripremu projekata koji ispunjavaju kriterije financiranja bespovratnim sredstvima Unije. Kod implementacije projekata koji će se financirati bespovratnim sredstvima Unije, za udio vlastitog financiranja, preporučuje se zaduživanje povoljnim zajmovima HBOR-a (kamatna stopa obično iznosi 3%). U programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine jedinicama lokalne samouprave bit će na raspolaganju i brojni inovativni financijski instrumenti. Više o spomenutim instrumentima i kohezijskoj politici Europske unije uopće, u narednim poglavljima.

Nastavak lokalne socijalne politike, politike razvoja konkurentnog lokalnog tržišta rada

– Grad Novi Vinodolski provodi širok spektar socijalnih mjera koje su u funkciji socijalne uključenosti ugroženih društvenih skupina, podizanja razine kvalitete života građana treće životne dobi, stipendiranja učenika, financiranja učeničkog prijevoza i sl. U programskom razdoblju 2015.-2020. preporučuje se, u okviru proračunskih mogućnosti, nastavak socijalnih politika i njihova usmjerenost na proširenje aktivnosti (poput implementacije procesa cjeloživotnog učenja) koje imaju za cilj socijalizaciju marginaliziranih i ugroženih društvenih skupina, a posebno djece i mladih, dugotrajno nezaposlenih, starih i nemoćnih. Preporučuje

se iznalazjenje modela suradnje i zajedničkog stipendiranja učenika s lokalnim poduzetnicima kojima su potrebni kvalitetni ljudski resursi srednjoškolskog strukovnog obrazovanja.

Proračunska transparentnost – jedan od osnovnih preduvjeta razvoja društva i gospodarstva je društveno povjerenje. Društveno povjerenje, premda nema svoju materijalnu vrijednost, doprinosi brojnim društvenim koristima koje se pozitivno reflektiraju na ekonomiju i društvenu koheziju. Povjerenje se stvara i jača pozitivnim odnosima između nositelja razvojnih politika, pojedinaca, institucija i organizacija civilnog društva i tako pretvara u društveni kapital.⁴² S aspekta lokalnih javnih financija njeni nositelji mogu doprinijeti povećanju vrijednosti društvenog kapitala kroz povećanje otvorenosti proračuna lokalnoj zajednici. Da proračunska transparentnost zaista doprinosi stvaranju veće vrijednosti društvenog kapitala, koji u pravilu rezultira pozitivnim gospodarskim kretanjima i višoj stopi BDP-a, dokazano je u brojnim znanstvenim publikacijama, a mogu se izdvojiti rezultati istraživanja instituta CBBP (eng. Center on Budget and Policy Priorities) u kojima je dokazana čvrsta pozitivna korelacija između visoke vrijednosti Indeksa otvorenosti proračuna i BDP-a *per capita*.⁴³ Premda Grad redovito na svojim mrežnim stranicama informira građane o potrošnji proračunskih sredstava, preporučuje se daljnje unapređenje proračunske transparentnosti s ciljem jačanja društvenog povjerenja, ali i odgovornosti korisnika proračunskih sredstava (udruga, ustanova, pojedinaca) prema lokalnoj zajednici.

7.3. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EU FONDOVA

Od 01. srpnja 2013. godine Republika Hrvatska je članica Europske unije. Članstvo u Europskoj uniji donosi novu financijsku perspektivu Republici Hrvatskoj i njenim

---

⁴² Više o važnosti društvenog povjerenja za društveni i gospodarski razvoj - Francois, P. 2003. Social Capital and Economic Development. Routledge, London

⁴³ Vođen smjericama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF-a) i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD-a), Center on Budget and Policy Priorities (CBPP) iz Washingtona razvio je 2006. godine metodologiju po kojoj mjeri otvorenost tj. transparentnost proračuna, a koju je nazvao Indeks otvorenosti proračuna. Indeksom se izražava dostupnost, količina i kvaliteta informacija koje su vezane za proces planiranja, donošenja, izvršenja i kontrole proračuna. Izračunava se svake druge godine, a omogućuje međunarodnu usporedbu transparentnosti proračunskog procesa. Transparentnost prema CBPP-u znači da svi građani neke zemlje imaju pristup informacijama o tome koliko se sredstava raspodjeljuje na različite oblike potrošnje, kakvi se i koliki prihodi prikupljaju i kako se troše međunarodna pomoć te drugi javni resursi. Indeks otvorenosti proračuna izračunava se i za jedinice lokalne samouprave, a u Hrvatskoj je 2011. godine izračunat za 33 grada. Prosječna vrijednost Indeksa iznosila je 65, što znači da je građanima pruženo 65% očekivane transparentnosti proračunske potrošnje.

građanima, kroz korištenje EU fondova. Premda je i do ulaska u Europsku uniju Republika Hrvatska koristila programe pomoći za države nečlanice, i to:

- do 2006. godine programe: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD
- od 2007. do 2013. godine program: IPA

kroz koje je Europska unija Republici Hrvatskoj dodijelila više od 1,6 milijardi eura za financiranje različitih projekata.

Od 01. srpnja 2013. godine na raspolaganju su sredstva EU fondova namijenjena isključivo zemljama članicama koja su u funkciji Kohezijske politike Europske unije.

Dodatna sredstva Europske unije dostupna su kroz Programe Unije koji predstavljaju integrirani niz aktivnosti, a koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama Europske unije. Programi Unije u kojima mogu sudjelovati korisnici iz Republike Hrvatske su:

- HORIZON 2020
- ERASMUS +
- FISCALIS 2020
- CUSTOMS 2020
- PERICLES 2020
- HERCULE III
- JUSTICE
- CONSUMER
- LIFE
- EMPLOYMENT and SOCIAL INNOVATION – Zapošljavanje i socijalne inovacije
- YOUTH EMPLOYMENT INITIATIVE – Inicijativa za zapošljavanje mladih
- COSME – Program za konkurentnost MSP-a
- CREATIVE EUROPE
- EUROPA ZA GRAĐANE 2014 – 2020
- PRAVA I DRŽAVLJANSTVO
- ZDRAVLJE ZA RAST (Health for Growth)

Uz Programe Unije korisnicima su dostupna bespovratna sredstva kroz instrumente prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje (Central Europe, INTERREG Europe i dr.)

7.4. EU FONDOVI U FINANCIJSKOJ PERSPEKTIVI 2014. – 2020.

U drugom poglavlju prikazano je strateško programiranje koje se temelji na ključnom dokumentu, „EUROPA 2020“. To je Strategija za pametan, održiv i uključiv rast te je temeljni strateški dokument Europske unije za razdoblje od 2014. do 2020.

Ovim dokumentom, definirani su ciljevi i prioriteti djelovanja svih ekonomskih politika. Sredstva su osigurana kroz sljedeće fondove, a koji u potpunosti obuhvaćaju novu kohezijsku politiku Europske unije:

- CF (eng. Cohesion Fund) – Kohezijski fond
- ESF (eng. European Social Fund) – Europski socijalni fond
- ERDF (eng. European Regional Development Fund) – Europski fond za regionalni razvoj
- EARDF (eng. European Agricultural Fund for Rural Development) – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
- EMFF (eng. European Maritime and Fisheries Fund) – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

Uz Programe Unije prikazane u prethodnom poglavlju svaka od zemalja članica Europske unije ima na raspolaganju i ove fondove kao izvore financiranja. Međutim, razlika između slabo razvijenih, prijelaznih i razvijenih regija ogleda se u koncentraciji fondova odnosno bespovratnih sredstava u skladu s razinom njihove razvijenosti mjerene visinom BDP-a. Zato je Republika Hrvatska 2012. godine usuglasila s Europskom komisijom novu Nacionalnu klasifikaciju prostornih jedinica na dvije statističke regije; Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, jer bi prema dotadašnjoj podjeli na tri statističke regije došlo do negativnog utjecaja visine BDP-a Sjeverozapadne Hrvatske na stopu sufinanciranja i visinu regionalnih potpora manje razvijenim gradovima i općinama unutar navedene statističke regije. Za Republiku Hrvatsku u navedenom razdoblju namijenjeno je nešto manje od 10,67 milijardi eura.

7.4.1. PARTNERSKI SPORAZUM

Sporazum o partnerstvu je temeljni strateški dokument Republike Hrvatske za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih (dalje: ESI) fondova i donosi se za razdoblje od sedam godina.

Njime se utvrđuju nacionalne strategije za korištenje ESI fondova. Kako je utvrđeno u Uredbi (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (dalje: Uredba o fondovima), svaka država članica EU obvezna je podnijeti Sporazum o partnerstvu. Europska komisija usvojila je Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom 30. listopada 2014. godine.

Struktura Partnerskog sporazuma utvrđena je spomenutom Uredbom o fondovima. Uredba utvrđuje 11 tematskih cjelina između kojih država članica može izabrati svoja nacionalna područja ulaganja. Jedan od najvažnijih rezultata Partnerskog sporazuma je izbor tematskih cjelina u koje će država članica usmjeriti dodijeljena sredstva iz ESI fondova, isto kao i utvrđivanje konkretnih financijskih iznosa za svaku odabranu tematsku cjelinu. Istovremeno, Uredbe koje se bave pojedinačnim fondovima definiraju tematske cjeline koje se mogu financirati iz pojedinog fonda. U Tablici 21 prikazan je popis tematskih cjelina i fondovi iz kojih pojedina tematska cjelina može biti financirana.

Tablica 21: Popis tematskih cjelina i izvora financiranja.

Tematski cilj	Izvor financiranja	CF	ESF	ERDF	EAFRD	EMFF
1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija				X	X	
2. Jačanje pristupa i korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija				X	X	
3. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika, poljoprivrednog sektora				X	X	X

4.	Podrška približavanju prema ekonomiji temeljenoj na niskim emisijama CO2 u svim Sektorima	X		X	X	X
5.	Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama, prevencija te upravljanje rizicima	X		X	X	
6.	Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa	X		X	X	X
7.	Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla na ključnoj infrastrukturi prometne mreže	X		X	X	
8.	Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage		X	X	X	X
9.	Promicanje socijalnog uključivanja i borba protiv siromaštva		X	X	X	
10.	Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje		X	X	X	
11.	Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava	X	X	X		
Tehnička pomoć		X	X	X	X	X

Izvor: Uredba EU 1303/2013; EU 1301/2013; EU 1304/2013; 1305/2013, obrada autora

Ove tematske cjeline, kako su definirane uredbama, trebaju se prenijeti u prioritetne osi nacionalnih operativnih programa. Kao što je vidljivo, pojedine tematske cjeline mogu biti financirane iz više izvora odnosno fondova. Tehnička pomoć nema formalan status tematske cjeline, ali se po odredbama Uredbe o fondovima može programirati kao prioritetna os. Hrvatska je odlučila koristiti sredstva za projekte iz svih raspoloživih tematskih cjelina njihovom razradom kroz nacionalne operativne programe.

7.4.2. OPERATIVNI PROGRAMI

Operativni programi označavaju detaljne planove i načine na koje država članica namjerava koristiti dodijeljena sredstva te detaljni prikaz financijskih iznosa i prioriteta u koje će se ti

iznosi usmjeriti. Uredbom o fondovima utvrđena je struktura samih operativnih programa, međutim njihov broj određuje sama država članica.

Republika Hrvatska ima četiri operativna programa:

Konkurentnost i kohezija - Operativni program koji se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda ujedno je i najveći Operativni program. Operativni program podijeljen je na prioritetne osi koje se dijele na investicijske prioritete unutar kojih su određeni specifični ciljevi i aktivnosti koje je moguće financirati.

Od jedanaest ponuđenih Hrvatska je odlučila raspoloživa sredstva usmjeriti u devet tematskih cjelina. Od pet mogućih tematskih cjelina koje se mogu financirati iz Kohezijskog fonda Hrvatska je odabrala dvije za ulaganje pa je Program podijeljen u 10 prioritetnih osi, od kojih su sve financirane iz Europskog fonda za regionalni razvoj dok su 2 financirane iz Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj (prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa te prioritetna os 7: Povezanost i mobilnost). Za ulaganja u rast i razvoj kroz navedene prioritetne osi namijenjeno je ukupno 6,88 milijardi (4,32 milijardi eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj, a 2,56 milijardi eura iz Kohezijskog fonda).

Učinkoviti ljudski potencijali – je operativni program Učinkoviti ljudski potencijali financira se iz Europskog socijalnog fonda. Temeljni cilj ovog Operativnog programa je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Ukupno ima pet prioritetnih osi koje su podijeljene na investicijske prioritete i specifične ciljeve, a prioriteti su:

- Visoko zapošljavanje i mobilnost radne snage
- Socijalno uključivanje
- Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Pametna administracija

Za smanjenje nezaposlenosti, socijalnu uključenost, obrazovanje, cjeloživotno učenje, suzbijanje diskriminacije, efikasnu javnu upravu i niz drugih mjera, u razdoblju od 2014. do 2020. godine, dostupno je 1,85 milijardi eura (1,58 milijardi eura iz proračuna Europske unije, a 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih).

Program ruralnog razvoja – strateški je dokument koji bi trebao pridonijeti razvoju hrvatske poljoprivrede i ruralnom razvoju te predstavlja preduvjet za korištenje sredstava iz *Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj*. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena

poljoprivrednicima i vlasnicima poljoprivrednih gospodarstava. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Poticati konkurentnost poljoprivrede.
- Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama.
- Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Sredstva za postizanje strateških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta.

U Programu su definirane različite mjere za čije će ostvarenje biti alocirana sredstva, a u okviru tih mjera određene su podmjere koje sadrže aktivnosti prihvatljive za ulaganje.

Dakle, prema Operativnom programu, iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj planira se financirati 16 mjera.

Mjere predviđene u Programu ruralnog razvoja su:

1. Prijenos znanja i aktivnosti informiranja
2. Savjetodavne usluge, usluge upravljanja i pomoći u poljoprivrednim gospodarstvima
3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
4. Ulaganje u fizičku imovinu
5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala oštećenog uslijed prirodnih nepogoda i katastrofalnih događaja i uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
8. Ulaganje u razvoj šumskog područja i povećanje održivosti šuma
9. Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača
10. Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti
11. Ekološki uzgoj
12. Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
13. Suradnja
14. Upravljanje rizicima
15. Financiranje dodatnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
16. Podrška za LEADER lokalni razvoj (*CLLD - eng. Community Lead Local Development – lokalni razvoj kojeg vodi zajednica*)

Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja za razdoblje od 2014. do 2020. godine iznosi 2,38 milijardi eura (2,02 milijardi eura iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske).

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo –je program kojim Republika Hrvatska, kroz korištenje sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo, doprinosi ostvarenju sveobuhvatnog cilja zajedničke ribarskepolitike; osigurati da aktivnosti ribarstva i akvakulture doprinose dugoročnim održivim uvjetima koji se odnose na okoliš i koji su potrebni za gospodarski i socijalni razvoj. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena ribarskom sektoru. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture.
- Poticanje provedbe Zajedničke ribarstvene politike (ZRP)
- Promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarstvenih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi.
- Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije.

Sredstva za postizanje strateških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta.

Ukupna alokacija za Operativni program za pomorstvo i ribarstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine, iznosi 252,6 milijuna eura.

7.5. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOGA SEKTORA

Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti i privatnog sektora, na razini središnje ili lokalne zajednice s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu JPP jeskupina zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom JPP danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih

metoda privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Pravna regulativa JPP-a u Republici Hrvatskoj sadržana je u novom Zakonu o javno-privatnom partnerstvu od 13. 07. 2012. godine (NN br. 78/2012, NN 152/2014), a kojim je u cijelosti zamijenjen Zakon o javno-privatnom partnerstvu iz 1998. godine, kojeg je karakterizirala složena procedura odobravanja projekata i predugih rokova. Drugi važan zakonski dokument je Uredba o provedbi javno-privatnog partnerstva od 14.08.2012. (NN 88/12, NN 152/2014) koji pobliže uređuje:

- sadržaj informacije o namjeri provedbe projekta JPP-a
- ostalu dokumentaciju koja čini prijedlog projekta JPP-a
- strukturu komparatora javnog sektora
- ostale potrebne kriterije za odobrenje prijedloga projekta JPP-a
- promjene odobrenog projekta JPP-a
- kriteriji za odabir najpovoljnije ponude koje javno tijelo mora koristiti u postupku odabira privatnog partnera
- sadržaj izvješća o provedbi projekta JPP-a ...

Preduvjeti uspješnog JPP-a su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. Navedeno nije jednostavno postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalan faktor uspjeha JPP-a.

Socijalni dijalog omogućuje identifikaciju zajedničkih problema i stvaranje zajedničkih strategija za razvoj na državnoj ili lokalnoj razini. Potreba za javno-privatnom suradnjom vjerojatno je izraženija na lokalnoj razini. Brojnim primjerima iz razvijenih europskih zemalja, dokazano je da JPP uspješno doprinosi socijalnim i ekonomskim aspektima i zaštiti okoliša. Nadalje, JPP omogućava i/ili olakšava udruživanje resursa, znanja i ekspertize pa može značajno povećati pristup širokom nizu osnovnih komunalnih usluga, servisa i proizvoda, pogotovo u siromašnim područjima.

Dakle, JPP je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- posluje imovinom javnog sektora za komercijalno korištenje

- preuzima financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i korištenja imovine javnog sektora, ali taj rizik djelom dijeli javnim sektorom
- ima korist od korištenja imovine javnog sektora, uz uvjet maksimiziranja ekonomske i financijske koristi za javni sektor.

Motivi javnog sektora za JPP su:

- dodatni izvori financijskih sredstva za pokretanje novih investicija
  - učinkovitija realizacija projekata
  - zajednički rizik i njegova podjela između javnog i privatnog sektora
  - poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- ekonomska i financijska korist

Bit JPP-a leži u raspodjeli rizika. Za uspjeh nekog projekta najvažnije je ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta, te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Stoga se mogu definirati i neke prednosti i nedostaci JPP-a.

Opće prednosti JPP-a su:

- osigurava se veća efikasnost i kvaliteta – kroz efikasnije izvođenje radova i završetak projekta u zadanim vremenskim rokovima
- najbolja opcija kod ograničenih financijskih resursa javnog sektora – dodatni kapital privatnog sektora omogućuje provedbu projekata za koje javnom sektoru nedostaje kapitala
- jačanje javne uprave – kroz inovativna i obično efikasnija rješenja u kontekstu pružanja javnih usluga
- kvalitetnija i brža implementacija projekata – privatni sektor općenito efikasnije i brže provodi projekte poradi bržeg povrata investicije i vlastitog probitka
- alokacija rizika – kroz partnersko preuzimanje rizika kojim efikasnije upravlja uz bitno smanjenje troškova
- bolja kvaliteta usluge – prema iskustvu razvijenih zemalja koje već desetljećima koriste modele JPP-a dokazano je da su usluge kod JPP projekta kvalitetnije

- ostvarenje dodatnih prihoda – poduzetnik se vodi tržišnim ekonomskim načelima pa je u mogućnosti naplatiti usluge koje javni sektor načelno ne naplaćuje, a što umanjuje naknadu koju mu plaća javni partner
- bolje upravljanje sustavom usluga javnog sektora – prisutnost konkurencije na tržištu javnih usluga osigurava postojanje načela „Value for money“
- smanjenje proračunskog deficita i javnog duga – projekt se financira dijelom ili u potpunosti sredstvima privatnog sektora što pridonosi boljoj fiskalnoj poziciji JL(R)S i same države.

Pored navedenog postoji još i niz prednosti za korisnike projekata i krajnje korisnike koje se ogledaju u poboljšanju kvalitete života i povećanju blagostanja. **Međutim, postoje i nedostaci koji mogu proizaći iz JPP-a, a oni su:**

- spora priprema projekata JPP-a
- postupak odabira privatnog partnera traje dugo
- značajni troškovi provedbe postupka
- komplicirano je usporediti visinu i količinu koristi između projekata financiranih JPP-om i tradicionalnim načinom; ponajprije zbog nedostatka relevantnih statističkih podataka te nejasne i komplicirane metodologije izračuna koristi i troškova
- često se dogodi da prvotni podijeljeni rizik na koncu u potpunosti prijede na javni sektor, odnosno porezne obveznike
- zbog osobnog probitka poduzetnika postoji povećan rizik kvalitete izgrađenih objekata, jer se često manipulira s količinom utrošenog materijala i kvalitetom izrade uopće
- povećan rizik od povećanja cijena usluga zbog osobnog probitka privatnog partnera,
- zbog specifičnosti JPP-a povećan je rizik od društvenih anomalija, poput mita i korupcije
- problem često predstavlja neprimjeren administrativni kapacitet potreban za pripremu, provedbu, nadzor i evaluaciju projekata JPP-a ...

7.5.1. MODELI JAVNO – PRIVATNOG PARTNERSTVA

Posljednjih godina, u državama Europske unije, sve se češće primjenjuje model financiranja i ugovaranja javne infrastrukture pod nazivom javno - privatno partnerstvo pa se isto očekuje i

u Republici Hrvatskoj. Mogući modeli suradnje odnosno partnerstva javnog i privatnog sektora su:

- BT – izgradi i prenesi (engl. Build and Transfer)
- BOT – izgradi, djeluju i prenesi (engl. Build, Operate and Transfer)
- BTO – izgradi, prenesi i djeluj (engl. Build, Transfer and Operate)
- BLT – izgradi, iznajmi i prenesi (engl. Build, Lease and Transfer)
- BOO – izgradi, posjeduj i djeluj (engl. Build, Own and Operate)
- BBO – kupi, izgradi i djeluj (engl. Buy, Build and Operate)
- ROT – obnovi, djeluj i prenesi (engl. Rehabilitate, Operate and Transfer)

Svaki od navedenih modela partnerstva ima različit stupanj rizika privatnog partnera i različit stupanj uključenosti javnog sektora.

7.5.2. EU FONDOVI I JAVNO - PRIVATNO PARTNERSTVO

Učinak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju može se prikazati i kod JPP-a. Naime, od 2014. godine postoji mogućnost financiranja projekata u kombinaciji Europskih fondova i JPP-a. Ovim kombiniranim pristupom financiranja projekata omogućuje se smanjenje rizika za privatnog partnera i javni sektor. Uz prethodno navedene, koristi javnog sektora mogu se proširiti za sljedeće:

- javno tijelo nema plaćanja sve do stavljanja građevine u uporabu
- provodi se samo jedna faza nabave odnosno odabir privatnog partnera
- nema vlastitih izvora financiranja iz zajmova i kredita
- ne ugrožava se fiskalna pozicija javnog tijela, a posljedično ne dolazi do rasta javnog duga
- ukupno smanjenje društvenih i projektnih troškova reflektira se na smanjenje proračunskog deficita
- kontrola korištenja sredstava iz EU fondova je dio kontrole JPP-a ...

Grad Novi Vinodolski moći će po ovom modelu financirati dio razvojnih projekata (npr. energetska učinkovita javna rasvjeta, izgradnja društvene infrastrukture i sl.).

8. RAZVOJNE POLITIKE, KLJUČNI DOKUMENTI VIŠIH RAZINA VLASTI I SURADNJA

Razvoj grada Novog Vinodolskog temelji se na vlastitim razvojnim strategijama i opredjeljenjima, ali i na razvojnim politikama i razvojnim strategijama viših razina na koje se treba oslanjati i osigurati koherentnost.

8.1. REGIONALNA POLITIKA RH

Republika Hrvatska podijeljena je na 21 županiju, 128 gradova i 429 općina. Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, gospodarsku, prometnu, društvenu i samoupravnu cjelinu ustrojenu radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa. Županija obavlja poslove koji se odnose na: školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Grad je jedinica lokalne samouprave osnovana, u pravilu, za područja više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu a povezana su zajedničkim interesima stanovništva.

Općine su manje jedinice lokalne samouprave sa sličnim funkcijama kao i gradovi. Gradovi i općine u svom djelokrugu obavljaju poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Na nacionalnoj razini ne postoji jedinstveni zakonski akt koji bi sustavno rješavao problematiku regionalnog razvoja na cijelom državnom teritoriju. Ipak, postoji niz zakona koji su relevantni za reguliranje i provođenje politike regionalnog razvoja. U funkciji regionalnog razvoja provedene su sljedeće aktivnosti, usvojeni sljedeći važni dokumenti i osnovane nove institucije:

- Strategija regionalnog razvoja RH (nova Strategija je u izradi)
- Metodologija izrade indeksa razvijenosti

- Financijska potpora integralnom razvoju lokalne zajednice
- Nova statistička klasifikacija prostornih jedinica RH - NUTS 2⁴⁴
- Donesen je Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14) i niz pod zakonskih akata.
- Osnovana je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske⁴⁵
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
- Operativni programi
- Niz novih strategija razvoja i operativnih programa javnih tijela je u izradi i procesu donošenja.

U okviru samoupravnog djelokruga regionalnih i lokalnih jedinica u županijama i ne malom broju gradova postoje upravna tijela nadležna za pitanja regionalnog, odnosno lokalnog razvoja. Uz to, u nekim županijama i gradovima postoje županijske razvojne agencije, poduzetnički centri, tehnološki centri i druge razvojne institucije koje imaju važnu ulogu u razvoju gospodarstva.

U Primorsko – goranskoj županiji, u funkciji upravnog tijela, utemeljen je Upravni odjel za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima. Odjel je ustrojen radi obavljanja poslova koji se odnose na:

- poslove regionalnog koordinatora za Županiju te obaveze koje iz istog proizlaze
- ustrojavanje i vođenje središnje elektroničke baze razvojnih projekata
- sudjelovanje u pripremi i izradi strateških i operativnih razvojnih dokumenata Županije te praćenju razvojnih programa iz nadležnosti Upravnog odjela
- poticanje i uspostavu cjelovitog sustava planiranja, programiranja, upravljanja i financiranja regionalnoga razvoja; predlaganje strateških ciljeva, prioriteta i mjera regionalnoga razvoja; izradu višegodišnjih i godišnjih strateških i operativnih

---

⁴⁴ Prema Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica iz 2007. godine prema NUTS II definirane su tri statističke regije: Sjeverozapadna, Središnja i Istočna te Jadranska Hrvatska. U Sjeverozapadnoj regiji BDP per capita je iznosio 78,3% EU27, a u Središnjoj i istočnoj regiji 45,5% EU27. U 2012. godini došlo je do spajanja ove dvije regije u jedinstvenu statističku regiju kako bi se došlo do ujednačenijeg prosjeka BDP-a per capita, a što bitno utječe na stopu sufinanciranja iz EU fondova. Sada iznosi 64,1% EU27 što omogućuje višu stopu sufinanciranja za Sjeverozapadnu, ali i nižu za Središnju i Istočnu Hrvatsku.

⁴⁵ Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske osnovana je Uredbom o osnivanju Agencije za regionalni razvoj Republike Hrvatske (NN 155/08), 24. prosinca 2008. godine, kao bitni čimbenik provedbe dijela regionalne razvojne politike Republike Hrvatske iz nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

dokumenata za regionalni razvoj koji se financiraju iz proračuna, fondova EU te drugih izvora

- pružanje podrške investitorima u pronalaženju investicijskih projekata i tijekom njihove realizacije
- pripremu, izradu i provođenje programa i projekata poticanja razvoja velikih gospodarskih subjekata primarno u domeni infrastrukture (npr. LNG, željeznica, luka, plinovodi, ...)
- pomoć i koordiniranje aktivnosti jedinica lokalne samouprave, vezanih uz regionalni razvoj, sudjelovanje u radu partnerskih vijeća Jadranske NUTS II regije te poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju
- poticanje, koordinaciju, usklađivanje i praćenje razvojnih programa i projekata iz područja prometne infrastrukture
- poticanje, koordinaciju, usklađivanje i praćenje razvojnih programa i projekata na području vodoopskrbe i odvodnje
- poticanje, koordinaciju, usklađivanje i praćenje razvojnih programa i projekata iz područja energetike i energetske infrastrukture
- davanje koncesije u području energetike
- izrada i dostavljanje izvješća nadležnom upravnom tijelu o izvršenju ugovora o koncesijama u dijelu plaćanja naknade za koncesije
- izrada i dostavljanje izvješća nadležnom upravnom tijelu o poslovima pripremnih radnji u postupku davanja koncesije u dijelu mjerila i kriterija za određivanja početnih iznosa naknada za koncesije u dokumentaciji za nadmetanje
- uspostavu sustava za korištenje sredstava iz Strukturnih fondova Europske unije kao i suradnja (isključujući logističku/organizacijsku pomoć) s ostalim upravnim tijelima na pripremi i implementaciji projekata sufinanciranih iz fondova EU
- suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama i tijelima u okviru nadležnosti Upravnog odjela
- praćenje i koordiniranje rada trgovačkih društava i ustanova iz nadležnosti Upravnog odjela, a kojima je Županija član ili osnivač, te podnošenje izvješća o njihovom radu
- predlaganje i kandidiranje projekata od interesa za Županiju i obavljanje stručnih poslova vezanih za programe Europske unije i Republike Hrvatske.⁴⁶

---

⁴⁶ http://www.pgz.hr/Zupanijski_ustroj/Upravna_tijela/Upravni_odjel_regionalni_razvoj_infrastrukturu

Razvojna agencija PORIN

Funkciju operativnog razvojnog tijela za pripremu i provedbu projekata, razvoj poduzetništva i jačanje poslovnog okruženja ima Riječka razvojna agencija PORIN d.o.o., osnovana 1996. godine kao poduzetnički inkubator od kada se neprestano razvija kao potporna institucija za razvoj malog i srednjeg poduzetništva, a od 2004. godine kao razvojna agencija. Osnivač Agencije je Grad Rijeka sa 100% vlasništvom. Agencija je osnovana da bi pružala sustavnu potporu u pokretanju i daljnjem razvitku gospodarskih subjekata Grada Rijeke. Međutim, kroz godine djelovanja, postala je razvojna agencija od šireg, županijskog značaja pruža brojne mjere podrške (seminari, edukacije, izrade strateških dokumenata, izrade potrebnih studija, priprema i provedba projekata i dr.) gradovima i općinama te poduzetnicima s područja Primorsko-goranske županije.

REA Kvarner

Regionalna energetska agencija Kvarner utemeljena je 2009. godine, a u 100%-tnom je vlasništvu Primorsko-goranske županije. Svrha osnivanja agencije je uspostavljanje jedinstvenog organizacijskog i institucionalnog okvira za racionalnije korištenje postojećih energetskih resursa kao i poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih i alternativnih izvora u Primorsko-goranskoj županiji. Osnivanje i rad agencije u prve tri godine poslovanja financirano je sredstvima EU fondova u okviru programa CIP - Inteligentna Energija Europe. Program ujedno predviđa provedbu aktivnosti koje je Primorsko-goranska županija preuzela potpisivanjem Energetske povelje u projektu SGE-UNDP, a koje se odnose na uštede energije, prvenstveno u javnim zgradama, dobivanje energije iz obnovljivih izvora energije i smanjeno ispuštanje stakleničkih plinova, prvenstveno CO₂, u atmosferu. REA Kvarner koordinira i daje podršku svim subjektima na regionalnoj razini koji su povezani s energetskom učinkovitošću i obnovljivim izvorima energije (korisnici energije, tijela lokalne i regionalne samouprave, proizvođači i distributeri tehnologija, projektni uredi i izvođačke tvrtke).

8.2. ZNAČAJ STRATEGIJE „EUROPA 2020“ ZA REGIONALNI RAZVOJ

Uspjeh u postizanju ciljeva zacrtanih europskom strategijom „Europa 2020“ u značajnom će dijelu ovisiti o odlukama koje će se donositi na lokalnoj i regionalnoj razini. Politika regionalnog razvoja je ta koja najvećim dijelom treba pokrenuti razvojne potencijale

Europske unije promičući razvoj u svim regijama. Regionalna politika to može postići tako da poboljšava uvjete za pametan rast, dakle, uvjete za obrazovanje i inovacije, potičući istraživanje i razvoj, investicije zasnovane na znanju i novim tehnologijama te aktivnosti koje rezultiraju visokom dodanom vrijednošću. Jednako tako, politika regionalnog razvoja zauzima središnju ulogu u uključivanju i promicanju investiranja prema projektima koji potiču održiv rast. To se odnosi prije svega na poticanje investicija prema projektima koji dotiču energetske i klimatske ciljeve te područje zaštite okoliša. Doprinos regionalnom razvoju ogleda se i kroz Inovativnu uniju (kao inicijativa i prioritet EU Strategije) koja je zasnovana na širem konceptu pristupa inovacijama. Dakle, ne samo kao novim ili poboljšanim proizvodima, nego i novim i poboljšanim uslugama, noviom marketingu, novim metodama brendiranja i dizajna, novim oblicima poslovnog upravljanja, organizacije itd. Prema tome, javna potpora inovacijama mora uvažiti ove promjene i pristup. Napore koje ulaže u istraživanje i razvoj nadopuniti i potporom otvorenoj suradnji među svim stranama koje sudjeluju i mogu pridonijeti razvoju inovacija u ovom novom smislu. Ovakva potpora je opravdana, jer privatni kapital ne može uvijek osigurati potrebna sredstva za investicije i razvoj, a zbog razlike između privatnog i društvenog povrata na investiciju (privatni investitor u obzir uzima samo povrat u vidu profita ne i šire društvene koristi), nesigurnog rezultata, nedostatnih i različitih informacija, neefikasnog sustava itd. Zbog činjenice da postoje značajne razlike među regijama u realizaciji inovacija, tako i pristup pojedinih regija treba biti različit i prilagođen njihovim posebnostima.

Da bi se postigao europski cilj pametnog rasta (pojam koji podrazumijeva gospodarski rast utemeljen na znanju, znanstvenim istraživanjima, inovacijama, novim tehnologijama, novim metodama itd.) potrebno je mobilizirati sve potencijale u regijama. Inovacije su važne za sve regije, za razvijene da zadrže čelnu poziciju, a za nerazvijene da uhvate priključak s razvijenim regijama. Znanje i inovativni kapacitet regija ovisi o mnogim faktorima: poslovnoj kulturi, vještini radne snage, obrazovnim i trening institucijama, uslugama u potpori inovacijama, mehanizmima prijenosa tehnologije, ICT i infrastrukturi za istraživanje i razvoj, mobilnosti istraživača, poslovnim inkubatorima, novim izvorima financiranja kao i lokalnim kreativnim kapacitetima.

Regionalna politika pomaže regijama u stvaranju kapaciteta apsorpcije i zaživljavanja inovacija, tako da se koristi od inovacija rašire širom Europe, te da se maksimalizira ukupni europski potencijal utemeljen na znanju.

8.3. ZAJEDNICA NA ČELU LOKALNOG RAZVOJA – CLLD PRISTUP

Europska komisija jedinicama lokalne samouprave preporučuje CLLD kao „alat“ u funkciji lokalnog razvoja.⁴⁷ Cilj je osiguravanje strateškog pristupa planiranju lokalnog razvoja na način da se definiranje lokalnih potreba odredi po principu „odozdo prema gore“ u suradnji s lokalnom zajednicom, a uvažavajući prioritete koji su definirani na višim razinama planiranja (na razini regije, države i same EU). CLLD pristup treba biti vođen od strane lokalne zajednice i lokalnih akcijskih grupa (LAG) koje su sastavljene od predstavnika javnih i privatnih socio-ekonomskih skupina. CLLD mora biti kreiran da odražava lokalne potrebe i potencijale te da uključi inovativne značajke u lokalni kontekst, umrežavanje i suradnju. Kada je riječ o odlučivanju javni sektor kao niti jedna druga interesna skupina ne smije imati više od 49% glasova. Ključne komponente CLLD pristupa su lokalne strategije razvoja, lokalne akcijske grupe i stanovništvo pokriveno lokalnom strategijom. Lokalnim razvojnim strategijama trebao bi se definirati prostor i populacija koju strategija pokriva, analizirati razvojne potrebe, opisati strategije i ciljeve, opisati proces uključivanja lokalne zajednice u razvoj strategije, opisati upravljanje i nadzor nad provedbom strategije i napraviti financijski plan strategije, uključujući i plan sredstava odabrane mjere EU fondova.

Lokalne akcijske grupe (LAG) trebale bi biti sastavljene od lokalne vlasti, lokalnih poduzetnika i građana (civila). Upravo bi oni trebali zajednički definirati lokalnu razvojnu strategiju, pripremiti i objavljivati natječaje za prijavu projekata, zaprimati prijedloge projekata i ocjenjivati njihovu usklađenost s razvojnom strategijom, vršiti proces odabira najusklađenijih strategija i nadzirati provođenje razvojne strategije. Lokalne akcijske grupe same određuju veličinu prostora i populacije lokalne strategije razvoja, a iskustva iz EU pokazuju da su optimalni prostori oni na kojima živi između 10.000 i 100.000 stanovnika.

EU potiče ovaj pristup kroz dodatna sredstva koja će biti osigurana za pokrivanje do 25% troškova nastalih provedbom lokalnih razvojnih strategija.

---

⁴⁷ CLLD (Community led local development) - „Zajednica na čelu lokalnog razvoja“ je jedno od najvažnijih usmjerenja politike regionalnog i lokalnog razvoja te drugih razvojnih politika Europske unije, a koji su obuhvaćeni „Zajedničkim strateškim okvirom“ (CSF).

8.4. REGIONALNA RAZVOJNA POLITIKA U PRIMORSKO – GORANSKOJ ŽUPANIJI

8.4.1. PROSTORNI PLAN PRIMORSKO–GORANSKE ŽUPANIJE

Prvi Plan je nastajao između 1994. i 2000. godine. Na izradi Plana sudjelovalo je, uz prostorne planere Županijskog zavoda, i 90-ak vanjskih suradnika, redom vrhunskih stručnjaka. Za potrebe Prostornog plana Primorsko-goranske županije izrađeno je 18 stručnih tematskih studija koje su se bavile prirodnim sustavima, stanovništvom i naseljima, gospodarstvom, infrastrukturom te zaštitom prostora Primorsko-goranske županije. Prostorni se plan prvi put mijenjao kad se 2005. godine usklađivao s godinu dana ranije donesenom Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenoga obalnog područja mora. Prve izmjene i dopune doživio je 2009. godine kad su u Plan uključene još neke nove građevine od državnog interesa – autocesta i plinifikacija (LNG i plinovod). Prema uputi Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Zavod je tijekom 2009. i 2010. godine izradio i ciljanu II. izmjenju i dopunu Prostornoga plana Primorsko-goranske županije. Cilj te dopune je bio osigurati prostorno-planske preduvjete za izgradnju mreže građevina, te elektroničkih i pokretnih komunikacija.

Izrada novoga Prostornog plana Županije započela je početkom 2011. godine. Među najvažnijim je projektima koje objedinjuje novi plan su Luka Rijeka s bazenima Rijeka, Raša–Bršica, Bakar s izdvojenom zonom Škrljevo, i bazenom Omišalj.⁴⁸ Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 3. sjednici održanoj 12. rujna 2013. godine, donijela je Odluku o donošenju (sadašnjeg) Prostornog plana Primorsko-goranske županije.

8.4.2. RAZVOJNA STRATEGIJA PRIMORSKO–GORANSKE ŽUPANIJE 2011.–2013. GODINE

Županijska razvojna strategija temeljni je planski dokument za održivi društveni i gospodarski razvoj svake županije. Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09) navedene strategije zamijenile su Regionalne operativne programe (ROP-ove). U siječnju 2011. godine izrađena je Razvojna strategija Primorsko–goranske

---

⁴⁸ <http://www.zavod.pgz.hr/docs/zzpuHR/documents/259/1.0/Original.pdf>

županije za razdoblje od 2011. do 2013. godine. Pošto je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije prilagođavalo zakonodavne okvire što je posljedica ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, upućene su uredbe da se razdoblje trajanja županijskih planskih dokumenata produlji za jednu godinu pa je Županijska skupština Primorsko-goranske županije na 5. sjednici održanoj 28. studenog 2013. godine, donijela Odluku o produženju važenja Razvojne strategije Primorsko - goranske županije 2011.-2013. za jednu godinu (do 31. prosinca 2014. godine).⁴⁹ Međutim, zbog spomenutog procesa prilagodbe zakonodavnih okvira Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije koje je trajalo duže od predviđenog, županije su morale produžiti važenje svojih razvojnih strategija za još jednu godinu pa je Županijska skupština Primorsko-goranske županije, na 14. sjednici održanoj 18. prosinca 2014. godine, donijela *Odluku o produljenju važenja Razvojne strategije Primorsko-goranske županije 2011.-2014.* (važenje Razvojne strategije Primorsko- goranske županije 2011.-2014. produženo je sve do ispunjenja zakonskih pretpostavki za donošenje županijskih razvojnih strategija i samog donošenja Razvojne strategije Primorsko-goranske županije za razdoblje 2016.-2020.).⁵⁰

Razvojna strategija Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2016. do 2020. godine je u izradi, a izrađuje je Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije. Do danas (02.07.2015.) je izrađena analiza općeg stanja, utvrđena vizija razvoja, definirani su strateški ciljevi, prioriteti i mjere, a u tijeku je razrada modela provedbe utvrđenih mjera. S obzirom na fazu dovršenosti dokumenta i decidiranu izjavu Izrađivača da su vizija, strateški ciljevi, prioriteti i mjere konačni, usklađivanje strateških ciljeva i prioriteta *Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2015. do 2020. godine* izvršiti će se s novim strateškim okvirom županijske razvojne strategije.⁵¹ Nova razvojna vizija Primorsko-goranske županije glasi:

„Primorsko-goranska županija je konkurentna, održiva i društveno pravedna regija poželjna za život i rad.“

---

⁴⁹ <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=28884>

⁵⁰ <http://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=31289>

⁵¹ Izjave izrađivača županijske razvojne strategije na sastanku s predstavnicima gradova i općina PGŽ (07.2015. godine)

8.4.3. GLAVNI PLAN RAZVOJA TURIZMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Izvorni Glavni plan razvoja turizma Primorsko-goranske županije izrađen je 2005. godine, a 2012. godine donesene su Izmjene i dopune Glavnog plana razvoja turizma. Dinamika kretanja na turističkom tržištu, kako globalnom, tako i lokalnom, te izmijenjeni gospodarski uvjeti uzrokovali su djelomično odstupanje od zacrtanih smjernica Glavnog plana. Iz navedenih razloga bilo je nužno pristupiti izmjenama i dopunama Glavnog plana. Tako je Glavni plan razvoja turizma Primorsko-goranske županije izrađen i usvojen 2012. godine za period do 2015. godine. U dokumentu su detaljno analizirani svi čimbenici razvoja turizma (struktura turističke ponude, struktura turističke potražnje, smještajni kapaciteti, kapaciteti nautičkog turizma, usporedba s konkurencijom, slabosti i snage, prilike i prijetnje, i dr.).

Preporučeni model razvoja turizma na Kvarneru ima za cilj ekonomski prosperitet i veću kvalitetu života lokalnog stanovništva.⁵² Opći cilj moguće je ostvariti implementacijom razvoja po načelima održivog razvoja, pozitivnim odnosom prema prirodnoj i kulturno – povijesnoj baštini, konkurentnom ponudom visoke kvalitete i stvaranjem nove, dodane vrijednosti. Za uspješnu provedbu ovog modela razvoja potrebno je redefinirati lokalne razvojne politike koje se neće oslanjati na rast lokalnog BDP-a investicijskom i osobnom potrošnjom temeljenom na zaduživanju i uvozu, nego proizvodnjom, izvozom, stvaranjem novih dodanih vrijednosti, promicanjem vlastitog identiteta i specifičnosti te jačanjem suradnje u lokalnoj zajednici.

Izmijenjenim i dopunjenim dokumentom redefinirana je vizija razvoja destinacije Kvarnera koja glasi:

„Kvarner je destinacija zdravlja, tradicionalnih vrijednosti, prirodnih i kulturnih resursa.“⁵³

---

⁵² Glavni plan razvoja turizma Primorsko - goranske županije, 2012., Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji – Sveučilište u Rijeci, Ika

⁵³ Glavni plan razvoja turizma Primorsko - goranske županije, 2012., Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji – Sveučilište u Rijeci, Ika

8.4.4. OSTALI STRATEŠKI DOKUMENTI VAŽNI ZA RAZVOJ PRIMORSKO–GORANSKE ŽUPANIJE

Ostali strateški dokumenti koji su važni za razvoj Primorsko–goranske županije, ali i Grada Novog Vinodolskog koji svojim razvojnim i ostalim aktivnostima doprinosi njihovom ostvarenju jesu:

- Deklaracija o opstojnosti Gorskog kotara ("Službene novine" broj 8/14)
- Deklaracija o gospodarenju otpadom ("Službene novine" broj 36/14)
- Strategija zaštite okoliša Primorsko-goranske županije ("Službene novine" broj 31/05),
- Plan gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije za razdoblje 2007. – 2015. godine ("Službene novine" broj 17/07 i 50/08)
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2014. – 2017. godine ("Službene novine" broj 17/14)
- Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Primorsko-goranske županije ("Službene novine" broj 21/15)
- Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko-goranske županije za 2013. - 2020. (ŽS 7.02.2013.)
- Strateški marketinški plan turizma Kvarnera 2009. - 2015.

U definiranju strateških ciljeva i prioriteta razvoja Grada Novog Vinodolskog koristiti će se i ovi dokumenti.

8.5. LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE

Lokalne razvojne strategije trebaju biti povezane s relevantnim programima europskih fondova (CSF fondova) putem kojih će se financirati.

Lokalne razvojne strategije trebaju imati sljedeće elemente:

- Definiciju prostora i populacije koju strategija pokriva.
- Analizu razvojnih potencijala i potreba, uključujući SWOT analizu.

- Opis strategije i ciljeva, hijerarhiju prioriteta, uključujući jasne i mjerljive ciljeve i rezultate.
- Opis procesa uključivanja zajednice u razvoj strategije.
- Opis upravljanja i nadzora nad provedbom strategije, određivanje kapaciteta za provedbu strategije i dr.
- Financijski plan strategije uključujući i plan sredstava iz EU fondova.

Iz navedenih razloga, za Grad Novi Vinodolski nužno je usuglasiti sve aktivnosti odnosno projekte koji će biti u funkciji realizacije ciljeva Strategije razvoja Grada od 2015. do 2020. godine. Projekte je potrebno identificirati, razvrstati prema kriterijima pripremljenosti (i ostalim), pripremiti, aplicirati, implementirati i evaluirati po fazama implementacije te kasnijeg korištenja. Zato je nužno, u što kraćem vremenskom razdoblju, izraditi operativni dokument Akcijski plan provedbe Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog od 2014. do 2020. godine. U izradu navedenog dokumenta poželjno je uključiti sve dionike; političku vlast, poduzetnike, obrtnike, institucije javnog sektora, organizacije civilnog društva i građane.

8.5.1. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA – LAG “Vinodol“

Lokalna akcijska grupa (u daljnjem tekstu: LAG) je partnerstvo predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja koje je osnovano s namjerom izrade i provedbe lokalne razvojne strategije tog područja, a čiji članovi mogu biti fizičke i pravne osobe.

U upravnom (izvršnom) tijelu LAG-a moraju sudjelovati:

- predstavnici gospodarskog (kao što su trgovačka društva koja nisu u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske i/ili regionalne/područne i/ili lokalne samouprave zadruge, obrtnici, poljoprivredna gospodarstva) i civilnog sektora (kao što su građani, udruge, zaklade, fondacije) s najmanje 50 % zastupljenosti
- predstavnici izvršnog ili upravnog tijela jedinica lokalne samouprave kojoj pripadaju naselja korisnika s najmanje 20 % zastupljenosti
- žene s najmanje 30 % zastupljenosti.

Javni, gospodarski ili civilni sektor unutar upravnog (izvršnog) tijela korisnika pojedinačno ne smije posjedovati više od 49 % glasačkih prava.

LAG treba pripremiti i provesti Lokalnu razvojnu strategiju tj. strateški plansko-razvojni dokument koji donosi i provodi LAG za područje koje obuhvaća.

Prostorna i populacijska pokrivenost

Prostor i populacija koji će biti pokriveni lokalnom razvojnom strategijom, trebaju biti povezani, ciljani i imati dovoljnu kritičnu masu za učinkovito implementiranje. Na LAG-ovima je da odrede prostor i populaciju koji će biti pokriveni strategijom. „Kritična masa“ kod LEADER pristupa je značila broj stanovnika između 10.000 i 150.000 stanovnika na području koje pokriva strategija. Dakle, važno je osigurati dovoljnu kritičnu masu da se osigura učinkovita provedba strategije ali jednako tako da prostor bude dovoljno mali da se osigura lokalni pristup. U Europi 56% urbanog stanovništva živi u gradovima između 5.000 i 100.000 stanovnika.

LAG „Vinodol“ osnovan je kao udruga čiji su osnivači 3 jedinice lokalne samouprave (Grad Novi Vinodolski, Grad Crikvenica, Vinodolska Općina), lokalne javne ustanove, predstavnici lokalnog poslovnog sektora i civilni sektor. U travnju 2015. godine LAG se širi i priključuju mu se Grad Bakar, Općina Kostrena, Općina Čavle i Grad Kraljevica te sada pokriva 44.109 stanovnika i ukupne je površine 683 km².

Cilj djelovanja LAG-a je pomoći ljudima, udrugama, poduzećima i ostalim subjektima u ruralnim područjima da oćijene potencijal svojeg područja te da se potakne provedba integriranih i kvalitetnih strategija održivog razvoja. Putem LAG-a, nastoji se povezati ljude na lokalnoj razini, kako bi razmjenjivali svoja iskustva i informacije, predlagali projekte i aktivnosti, a sve s ciljem održivog razvoja ruralnog područja.

8.6. SURADNJA

Grad Novi Vinodolski godinama uspješno surađuje s gradovima, općinama i različitim organizacijama na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Na lokalnoj razini stalna suradnja sa susjednom Općinom Vinodolskom prisutna je kroz zajedničko upravljanje Komunalnim trgovačkim društvom Ivanj d.o.o., Komunalnim trgovačkim

društvom Vodovod–Žrnovnica d.o.o. i „Poduzetničkim centrom Vinodol“ d.o.o., a Gradom Crikvenicom kroz zajedničko upravljanje Komunalnim trgovačkim društvom Vodovod–Žrnovnica d.o.o. i „Poduzetničkim centrom Vinodol“ d.o.o. Kroz rad navedenih trgovačkih društava odvija se suradnja na brojnim projektima; komunalnog gospodarenja otpadom, vodoopskrbom, odvodnjom, razvojem poduzetništva, zajedničkih kulturnih i turističkih manifestacija i sl.

Na regionalnoj razini suradnja se ogleda najviše kroz kreiranje integralne turističke ponude Kvarnera, poput projekta Biciklističke staze Kvarnera.

Na nacionalnoj razini Grad Novi Vinodolski surađuje s brojnim gradovima i općinama u kulturnim, turističkim i gospodarskim projektima, a izdvajaju se prijatelji: Grad Bjelovar, Grad Slatina i Općina Molve.

Na međunarodnoj razini Grad Novi Vinodolski surađuje s članovima FECC - a (Federacija europskih karnevalskih gradova) i Gradom Fonyodom (Mađarska), koji je ujedno i grad prijatelj.

U pretpripravnim razdobljima Grad Novi Vinodolski sudjelovao je u projektu prekogranične suradnje „Zajedničko kulturno naslijeđe i turističke aktivnosti između Mozirja (SLO) i Novog Vinodolskog – Karneval“, u okviru programa INTERREG III A.

9. GOSPODARSKA KRETANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJI

9.1. STANJE GOSPODARSTVA

Tijekom 2013. godine zabilježen je realni pad bruto domaćeg proizvoda od 2,6%. Takvo kretanje BDP-a rezultat je smanjenja domaće i inozemne potražnje, što je utjecalo na smanjivanje ukupne proizvodnje roba i usluga. Pritom se posebno isticao pad domaće potražnje koji je znatno povećan u odnosu na 2011. godinu (iznosio je 2,7% u odnosu na 0,4% u prethodnoj godini). Realno su smanjene sve kategorije domaće potražnje pri čemu je najviše smanjena osobna potrošnja, koja ima i najveći udio u strukturi (oko 56%), a znatno je smanjena i vrijednost investicija u fiksni kapital. Promatrajući prema gospodarskim sektorima može se reći da su svi zabilježili negativne stope rasta (poljoprivreda -6,6%, prerađivačka industrija -5,3%, građevinarstvo -12,3%).

Negativni trendovi iz prethodnih godina nastavljeni su i u 2013. godini kada je realni pad BDP-a iznosio 1,0%. Negativan doprinos ukupnom kretanju BDP-a dala je osobna potrošnja koja je pala za 1,0%, smanjenje izvoza za 1,8% te bruto investicije u fiksni kapital koje su smanjene za 1,0%. Pozitivnu stopu zabilježila je javna potrošnja koja je u 2013. godini porasla za 0,5%.

Promatrano po sektorima najveći pad zabilježio je sektor građevinarstva koji bilježi negativnu stopu rasta na razini od 4,3%, prerađivačka industrija -3,7%, poljoprivreda i šumarstvo -1,3% te financijska djelatnost i djelatnost osiguranja -1,2%.

U Tablici 22 prikazano je kretanje BDP-a po stanovniku od 2003. do 2012. godine u Republici Hrvatskoj.

Tablica 22: BDP per capita u eurima, u tekućim cijenama i uz tekući tečaj po NUTS klasifikaciji

Godina	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Republika Hrvatska	7.430	8.110	8.947	9.775	10.718	10.108	10.057	10.325	10.297
Kontinentalna Hrvatska	7.424	8.170	9.097	9.841	9.841	10.190	10.147	10.514	10.500
Grad Zagreb	13.013	14.569	16.072	17.347	19.132	17.802	18.645	18.503	18.506
Zagrebačka županija	5.701	6.372	6.530	7.325	7.993	7.734	7.164	7.786	7.791

Krapinsko-zagorska ž.	5 156	5 990	6.388	7.083	7.271	6.491	6.085	6.300	6.246
Varaždinska županija	6.292	6.694	7.595	8.164	9.235	8.736	3.209	8.265	8.300
Koprivničko-križevačka ž.	6.445	6.962	8.829	8.946	9.331	9.102	8.086	8.524	9.156
Međimurska županija	5 805	6.072	7.076	7.485	8.751	8.233	7.885	8.459	8.436
Bjelovarsko-bilogorska ž.	5 306	5.616	6.474	6.530	7.904	7.382	6.720	7.062	6.879
Virovitičko-podravsko ž.	5.160	5.290	6.356	6.703	7.124	6.213	5.869	6.333	6.199
Požeško-slavonska županija	5.289	5.516	5.740	6.327	6.523	6.110	6.053	6.281	6.101
Brodsko-posavska županija	4.392	4.428	4.965	5.283	6.047	5.511	5.357	5.882	5.853
Osječko – baranjska ž.	5.669	6.061	6.769	7.851	8.692	7.972	7.539	8.271	8.093
Vukovarsko – srijemska ž.	4.276	4.681	5.426	5.628	6.418	5.865	5.521	6.217	5.996
Karlovačka županija	5.583	6.147	6.994	7.862	8.391	7.574	7.404	7.709	7.621
Sisačko-moslavačka ž.	5.622	6.317	7.427	7.116	5.256	8.243	8.362	8.214	8.148
Jadranska Hrvatska	7.442	7.985	8 642	9.641	10.353	9.941	9.876	9.941	9.885
Primorsko-goranska ž.	8.642	9.859	10.778	11.406	12.795	12.325	12.343	12.724	13.110
Ličko-senjska županija	9.931	7.592	8.062	8.002	9.540	8.633	8.278	8.081	7.764
Zadarska županija	6.248	6.778	7.037	8.162	9.132	8.543	8.182	8.302	8.169
Šibensko-kninska županija	5.751	6.595	6.699	7.949	8.232	7.449	7.887	7.930	7.869
Splitsko-dalmatinska ž.	6.036	6.401	7.098	8.166	8.533	8.142	8.072	8.072	7.875
Istarska županija	10.324	10.779	11.591	12.672	13.170	12.355	12.897	12.991	12.677
Dubrovačko-neretvanska ž.	7.102	7.817	8.571	10.112	10.569	10.597	10.457	9.807	9.861

Izvor: DZS, obrada autora

Promatrano po županijama (2012. godina) Primorsko-goranska županija generira 8,81% bruto domaćeg proizvoda RH. Slijedom toga, BDP *per capita* u Primorsko-goranskoj županiji iznosi 13.110 eura, što je 27,3% više od prosjeka Republike Hrvatske i poslije Grada Zagreba najviša razina BDP-a *per capita* u Hrvatskoj. Navedeni pokazatelji govore o boljoj razvijenosti Županije u odnosu na Republiku Hrvatsku u cjelini. Kretanje realnog BDP – a u RH za razdoblje od 2004. do 2012. godine prikazano je u Grafikonu 21.

Grafikon 21: Kretanje BDP – a u RH od 2004. do 2012. godine

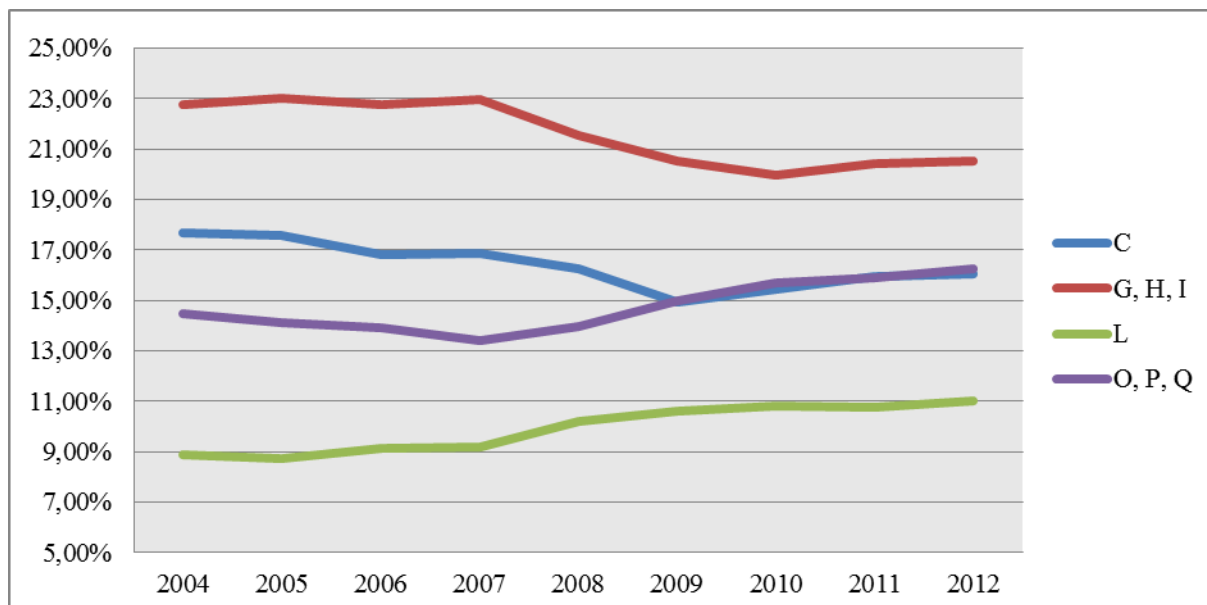
Izvor: DZS, obrada autora

9.1.1. PROIZVODNA STRUKTURA BDP-a

U izdvojenom razdoblju 2008.–2012. ukupno ostvarena bruto dodana vrijednost svih gospodarskih subjekata, mjerena u stalnim cijenama, promijenila se s 277,67 milijardi kuna na 274,39 milijardi kuna. Od predkrizne 2008. godine do kraja promatranog razdoblja došlo je do smanjenja bruto dodane vrijednosti u iznosu od 1,18%, odnosno za 3,29 milijardi kuna. Promatrano po područjima NKD-a za razdoblje 2008. – 2012., najveće povećanje bruto dodane vrijednosti ostvarile su zajedno O (javna uprava i obrana), P (obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje) i Q (djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi), i to za 15,10%. Iza njih slijede B (rudarstvo i iskopavanje ruda), D (opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom) i E (opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša) s ostvarenim povećanjem bruto dodane vrijednosti za 10,76%, a potom slijede K (financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja) s povećanjem od 9,48%. U promatranom razdoblju najveći pad bruto dodane vrijednosti ostvarilo je F (građevinarstvo) za -35,54%, a slijedi ga A (poljoprivreda i šumarstvo) s -7,45% te C (prerađivačka industrija) s padom od 2,59%. Na Grafikonu 22 prikazano je kretanje udjela BDV-a: područja C (prerađivačka industrija), područja G, H, I (trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala; prijevoz i skladištenje; djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane), područja L (poslovanje nekretninama) te područja O, P, Q (javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje; obrazovanje; djelatnosti zdravstvene

zaštite i socijalne skrbi) u ukupnoj dodanoj vrijednosti svih gospodarskih subjekata u Hrvatskoj u razdoblju od 2004. do 2012. godine.

Grafikon 22: Kretanje udjela BDV-a po djelatnostima od 2004. do 2012. godine

Izvor: DZS, obrada autora

9.1.2. RASHODNA STRUKTURA BDP – a

Konačna potrošnja u hrvatskom gospodarstvu 2012. godine čini 79,34% BDP-a, dok bruto investicije čine 19,62% i neto izvoz 1,04%. Konačna potrošnja mjerena u stalnim cijenama rasla je u svim promatranim godinama osim u 2009. i 2012., u kojima je došlo do neznatnog smanjenja. Predkrizne 2008. godine konačna potrošnja iznosila je 201,30 milijardi kuna, a na kraju promatranog razdoblja, u 2012. godini, iznosila je 256,78 milijardi kuna.

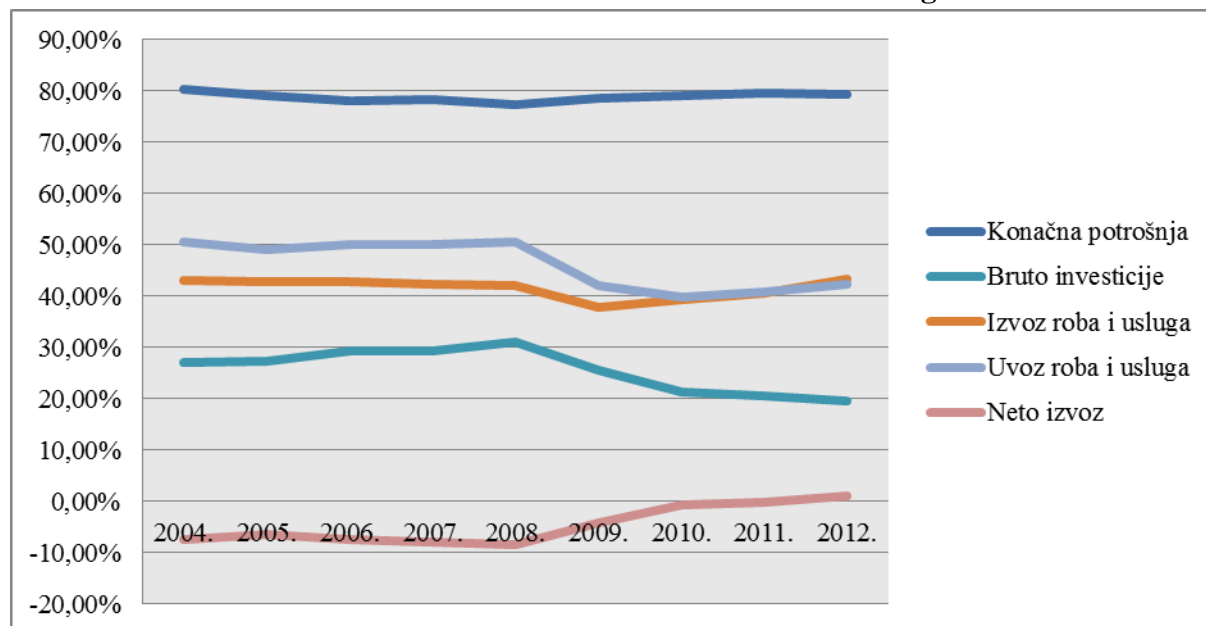
Bruto investicije mjerene u stalnim cijenama oštro su padale nakon 2008. godine, pokazavši tako reakciju na gospodarsku krizu. Bruto investicije 2008. godine iznosile su 100,77 milijardi kuna da bi se 2012. završila na 63,49 milijardi kuna.

Vrijednost neto izvoza bila je negativna sve do 2012. godine. Negativna vrijednost neto izvoza povećana je s -17,95 milijardi kuna, koliko je iznosila u 2004., na - 23,88 milijardi kuna, kolika je bila u 2008. godini. Nastupom gospodarske krize uvoz naglo pada, a izvoz se, nakon početnog pada u 2009., počinje oporavljati. Tako je neto izvoz u 2012. postao

pozitivan u vrijednosti od 3,37 milijardi kuna, a kao rezultat izvoza u vrijednosti od 140,15 milijardi kuna i uvoza u vrijednosti od 136,78 milijardi kuna.

Konačna potrošnja činila je 79,34% BDP-a u 2012., što predstavlja povećanje udjela u odnosu na 77,34% iz predkrizne 2008. Udio bruto investicija u BDP-u smanjen je s 31,01% iz 2008. na samo 19,62% u 2012.

Grafikon 23: Faktori rashodne strukture BDP-a od 2004. do 2012. godine

Izvor: DZS, obrada autora

9.1.3. ZAPOSLENI I NEZAPOSLENOST

U razdoblju od 2008. do 2012. godine najznačajniji pad u ukupnoj zaposlenosti bilježi sektor građevinarstva. Smanjen je i udio prerađivačke industrije dok raste značaj smještaja i ugostiteljstva te ostalih uslužnih djelatnosti. Smanjenje zaposlenosti u pojedinim djelatnostima odrazilo se i na strukturu potražnje za radom. Povećao se broj novoprijavljenih osoba na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Broj slobodnih radnih mjesta u 2008. godini iznosio je gotovo 90% novoprijavljenih osoba službi za zapošljavanje, dok je zbog rastućeg broja novoprijavljenih nezaposlenih osoba taj pokazatelj pao na 47,9% u 2012. godini. Značajna odstupanja između broja slobodnih radnih mjesta i osoba koje su radile u pojedinim djelatnostima, te su ostala bez zaposlenja, ukazuju na neusklađenost ponude i potražnje za radom snagom. Tako je 2012. godine omjer između slobodnih radnih mjesta i

novoprijavljenih osoba bio najnepovoljniji za djelatnosti građevinarstva, poljoprivrede, prerađivačke industrije i trgovine. S druge strane, više slobodnih radnih mjesta od novoprijavljenih nezaposlenih osoba bilo je u javnoj upravi, obrazovanju, zdravstvu i opskrbi električnom energijom.

Ukupan broj zaposlenih u PGŽ krajem 2012. godine iznosio je 58.897 što je činilo 5,1% ukupno zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Od ukupnog broja zaposlenih u PGŽ najviše ih je bilo zaposleno u području djelatnosti trgovine na veliko i malo (13.951 zaposlenih), prerađivačkoj industriji (13.785 zaposlenih), prijevozu i skladištenju (7.893 zaposlenih), području obrazovanja (7.775 zaposlenih) i zdravstvenoj zaštiti i pružanju socijalnih usluga (7.366 zaposlenih). Najveći udio u ukupnom broju zaposlenih (13,49%) zabilježen je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i posluživanje hrane te je bilo 5.701 zaposlenih.

9.2. INDEKS RAZVIJENOSTI I PODUZETNIŠTVO

Ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na **indeksu razvijenosti**. Pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti, izračun vrijednosti indeksa razvijenosti, udio pojedinog pokazatelja u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti uređuje Vlada RH uredbom. Postupak ocjenjivanja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva na temelju indeksa razvijenosti. Ocjenjivanje stupnja razvijenosti provodi se svake tri godine.

Indeks razvijenosti izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja:

1. stope nezaposlenosti
2. dohotka po stanovniku
3. proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku
4. općeg kretanja stanovništva
5. stope obrazovanosti.

Na području Županije nema jedinice lokalne samouprave koja se nalazi u I. ili II. Skupini indeksa razvijenosti (ispod 75% prosjeka RH). Šest jedinica lokalne samouprave PGŽ nalazi se u III. skupini odnosno ima indeks razvijenosti između 75% – 100% prosjeka RH. Dvadeset dvije jedinice lokalne samouprave ima indeks razvijenosti između 100% - 125% prosjeka RH. Devet jedinica lokalne samouprave PGŽ ima indeks razvijenosti veći od 125% prosjeka RH.

Indeks razvijenosti grada Novog Vinodolskog iznosi 118,11% po kojem ulazi u IV. skupinu razvijenosti među jedinicama lokalne samouprave. Prema analizi pokazatelja indeks grada je po sljedećim pokazateljima/komponentama indeksa iznad nacionalnog prosjeka:

- Prosječni izvorni prihodi *per capita*.
- Prosječna stopa nezaposlenosti.
- Kretanje stanovništva.
- Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 - 65 godina.

Grad Novi Vinodolski je po pokazatelju *Prosječni dohodak per capita* ispod nacionalnog prosjeka.

Prema međunarodnom GEM (eng. Global Entrepreneurship Monitor) istraživanju i pokazateljima poduzetničke aktivnosti, objavljenim u materijalu *Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom?*⁵⁴, Hrvatska značajno zaostaje u odnosu na zemlje čijoj razvojnoj skupini pripada.

Hrvatska, po svim pokazateljima poduzetničke aktivnosti, zaostaje za zemljama čijoj razvojnoj skupini pripada (gospodarstva čiji se rast temelji na efikasnosti): u 2011. godini manje je onih koji uočavaju poslovnu priliku (18,25% vs. 39,67%), manje je ljudi s namjerama o pokretanju poslovnog pothvata (21,64% vs. 26,26%) i više je straha od promašaja (45,72% vs. 38,14%). Ovi pokazatelji upozoravaju na pad kapaciteta proaktivnog djelovanja u sferi gospodarstva, jer Hrvatska bilježi oštri pad uočavanja prilika, dok se u referentnoj skupini to nije dogodilo, usprkos globalnoj krizi.

Razlozi za ulazak u poduzetničku aktivnost (osobni izbor zbog uočene prilike ili nužnost zbog situacije u kojoj se osoba našla) određuju motivacijski koeficijent (kao odnos *TEA Prilika* i *TEA Nužnost*) koji je važan pokazatelj poduzetničkog kapaciteta zemlje. Što je

---

⁵⁴ Izdavač CEPOR – Centar za politiku razvoja MSP-a pod pokroviteljstvom Ministarstva poduzetništva RH

motivacijski koeficijent veći, veća je vjerojatnost da će poslovni pothvati biti uspješni (jer su rezultat osobnog izbora i bolje pripremljenosti za takvu aktivnost).

Hrvatska se uključila u GEM istraživanje 2002. godine te je u, dosadašnjim godinama na začelju svih zemalja uključenih u GEM istraživanje (npr. u 2011. godini motivacijski koeficijent za Hrvatsku je bio 1,78 a za Norvešku 20, što znači da je u Norveškoj bilo 20 puta više onih koji su u poduzetnički pothvat ušli zbog uočene prilike od onih koji su to učinili zbog nužnosti, dok je u Hrvatskoj takvih bilo samo 1,78 puta više).

Nadalje, TEA indeks (razina poduzetničke aktivnosti mjerena brojem poduzetnika na svakih 100 stanovnika) je u 2011. godini iznosio 7,32%, što Hrvatsku svrstava na 37. od 55 mjesta među promatranim zemljama. Prosjek promatranih zemalja je 13,97%, iz čega je vidljivo da je razina poduzetničke aktivnosti na dvostruko nižoj razini od prosjeka. Mjerenje razlikuje poticaj za ulazak u poduzetništvo kao poslovnu priliku ili kao nuždu. Pokazatelji za Istru, Primorje i Gorski Kotar govore da je od 8,57%, 6,0 generirano prilikom, a 2,69 nuždom što daje motivacijski koeficijent (omjer prilika/nužda) 2,32. Prosjek RH je 1,14, dok je prosjek svih promatranih zemalja 3,43. Ovo govori da među 55 zemalja 3,43 puta više poduzetnika ulazi u poduhvat zbog toga što vidi priliku, nego što to čini iz nužde.

Iz prikazanih istraživanja vidljivo je da PGŽ prema Rangu konkurentnosti zauzima 7. mjesto među hrvatskim županijama, 8. mjesto prema Rangu kvalitete poslovnog okruženja, te 7. mjesto prema Rangu kvalitete poslovnog sektora.

10. STRATEGIJA RAZVOJA

U prethodnim poglavljima izvršena je analiza stanja svih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je grad Novi Vinodolski suočen. Za analizu korišteni su prikupljeni podaci i informacije; anketiranje građana, poduzetnika, udruga i ustanova; učestali kontakti i razgovori voditelja projekta s Radnim timom oko glavnih snaga, slabosti, prilika i prijetnji koje karakteriziraju grad Novi Vinodolski.

Najznačajnije učešće, imali su članovi Radnog tima. Tijekom izrade Strategije provedena su četiri tematska panela na koje su pozvani svi dionici Grada; zaposlenici Grada, gradski vijećnici, poduzetnici, organizacije civilnog društva, građani i predstavnici javnih ustanova. Na panelima su zainteresiranim sudionicima podijeljeni anketni upitnici, kako bi se što vjerodostojnije identificirali razvojni problemi, mogućnosti, potrebe i očekivanja dionika grada Novog Vinodolskog. Za one koji su bili spriječeni nazočiti spomenutom tematskom panelu, upitnici su bili dostupni na *web* stranici Grada te su ih mogli ispuniti *on-line* ili osobno dostaviti Radnom timu u prostorijama Grada Novog Vinodolskog. Zainteresirani dionici bili su u mogućnosti i izvan dogovorenih termina putem elektroničke pošte (ili osobno) dostaviti svoje prijedloge i projektne ideje Radnom timu i izrađivaču studije. Ovim pristupom izrade Strategije u potpunosti su ispunjena načela transparentnosti, konsenzusa i javnosti.

Uzimajući u obzir sve navedeno u prikazanoj analizi stanja, razvojnim politikama svih razina, javnom mnijenju grada Novog Vinodolskog i nastojanjima kreiranja dugoročno održivog razvoja predstavnika lokalne vlasti, u nastavku teksta koji slijedi prikazat će se nova vizija razvoja grada Novog Vinodolskog s pripadajućim općim ciljevima. U tabličnom obliku prikazat će se usklađenost strateških ciljeva i prioriteta predmetne Strategije sa strateškim okvirom nove Razvojne strategije Primorsko–goranske županije za razdoblje od 2016. do 2020. godine.

Nakon prikaza strateških ciljeva i prioriteta opisat će se predložene mjere i mehanizmi provedbe. Za efektivnu i efikasnu provedbu Strategije, nakon njenog usvajanja, preporučuje se izrada Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2015. do 2020. godine. Unutar Akcijskog plana uporabom različitih analitičkih alata odabrali bi se konkretni projekti i aktivnosti koji će doprinijeti ostvarenju svih strateških ciljeva. Navedene preporuke u skladu su sa prijedlozima i praksom Europske komisije,

znanstvenim načelima strateškog menadžmenta i dobrom praksom brojnih europskih gradova i općina.

10.1. VIZIJA RAZVOJA GRADA NOVOG VINODOLSKOG

Vizija razvoja grada Novog Vinodolskog rezultat je konsenzusa svih dionika i predstavlja poželjno stanje grada u budućnosti po kojem će Novi biti prepoznat u javnosti. Vizija također predstavlja i opći, dugoročan cilj ukupnog razvoja lokalne zajednice. Ona integrira sve ono čime Novi Vinodolski raspolaže, s onim što mu je ostavljeno u nasljeđe i što će Novi ostaviti u nasljeđe budućim generacijama; bogatu kulturno–povijesnu materijalnu i nematerijalnu baštinu, prirodne ljepote gorskog zaleđa, kristalno čisto more i uređene plaže, razvijenu poduzetničku i turističku infrastrukturu, infrastrukturno i hortikulturno uređen urbani prostor, te zajedništvo i socijalnu osjetljivost Novljana.

Vizija razvoja grada Novog Vinodolskog glasi:

Novi Vinodolski je mjesto bogate povijesti, kulture i prirodnih ljepota; mjesto je to turizma, poljoprivrede i poduzetništva, koje po načelima održivog razvoja svojim žiteljima jamči visoku razinu kvalitete života.

U ostvarenju gore prikazane Vizije trebaju biti uključeni svi dionici grada Novog Vinodolskog. U Viziji su istaknuti svi raspoloživi razvojni potencijali Novog Vinodolskog koji zbog raznih internih i eksternih čimbenika do danas nisu bili u optimalnoj mjeri ekonomski i društveno valorizirani. Korištenjem kulturnih materijalnih i nematerijalnih resursa, prirodnih resursa, geoprometnog položaja i vrijednih Novljana, moguće je kreirati niz novih turističkih proizvoda koji će potaknuti razvoj ne samo turizma, nego i drugih gospodarskih grana.

Glede uloge Grada u doprinosu ostvarenja Vizije potrebno je naglasiti da živimo u uvjetima tržišne ekonomije pa se od Grada ne može očekivati rješavanje gospodarskih i socijalnih problema, primjerice izgradnjom tvornica i otvaranjem radnih mjesta u proizvodnji, a kako se radilo u nekim prošlim vremenima. Grad mora djelovati u skladu sa zakonskim obvezama i

ovlastima u uvjetima visoko centralizirane države. Međutim, uloga Grada može i mora, biti razvojno poticajna:

- Grad ulaganjem u komunalnu i poduzetničku infrastrukturu omogućuje podizanje razine konkurentnosti čime privlači investitore koji će otvarati nova radna mjesta.
- Grad ulaganjem u obnovu, zaštitu i ekonomsku valorizaciju kulturne i prirodne baštine, omogućuje kreiranje novih turističkih proizvoda koji pozitivno utječu na razvoj turizma i otvaranje tradicijskih obrta.
- Grad kreiranjem programa poticanja razvoja poduzetništva, obrtništva i poljoprivrede, te privlačenja investicija pozitivno utječe na otvaranje novih radnih mjesta.
- Grad organizacijom poduzetničkih seminara i edukacija namijenjenih građanima razvija kulturu poduzetništva.
- Grad stipendiranjem deficitarnih zanimanja omogućuje konkurentno lokalno tržište rada koje privlači nove investitore i smanjuje stopu nezaposlenosti.
- Grad izradom kataloga investicija pruža osnovne informacije potencijalnim investitorima o mogućnostima ulaganja na području Novog Vinodolskog.
- Grad u suradnji s Turističkom zajednicom brendira destinaciju koja privlači veći broj posjetitelja i investitora.
- Grad implementacijom cjeloživotnog učenja svojih zaposlenika stvara učinkovitu lokalnu javnu upravu koja je na raspolaganju građanima i poduzetnicima.
- Grad socijalnim i društvenim programima pomaže socijalno ugrožene i društveno marginalizirane skupine u lokalnoj zajednici.
- Grad poticanjem na suradnju i komunikaciju svih društvenih i gospodarskih dionika doprinosi jačanju društvenog povjerenja, odnosno visoke vrijednosti društvenog kapitala.

Uzimajući u obzir sve razvojne resurse koji su na raspolaganju dionicima Novog Vinodolskog; zakonske obveze i ovlasti Grada te njegove mogućnosti djelovanja može se zaključiti da je Vizija realno utemeljena i odražava želje, potrebe i očekivanja građana Novog, ali je istovremeno i ambiciozna te motivirajuća.

10.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

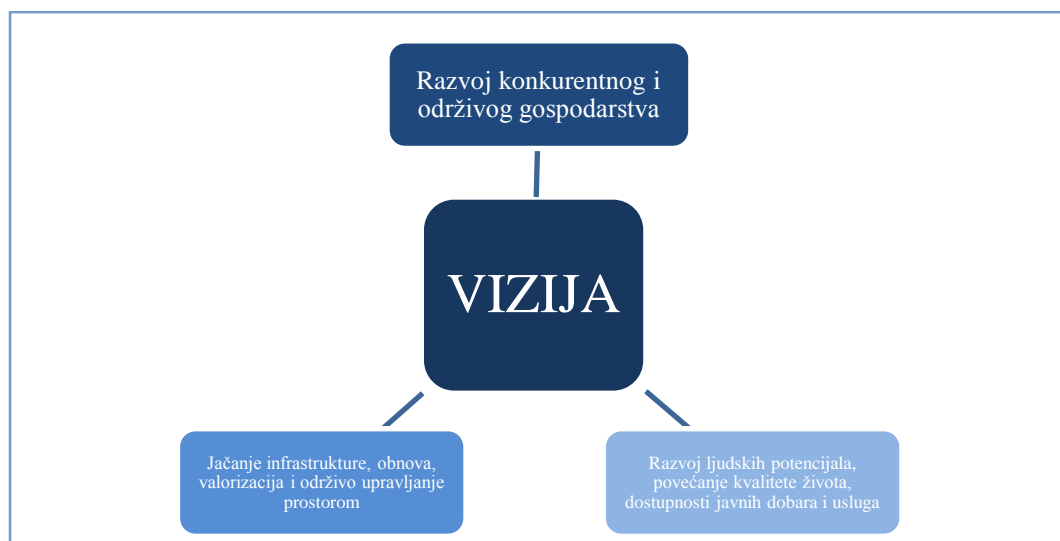
Prethodno je pojašnjena Vizija, njene karakteristike, čimbenici ostvarenja i mogućnosti nositelja razvojnih politika. U daljnjoj razradi strateškog okvira definirani su ciljevi koji su u

funkciji ostvarenja dugoročnog cilja, vizije razvoja. Ciljevi su formulirani po S.M.A.R.T. načelima postavljanja ciljeva. Navedeno znači da su postavljeni strateški ciljevi:

- Specifični (eng. Specific)
- Mjerljivi (eng. Measurable)
- Ostvarivi (eng. Achievable/Attainable)
- Relevantni (eng. Relevant)
- Vremenski određeni (eng. Time - bound).

U skladu s razvojnim i tekućim problemima i potrebama grada definirani su sljedeći strateški ciljevi čije će ostvarenje doprinijeti željenom dugoročnom cilju razvoja grada Novog Vinodolskog (viziji razvoja):

Organigram 2: Vizija razvoja grada Novog Vinodolskog

Izvor: obrada autora

U Tablici 23 prikazani su strateški ciljevi i prioriteta razvoja grada Novog Vinodolskog i njihova koherentnost s ciljevima i prioritetima razvoja Primorsko–goranske županije.

Tablica 23: Strateški ciljevi i prioriteti

Ciljevi i prioriteti grada Novog Vinodolskog 2015. – 2020.	Ciljevi i prioriteti Primorsko – goranske županije 2016. - 2020.
CILJ 1 – RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA	CILJ 1 - RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA
<p>Prioritet 1.1. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja</p> <p>Prioritet 1.2. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva temeljenog na novim tehnologijama, inovaciji i tradiciji</p> <p>Prioritet 1.3. Razvoj održivog turizma</p> <p>Prioritet 1.4. Razvoj ostalih gospodarskih djelatnosti</p> <p>Prioritet 1.5. Poticanje novih investicija</p>	<p>Prioritet 1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja</p> <p>Prioritet 1.2. Rast investicija i izvoza</p> <p>Prioritet 1.3. Razvoj gospodarstva temeljnog na znanju i inovacijama</p> <p>Prioritet 1.4. Razvoj zelenog gospodarstva</p> <p>Prioritet 1.5. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti</p>
CILJ 2 – JAČANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM	CILJ 2 – JAČANJE REGIONALNIH KAPACITETA I RAVNOMJERAN RAZVOJ
<p>Prioritet 2.1. Izgradnja i poboljšanje komunalne i prometne infrastrukture</p> <p>Prioritet 2.2. Zaštita i valorizacija kulturne i sakralne baštine</p> <p>Prioritet 2.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine</p> <p>Prioritet 2.4. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom</p> <p>Prioritet 2.5. Povećanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>Prioritet 2.6. Zaštita tradicije, običaja i karakterističnog novljanskog identiteta</p>	<p>Prioritet 2.1. Ravnomjeran razvoj mikroregija i povećanje teritorijalne kohezije</p> <p>Prioritet 2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom</p> <p>Prioritet 2.3. Jačanje kapaciteta te učinkovite suradnje s civilnim društvom</p>
CILJ 3 – RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA	CILJ 3 - RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA
<p>Prioritet 3.1. Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja</p> <p>Prioritet 3.2. Poboljšanje primarne zdravstvene i socijalne zaštite</p> <p>Prioritet 3.3. Povećanje ponude društvenih sadržaja za mlade</p> <p>Prioritet 3.4. Povećanje ponude sportsko-rekreacijskih sadržaja</p> <p>Prioritet 3.5. Sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada</p> <p>Prioritet 3.6. Razvoj udruga civilnog društva</p>	<p>Prioritet 3.1. Stvaranje uvjeta za razvoj tržišta rada i mobilnost radne snage</p> <p>Prioritet 3.2. Unapređenje obrazovnog sustava te njegova usklađenost sa potrebama u gospodarstvu</p> <p>Prioritet 3.3. Unapređenje zdravlja i socijalnog blagostanja</p> <p>Prioritet 3.4. Unapređenje socijalne sigurnosti i jačanje socijalne uključenosti</p> <p>Prioritet 3.5. Unapređenje kvalitete i dostupnosti kulturnih i sportskih sadržaja</p>

RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA

Razvoj konkurentnog gospodarstva ovisi o nizu čimbenika na koje Grad, u skladu sa svojim ograničenim proračunskim mogućnostima i zakonskim ovlastima može utjecati. Zato je neophodno identificirati smjernice gospodarskog razvoja koji će biti usklađen s mogućnostima, željama i potrebama svih društvenih grupa. Predmetni strateški cilj rezultat je analize stanja svih relevantnih čimbenika gospodarskog razvoja i razvoja gospodarstva po načelima održivog razvoja. Za održivi razvoj gospodarstva potrebno je raditi na poboljšanju poslovnog okruženja kroz aktivnosti i mjere koje podrazumijevaju jačanje osnovne poduzetničke infrastrukture (poslovne zone, poduzetnički inkubatori i sl.), razvijenu osnovnu infrastrukturu (komunalnu i prometnu), konkurentno tržište rada, učinkovitu lokalnu javnu upravu, programe poticanja razvoja poduzetništva i investitora, poticanje umrežavanja poduzetnika s ciljem stvaranje usluga i proizvoda veće dodane vrijednosti i/ili zajedničkog nastupa na tržištu i dr. Osim razvoja poduzetničke infrastrukture i stvaranja pozitivnog poslovnog okruženja u promišljanju razvoja, potrebno je uvažavati ne samo ekonomske, već i socijalne i okolišne kriterije. Ovo je posebno važno u manjim sredinama i prostorima s bogatom i očuvanom prirodnom baštinom i prirodnim resursima kao što je slučaj u Novom Vinodolskom gdje su ovi resursi osnova budućeg razvoja.

Na području grada Novog Vinodolskog najvažnija gospodarska grana je turizam. Za daljnji održivi razvoj turizma potrebna je diferencijacija turističke ponude i efikasno upravljanje razvojnim resursima. Korištenjem različitih resursa (kulturnih, prirodnih, sakralnih, društvenih i gospodarskih) kreiraju se nove turističke usluge i proizvodi. Veća turistička ponuda i brendiranje destinacije izravno doprinose povećanju turističkih dolazaka i noćenja, ali i željenog produženja turističke sezone.

Od ostalih gospodarskih grana najveći razvojni potencijal imaju poljoprivreda, drvna industrija, malo i srednje poduzetništvo temeljeno na novim tehnologijama, tradicijski obrti i uslužne djelatnosti.

Prioritet 1.1. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja

Snaga lokalnog gospodarstva odražava kvalitetu i konkurentnost poduzetničkog okruženja. Poduzetništvo općenito nije dovoljno konkurentno, a jedini izlaz je podizanje razine konkurentnosti kroz izgradnju poslovne infrastrukture i usluga za poduzetnike, smanjenje financijskih i administrativnih tereta, ubrzavanje procedura, povećanje dostupnosti financijskih sredstva te izobrazbu poduzetnika i njihovih zaposlenika. Osnovu predstavlja postojanje kvalitetne i moderne infrastrukture koja omogućuje rad različitih gospodarskih djelatnosti (prerađivačka industrija, IT&ICT, tradicijske djelatnosti i dr.). Uz osnovnu poslovnu infrastrukturu potreba je i učinkovita javna uprava koja će jačanjem izvršnih kapaciteta doprinijeti učinkovitosti rada i boljem servisu gospodarstva i građana.

Stoga su u funkciji ovog prioriteta predviđene mjere aktivnosti poboljšanja postojeće i izgradnja nove infrastrukture u poduzetničkim zonama Poslovnoj zoni Zapad i Poslovnoj zoni Kargač, te jačanje administrativnih kapaciteta Grada s ciljem učinkovite lokalne javne uprave. Lokacije poslovnih zona nalaze se na zemljištu koje nije moguće staviti u poljoprivrednu funkciju i dovoljno su udaljene od naseljenih i turističkih zona pa neće biti ograničavajući čimbenik razvoja održivog turizma i poljoprivrede. Izgradnjom potrebne infrastrukture u poslovnim zonama, i niza mjera koje su predviđene u okviru ovog strateškog cilja, Novi Vinodolski može postati poželjna lokacija za niz različitih gospodarskih djelatnosti.

Prioritet 1.2. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva temeljenog na novim tehnologijama, inovaciji i tradiciji

Uspješan sektor malog i srednjeg gospodarstva ključan je za rast, zapošljavanje, inovacije te u konačnici, za koheziju. Za razvoj i unaprjeđenje malog poduzetništva i obrtništva osim poticajnih programa važno je osigurati uvjete za poduzetnike početnike i obrtnike.

Na području Novog Vinodolskog djeluje „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o. koji je u funkciji razvoja poduzetništva i stručne podrške poduzetnicima, obrtnicima i poljoprivrednicima. Uz savjetodavnu, stručnu i financijsku potporu koju Grad već osigurava

onima koji žele ostvariti poduzetničku ideju potreban je poduzetnički inkubator kojim bi se koristili poduzetnici početnici.

Stoga je za razvoj malog i srednjeg poduzetništva, a posebno IT&ICT djelatnosti koje generiraju najveću dodanu vrijednost te bilježe visoke stope rasta, nužno pokretanje poduzetničkog inkubatora. Također je potrebno poticati samozapošljavanje i promicati kulturu poduzetništva s ciljem pokretanja poduzetničkih aktivnosti koje će korištenjem postojećih resursa, novih tehnologija, inovacija, ali i tradicijskih djelatnosti, determinirati razvoj novih proizvoda i usluga.

Prioritet 1.3. Razvoj održivog turizma

Razvoj Novog Vinodolskog već više od stotinu godina vezan je uz razvoj turizma. Danas u turističkoj ponudi prevladava standardna ponuda sunca, mora i plaže uz dodatne aktivnosti koje priliče ljetnoj sezoni. Tako turizam, kao i u ostalim primorskim destinacijama, karakterizira izrazita sezonalnost pa trajanje turističke sezone gotovo u potpunosti ovisi o atmosferskim prilikama. Hrvatski turizam bilježi kontinuirani rast dok Novi Vinodolski posljednjih godina zaostaje za ovim pozitivnim trendovima. Osim nedovoljne i raznolike turističke ponude izražen problem su i ograničeni smještajni kapaciteti.

Uzimajući u obzir sve ono čime Novi Vinodolski raspolaže (čisto more i prekrasne plaže, bogata i očuvana kulturna i sakralna baština, biološka raznolikost zaleđa, brojne šetnice i biciklističke staze koje vode na atraktivne lokacije jedinstvenog krajobraza, kvalitetna enogastronomska ponuda koja se temelji na kvalitetnim vinima, divljači, ribi i morskim plodovima itd.) u narednom razdoblju nužan je strateški pristup diferencijacije turističke ponude i brendiranje destinacije, za što je potrebna bolja suradnja TZ Grada Novi Vinodolski sa svim relevantnim čimbenicima. Osim suradnje za željeni razvoj i unaprjeđenje turizma potrebno je osnovati DMC agenciju (eng. destination management company) koja će upravljati smještajnim kapacitetima u vlasništvu Grada, razvijati turističke proizvode i usluge, u suradnji s turističkom zajednicom kreirati nove manifestacije i događanja, i ono što je najvažnije, biti poveznica između lokalnog turističkog sektora i tržišta (turističke agencije, direktni korisnici, investitori).

Aktivnosti pripadajućih mjera usmjeravaju razvoj turizma prema razvoju i jačanju turizma sunca i mora, kulturnog turizma, ruralnog turizma, sportsko-rekreacijskog turizma, cikloturizma, nautičkog turizma i lovnog turizma.

Prioritet 1.4. Razvoj ostalih gospodarskih djelatnosti

Uz turizam, najveći razvojni potencijal imaju poljoprivreda i drvna industrija.

Poljoprivreda je primarna gospodarska djelatnost. Predstavlja primarni izvor prihoda manjem dijelu stanovništva dok je dopunska djelatnost sve većem broju stanovnika. Na području grada u zadnje vrijeme u potpunosti se revitaliziralo vinogradarstvo, a sve je veći broj poljoprivrednika koji se bave govedarstvom, ovčarstvom, kozarstvom i pčelarstvom. Osim navedenih poljoprivrednih djelatnosti u zaleđu Novog nalazi se nekoliko ozbiljnih uzgajivača konja. Od ostalih poljoprivrednih potencijala može se izdvojiti razvoj ribarstva i prerade ribe i morskih plodova za što je potrebna ribarska luka i infrastruktura u poslovnim zonama.

Važno je istaknuti povezanost poljoprivrede i turizma ne samo kroz aspekt povećanja turističke ponude kvalitetnim domaćim namirnicama i proizvodima nego i kroz kreiranje gospodarskih i turističkih manifestacija.

U narednom razdoblju potrebno je unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju kroz izgradnju potrebne infrastrukture, poticati povezivanje poljoprivrednih proizvođača u udruženja radi olakšanog pristupa tržištu, poticati proizvodnju eko-proizvoda i suradnju sa lokalnim ugostiteljima i turističkim djelatnicima. Uz navedeno potrebno je ojačati znanja poljoprivrednih proizvođača u području same tehnologije proizvodnje, promocije, distribucije i prodaje, mogućnosti financiranja projekata itd.

Drvna industrija nekada je zapošljavala veliki broj Novljana. Danas je taj broj uvelike smanjen, ali i dalje zapošljava pedesetak zaposlenika koji su u najvećem broju s područja grada. S obzirom na raspoložive šumske resurse i potencijal pošumljavanja slobodnog prostora hrastom Plutnjakom poželjno je poticati razvoj drvne industrije s ciljem prerade kvalitetne lokalne sirovine i stvaranja proizvoda s dodanom vrijednošću.

Od ostalih gospodarskih grana potrebno je poticati razvoj prerađivačkih djelatnosti koje svojim aktivnostima neće negativno utjecati na prostor, bioraznolikost i zdravlje čovjeka.

Prioritet 1.5. Poticanje novih investicija

U visoko centraliziranoj državi poput Republike Hrvatske jedinicama lokalne samouprave ostaje malo mogućnosti da fiskalnim i drugim olakšicama privuku investicije. Uz navedena ograničenja prisutne su brojne administrativne i birokratske prepreke. Stoga sve veći broj društvenih čimbenika ukazuje na nužnost decentralizacije Hrvatske. U očekivanju procesa decentralizacije potrebno je započeti s aktivnostima privlačenja investicija uz korištenje raspoloživih zakonskih, administrativnih i proračunskih mogućnosti.

Uz izgradnju nužne poslovne infrastrukture važno je provesti i druge mjere privlačenja investicija. U okviru ovog prioriteta predviđene su aktivnosti promicanja Novog Vinodolskog kao poželjne lokacije za obavljanje poduzetničkih aktivnosti i izradu programa poticanja novih investicija. Aktivnosti su usmjerene prezentaciji komparativnih prednosti lokacije u odnosu na konkurenciju, institucionalnu podršku investitorima i poticaje investitorima koji žele ulagati na području Novog Vinodolskog.

STRATEŠKI CILJ 2

JACANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Grad Novi Vinodolski svoj gospodarski i društveni razvoj temelji na načelima održivog razvoja. Održivi razvoj podrazumijeva očuvanje okoliša i održivo korištenje prostora i raspoloživih resursa koje je potrebno očuvati za buduće naraštaje. Zato je potrebno izgraditi kvalitetnu i modernu komunalnu infrastrukturu, osigurati optimalno upravljanje prostorom, očuvati i održivo upravljati bogatom kulturnom i prirodnom baštinom, učinkovito gospodariti otpadom, poticati povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, provoditi programe zaštite i spašavanja i dr.

Kvalitetna komunalna infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtijevaju dodatna ulaganja u izgradnju neadekvatne i nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture, posebice sustava vodoopskrbe, odvodnje i sustava gospodarenja otpadom.

Energetsku infrastrukturu potrebno je razvijati u smjeru povećanja korištenja obnovljivih izvora energije te učinkovitog korištenja energije u skladu s načelima održivog razvoja i zaštite okoliša. Također, potrebno je poticati i promovirati mjere energetske učinkovitosti na svim razinama.

Očuvani okoliš jedan je od temeljnih razvojnih resursa, jer predstavlja osnovu za razvoj turizma i ekološke poljoprivrede. Opredjeljenje za ekološki održiv razvoj nije pitanje izbora nego obveza prema budućim generacijama. Očuvanje okoliša, u uvjetima suvremenog načina življenja, zahtijeva osiguranje kvalitetne infrastrukture; prvenstveno sustava gospodarenja otpadom te sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Zaštita i valorizacija kulturne i povijesne baštine, tradicije, jezika i običaja jamči očuvanje kulturno-povijesnog nasljeđa, blagostanje i kvalitetu života sadašnjeg i budućih naraštaja.

Ostvarenje ovog strateškog cilja osim ravnomjernog razvoja grada i održivog upravljanja prostorom, doprinosi jačanju čimbenika poslovnog okruženja, kvalitete života građana i diferencijaciji turističke ponude.

Prioritet 2.1. Izgradnja i poboljšane komunalne i prometne infrastrukture

Stanje opće komunalne infrastrukture (opskrba vodom, odvodnja otpadnih voda, opskrba plinom, električnom te toplinskom energijom, sakupljanje i zbrinjavanje kućnog otpada, uređivanje i održavanje prostora za parkiranje, uređivanje i održavanje groblja i dr.) na području grada Novog Vinodolskog je zadovoljavajuće. U narednom razdoblju potrebno je unaprijediti kvalitetu pružanja komunalnih usluga i ujednačiti komunalnu opremljenost u svim naseljima na području grada.

Prometna povezanost je zadovoljavajuća. Za daljnji razvoj cjelokupnog prostora grada potrebna je izgradnja zaobilaznice, uređenje postojećih i izgradnja novih nerazvrstanih cesta, koje sve više koriste stanovnici, poljoprivrednici i turisti.

Uz cestovnu povezanost u narednom razdoblju potrebno je unaprijediti prometnu povezanost, uređenjem morskih luka.

Daljnji razvoj i unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture determiniran je potrebama stanovništva, zakonskim odredbama i stavljanjem u funkciju zaleđa grada (posebno turizma i poljoprivrede).

Prioritet 2.2. Zaštita i valorizacija kulturne i sakralne baštine

Novi Vinodolski mjesto je bogate kulture i povijesti. Danas se na području grada nalaze brojni kulturni i sakralni objekti koji su zaštićeni nacionalnim programima zaštite kulturne i spomeničke baštine. Obnovom i zaštitom iste omogućuje se njena ekonomska i društvena valorizacija te se izravno doprinosi željenoj diferencijaciji turističke ponude i većem broju kulturnih događanja za građane i njihove goste.

Prioritet 2.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine

Prirodna baština je čimbenik razvoja koji obuhvaća ruralni i prirodni okoliš s pripadajućom florom i faunom. Prirodna baština na prostoru grada Novog Vinodolskog kroz turbulentnu povijest ostala je očuvana pa je odgovornost sadašnje generacije očuvanje prirodne baštine za buduće naraštaje.

Prioritet je očuvati bogatu floru i faunu te jedinstveni krajobraz novljanskog zaleđa. Zaštita je moguća kroz unaprjeđenje programa i sustava zaštite prirodne baštine, te održivog planiranja, korištenja i upravljanja.

Prioritet 2.4. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom

Za dugoročno održivi razvoj važno je zaštititi, očuvati i zadržati visok stupanj biološke raznolikosti, prepoznatljivog krajobraza i prirodnih resursa na području grada Novog Vinodolskog.

Kako Novi Vinodolski svoj gospodarski i društveni razvoj temelji na visokoj kvaliteti života svih građana, konkurentnom poduzetništvu i održivom turizmu, od iznimne je važnosti osigurati trajnu zaštitu prirodnih resursa kroz provedbu mjera predviđenih ovim prioritetom.

Mjere uključuju aktivnosti praćenja stanja u okolišu, sprječavanja onečišćenja okoliša i učinkovito gospodarenja otpadom.

Uz zaštitu okoliša važno je upravljati prostorom na održivi način, a posebnu pozornost potrebno je posvetiti prostornom planiranju, upravljanju gradskom imovinom i održavanju javnih površina.

Prioritet 2.5. Povećanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

Povećanje energetske učinkovitosti i udjela energije iz obnovljivih izvora osnovne su smjernice energetskog razvoja Europske unije. Najveći doprinos ispunjenju ovog cilja daje povećanje korištenja obnovljivih izvora energije čime se učinkovito smanjuje emisija CO₂ i ostalih štetnih plinova, ali i omogućuje razvoj znanosti, tehnologije i inovacija. Na području grada Novog Vinodolskog izražen je nizak udio korištenja energije iz obnovljivih izvora premda postoje iznimni potencijali u sunčevoj energiji i energiji vjetra.

Energetska učinkovitost podrazumijeva upotrebu manje količine energije, odnosno energenata za iste potrošače. Povećanje energetske učinkovitosti omogućuje ugradnja termoizolacije na stambenim i poslovnim objektima, ugradnja limitatora za potrošnju električne energije u stambenim i poslovnim objektima, zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete energetski učinkovitim žaruljama (npr. LED) i dr.

Prioritet 2.6. Zaštita tradicije, običaja i karakterističnog novljanskog identiteta

Novljanski identitet nastajao je kroz stoljeća razvoja kulture, jezika, pisma, tradicije i običaja. Nasljeđe je sadržano u jedinstvenom mesopustu, glagoljici, Vinodolskom zakonu i nizu lokalnih običaja. Danas se na ovim temeljima razvijaju brojne kulturne manifestacije i događanja, a već godinama u Novom Vinodolskom djeluje „Hrvatski centar za ljudska prava“, koji svoja polazišta crpi iz Vinodolskoga zakona i kroz edukacije, seminare i ljetne škole doprinosi razvoju ljudskih prava.

Ovim strateškim ciljem predviđene su aktivnosti očuvanja tradicije, običaja i tolerancije; edukacije svih društvenih skupina o važnosti promicanja novljanskog identiteta te međuregionalna i međunarodna suradnja na kulturnim i društvenim projektima.

STRATEŠKI CILJ 3

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA

Kvalitetu života čini sveukupno opće blagostanje, koje uključuje objektivne čimbenike i subjektivno vrednovanje fizičkog, materijalnog, socijalnog i emotivnog blagostanja, u sinergiji s osobnim razvojem pojedinca i svrhovitom aktivnošću. Objektivne čimbenike predstavlja stanje u okolišu, kvaliteta i dostupnost obrazovanja, zdravstvena zaštita, socijalna skrb, kvaliteta stanovanja, kvaliteta društvenih sadržaja, sporta i rekreacije, zatim mogućnost zapošljavanja, raspoloživi dohodak, i dr.

Unaprjeđenje dostupnosti i kvalitete navedenih čimbenika izravno utječe na razvoj ljudskih resursa. Stoga je važno kreirati i provoditi programe koji omogućuju stjecanje potrebnih znanja i vještina, visoku razinu zdravstvene i socijalne zaštite, uvjete stanovanja, društvenie i sportskie sadržaje, te zaštite okoliša. U skladu sa specifičnostima i potrebama Novog Vinodolskog u okviru ovog strateškog cilja definirani su prioriteti razvoja odgoja i obrazovanja, poboljšanje zdravstvene i socijalne zaštite, poboljšanje društvene i sportsko-rekreacijske ponude za sve društvene skupine te proaktivno sudjelovanja u razvoju lokalnog tržišta rada.

Sve sastavnice ukupne kvalitete života stanovništva obrađene su kroz mjere ostalih ciljeva i prioriteta s ciljem sinergijskog djelovanja javnog, društvenog i gospodarskog sektora u razvoju društva po načelima održivog razvoja.

Prioritet 3.1. Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja

U posljednjih nekoliko godina odgojno obrazovni sustav doživljava niz promjena, a kako bi se ove promjene mogle uspješno integrirati u sustav odgoja i obrazovanja potrebna je obnova njegove infrastrukture i opreme s ciljem osiguranja veće dostupnosti i bolje kvalitete usluga.

Svako ulaganje u obrazovanje i obrazovni sustav uopće, rezultira brojnim ekonomsko društvenim benefitima i još brojnijim pozitivnim eksternalijama.

Za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja potrebno je osigurati uvjete rada koji su neophodni za pružanje kvalitetnih usluga korisnicima programa odgoja i obrazovanja. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere (vidi stranicu 231.) koje će poboljšati dostupnost i kvalitetu odgoja i obrazovanja, te poticanja cjeloživotnog učenja kao osnove za profesionalno i osobno samoostvarenje pojedinca.

Prioritet 3.2. Poboljšanje primarne zdravstvene i socijalne zaštite

Jedna od bitnih odrednica kvalitete života je dostupnost primarne zdravstvene zaštite i kvaliteta programa socijalne zaštite. Socijalna zaštita obuhvaća sve mjere i mehanizme kojima je cilj zaštita socijalno ranjivih skupina, kao što su stari, bolesni, invalidi, nezaposleni, siromašni, obitelji s djecom i ostale ugrožene društvene skupine. Uz stalno ugrožene skupine koje čine bolesni i invalidi šestogodišnja recesija u Hrvatskoj generirala je brojne društvene probleme, posljedica kojih je sve veći broj nezaposlenih i osoba izloženih siromaštvu. Posebno je izražena nedostatna socio-zdravstvena zaštita namijenjena osobama starije životne dobi.

Sadašnji kapaciteti primarne zdravstvene zaštite zadovoljavaju potrebe lokalnog stanovništva. Zbog demografske strukture stanovništva, prometne povezanosti i veličine administrativnog prostora Grada poželjno je poticati otvaranje specijalističkih ambulanti.

Razina socijalne zaštite više je nego zadovoljavajuća pa ju je potrebno očuvati, i u skladu s proračunskim mogućnostima unaprijediti, a posebno u slučajevima gdje državne institucije ne pružaju potrebnu razinu socijalne zaštite.

U okviru ovog prioriteta definiran je niz mjera (vidi stranicu 236.) koje su u funkciji povećanja primarne zdravstvene zaštite i socijalne skrbi svih ugroženih društvenih skupina.

Prioritet 3.3. Povećanje ponude društvenih sadržaja za mlade

Mladi predstavljaju pokretačku snagu svakog društva i neizostavan su segment razvoja. Negativni demografski i migracijski trendovi nisu zaobišli ni Novi Vinodolski pa sve veći broj mladih trajno iseljava u veće urbane cjeline i/ili inozemstvo. Na odlazak mladih utječu brojni socioekonomski čimbenici, a mogu se izdvojiti: manjak kulturnih i zabavnih sadržaja, osjećaj neshvaćenosti okoline, „zatvorenost“ lokalne vlasti za njihove probleme te male mogućnosti za zapošljavanje.

Zato je u narednom razdoblju uz provedbu pronatalitetnih programa i poboljšanja svih sastavnica kvalitete života (dostupnost vrtića, kvaliteta stanovanja, prometna povezanost i dr.) potrebno poduzeti sve raspoložive aktivnosti kako bi se mlade zainteresiralo i potaknulo za aktivno sudjelovanje u razvoju grada Novog Vinodolskog.

Ovim prioritetom definirane su aktivnosti koje će poticati i omogućiti aktivno sudjelovanje mladih u kulturnom, društvenom i političkom životu grada.

Prioritet 3.4. Povećanje ponude sportsko-rekreacijskih sadržaja

Grad Novi Vinodolski već dugi niz godina u vlastitoj organizaciji i uz sudjelovanje turističke zajednice, sportskih klubova i udruga organizira manifestacije i događanja koja promiču zdrav i aktivan način života.

Za zdrav i aktivan način života prijeko je potrebna kvalitetna sportsko-rekreacijska infrastruktura. Na području grada ona je slabo razvijena pa primjerice zbog nedostatka dvoranskog prostora ne pruža ni osnovne uvjete za bavljenje cijelim nizom sportova. Provedbom postojećih programa podrške sportskim klubovima i udrugama, obnovom postojeće i izgradnjom nove sportsko-rekreacijske infrastrukture omogućuje se većem broju građana (posebno mladih i osoba starije životne dobi) bavljenje različitim sportskim i rekreacijskim aktivnostima.

Cjelokupni prostor grada karakteriziraju povoljni klimatski uvjeti tijekom cijele godine, te čist i očuvan okoliš pa razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture doprinosi i razvoju aktivnog i sportsko-rekreacijskog turizma.

Prioriteti 3.5. Sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada

Osnovni problemi razvoja ljudskih resursa s aspekta tržišta rada u Hrvatskoj izraženi su kroz nedovoljno sudjelovanje svih razina vlasti na tržištu rada, neusklađenost sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada, nedovoljno razvijenu svijesti o potrebi cjeloživotnog učenja i izvorima financiranja razvojnih programa. Zato je na lokalnoj razini potrebno stvoriti uvjete proaktivnog djelovanja lokalne samouprave u razvoju ljudskih resursa i lokalnog tržišta rada. Provedbom prije navedenih prioriteta (mjera poboljšanja dostupnosti i kvalitete odgoja i obrazovanja te cjeloživotnog učenja) jačanjem i obrazovanjem vlastitih administrativnih kapaciteta, uspostavom suradnje s institucijama, ustanovama i poslovnim sektorom te kreiranjem programa stipendiranja u skladu s potrebama poduzetnika za deficitarnim zanimanjima, Grad se aktivno uključuje u razvoj ljudskih resursa i lokalnog tržišta rada.

Prioritet 3.6. Razvoj udruga civilnog društva

Udruge civilnog društva važne su za promicanje pozitivnih društvenih vrijednosti, humanitarni rad, očuvanje kulture i običaja, zaštitu okoliša i niz drugih aktivnosti koje su neophodne za razvoj lokalne zajednice u cjelini. Unaprjeđenjem rada civilnih udruga i jačanjem međusobne suradnje, Grad Novi Vinodolski stvara visoku vrijednost društvenog povjerenja, koji je osnova za učinkovitiju pripremu, donošenje i provedbu lokalnih javnih politika razvoja grada. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere poticanja građanskog aktivizma, zajedničkog djelovanja svih društvenih čimbenika, redovitog rada udruga, kreiranja i provedbe društveno korisnih projekata te razvoj lokalne demokracije. Za ispunjenje ovog cilja važno je primijeniti načela društvene odgovornosti i korisnosti te proračunske transparentnosti u radu udruga civilnog društva.

U nastavku su prikazane mjere i aktivnosti koje su u funkciji ostvarenja strateških ciljeva razvoja grada Novog Vinodolskog.

STRATEŠKI CILJ 1**RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA****Prioritet 1.1. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja****Mjera 1.1.1. Izgradnja i održavanje infrastrukture u poslovnim zonama**

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na prostoru grada Novog Vinodolskog utvrđena su dva prostora za razvoj poslovnih aktivnosti; Poslovna zona Zapad i Poslovna zona Kargač. Poslovna zona Zapad dijelom je infrastrukturno opremljena, a stanje infrastrukture zahtijeva hitnu obnovu. Grad već ima pripremljen projekt obnove postojeće infrastrukture u Poslovnoj zoni Zapad i njenog proširenja s ciljem stavljanja u funkciju ukupnog prostor poslovne zone (20,3ha). Poslovna zona Kargač u potpunosti je infrastrukturno neopremljena. S ciljem stavljanja u funkciju poslovnih zona potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obnoviti postojeću i izgraditi novu infrastrukturu na neopremljenom dijelu Poslovne zone Zapad. ▪ Infrastrukturno opremiti Poslovnu zonu Kargač.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada. - EU fondovi, nacionalni programi. - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Novi investitori. - Poduzetnici i obrtnici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Razina infrastrukturne opremljenosti poslovnih zona. ✓ Popunjenost poslovnih zona. ✓ Broj poduzetnika i obrtnika u poslovnim zonama. ✓ Povećanje broja zaposlenih.
Mjera 1.1.2. Jačanje administrativnih kapaciteta Grada	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Uz potrebnu poslovnu infrastrukturu za razvoj lokalnog gospodarstva i lokalne zajednice potrebno je provesti mjere jačanja administrativnih kapaciteta grada koji će omogućiti dostupnija i kvalitetnija javna dobra i usluge poduzetnicima i građanima.</p> <p>Aktivnosti ove mjere proizlaze iz potrebe jačanja izvršnih kapaciteta i proračunskog kapaciteta grada, jačanja kapaciteta za strateško planiranje i održivi razvoj te jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu EU projekata. Stoga je u narednom razdoblju potrebno provesti sljedeće aktivnosti:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analizirati postojeće administrativne i poslovne procese gradske uprave. ▪ Izraditi analizu radne opterećenosti. ▪ Analizirati i izraditi plan edukacija. ▪ Donijeti akcijski plan unaprjeđenja rada,. ▪ Analizirati postojeće stanje strateškog planiranja i upravljanja razvojem grada. ▪ Donijeti mjere za unaprjeđenje strateškog planiranja i planiranja razvoja. ▪ Uspostaviti suradnju s obrazovnim, znanstvenim i gospodarskim sektorom s ciljem unapređenja planiranja razvoja. ▪ Unaprijediti suradnju sa županijskim i drugim razvojnim agencijama. ▪ Razmijeniti iskustava s drugim gradovima u zemlji i inozemstvu. ▪ Po potrebi donijeti plan zapošljavanja novih djelatnika za poslove pripreme i provedbe projekata. ▪ Organizirati seminare i edukacije za zaposlenike Grada s ciljem usvajanja i nadogradnje potrebnih znanja i vještina, a kroz primjenu modela cjeloživotnog učenja. ▪ Educirati odgovorne u lokalnoj javnoj upravi i gradskim poduzećima o načinu i potrebi provedbe postupaka zelene javne nabave.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada. - EU fondovi. - Primorsko-goranska županija. - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski. - TZ Grada Novi Vinodolski. - Investitori, privatni iznajmljivači i ugostitelji.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija. - Obrazovne ustanove (fakulteti, instituti, učilišta). - Gradovi i općine. - „Poduzetnički centar Vinodol“d.o.o.. - Neovisni konzultanti.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Djelatnici gradske uprave, gradskih poduzeća i ustanova. - Poduzetnici i obrtnici. - Građani.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izrađena analiza postojećih administrativnih i poslovnih procesa. ✓ Izrađen plan unapređenja rada. ✓ Izrađen plan edukacija. ✓ Donesene mjere za unapređenje strateškog planiranja i planiranja razvoja. ✓ Uspostavljena suradnja s relevantnim institucijama i ustanovama. ✓ Broj djelatnika koji je pohađao edukacije i obuke. ✓ Broj pripremljenih EU projekata. ✓ Broj odobrenih EU projekata. ✓ Broj provedenih postupaka javne nabave i zelene javne nabave. ✓ Zadovoljstvo poduzetnika, obrtnika i građana radom, dostupnošću i kvalitetom javnih dobara i usluga (mjereno anketiranjem, zaključcima okruglih stolova i javnih rasprava).

STRATEŠKI CILJ 1**RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA****Prioritet 1.2. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva temeljenog na novim tehnologijama, inovaciji i tradiciji****Mjera 1.2.1. Jačanje infrastrukture za poduzetnike početnike i poticanje „start-up“ modela razvoja poduzetništva**

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za rast i razvoj poduzetništva, posebno „start-up“ poduzeća potrebno je kreirati poduzetničko okruženje koje poticajno djeluje na nove poduzetnike i njihov uspjeh u poduzetničkom poduhvatu. Prednost pri korištenju ove mjere trebale bi imati propulzivne i održive djelatnosti, od kojih valja izdvojiti gospodarske djelatnosti koje se temelje na inovacijama i novim tehnologijama (IT&ICT). Osnovnu infrastrukturu za razvoj poduzetnika početnika čini poduzetnički inkubator. Poduzetnički inkubator je poduzetnička infrastruktura koja je potrebna novim poduzetnicima, a posebno mikro subjektima koji tek započinju sa svojim poslovnim poduhvatom. Novi Vinodolski nema osnovan poduzetnički inkubator niti sličnu infrastrukturu za razvoj „start-up“ poduzetništva.</p> <p>Uz izgradnju potrebne infrastrukture nužno je izraditi program poticanja start-up poduzeća s prednošću onih kojima je primarna djelatnost IT&ICT. Ovim pristupom osigurati će se popunjenost kapaciteta poduzetničkog inkubatora, razvoj željenih tehnologija i djelatnosti, ostatak mladih obrazovanih stručnjaka i stvaranje dodanih vrijednosti. U narednom razdoblju s ciljem rasta i razvoja start-up poduzetništva potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnovati i opremiti poduzetnički inkubator koji omogućuje rad IT&ICT poduzeća. ▪ Izraditi program poticanja razvoja „start-up“ poduzeća u kojem prednost imaju IT&ICT djelatnosti.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada. - EU fondovi. - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - „Poduzetnički centar Vinodol“d.o.o.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Novi poduzetnici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj pokrenutih „start-up“ poduzeća. ✓ Struktura djelatnosti pokrenutih poduzeća. ✓ Broj „start-up“ poduzeća koji su opstali na tržištu nakon korištenja usluga poduzetničkog inkubatora. ✓ Broj nezaposlenih.

Mjera 1.2.2. Promicanje i poticanje poduzetništva, obrtništva i samozapošljavanja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Osim programa financijskih potpora poduzetništvu, obrtništvu i samozapošljavanju za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva važno je promovirati kulturu poduzetništva. Ona podrazumijeva promociju MSP-a i obrtništva ciljanim društvenim skupinama, informiranje o mogućnostima financiranja poduzetničkih projekata, savjetodavnu podršku i razvoj pozitivnog odnosa prema poduzetništvu. Promocija kulture poduzetništva provodi se u suradnji s obrazovnim institucijama, asocijacijama poduzetnika i obrtnika i ostalim institucijama na regionalnoj i nacionalnoj razini. Mjera uključuje provedbu sljedećih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšanje sadašnjeg programa poticanja poduzetništva. ▪ Izradu programa poticanja tradicijskih obrta. ▪ Izradu programa potpora za samozapošljavanje kao dodatne mjere koju provodi HZZ. ▪ Održavanje seminara i edukacija za ciljane društvene skupine (žene, studenti, inovatori i dr.). ▪ Pozitivan odnos lokalne javne uprave prema razvoju poduzetništva. ▪ Diseminaciju informacija o mogućnostima financiranja poduzetnika početnika i samozapošljavanja.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada. - EU fondovi. - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski. - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o., - Grad Novi Vinodolski, - HGK – Hrvatska gospodarska komora, - Ostala udruženja poduzetnika i obrtnika, - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje, - HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak, - LAG Vinodol, - Obrazovne ustanove
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Poduzetnici i obrtnici (i svi oni koji to žele postati), - Nezaposleni.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih seminara i edukacija. ✓ Broj podijeljenih promotivnih materijala. ✓ Broj novih poduzeća i obrta. ✓ Broj nezaposlenih.
STRATEŠKI CILJ 1 RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA	

Prioritet 1.3. Razvoj održivog turizma

Mjera 1.3.1. Poticanje razvoja održivog turizma

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Model razvoja održivog turizma teži uspostavljanju potpore razvoju turističkoga gospodarstva osiguravajući potrebnu zaštitu kulturne i prirodne baštine. Najbitnije je prepoznati važnost mogućnosti korištenja raspoloživih resursa i potencijala za prepoznatljivost, održivost i razvoj lokalne zajednice. Svi društveni čimbenici prepoznaju važnost očuvanja okoliša, kulturne i prirodne baštine, što dokazuju brojne provedene aktivnosti zaštite ukupne baštine. Razvoj lokalnog gospodarstva naslonjen je na turizam kao vodeću gospodarsku granu. Međutim, osim što ukupna turistička ponuda mora zadovoljiti potrebe turista, ona isto tako mora zadovoljiti potrebe lokalne zajednice štiteći i unapređujući razvojne mogućnosti.</p> <p>Za unaprjeđenje i dugoročni održivi razvoj turizma na području Novog Vinodolskog potrebno je provesti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaprijediti postojeće programe zaštite ukupne baštine u skladu s proračunskim mogućnostima Grada. ▪ Kreirati nove projekte obnove, zaštite i valorizacije kulturnih i prirodnih dobara koji će biti prvenstveno usmjereni na financiranje iz EU fondova. ▪ Unaprijediti suradnju s regionalnim i nacionalnim institucijama i ustanovama koje su mjerodavne za pitanja zaštite kulturne, sakralne i prirodne baštine. ▪ Poticati suradnju i razvoj udruga civilnog društva koje su usmjerene očuvanju kulturno-povijesnog nasljeđa i okoliša. ▪ Stalno raditi na jačanju svijesti svih društvenih čimbenika o važnosti očuvanja ukupne baštine. ▪ Izraditi Strategiju razvoja održivog turizma.
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada. - TZ Grada Novi Vinodolski. - Primorsko-goranska županija. - EU fondovi. - Nacionalni programi ministarstva i agencija.
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski. - TZ Grada Novi Vinodolski.
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski. - TZ Grada Novi Vinodolski. - TZ Kvarnera. - Mjerodavna ministarstva i agencije. - Katolička crkva. - LAG Vinodol. - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o.. - Lokalne udruge koje se bave očuvanjem i promocijom kulturne i prirodne baštine. - Lokalni poduzetnici. - Neovisni konzultanti.

KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski. - TZ Grada Novi Vinodolski. - Turističke agencije. - Investitori. - Turistički djelatnici. - Udruge. - Turisti. - Građani.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih programa obnove i zaštite kulturne i prirodne baštine. ✓ Broj novih programa i projekata usmjerenih obnovi, zaštiti i valorizaciji kulturne i prirodne baštine. ✓ Broj novih manifestacija. ✓ Izrađena je Strategija razvoja održivog turizma Grada Novog Vinodolskog.
Mjera 1.3.2. Diferencijacija turističke ponude	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za dugoročno održivi razvoj turizma koji će pravilnom segmentacijom postojećih proizvoda i usluga, te valorizacijom trenutno nekorištenih resursa, rezultirati većim brojem gospodarskih i društvenih benefita potrebno je diferencirati turističku ponudu. Diferencijacija turističke ponude omogućuje svrhovitu segmentaciju razvojnih potencijala i resursa kojima se efikasno razvijaju različite vrste turizma. Zahvaljujući čistom moru i prekrasnim plažama, očuvanom okolišu, šumskom zaleđu grada, bogatoj kulturnoj, sakralnoj i prirodnoj baštini, klimatskim uvjetima, ekološkim lokalnim namirnicama i poljoprivrednim proizvodima (vina, sirevi, meso, divljač, med ...), te iskustvu turističkih djelatnika, na području grada Novog Vinodolskog, osim turizma sunca i mora, moguće je razvijati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulturni turizam - Ruralni turizam - Sportsko-rekreacijski turizam - Cikloturizam - Nautički turizam - Lovni turizam <p>Za razvoj navedenih turističkih grana potrebna je razvijena turistička infrastruktura i kvalitetan turistički proizvodi i usluge. Grad donekle može utjecati na razvoj turističke infrastrukture: kroz prostorno planiranje, poticanje investicija u turizmu, izgradnju dodatnih sadržaja, te održavanje, obnovu i stavljanje u funkciju javnih kulturnih i prirodnih dobara. Međutim, za razvoj turističkih proizvoda i usluga potrebne su turističke agencije čiju ulogu zbog brojnih zakonskih i financijskih ograničenja ne može vršiti Grad i/ili turistička zajednica.</p> <p>Stoga je za unaprjeđenje i dugoročni održivi razvoj turizma kroz diferencijaciju turističke ponude na području grada Novog Vinodolskog potrebno provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s aktivnostima redovitog održavanja javnih gradskih plaža i u skladu s proračunskim mogućnostima i drugim izvorima financiranja (EU fondovi, nacionalni fondovi) graditi nove sadržaje

	<p>s ciljem tematiziranja plaža</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Urediti i tematizirati šetnice na području grada ▪ Poticati izgradnju zabavnih i atraktivnih sadržaja ▪ Prostornim planiranjem omogućiti izgradnju novih smještajnih kapaciteta (auto-kampa, hotela, urbanih vila, kamenih kuća s bazenom itd.) ▪ Poticati osnivanje integralnih hotela ▪ Provoditi redovite programe održavanja javnih objekata i prostora koji su u funkciji turizma (npr. javni sanitarni čvorovi, urbana oprema) ▪ Poticati razvoj agroturizma ▪ Poticati obnovu i unaprjeđenje kvalitete postojećih smještajnih kapaciteta pružanjem savjetodavne i stručne podrške ▪ Izgraditi info-punktove ▪ Poboljšati javnu komunalnu i prometnu infrastrukturu ▪ Poboljšati suradnju s turističkom zajednicom ▪ Osnovati DMC agenciju (eng. destination management company) ▪ Unaprijediti suradnju s ostalim društvenim i institucionalnim čimbenicima važnim za diferencijaciju turističke ponude ▪ U suradnji s turističkom zajednicom organizirati seminare i edukacije za sve one koji se bave turizmom ili se žele baviti turizmom, s ciljem povećanja kvalitete smještaja i usluga u ugostiteljstvu i turizmu ▪ Brendirati destinaciju.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - TZ Grada Novi Vinodolski - Primorsko-goranska županija - EU fondovi - Nacionalni programi ministarstva i agencija
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - TZ Grada Novi Vinodolski - Investitori - Turistički djelatnici.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - TZ Grada Novi Vinodolski - TZ Kvarnera - LAG Vinodol - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o. - Mjerodavna ministarstva i agencije - Katolička crkva - Poduzetnici i obrtnici - Neovisni konzultanti.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - TZ Grada Novi Vinodolski - Turističke agencije - Investitori - Poduzetnici - Udruge - Turisti - Građani.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih programa obnove i zaštite kulturne i prirodne baštine ✓ Broj tematiziranih plaža ✓ Broj tematiziranih šetnica ✓ Broj novih investicija u turizmu ✓ Broj info-punktova ✓ Kapacitet i kvaliteta smještaja ✓ Osnovana je DMC agencija ✓ Broj novih manifestacija ✓ Broj provedenih seminara i edukacija.
Mjera 1.3.3. Poticanje razvoja i umrežavanja uslužnih djelatnosti	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za prepoznatljivu i kvalitetnu turističku destinaciju te daljnji razvoj potrebne su kvalitetne uslužne djelatnosti (trgovina, ugostiteljstvo, financijske usluge, transport, komunikacije, savjetovanje, agencije za prodaju nekretnina, upravljanje objektima i plovilima, usluge popravaka, event menadžment itd.). Poboljšanje kvalitete stvara dodanu vrijednost, a međusobna suradnja, uz ostvarenje vlastitih interesa doprinosi razvoju lokalnog gospodarstva i jačanju fiskalnog kapaciteta grada. Navedeno omogućuje daljnja ulaganja u razvoj poslovnog okruženja, društvenih i socijalnih programa; zapravo svih čimbenika povećanja kvalitete poslovnog okruženja i života građana.</p> <p>Za poticanje razvoja i umrežavanja uslužnih djelatnosti, uz već navedene mjere poticanja kroz programe za poduzetnike, potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizaciju seminara o važnosti i benefitima sinergije njihovih djelatnosti ▪ Pružiti potrebnu stručnu i financijsku pomoć u osnivanju i radu zajedničkih udruženja ▪ Iskoristiti potencijal DMC agencije u kreiranju novih turističkih proizvoda i usluga koje se temelje na suradnji navedenih dionika.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Mjerodavna ministarstva i institucije - TZ Grada Novi Vinodolski.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Novi Vinodolski - LAG Vinodol - Udruženja poduzetnika i obrtnika.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Poduzetnici i obrtnici u uslužnim djelatnostima - Udruge i zadruge.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj održanih edukativno-informativnih seminara ✓ Broj osnovanih udruženja ✓ Broj članova udruženja ✓ Broj novih turističkih proizvoda i usluga koji se temelje na ovoj suradnji.

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.4. Razvoj ostalih gospodarskih djelatnosti

Mjera 1.4.1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na području grada u posljednje vrijeme sve je aktivnije bavljenje poljoprivredom. Tako poljoprivreda sve više predstavlja primarni i/ili dodatni izvor prihoda stanovništva. Osim razvijenog vinogradarstva i vinarstva na području grada sve je više zastupljeno je stočarstvo, ribarstvo, pčelarstvo i povrtlarstvo. Za unaprjeđenje proizvodnje potrebna su značajna financijska sredstva pa prije odluke o ulaganju valja informirati poljoprivrednike o mogućnostima uzgoja kultura koje ostvaruju bolje prinose i osiguravaju dugoročan održivi razvoj. Izražen problem je usitnjenost zemljišnih posjeda i zastarjela tehnologija koja se koristi u proizvodnji. Dio problema u poljoprivredi, a osobito konkurentnosti s aspekta proizvodne tehnologije i pristupa tržištu moguće je riješiti poticanjem poljoprivrednika u korištenju brojnih programa sufinanciranja iz nacionalnih i EU fondova. Provedba aktivnosti koje su predviđene u okviru ove mjere doprinijeti će dugoročnosti održive poljoprivrede i povećanja konkurentnosti domaćih poljoprivrednika. Za daljnji razvoj poljoprivrede po načelima održivog razvoja potrebno je provesti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati, okrupnjavanje i racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, ▪ Uvesti nove, efikasnije programe poticaja različitih poljoprivrednih djelatnosti i eko uzgoj poljoprivrednih proizvoda, ▪ Urediti poljske putove, ▪ Urediti i po potrebi izgraditi nove poljoprivredne putove i nerazvrstane ceste koje najviše koriste poljoprivrednici u zaleđu, ▪ Izgraditi potrebnu infrastrukturu za jačanje ribarstva (ribarska luka, prerađivački kapaciteti), ▪ Poticati kroz sustav mjera poticanja investicija izgradnju skladišnih prostora, ▪ Započeti suradnju s udrugama i/ili institucijama u cilju pružanja savjetodavne i edukativne podrške poljoprivrednicima, ▪ Revitalizacija zelene tržnice, ▪ Poticati povezivanje poljoprivrednika s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, ▪ Poticati zaštitu i promociju regionalnih posebnosti i poljoprivrednih proizvoda, ▪ Organizirati informativnu i stručnu pomoć u izradi projekata za financiranje iz EU fondova, ▪ Stalno jačati svijest o važnosti očuvanja okoliša i održivog korištenja poljoprivrednih resursa, ▪ Izraditi Strategiju razvoja poljoprivrede Grada Novog Vinodolskog.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, nacionalni programi, - Kreditne linije HBOR-a i poslovnih banaka,

	<ul style="list-style-type: none"> - Vlastita sredstva ulagača.
NOSITELJ	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski, - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Poduzeća i obrti u poljoprivredi, - Udruge i zadruge.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija, - Ministarstvo poljoprivrede, - APPRRR-Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, - LAG-Vinodol, - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o., - Znanstveno-istraživačke i obrazovne ustanove, - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Udruge.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Novi poljoprivrednici, - Mladi poljoprivrednici, - Poduzeća i obrti u poljoprivredi, - Udruge i zadruge.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Udio okrupnjenog zemljišta u ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta, ✓ Broj OPG-a, ✓ Broj OPG-a koji su se preorijentirali na druge poljoprivredne kulture i djelatnosti, ✓ Broj OPG-a koji se primarno bave uzgojem eko proizvoda ✓ Broj km uređenih i/ili poljoprivrednih putova i novoizgrađenih nerazvrstanih cesta, ✓ Kapacitet novoizgrađenih skladišnih prostora, ✓ Prosječna godišnja količina proizvedenih i/ili prerađenih plodova, ✓ Kapacitet korištenja prostora/šandova na zelenoj tržnici, ✓ Broj održanih seminara i edukacija namijenjenih poljoprivrednicima, ✓ Broj umreženih OPG-a koji zajednički nastupaju na tržištu, ✓ Broj osnovanih udruga i zadruga, ✓ Izrađena je Strategija razvoja poljoprivrede Grada Novog Vinodolskog.
Mjera 1.4.2. Poticanje razvoja drvne industrije	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Od proizvodnih djelatnosti perspektivu stvaranja proizvoda dodane vrijednosti na području grada Novog Vinodolskog ima drvna industrija. Na području grada Novog Vinodolskog površina šuma za gospodarske namjene prelazi 20.100 ha kvalitetne drve mase. Gospodarenje šumama na području Novog Vinodolskog pripada Pilani Breze, a raspoloživi resursi omogućuju pokretanje rada novih pilana te jačanje drvne industrije s ciljem proizvodnje finalnih proizvoda od drveta. Povećanjem proizvodnih kapaciteta otvaraju se radna mjesta za lokalno tržište rada i jačanje fiskalnog kapaciteta Grada.</p> <p>Osim postojećih šuma u pripremi je projekt pošumljavanja slobodnog prostora hrastom plutnjakom.</p> <p>Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće</p>

	<p>aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaprijediti suradnju s Hrvatskim šumama s ciljem redovitog praćenja stanja šumskih resursa ▪ Izraditi program potpora investicijama u drvenu industriju ▪ Pružati savjetodavnu i stručnu podršku izradi projektne dokumentacije za projekte koji se namjeravaju financirati iz EU fondova, ▪ Dovršiti projekt pošumljavanja slobodnog prostora hrastom plutnjakom i započeti s provedbom aktivnosti.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Privatni investitori.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Privatni investitori - Hrvatske šume.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitori - Grad Novi Vinodolski - „Poduzetnički centar Vinodol“d.o.o. - Hrvatske šume.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitori.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj novih investicija ✓ Broj novih poduzetnika u drvnoj industriji ✓ Broj pripremljenih projekata za koje je Grad pružio potrebnu potporu ✓ Započeo je projekt pošumljavanja hrastom plutnjakom.

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.5. Poticanje novih investicija

Mjera.1.5.1. Izrada programa poticanja novih investicija

OPIS I SVRHA MJERE	<p>U visoko centraliziranoj državi poput Republike Hrvatske jedinicama lokalne samouprave ostaje malo mogućnosti da fiskalnim i drugim olakšicama privuku investicije. Uz ova ograničenja prisutne su brojne administrativne i birokratske prepreke. Međutim, Grad Novi Vinodolski u skladu sa zakonskim propisima za privlačenje investicija može kreirati programe olakšica parafiskalnih nameta; komunalnog doprinosa i komunalne naknade. Uz olakšice, s ciljem privlačenja novih investicija Grad se treba uključiti u predinvesticijskoj fazi kao partner i institucionalna podrška, pri rješavanju administrativnih procedura. U okviru ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izraditi program poticanja novih investicija ▪ Kroz proces cjeloživotnog učenja jačati administrativne kapacitete Grada
--------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ U suradnji s tijelima državne uprave pružati podršku investitorima.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - Resorna ministarstva i agencije - Obrazovne ustanove - „Poduzetnički centar Vinodol“d.o.o.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Novi investitori - Zaposlenici Grada.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj novih investicija ✓ Broj novih poduzetnika i obrtnika ✓ Broj provedenih edukacija za zaposlenike Grada ✓ Učinkovitost provedbe administrativnih procedura na lokalnoj razini.
Mjera 1.5.2. Promicanje investicijske destinacije	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Konkurencija za privlačenje novih investicija u Hrvatskoj i svijetu je snažna pa Grad Novi Vinodolski mora iskoristiti, a još važnije, prezentirati potencijalnim investitorima raspoložive potencijale. Za privlačenje kapitala i potencijalnih investitora koji će ulaganjem kreirati nova radna mjesta na području grada potrebno je izvršiti diseminaciju informacija o komparativnim prednostima Novog Vinodolskog i mogućnostima ulaganja. Za promicanje Novog Vinodolskog kao poželjne investicijske destinacije potrebno je:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izraditi katalog investicija ▪ Aktivno promicati Novi Vinodolski kao poželjnu investicijsku destinaciju.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - HGK - Hrvatska Gospodarska komora - Resorna ministarstva i agencije - Udruženja investitora, poduzetnika i obrtnika.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Potencijalni investitori

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj iskazanih interesa investitora ✓ Broj realiziranih novih investicija u programskom razdoblju.
----------------------------	---

STRATEŠKI CILJ 2

JACANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 2.1. Izgradnja i poboljšane komunalne i prometne infrastrukture

Mjera 2.1.1. Izgradnja i poboljšanje vodoopskrbe i odvodnje

OPIS I SVRHA MJERE

Komunalna infrastruktura osnova je društvenog i gospodarskog razvoja svakog grada ili općine. Na javni vodoopskrbni sustav koji obuhvaća područje naselja Novi Vinodolski, Grabrova i Povile priključeno je *cca* 94% stanovništva. Ukupan broj stalnih stanovnika koji se opskrbljuje vodom iz sustava je *cca* 4.250 osoba, a tijekom sezone ukupan broj naraste i do *cca* 12.000 osoba. Prosječna potrošnja vode na području grada iznosi 2.000.000 m³ godišnje. U narednom razdoblju, planirani zahvati na sustavu vodoopskrbe su rekonstrukcija i proširenje vodoopskrbne mreže, isključivo u trasama koje su paralelne s planiranim trasama izgradnje/rekonstrukcije mreže sustava odvodnje otpadnih voda. Procijenjena dužina potrebnih zahvata na vodoopskrbnoj mreži je *cca* 21 km.

Sustav odvodnje nije u cijelosti izgrađen. Na sustav javne odvodnje mjesta Novog Vinodolskog priključeno je *cca* 65 % stanovništva. Ostali objekti i građevine na području grada Novog Vinodolskog koji nisu priključeni na sustav javne odvodnje imaju individualno riješeno prikupljanje, pročišćavanje i zbrinjavanje otpadnih voda (sabrne jame, septičke taložnice, kućni bio-uređaji). Izražen problem za okoliš predstavljaju sabirne jame koristi *cca* 35% stanovništva.

Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:

- Dovršiti izgradnju dodatnih 21 km vodoopskrbne mreže kojom se osigurava dostupnost pitke vode svim stanovnicima Novog Vinodolskog
- Osigurati vodoopskrbu u zaleđu grada (Breze, Krmopote, Gornji Zagon)
- Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- Nadograditi/proširiti mreže otpadnih voda u ukupnoj dužini *cca* 25 km
- Rekonstruirati postojeće mješovite kanalizacije
- Izgraditi nove crpne stanice
- Priključiti objekte na sustav odvodnje u naseljima Grabrova i Povile
- Rekonstruirati crpne postaje Žrnovnica, Ričina i Zagori
- Sanirati/rekonstruirati uređaj Klenovica
- Redovito pratiti stanje vodoopskrbe i odvodnje.

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Hrvatske vode.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Vodovod-Žrnovnica.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Hrvatske vode.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarstvo - Stanovništvo.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izgrađen sustav vodoopskrbe ✓ Izgrađen uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ✓ Izgrađen sustav odvodnje ✓ Udio priključenih kućanstava i gospodarskih subjekata na sustav odvodnje ✓ Udio priključenih kućanstava i gospodarskih subjekata na sustav vodoopskrbe ✓ Izvješća Vodovoda-Žrnovnica o stanju infrastrukture redovito se dostavljaju.
Mjera 2.1.2. Izgradnja i poboljšanje energetske infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Stanje elektroenergetske infrastrukture je zadovoljavajuće ali niskog kapaciteta za željeni gospodarski razvoj. S obzirom na predviđena građevinska područja naselja i poslovne, sportsko rekreacijske i turističke zone u narednom razdoblju potrebno je proširiti i ojačati postojeću infrastrukturu.</p> <p>Plinoopskrba je nerazvijena na području grada pa je za održiv i konkurentan razvoj grada i gospodarstva potrebno osigurati korištenje ekološki prihvatljivog energenta kakav je prirodni plin.</p> <p>Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi nove trafostanice 20/0,4 kV ▪ Proširiti 20 kV mrežu ▪ Proširiti niskonaponsku mrežu ▪ Izgraditi plinoopskrbni sustav ▪ Redovito pratiti stanje energetske infrastrukture.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - HEP, - Poduzeće za distribuciju prirodnog plina.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - HEP - Poduzeće za distribuciju prirodnog plina.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Primorsko-goranska županija - Resorna ministarstva i institucije.

KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarstvo - Stanovništvo.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj izgrađenih trafostanica ✓ Pokrivenost 20 kV mrežom ✓ Broj priključenih kućanstava i gospodarskih subjekata na prirodni plin ✓ Redovita izvješća nadležnih subjekata o stanju energetske infrastrukture.
Mjera 2.1.3. Izgradnja i poboljšanje cestovne infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Područje grada Novog Vinodolskog neravnomjerno je naseljeno te je i cjelokupna cestovna mreža u funkciji povezivanja postojećih naselja koncentrirana u vrlo malom dijelu područja - u uskom obalnom pojasu i bliskom zaleđu. Razvrstane i nerazvrstane ceste po tehničkim elementima i stanju u kojem se nalaze ne odgovaraju svojoj namjeni i ne mogu zadovoljiti današnje potrebe, a kamoli buduće potrebe i očekivani razvoj ovog kraja. Ceste navedenih karakteristika narušavaju sigurnost sudionika u prometu, a posebno najranjivijih skupina: djece, starijih osoba i biciklista. Izražen problem predstavljaju problemi u ljetnoj sezoni kada se zbog uskih grla na ključnim prometnicama stvaraju velike gužve. Problem bi trebala riješiti dugo očekivana izgradnja Zaobilaznice.</p> <p>Uz ceste potrebno je investirati u proširenje kapaciteta parkirališta te njihovo održavanje i dodatno opremanje parkirališta. O parkiralištima brine komunalno društvo Ivanj. Provedbom predviđenih aktivnosti ove mjere postići će se bolja prometna povezanost, a posebno zaleđa grada i poboljšati razina sigurnosti sudionika u prometu. Također će pozitivno utjecati na gospodarski i društveni razvoj grada.</p> <p>Za ostvarenje mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi Zaobilaznicu Novi Vinodolski ▪ Rekonstruirati postojeće razvrstane ceste ▪ Rekonstruirati postojeće nerazvrstane ceste ▪ Izgraditi nove nerazvrstane ceste ▪ Rješavanje crnih točaka na području grada ▪ Povećati kapacitet parkirališnih mjesta, a postojeće održavati i dodatno opremati ▪ Redovito održavati postojeće i novoizgrađene prometnice, i pratiti njihovo stanje ▪ Pojačati suradnju sa Županijom i resornim Ministarstvima i agencijama s ciljem bolje prometne povezanosti Novog Vinodolskog.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatske ceste d.o.o. - Proračun Grada - EU fondovi - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o. - Sredstva resornih ministarstava i institucija - Primorsko-goranska županija.

NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Hrvatske ceste d.o.o. - Grad Novi Vinodolski - Županijska uprava za ceste Primorsko-goranske županije - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o.
PARTNERI	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski subjekti - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zaobilaznica Novi Vinodolski je izgrađena i puštena u promet ✓ Broj km rekonstruiranih razvrstanih cesta ✓ Broj km rekonstruiranih nerazvrstanih cesta ✓ Broj km novoizgrađenih nerazvrstanih cesta ✓ Broj saniranih crnih točaka u prometu ✓ Površina novih parkirališnih prostora ✓ Površina uređenih parkirališnih prostora ✓ Redovita godišnja izvješća o stanju prometne infrastrukture na području grada.
Mjera 2.1.3. Izgradnja i poboljšanje pomorske infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Jedna od najvećih hrvatskih boljki predstavlja pomorski promet. Izraženi problemi su: nedovoljna kvaliteta lučke infrastrukture i logistike, slaba povezanost među otocima te između kopna i otoka, nedostatan kapacitet flote zbog veličine i starosti brodova, nezadovoljavajuća sigurnost prometa i nedostatak vezova u marinama za nautičare. Pomorski promet na području Novog Vinodolskog karakteriziraju problemi kao i na nacionalnom nivou. Za rješavanje problema u pomorskom prometu u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgradnja sportske luke do 100 vezova sa primarnim i sekundarnim lukobranom u naselju Povile ▪ Izgradnja sportske luke do 100 vezova sa primarnim i sekundarnim lukobranom u naselju Smokvica ▪ Završiti projekt izgradnje lukobrana i komercijalnih vezova u naselju Klenovica ▪ Osigurati uvjete za istovar i pretovar ribe (prenamjena dijela kapaciteta u ribarsku luku) ▪ Pružiti potrebnu stručnu podršku završetku projekata izgradnje Luke Novi Vinodolski i Luke Muroskva ▪ Održavati postojeću pomorsku infrastrukturu ▪ Poticati razvoj gospodarskih djelatnosti proizvodnje i servisiranja plovila ▪ Osnivanje FLAG-a.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Resorna ministarstva i institucije - Privatni investitori.

NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture - Privatni investitori.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - Grad Novi Vinodolski - Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici - Studenti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj vezova u lukama nautičkog turizma ✓ Broj vezova u sportskim lučicama ✓ Stvoreni uvjeti za istovar i pretovar ribe ✓ Godišnji promet u lukama ✓ Broj poduzeća koja se bave proizvodnjom plovila i pomorskim uslugama.
Mjera 2.1.4. Izgradnja i poboljšanje ostale komunalne infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>U narednom razdoblju potrebno je omogućiti pristup gospodarstvu i stanovništvu širokopojasnom Internetu. Željeni razvoj IT&ICT sektora, korištenja novih tehnologija i inovacija otežano je bez pristupa širokopojasnom Internetu.</p> <p>O grobljima brine komunalno trgovačko društvo Ivanj. Uz groblja brine o prikupljanju i gospodarenju komunalnim otpadom te održavanju javnih površina. U narednom razdoblju potrebno je, zbog nedostatka grobnih mjesta izgraditi novo groblje, infrastrukturno opremiti groblja koja su neopremljena, te održavati visoku razinu kvalitete svih komunalnih usluga.</p> <p>Za ostvarenje mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi širokopojasnu mrežu, ▪ Izgraditi novo groblje, ▪ Infrastrukturno opremiti neopremljena gradska groblja, ▪ Kontinuirano unaprjeđivati kvalitetu usluga koje pruža komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija, - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o., - Privatni operater.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski, - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o., - Privatni operater.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o., - Novi Vinodolski, - LAG Vinodol.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski subjekti, - Stanovništvo.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pokrivenost širokopojasnom mrežom, ✓ Broj grobnih mjesta, ✓ Broj infrastrukturno opremljenih groblja, ✓ Kvaliteta usluga komunalnog trgovačkog društva Ivanj d.o.o. (mjerena anketiranjem korisnika).
----------------------------	--

STRATEŠKI CILJ 2

JAČANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 2.2. Zaštita i valorizacija kulturne i sakralne baštine

Mjera 2.2.1. Zaštita, obnova i stavljanje u ekonomsku i društvenu funkciju obnovljene kulturne baštine

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za održivi razvoj Novog Vinodolskog važno je prije svega zaštititi bogatu kulturnu baštinu. Zaštićena i obnovljena kulturna baština mora imati svoju funkciju, a ona može biti društvena i ekonomska.</p> <p>Za uspješnu provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s aktivnostima zaštite i redovitog održavanja kulturne baštine, ▪ Dovršiti i provesti projekte obnove materijalne kulturne baštine od kojih se ističu: Uređenje kuća braće Mažuranić u kulturni centar i Sanacija kule Turnac i kaštela uz modernizaciju Narodnog muzeja, ▪ Izraditi program zaštite i korištenja raspoložive kulturne materijalne baštine (arheološka nalazišta, građevine, gradine i sl.), ▪ Kreirati nove projekte koje je moguće financirati iz EU fondova, a koji doprinose održivoj valorizaciji kulturne baštine, ▪ Unaprijediti suradnju Grada s resornim ministarstvima i ustanovama.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Novi Vinodolski - Gradovi i općine kroz prekograničnu suradnju na EU projektima.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo - Udruge civilnog društva - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Završen projekt Uređenje kuće braće Mažuranić u kulturni centar ✓ Završen projekt Sanacije kule Turnac i kaštela uz modernizaciju Narodnog muzeja ✓ Izrađen program zaštite i korištenja raspoložive kulturne materijalne baštine ✓ Broj novih projekata zaštite i valorizacije kulturne baštine ✓ Broj provedenih projekata zaštite i valorizacije kulturne baštine ✓ Opća ocjena stanja prirodne i kulturne baštine pokazuje značajan

	napredak u odnosu na stanje u 2015. godini.
Mjera 2.2.2. Zaštita, obnova i stavljanje u ekonomsku i društvenu funkciju obnovljene sakralne baštine	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Novi Vinodolski redovito ulaže financijska sredstva u očuvanje sakralne baštine koja je dio kulturnog naslijeđa i identiteta grada Novog Vinodolskog. Njena vrijednost je povijesna, spomenička, kulturna i društvena. Ovo kulturno-povijesno bogatstvo danas predstavlja veliki broj prekrasnih crkvi i kapelica, Novljanski brevijar i bogati umjetnički fundus u crkvama i kapelicama.</p> <p>Za očuvanje i stavljanje u društvenu i ekonomsku funkciju sakralne baštine na području grada potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s provedbom programa očuvanja sakralne baštine, ▪ U suradnji s resornim ministarstvima i institucijama kreirati nove programe zaštite sakralne baštine, ▪ Poboljšati suradnju s Katoličkom crkvom i uključiti turističku zajednicu u očuvanje i prezentaciju sakralne baštine.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - Katolička crkva.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Katolička crkva.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Novi Vinodolski - Udruge i ustanove u kulturi - Katolička crkva.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih programa i projekata ✓ Broj posjetitelja sakralnih objekata.

STRATEŠKI CILJ 2

JAČANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 2.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine

Mjera 2.3.1. Zaštita i održivo upravljanje prirodnom baštinom

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Prirodna baština je čimbenik razvoja koji obuhvaća ruralni i prirodni okoliš s pripadajućom florom i faunom. Zahvaljujući raznolikosti prostora kojeg administrativno pokriva grad Novi Vinodolski (od mora preko dolina i prijelaznih padina do planinskih vrhova) prirodna baština predstavlja vrijedan razvojni resurs. Uz sva turbulentna povijesna događanja prirodna</p>
--------------------	---

	<p>baština na prostoru grada je ostala očuvana. U narednom razdoblju prioritet je očuvati slikoviti krajobraz novljanskog zaleđa, Bijele i Samarske stijene te bogatu floru i faunu. Zaštita je moguća kroz unaprjeđenje programa i sustava zaštite prirodne baštine te održivog korištenja i upravljanja.</p> <p>Za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s redovitim aktivnostima zaštite okoliša i biološke raznolikosti ▪ Izvršiti novu inventarizaciju flore i faune na području grada ▪ Osigurati instrumente praćenja stanja u okolišu ▪ Pojačati suradnju sa Županijom i susjednim jedinicama lokalne samouprave s ciljem očuvanja okoliša i jedinstvenog krajobraza.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava, institucija i ustanova.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - Grad Novi Vinodolski - LAG Vinodol - Resorne ustanove i institucije - Udruge civilnog društva.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj provedenih programa i projekata usmjerenih zaštiti prirodne baštine ✓ Nova inventarizacija flore i faune je završena ✓ Redovita godišnja izvješća o stanju u okolišu.

STRATEŠKI CILJ 2

JACANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 2.4. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom

Mjera 2.4.1. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i praćenja stanja u okolišu

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Novi Vinodolski provodi redovite programe zaštite okoliša koje je u narednom razdoblju potrebno poboljšati i uz stalnu suradnju s ustanovama i institucijama (ZZJZPGŽ, ministarstva i agencije) uspostaviti trajni sustav praćenja vanjskih utjecaja na okoliš (tlo, zrak, vodu, more). Također je potrebno uključiti lokalno stanovništvo u akcije koje su usmjerene na zaštitu i očuvanje prirodnih resursa. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće mora na javnim gradskim
--------------------	--

	<p>plažama</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće pitke vode ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće zraka ▪ Pratiti pritiske na tlo do kojih dolazi uslijed povećanja gospodarskih i poljoprivrednih aktivnosti ▪ Uključiti se u regionalne programe zaštite okoliša i unaprjeđenja sustava praćenja stanja u okolišu ▪ Organizacijom informativnih radionica i izradom promidžbenih materijala informirati i educirati stanovništvo o važnosti očuvanja okoliša ▪ Promocijom i organizacijom akcija uključiti udruge i građane u projekte vezane za zaštitu okoliša (čišćenje plaža, zapuštenih prostora i dr.).
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstva i institucija - Primorsko-goranska županija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - ZZJZPGŽ - Primorsko-goranska županija.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Resorna ministarstva i institucije - LAG Vinodol - Udruge civilnog društva - Građani.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Visoka kakvoća tla, zraka, vode i mora ✓ Broj održanih informativnih radionica ✓ Broj podijeljenih promidžbenih sadržaja ✓ Broj provedenih projekata i akcija ✓ Broj sudionika u provedenim projektima i akcijama.
Mjera 2.4.2. Održivo gospodarenje otpadom	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Zbrinjavanje komunalnog otpada, kao i ostale komunalne djelatnosti na području grada obavlja Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o. Na području Novog Vinodolskog otpad se odvojeno prikuplja po modelu „vrata do vrata“ za potrebe kojeg su uklonjeni zeleni otoci, a što je u konačnici dovelo do povećanja selektivno prikupljenog otpada. Ukoliko Odredba o komunalnom otpadu, čije se donošenje iščekuje, propiše obvezu postavljanja zelenih otoka, iste je potrebno ponovo postaviti. Za unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom potrebno je povećati broj i kapacitet zelenih otoka i uvesti nove tehnologije. Osim gospodarenja komunalnim otpadom sve je izraženiji problem gospodarenja građevinskim otpadom koji je jedan od najčešćih uzroka stvaranja divljih odlagališta u prirodi. U tijeku su pripreme za projektiranje reciklažnog dvorišta za građevni otpad. Trenutno u Prostornom planu postoji mogućnost izgradnje reciklažnog dvorišta građevinskog otpada pa bi osim za Novi Vinodolski bio od regionalnog značaja pošto na prostoru Županije nedostaje kapaciteta za zbrinjavanje i učinkovito gospodarenje građevinskim otpadom.</p>

	<p>Za ostvarenje mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijati postojeći sustav odvojenog prikupljanja otpada sukladno odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) odnosno Uredbe o komunalnom otpadu ▪ Izgraditi reciklažno dvorište i pretovarnu stanicu ▪ Nabaviti mobilno reciklažno dvorišt ▪ Dovršiti sanaciju odlagališta neopasnog otpada „Duplja“ ▪ Kontinuirano unaprjeđivati gospodarenje komunalnim otpadom na području grada ▪ Kontinuirano provoditi edukacijske mjere.
IZVOR FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i agencija - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o. - Sredstva privatnog investitora.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o. - Privatni investitor.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o. - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski subjekti - Stanovništvo - Komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mobilno reciklažno dvorište je nabavljeno ✓ Pretovarna stanica i reciklažno dvorište su izgrađeni ✓ Odlagalište je sanirano ✓ Nalaz Državnog ureda za reviziju i nalazi nadzornih inspekcija, ✓ Efikasno se gospodari komunalnim otpadom (godišnje količine razvrstanog otpada) ✓ Broj i kvaliteta usluga koje pruža komunalno trgovačko društvo Ivanj d.o.o.
Mjera 2.4.3. Učinkovito upravljanje gradskom imovinom, javnim površinama i pravodobno prostorno planiranje	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za cjelovito uređenje i održivo korištenje prostora, te upravljanje gradskom imovinom potrebno je unaprijediti sređivanje imovinsko-pravnih odnosa, pravodobno vršiti potrebne izmjene i dopune prostorno planske dokumentacije i ubrzati administrativne procedure izdavanja suglasnosti i dozvola. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sukladno viziji razvoja i strateškim ciljevima planirati korištenje prostora ▪ Pravodobno rješavati imovinsko-pravne odnose koji onemogućuju stavljanje u funkciju gradske imovine i provedbu društvenih i gospodarskih projekata ▪ Nastaviti sa aktivnostima uređenja javnih površina, urediti sada neuređene javne površine, te po mogućnosti tematizirati s posebnom

	<p>namjenom (kulturnom, društvenom)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pripremati dokumentaciju za strateške projekte ▪ Poboljšati komunikaciju unutar Grada s institucijama na županijskoj i regionalnoj razini s ciljem smanjenja potrebnog vremena za izdavanje suglasnosti i dozvola ▪ Dovršiti proces usklađivanja zemljišnih knjiga i katastra ▪ Uvoditi nove tehnologije i tehnička rješenja ▪ Edukacijom jačati administrativne kapacitete ▪ Poboljšati komunikaciju s građanima zbog aktivnog sudjelovanja u prostornom planiranju.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - Primorsko-goranska županija - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - Resorna ministarstva i agencije.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Ustanove i institucije - Investitori - Poduzetnici - Stanovništvo.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj riješenih imovinsko-pravnih predmeta ✓ Broj pripremljenih strateških projekata ✓ Broj riješenih administrativnih predmeta ✓ Površina uređenih javnih površina ✓ Povećanje gradske imovine koja je stavljena u funkciju ✓ Razina usklađenosti zemljišnih knjiga i katastra (broj upisanih čestica) ✓ Implementirane nove tehnologije i informacijski sustavi ✓ Broj održanih edukacija zaposlenika nadležnih odjela ✓ Broj polaznika edukacije ✓ Posjećenost održanih javnih rasprava.
Mjera 2.4.4. Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja ima višeznačnu društvenu funkciju. Doprinosi povećanju sigurnosti stanovništva i njihove imovine te zaštiti okoliša. Planovi zaštite i intervencije i opremljenost nadležnih službi omogućuje pravodobnu reakciju u slučaju požara, elementarnih nepogoda i eko-incidenata. Na području Novog Vinodolskog u svrhu zaštite i spašavanja ljudi i imovine djeluje DVD San Marino Novi Vinodolski. U radu DVD-a kao najveći problem ističe se Vatrogasni dom koji osim što se nalazi na neprikladnoj lokaciji, ne zadovoljava ni minimalne propisane uvjete za rad vatrogasne postrojbe.</p> <p>U svrhu ostvarenja mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaprijediti postojeće planove zaštite i intervencija ▪ Izgraditi i opremiti vatrogasni dom u Novom Vinodolskom ▪ Opremati nadležne službe potrebnom opremom i novim tehnologijama ▪ Educirati i informirati javnost o postupanju u situacijama koje ugrožavaju živote i imovinu građana.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Primorsko-goranska županija - Resorna ministarstva i institucije.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - DVD San Marino Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - DVD San Marino Novi Vinodolski - Grad Novi Vinodolski - Primorsko-goranska županija - LAG Vinodol.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarski subjekti - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izrađeni planovi zaštite i spašavanja koji su u skladu s potrebama svih društvenih čimbenika ✓ Izgrađen i opremljen vatrogasni dom u Novom Vinodolskom, ✓ Broj protupožarnih intervencija ✓ Broj intervencija zaštite i spašavanja ljudi, imovine i životinja.

STRATEŠKI CILJ 2

JAČANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 2.5. Povećanje energetske učinkovitosti i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije

Mjera 2.5.1. Povećanje energetske učinkovitosti u kućanstvima, zgradama, javnim objektima, gospodarskim objektima i javnoj rasvjeti

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Svrha podizanja energetske učinkovitosti u privatnim i javnim objektima na području grada je učinkovito korištenje energije i energenata. Uz obnovu pročelja i ugradnju tehnologija koje troše manje energije potrebno je educirati stanovništvo o važnosti i benefitima povećanja energetske učinkovitosti. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati korištenje programa sufinanciranja energetske obnove stambenih i poslovnih objekata ▪ Razvijati i provoditi programe energetske obnove objekata u vlasništvu Grada ▪ Povećati udio energetske učinkovite javne rasvjete na području grada ▪ Organizirati informativne radionice za građane i poslovne subjekte o važnosti i benefitima povećanja energetske učinkovitosti.
-----------------------	---

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP - FZOEU - EU fondovi - Financijske institucije - Građani - Poduzetnici - Proračun Grada.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Vlasnici objekata - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP - FZOEU - Primorsko-goranska županija - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Građani - Poduzetnici - Grad Novi Vinodolski.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj objekata kojima je povećana energetska učinkovitost ✓ Udio energetske učinkovite javne rasvjete na području grada ✓ Broj organiziranih informativnih radionica ✓ Broj sudionika informativnih radionica.
Mjera 2.5.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na području grada izrazito je mali udio korištenja obnovljivih izvora energije pa je potrebno poticati korištenje istih; prije svega sunčeve energije, energije vjetra, energije vode i mora, te biomase. Prostornim planom utvrđene su dvije moguće lokacije za smještaj vjetroelektrana. Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Razvijati i provoditi programe korištenja obnovljivih izvora energije u društvenim objektima, i za potrebe grada, ▪ Poticati korištenje obnovljivih izvora energije u kućanstvima, a posebno u turizmu, poljoprivredi i drugim proizvodnim djelatnostima, ▪ Poticati investicije u korištenje energije vjetra kroz prezentaciju mogućnosti izgradnje dviju vjetroelektrana na području grada ▪ Poticati investicije u korištenje energije vode i mora ▪ Organizirati informativne radionice za građane i poslovne subjekte o važnosti i benefitima korištenja obnovljivih izvora energije.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP - FZOEU - EU fondovi - Financijske institucije - Građani - Poduzetnici - Proračun Grada - Sredstva privatnog investitora.

NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Vlasnici objekata - Grad Novi Vinodolski - Privatni investitor.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - MZOIP - FZOEU - Primorsko-goranska županija - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Građani - Poduzetnici - Grad Novi Vinodolski - Privatni investitor.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj korisnika obnovljivih izvora energije ✓ Kapacitet izgrađenih vjetroelektrana ✓ Broj organiziranih informativnih radionica ✓ Broj sudionika informativnih radionica.

STRATEŠKI CILJ 2

JAČANJE INFRASTRUKTURE, OBNOVA, VALORIZACIJA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Prioritet 2.6. Zaštita tradicije, običaja i karakterističnog novljanskog identiteta

Mjera 2.6.1. Zaštita i promocija nematerijalne baštine

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Novljanski identitet nastajao je kroz stoljeća razvoja kulture, jezika, pisma, tradicije i običaja. Danas se novljanski identitet prepoznaje kroz glagoljicu, narodne pjesme, narodne nošnje, specifični čakavski govor, legende i običaje. Također, neizostavan dio identiteta su i dvije važne obitelji hrvatske povijesti; Frankopani i Mažuranići. Danas se na ovim povijesnim i kulturnim temeljima razvijaju brojne kulturne manifestacije i događanja. U narednom razdoblju potrebno je očuvati i promicati bogatu nematerijalnu baštinu koja predstavlja jedinstveni novljanski identitet.</p> <p>Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uređenje parkova, pročelja i ostalih javnih površina sukladno nasljeđu glagoljice, Frankopana i Mažuranića ▪ Očuvati postojeće manifestacije, osigurati bolju promociju i dodatna događanja (Mesopust, Okolotorno, Ružica Vinodola, Jedra Vinodola itd.) ▪ Uspostaviti aktivnu suradnja s ustanovama i institucijama u kulturi, ▪ Unaprijediti suradnju s TZ Grada Novi Vinodolski, kulturnim društvima i udrugama u kreiranju i održavanju novih manifestacija ▪ Stvarati i implementirati nove projekte zaštite i promicanja kulturne nematerijalne baštine ▪ Poticati rad i razvoj civilnih udruga koje brinu o očuvanju kulturne baštine ▪ Podržavati školske programe koji njeguju sastavnice novljanskog identiteta (glazbu, jezik - usmenu narodnu književnost, sopile kao instrument te čakavštinu)
-------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružati podršku udrugama koje brinu o očuvanju sastavnica novljanskog identiteta u pripremi projekata koji će se financirati iz EU fondova.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Primorsko-goranska županija - Sredstva resornih ministarstva i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Udruge civilnog društva - TZ Grada Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva - Grad Novi Vinodolski - TZ Grada Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva - Ustanove u kulturi i obrazovanju - Građani - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj tematiziranih javnih površina ✓ Broj zajedničkih projekata s ustanovama i institucijama u kulturi, ✓ Broj novih projekata u funkciji zaštite i promocije nematerijalne baštine ✓ Broj civilnih udruga iz kulture ✓ Broj zajedničkih projekata s udrugama iz kulture na području grada ✓ Broj novih manifestacija ✓ Broj kandidiranih projekata za EU fondove čiju je pripremu pomogao Grad.
Mjera 2.6.2. Osnivanje kulturno-koordinacijskog centra	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Obzirom na bogatstvo materijalne i nematerijalne baštine, djelovanje kulturnih institucija kao što su Narodni muzej i galerija, Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski, Centar za kulturu te niz kulturnih društava-udruga koje ne posjeduju svoje prostorije poput KUD-a Ilija Dorčić, Katedre čakavskog sabora „Novljansko kolo“, Mesopustarskog društva, javlja se potreba za objedinjavanjem ili prerastanjem postojećeg Centra za kulturu u krovnu instituciju koja bi koordinirala radom svih institucija te ih prostorno objedinila. Za uspješnu provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Preurediti kuću braće Mažuranić u kulturni centar i osigurati i osmisliti smještaj kulturnih institucija i kulturnih udruga. ▪ Pretvoriti zbirku obitelji Mažuranić u izdvojeni muzej te organizirati djelatnosti vezane za poučavanje i promociju članova ove obitelji. ▪ Osigurati dodatni prostora za proširenje muzeja i galerije s vidikovcem na kuli Turnac. ▪ Osigurati dodatni prostor „Menci Klement Crnčić“ i multifunkcionalnu dvoranu za održavanje kulturnih manifestacija (kino projekcije, koncerti, predstave, književne večeri), ▪ Formirati odjela za zaštitu: <ul style="list-style-type: none"> ○ materijalne baštine i provedbu pripadajućih programa vezanih uz Rimljane, Frankopane, pavline, sakralne objekte,

	<p>kaštele, utvrde i druge povijesne znamenitosti,</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ nematerijalne baštine: a) glagoljica i glagoljski zapisi, glagoljaško pjevanje, čakavština; b) poseban naglasak na narodne običaje (nematerijalno dobro Republike Hrvatske), usmenu narodnu književnost-junačke narodne pjesme, netemperirano pjevanje, narodno kolo, nošnju, sopnju sopila, djelovanje mesopustara i pisanje Žitka.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - Primorsko-goranska županija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturne institucije Grada.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva - Građani - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osnovan je kulturno-koordinacijski centar ✓ Formiran je Odjel za zaštitu materijalne i nematerijalne baštine ✓ Osiguran je novi galerijski prostor „Menci Klement Crnčić“ ✓ Broj provedenih programa i projekata.

Mjera 2.6.3. Osnivanje „Centra za ljudska prava - regionalni centar za jugoistočnu Europu“

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Društvena tolerancija, vladavina prava, a pogotovo ljudskih prava, značajke su civilizacijskih dostignuća modernog društva u 21. stoljeću. Razvoj ljudskih prava na području Novog Vinodolskog započeo je prije više od sedam stoljeća čemu svjedoči Vinodolski zakon. Na ovom čvrstom temelju razvoja tolerancije, prava i društva 1996. godine u Novom Vinodolskom osnovan je „Hrvatski centar za ljudska prava“, koji svoja polazišta crpi iz Vinodolskog zakona. U narednom razdoblju potrebno je pojačati vidljivost i značaj Vinodolskog zakona za razvoj vladavine prava u Hrvatskoj kroz povijest, a Centra za ljudska prava za današnji razvoj tolerancije i ljudskih prava. Također, u narednom razdoblju planira se izgradnja Muzeja ljudskih prava, a potrebno je osigurati adekvatne prostore za aktivnosti sadašnje Udruge i budućeg „Centra za ljudska prava - regionalni centar za jugoistočnu Europu“. Jačanjem vidljivosti, značaja i osiguravanjem prostora nužnih za održavanje različitih aktivnosti, stvaraju se uvjeti osnivanja Centra za ljudska prava. U sklopu tog Centra mogu se u Novom Vinodolskom, održavati ljetne škole i seminari znanstveno-obrazovnih institucija. Za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšati postojeću suradnju s Udrugom „Hrvatski centar za ljudska prava – Novi Vinodolski“ ▪ Poticati otvaranje „Muzeja za ljudska prava“ ▪ Osigurati prostore primjerene za rad Udruge (multimedijalne
-----------------------	---

	<p>prostore za održavanje skupova, seminara, edukacija, ljetnih škola i sl.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružiti potrebnu stručnu pomoć udruzi „Hrvatski centar za ljudska prava – Novi Vinodolski“ u stvaranju projekata na nacionalnoj i međunarodnoj razini koji će se financirati iz EU fondova ▪ Osnovati „Centar za ljudska prava - regionalni centar za jugoistočnu Europu“.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruga „Hrvatski centar za ljudska prava – Novi Vinodolski“ - Znanstveno-obrazovne ustanove - Resorna ministarstva i institucije.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Studenti - Znanstvenici - Udruge civilnog društva za zaštitu ljudskih prava.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj projekata Udruge kojima je pružena podrška Grada ✓ Otvoren je „Muzej ljudskih prava“ ✓ Osiguran je adekvatan prostor za rad Udruge ✓ Osnovan je „Centar za ljudska prava - regionalni centar za jugoistočnu Europu“ ✓ Broj programa budućeg Centra.

STRATEŠKI CILJ 3

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA

Prioritet 3.1. Unaprjeđenje odgoja i obrazovanja te poticanje cjeloživotnog učenja

Mjera 3.1.1. Povećanje kvalitete i dostupnosti predškolskog obrazovanja

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad sufinancira ekonomsku cijenu boravka djece u Dječjem vrtiću „Fijolica“, a za djecu iz socijalno najugroženijih obitelji u potpunosti snosi troškove boravka. Zgrada u kojoj djeluje Dječji vrtić „Fijolica“ dotrajala je i ima brojne nedostatke te je neprimjerena za djecu predškolske dobi. Zgrada vrtića nema blagovaonicu i dvoranu za tjelesno vježbanje, a veliki nedostatak predstavlja nepostojanje lifta za transport hrane. Također je i ograničenih smještajnih kapaciteta pa je obuhvat djece koja su uključena u programe predškolskog odgoja i obrazovanja cca 30%. Zbog nemogućnosti smještaja djece u Vrtić, roditelji s djecom prisiljeni su djecu smještati u susjedna mjesta ili plaćati usluge čuvanja djece. Navedeni problemi rezultiraju niskom razinom kvalitete života i obrazovanja, a što utječe na negativne demografske trendove (sve više mladih obitelji trajno napušta Novi Vinodolski). Rekonstrukcijom (obnovom i proširenjem) postojećeg objekta povećavaju se smještajni kapaciteti i stječu uvjeti za poboljšanje</p>
--------------------	---

	<p>kvalitete usluge.</p> <p>.Za provođenje mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s programom sufinanciranja ekonomske cijene boravka i pomoći djeci iz socijalno najugroženijih obitelji ▪ Pripremiti potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju za rekonstrukciju zgrade vrtića ▪ Pripremiti potrebnu projektnu dokumentaciju za financiranje bespovratnim sredstvima iz EU fondova ▪ Izgraditi, opremiti i staviti u funkciju obnovljenu zgradu vrtića.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi,
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Dječji vrtić Fijolica.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Dječji vrtić Fijolica - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Djeca - Roditelji.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izvršena je rekonstrukcija zgrade Dječjeg vrtića Fijolica ✓ Povećanje obuhvata djece predškolske dobi koja pohađaju programe predškolskog odgoja i obrazovanja.
Mjera 3.1.2. Povećanje kvalitete i dostupnosti osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Novi Vinodolski sufinancira prijevoz učenika, učeničke marende, produženi boravak i brojne izvanškolske aktivnosti u OŠ Ivana Mažuranića. Na području Novog Vinodolskog nema srednjih škola pa najveći broj djece pohađa srednje škole u Crikvenici i Rijeci. Uz navedene subvencije Grad osigurava stipendije za srednjoškolce i studente. Subvencije, stipendije i svi drugi oblici pomoći učenicima i studentima povećavaju dostupnost obrazovanju. U narednom razdoblju potrebno je nastaviti s provođenjem postojećih programa i njihovim unaprjeđenjem, posebno s aspekta podjele stipendija pa je u narednom razdoblju potrebno unaprijediti program stipendiranja s ciljem većeg broja stipendija za obrtnička, tehnička, ugostiteljska i turistička srednjoškolska zvanja, a za visoko obrazovanje kadrova kojih nedostaje na području grada (npr. logopedi). Za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšati postojeći program stipendiranja studenata i učenika s ciljem povećanja broja stipendija i poticanja deficitarnih zanimanja ▪ Nastaviti s redovitim održavanjem zgrade OŠ, nastaviti s provedbom i unaprjeđenjem postojećih programa sufinanciranja učeničkog prijevoza, marende, produženog boravka i izvanškolskih aktivnosti OŠ Ivana Mažuranića.

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - Primorsko-goranska županija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - OŠ Ivana Mažuranića.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici - Studenti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj odobrenih stipendija ✓ Broj odobrenih sufinanciranja učeničkog prijevoza ✓ Broj korisnika subvencije učeničkih marendi ✓ Broj korisnika produženog boravka ✓ Broj izvanškolskih aktivnosti OŠ Ivan Mažuranić koje su provedene u suradnji s Gradom ✓ Redovita izvješća o stanju uvjeta u kojima djeluje OŠ Ivana Mažuranića.
Mjera 3.1.3. Poticanje cjeloživotnog učenja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Cjeloživotno učenje odnosi se na svaku aktivnost učenja tijekom cijelog života radi unaprjeđenja znanja, vještina i kompetencija u okviru osobnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca. Ono može biti formalno i neformalno, organizirano i individualno. Na području grada Novog Vinodolskog visoka stopa nezaposlenosti osim manjka radnih mjesta i problema s kojima se suočava lokalno gospodarstvo rezultat je i nekonkurentnog tržišta rada. Tržište rada većim dijelom je nekonkurentno zbog nedostatka potrebnih zvanja, a posebno kod dugotrajno nezaposlenih. Koncept cjeloživotnog učenja znanstveno je dokazan kao efikasan mehanizam koji odgovara na probleme ekonomske krize i povećane nezaposlenosti. Poticanjem nezaposlenih, zaposlenika gradskih poduzeća, gradske uprave i svih ostalih dionika na cjeloživotno učenje Grad izravno doprinosi podizanju opće razine konkurentnosti, rješava brojne socijalne probleme i gradi društvo znanja.</p> <p>U narednom razdoblju za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaprijediti suradnju s resornim ministarstvima, institucijama i obrazovnim ustanovama ▪ Partnerski sudjelovati u organizaciji edukacija za profesionalno preusmjerenje ▪ Organizirati edukacije za zaposlenike gradske uprave, gradskih poduzeća i ustanova ▪ Organizirati informativno-edukativne seminare i radionice za građane s ciljem promicanja cjeloživotnog učenja ▪ Poticati rad udruga civilnog društva koje promiču cjeloživotno učenje.

IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Gradska poduzeća i ustanove.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Javne institucije - Obrazovne ustanove.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Nezaposleni - Zaposlenici gradske uprave, gradskih poduzeća i ustanova - Udruge civilnog društva koje promiču cjeloživotno učenje - Ostali građani.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj organiziranih informativno-edukativnih seminara i/ili radionica ✓ Broj provedenih programa u suradnji s javnim i obrazovnim institucijama ✓ Broj polaznika programa, seminara i radionica ✓ Broj udruga civilnog društva koje promiču cjeloživotno učenje.

STRATEŠKI CILJ 3

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA

Prioritet 3.2. Poboljšanje primarne zdravstvene i socijalne zaštite

Mjera 3.2.1. Povećanje dostupnosti i kvalitete primarne zdravstvene zaštite

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Dom zdravlja Novi Vinodolski nositelj je primarne zdravstvene zaštite na području grada. Zbog dislociranosti objekta koji se nalazi u turističkoj zoni, lošeg stanja objekta, neisplativosti ulaganja u česte sanacije objekta te nezadovoljstva građana Dom zdravlja Primorsko-goranske županije poduzeo je aktivnosti neophodne za izgradnju novog Doma zdravlja u Novom Vinodolskom. Uz kvalitetu primarne zaštite, koja je na granici prihvatljivosti, izražen problem je i nedostatak medicinskih specijalističkih ambulanti i/ili ordinacija. Premda je Rijeka udaljena 40-ak km od Novog Vinodolskog, zbog veličine administrativnog prostora grada i loše prometne povezanosti, specijalističko-dijagnostičke medicinske usluge teško su dostupne dijelu građana, a posebno starijim i nemoćnim stanovnicima kojih je sve više. Grad već provodi programe pomoći radu Doma zdravlja financirajući rad turističke ambulante pa je u narednom razdoblju potrebno nastaviti s istim aktivnostima. Za poboljšanje primarne zdravstvene zaštite potrebno je poticati otvaranje specijalističko-dijagnostičkih ambulanti/ordinacija (kroz suradnju s Županijom i izravnim poticanjem privatnih investitora). Otvaranje specijalističko-dijagnostičkih ambulanti-ordinacija pozitivno će utjecati i na razvoj sportsko-rekreacijskog turizma te mogući razvoj različitih oblika zdravstvenog turizma.</p> <p>U narednom razdoblju za provedbu mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi novu zgradu Doma zdravlja Novi Vinodolski
-------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s programom podrške radu Doma zdravlja i Turističke ambulante ▪ Pokrenuti suradnju s Županijom s ciljem otvaranja specijalističko-dijagnostičkih ambulanti/ordinacija ▪ Izraditi program poticanja privatnih investicija u specijalističko-dijagnostičke ambulante/ordinacije i/ili zdravstveni turizam.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Primorsko-goranska županija - Proračun Grada,
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Dom zdravlja Primorsko-goranske županije - Dom zdravlja Novi Vinodolski - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Dom zdravlja Novi Vinodolski - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo - Turisti - Privatni investitori.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nova zgrada Doma zdravlja Novi Vinodolski je izgrađena ✓ Redoviti rad turističke ambulante ✓ Broj i vrsta otvorenih specijalističko-dijagnostičkih ambulanti/ordinacija.
Mjera 3.2.2. Poboljšanje programa socijalne zaštite	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad već provodi brojne programe socijalne zaštite, a u narednom razdoblju potrebno ih je unaprijediti u skladu s proračunskim mogućnostima i potencijalom korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova. S ciljem poboljšanja statusa socijalno ugroženih skupina potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s provedbom i unaprjeđenjem postojećih programa socijalne zaštite ▪ Poboljšati program pomoći obiteljima s djecom s poteškoćama u razvoju ▪ Poboljšati program pomoći stambenog zbrinjavanja mladih obitelji, ▪ U suradnji s ustanovama, institucijama i udrugama uključiti se u socijalne projekte koji će se financirati iz EU fondova (ESF) ▪ Uređenje logopedskog kabineta, zapošljavanje logopeda u suradnji sa školom i vrtićem.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Resorna ministarstva i institucije.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Centri socijalne skrbi - Centri za mlade - Odgojno-obrazovne ustanove - Udruge civilnog društva.

KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Osobe starije životne dobi - Bolesni - Invalidi - Nezaposleni - Siromašni - Obitelji s djecom s poteškoćama u razvoju - Mlade obitelji koje nemaju riješeno stambeno pitanje - Ostale ugrožene društvene skupine.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ukupan broj provedenih socijalnih programa ✓ Broj novih socijalnih programa ✓ Broj zajedničkih socijalnih projekata ✓ Broj zbrinutih mladih obitelji ✓ Broj korisnika provedenih socijalnih programa ✓ Kabinet logopeda je u funkciji.
Mjera 3.2.3. Poboljšanje dostupnosti socio-zdravstvene zaštite za osobe starije životne dobi	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na području grada Novog Vinodolskog nedostaje sadržaja koji pružaju socio-zdravstvenu zaštitu starijim osobama. U susjednim gradovima i općinama također je manjak raspoloživih kapaciteta za pružanje socio-zdravstvene zaštite namijenjene prioritetno starijim osobama. Zbog niza društvenih i socioloških promjena koje karakteriziraju trend starenja stanovništva i promjene u funkciji obitelji, sve je izraženija potreba za kapacitetima koji pružaju usluge socio-zdravstvene zaštite. Dom za osobe starije životne dobi moguće je financirati različitim modelima financiranja, npr. EU fondovi, JPP, kombinirano financiranje ...</p> <p>Osim nedostatka raspoloživih smještajnih kapaciteta kao što su domovi umirovljenika, izražen je nedostatak sadržaja za osobe starije životne dobi koji bi pojačali njihovu integraciju u društvo i podignuli razinu kvalitete života. Adaptacijom i prenamjenom postojećih, ili izgradnjom novih prostora, koji bi omogućili dnevno druženje i uključivanje u razne društvene aktivnosti starijih osoba, pospješuje se njihova integracija i doprinos razvoju društva.</p> <p>Za ostvarenje mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi dom za osobe starije životne dobi u Krmpotama, ▪ Izraditi program poticanja otvaranja obiteljskih domova, ▪ Adaptirati postojeći, ili izgraditi novi prostor u kojem djeluje Dnevni boravak/centar za osobe starije životne dobi.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Privatni investitori.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Privatni investitori.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitori - Grad Novi Vinodolski.

KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Osobe starije životne dobi - Umirovljenici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izgrađen dom za osobe starije životne dobi u Krmpotama ✓ Broj korisnika doma za osobe starije životne dobi ✓ Kapacitet izgrađenih obiteljskih hotela ✓ Otvoren Dnevni boravak/centar za osobe starije životne dobi ✓ Broj korisnika Dnevnog boravka/centra za osobe starije životne dobi.
Mjera 3.2.4. Poticanje humanitarnog i volonterskog djelovanja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Za razvoj svake lokalne zajednice bitno je sinergijsko djelovanje između nositelja lokalnih razvojnih politika i građana. Ograničeni proračunski i administrativni kapaciteti Grada smanjuju mogućnost pravodobnog djelovanja kod pojave socijalnih i društvenih problema, a koji se javljaju zbog raznih internih i eksternih čimbenika. Zato je važno poboljšati komunikaciju s civilnim udrugama i građanima kako bi se na vrijeme prepoznali novi socijalni i društveni problemi s ciljem njihovog pravodobnog rješavanja. U rješavanje identificiranih problema potrebno je uključiti sve one koji žele volontiranjem doprinijeti razvoju svog grada (pomoć starijima i nemoćnima, besplatne instrukcije učenicima iz socijalno ugroženih obitelji, zbrinjavanje napuštenih životinja, očuvanje okoliša i prostora i sl.).</p> <p>Za provedbu ove mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnovati zajedničko radno tijelo u koje će biti uključeni Grad, humanitarne i volonterske udruge, volonteri pojedinci, poduzetnici ▪ Pružati stalnu podršku radu humanitarnih udruga i volontera ▪ Podržavati i sudjelovati u projektima udruga koji će se financirati iz EU fondova ▪ Promicati važnost volontiranja i humanitarnog djelovanja.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Poduzetnici - Ostali donatori.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Udruge civilnog društva.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Primorsko-goranska županija - Institucije i ustanove - Udruge civilnog društva.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Ugrožene društvene skupine - Stanovništvo - Životinje.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Radno tijelo je osnovano, izrađuje i provodi programe ✓ Broj novih udruga koje se bave humanitarnim radom i volontiranjem ✓ Broj novih projekata ✓ Broj novih volontera

	✓ Broj korisnika provedenih projekata.
Mjera 3.2.4. Društvena integracija	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Siromaštvo i socijalna isključenost veći su problem od nezaposlenosti ili nedostatnih prihoda. Socijalna isključenost odnosi se na sve slučajeve kidanja socijalnih veza, a uzrokuju ih ekonomske razlike, nepriznavanje socijalnih, građanskih i političkih prava, te rupture u socijalnim odnosima koje rezultiraju izolacijom i kidanjem socijalnih ili obiteljskih veza. Na području grada nekoliko je skupina posebno pogođeno socijalnom isključenošću i siromaštvom: djeca s teškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom, djeca s poremećajima u ponašanju, nezaposleni, samohrani roditelji, umirovljenici i Romi. Socijalna isključenost i siromaštvo među Romima znatno su rašireniji nego kod ostalih društvenih skupina. Kako bi se u narednom razdoblju postigla društvena integracija svih socijalno isključenih skupina potreban je sveobuhvatan pristup koji kombinira ekonomske i socijalne mjere iz strateških prioriteta Strategije i provedba sljedećih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšati suradnju Grada s nadležnim institucijama i ustanovama, s ciljem korištenja postojećih programa socijalne uključenosti svim socijalno isključenih društvenih skupina ▪ Poboljšati suradnju s predstavnicima Roma u Hrvatskoj i zajednički iznaći rješenje društvene isključenosti Roma na području grada ▪ Stvarati i provoditi (samostalno i u suradnji s relevantnim udrugama i institucijama) ciljane programe socijalne inkluzije za sve socijalno isključene skupine ▪ Pružiti potrebnu stručnu pomoć predstavnicima socijalno isključenih skupina u pripremi projekata koji će se financirati iz EU fondova.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Dom za djecu „Braća Mažuranići“ - Udruge civilnog društva.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Resorna ministarstva i institucije - Dom za djecu „Braća Mažuranići“ - Predstavnici Roma - Udruge civilnog društva.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Djeca s teškoćama u razvoju - Osobe s invaliditetom, - Djeca s poremećajima u ponašanju - Romi - Nezaposleni - Samohrani roditelji - Umirovljenici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj novih programa socijalne inkluzije ✓ Broj provedenih programa i projekata ✓ Broj korisnika provedenih programa.

STRATEŠKI CILJ 3**RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA,
DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA****Prioritet 3.3. Razvoj sporta i rekreacije****Mjera 3.3.1. Održavanje i poboljšanje postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture**

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Grad Novi Vinodolski promiče zdrav i aktivan način života pa redovito pomaže rad sportskih udruga i klubova, te ulaže znatna financijska sredstva u održavanje postojećih sportskih terena i rekreacijskih sadržaja. Uz sva ulaganja, broj i struktura sportsko rekreacijske infrastrukture je nedostatna za potrebe suvremenih trendova svakodnevnice i za željeni razvoj aktivnog i sportsko-rekreacijskog turizma.</p> <p>Na području Novog Vinodolskog gradi se sve više biciklističkih staza pa je do danas izgrađeno i u funkciji 6 biciklističkih staza u ukupnoj dužini od 306 km. U tijeku je proces umrežavanja svih biciklističkih i planinarskih staza na području Kvarnera, a biciklistička infrastruktura na području Novog izabrana je za pilot projekt kojim će se dodatno urediti i poboljšati signalizacija.</p> <p>U narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s redovnim aktivnostima održavanja i poboljšanja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture (dječja igrališta, igraonice, trim staza itd.), ▪ U skladu s proračunskim mogućnostima poboljšati programe poticanja rada sportskih klubova i društava, ▪ Proširiti postojeće biciklističke staze i umrežiti ih s regionalnim rutama i planinarskim stazama.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - TZ Grada Novi Vinodolski.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - TZ Grada Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Sportski klubovi i udruge - TZ Grada Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Sportski klubovi i udruge - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj km biciklističkih staza ✓ Biciklističke staze povezane su s regionalnim rutama i planinarskim staza ✓ Broj uređenih sportskih površina i dječjih igrališta ✓ Broj sportskih klubova i udruga ✓ Broj članova sportskih klubova i udruga ✓ Broj rekreativaca.

Mjera 3.3.2. Izgradnja nove sportsko-rekreacijske infrastrukture

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Osim redovitog održavanja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture za unaprjeđenje iste, na području grada Novog Vinodolskog, potrebna je izgradnja dodatnih sadržaja. Novi sadržaji, poput polivalentnih dvoranskih prostora, sportskih terena, novih dječjih igrališta, outdoor teretane i različitih vrsta trim staza, u potpunosti bi zadovoljili potrebe lokalne zajednice za bavljenjem sportom i rekreacijom. Ovakvi novi sadržajiomogućuju željeni razvoj sportsko-rekreacijskog turizma i aktivnog odmora. Dio infrastrukture moguće je financirati različitim modelima financiranja (EU fondovi, JPP, kombinirano...).</p> <p>Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgraditi sportsku dvoranu u Novom Vinodolskom ▪ Izgraditi nove sportske terene za različite sportove ▪ Izgraditi dječja igrališta i igraonice u naseljima na području grada Novog Vinodolskog ▪ Izgraditi outdoor teretanu ▪ Izgraditi nove trim staze (posebno u zaleđu grada).
<p>IZVORI FINANCIRANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada, - EU fondovi, - Privatni investitor.
<p>NOSITELJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski, - Privatni investitor.
<p>PARTNERI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Privatni investitor, - Grad Novi Vinodolski, - Sportski klubovi i društva.
<p>KORISNICI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sportski klubovi i udruge, - Stanovništvo, - Turisti.
<p>POKAZATELJI USPJEŠNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sportska dvorana je izgrađena, ✓ Zauzetost kapaciteta sportske dvorane, ✓ Broj i vrsta novih sportskih terena i dječjih igrališta, ✓ Outdoor teretana je izgrađena, ✓ Broj i vrsta izgrađenih trim staza.

Mjera 3.3.3. Poticanje aktivnog i zdravog načina života

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Za razvoj lokalne zajednice, zdravlje stanovnika i njihovo zadovoljstvo važno je poticanje zdravog načina života i aktivnog provođenja slobodnog vremena. Uz to je neizostavan segment zdrava prehrana i duhovno zadovoljstvo. Sve navedene sastavnice čine holistički pristup zdravlju pojedinca i zajednice. Grad s ciljem promicanja aktivnog i zdravog načina života samostalno i u suradnji sa turističkom zajednicom već provodi i podupire brojne sportsko-rekreacijske manifestacije i događanja, a koji su oduševljeno primljeni od lokalne zajednice i turista. Mogu se izdvojiti sljedeća događanja: Fit 4 Novi, Jedra Vinodola, Trka oko Krka.</p> <p>U narednom razdoblju potrebno je nastaviti s promocijom aktivnog i</p>
----------------------------------	---

	<p>zdravog načina života kroz provedbu sljedećih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nastaviti s provedbom postojećih programa, manifestacija i događanja koji promiču aktivan i zdrav način života ▪ U suradnji sa sportskim klubovima, udrugama i turističkom zajednicom kreirati nove programe i događanja ▪ Podržavati rad sportskih udruga i društva koje promiču aktivan i zdrav način života ▪ Kroz svakodnevnu komunikaciju, seminare, radionice i promotivne materijale promicati aktivan i zdrav način života.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - TZ Grada Novi Vinodolski - Sportska društva i udruge.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Sportska društva i udruge - TZ Grada Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Novi Vinodolski - Sportska društva i udruge - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Sportska društva i udruge - Stanovništvo - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj manifestacija i događanja ✓ Broj održanih seminara i radionica ✓ Broj sportskih društava i udruga ✓ Broj članova sportskih društava i udruga.

STRATEŠKI CILJ 3

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA

Prioriteti 3.4. Izgradnja i poboljšanje ostale društvene infrastrukture

Mjera 3.4.1. Poboljšanje društvene ponude za mlade

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Na području Novog Vinodolskog nedostaje prostora i sadržaja koji bi mladima omogućili zabavu, održavanje kreativnih radionica, savjetovanje i sl. Kako bi se mladima omogućile navedene aktivnosti te ih se potaknulo na uključivanje u društveni život grada potrebni su adekvatno opremljeni prostori (npr. multimedijalnom opremom). Tako je uz neizostavno jačanje suradnje s udrugama mladih, potrebna izgradnja novih ili adaptacija postojećih prostora na području grada koji će biti na raspolaganju mladima. Za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izgradnja društvenog doma u Povilama ▪ Osiguranje potrebnih prostora u prenamijenjenom Domu kulture ▪ Prema potrebi adaptirati i opremiti postojeće prostore u ostalim
--------------------	--

	naseljima koji će biti namijenjeni aktivnostima mladih.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Grada - EU fondovi.
NOSITELJI	- Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	- Udruge mladih.
KORISNICI	- Mladi - Udruge mladih.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Izgrađen društveni dom u Povilama ✓ Broj prostora na području grada koji su na raspolaganju mladima.
Mjera 3.4.2. Poboljšanje kulturnih sadržaja	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Kultura je dugo bila zanemarena u prostornom i razvojnom planiranju ne samo grada Novog Vinodolskog nego brojnih gradova u Hrvatskoj, pa uviđajući važnost kulture za društveni i gospodarski razvoja danas gradovi naglašavaju kulturne i kreativne sadržaje u razvojnoj i prostorno-planskoj dokumentaciji. Grad Novi Vinodolski razvojem kulture u narednom razdoblju postaje različit u odnosu na druge gradove, jer stvara jedinstvenu sliku grada kreiranjem događaja i prostora. Obnovom postojeće kulturne i spomeničke baštine na području grada te očuvanom i prezentnom nematerijalnom baštinom (tradicija, običaji...) stvaraju se čvrsti temelji društvene i ekonomske valorizacije kulture. Nositelj razvoja kulturnog života u Novom Vinodolskom je „Narodna čitaonica i knjižnica“. U narednom razdoblju sinergijskim djelovanjem svih društvenih čimbenika potrebno je poboljšati ponudu kulturnih sadržaja kroz provedbu sljedećih aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poticati rad „Narodne čitaonice i knjižnice“ s ciljem ostvarenja Strateškog plana za razdoblje od 2015.do 2018. godine ▪ Poticati razvoj različitih kulturnih događanja, a posebno izvan turističke sezone ▪ Poticati zajedničku suradnju udruga i ustanova u kulturi ▪ Pružiti potrebnu stručnu i financijsku pomoć u pripremi projekata koji će se financirati iz EU fondova ▪ Poticati aktivnosti Turističke zajednice u prezentaciji i brendiranju kulturnih događaja.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - TZ Grada Novi Vinodolski.

NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - „Narodna čitaonica i knjižnica“ – Novi Vinodolski - Udruge i ustanove u kulturi.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - TZ Grada Novi Vinodolski - Resorna ministarstva i institucije - Udruge i ustanove u kulturi.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Građani - Turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ostvarenost ciljeva Strateškog plana Čitaonice ✓ Broj novih kulturnih događanja ✓ Broj posjetitelja kulturnih događanja.

STRATEŠKI CILJ 3

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA

Prioriteti 3.5. Sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada

Mjera 3.5.1. Suradnja sa institucijama, obrazovnim ustanovama i poduzetnicima s ciljem podizanja konkurentnosti lokalnog tržišta rada

OPIS I SVRHA MJERE	<p>Aktivnim sudjelovanjem u razvoju lokalnog tržišta rada Grad Novi Vinodolski doprinosi smanjenju broja nezaposlenih, a posebno skupina koje su teško upošljive (mladi, dugotrajno nezaposleni, žene, invalidi ...). Za aktivno sudjelovanje potrebno je ojačati administrativne kapacitete Grada i uspostaviti suradnju sa HZZ-om, obrazovnim ustanovama, civilnim udrugama i poduzetnicima.</p> <p>Za provođenje ove mjere, uz sveobuhvatnost mjera Jačanje administrativnih kapaciteta gradske uprave i Poticanje cjeloživotnog učenja potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostaviti komunikaciju s poduzetnicima koji imaju potrebu za djelatnicima i kroz zajedničku suradnju kreirati programe stipendiranja učenika ili prekvalifikacije ▪ Omogućiti zainteresiranim građanima sudjelovanje u programima osposobljavanja koje će provoditi Županija i druge ustanove ▪ Odabrati i obučiti djelatnike Grada koji će sudjelovati u provedbi ove mjere.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje - Poduzetnici i obrtnici.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Poduzetnici i obrtnici.

PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Obrazovne ustanove - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o. - Udruge civilnog društva - Poduzetnici i obrtnici.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici srednjih škola - Nezaposleni - Teško upošljive skupine.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj dodijeljenih stipendija iz zajedničkog programa Grada i poduzetnika ✓ Broj realiziranih projekata osposobljavanja ✓ Broj osposobljenih osoba ✓ Broj obučeni zaposlenika Grada koji su uključeni u provedbu mjere.

STRATEŠKI CILJ 3

RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA, DOSTUPNOSTI JAVNIH DOBARA I USLUGA

Prioritet 3.6. Razvoj udruga civilnog društva

Mjera 3.6.1. Potpora djelovanju i osposobljavanju udruga civilnog društva

<p>OPIS I SVRHA MJERE</p>	<p>Unaprjeđenjem rada civilnih udruga i jačanjem međusobne suradnje Grad Novi Vinodolski stvara visoku vrijednost društvenog povjerenja koja je osnova za učinkovitiju pripremu, donošenje i provedbu lokalnih javnih politika razvoja grada. Za aktivnije i kvalitetnije sudjelovanje udruga civilnog društva u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izraditi analizu stanja i rezultata rada udruga civilnog društva u proteklom razdoblju ▪ Izraditi program unaprjeđenja rada i suradnje s udrugama civilnog društva ▪ Poticati osnivanje novih udruga civilnog društva u skladu s društvenim potrebama ▪ Osigurati potrebne prostore i sredstva za rad udruga civilnog društva (posebno onih koji se bave humanitarnim i volonterskim radom) ▪ Poticati poduzetnike na društveno-odgovorno ponašanje, suradnju s udrugama civilnog društva i razvoj zajedničkih programa unaprjeđenja kvalitete života građana Novog Vinodolskog ▪ Kreirati nove programe potpore radu udruga civilnog društva koji će se temeljiti na rezultatima njihovog rada i potrebama lokalne zajednice ▪ Poticati međusobnu suradnju između udruga civilnog društva, a posebno kod projekata od interesa Grada ▪ Omogućiti stručnu i financijsku pomoć u pripremi, izradi i provedbi projekata koji će se financirati iz EU fondova ▪ Poticati građane na sudjelovanje u radu udruga i organizirati javne
-------------------------------	--

	tribine, okrugle stolove s ciljem razvoja lokalne demokracije.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Primorsko-goranska županija - Donacije poduzetnika - Donacije institucija i ustanova.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Udruge civilnog društva.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva - Grad Novi Vinodolski - Primorsko-goranska županija - „Poduzetnički centar Vinodol“ d.o.o. - Poduzetnici i obrtnici.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva - Građani
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izrađena analiza stanja i rezultata rada udruga civilnog društva ✓ Provode se ključne smjernice rada i suradnje sa udrugama civilnog društva ✓ Broj novih udruga civilnog društva ✓ Broj članova udruga civilnog društva ✓ Broj pripremljenih projekata za koje je pružena stručna i/ili financijska pomoć ✓ Broj provedenih projekata ✓ Broj održanih javnih tribina i okruglih stolova.
Mjera 3.6.2. Poticanje mladih na sudjelovanje u društvenom životu	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Osim nedostatne potrebne infrastrukture za mlade izražen problem je i nezainteresiranost mladih za društvena zbivanja. Mlade je potrebno poticati na društveni aktivizam, na aktivno sudjelovanje u razvoju lokalne demokracije, na volonterstvo, na odgovorno ponašanje prema lokalnoj zajednici i sl. Zato je potrebno jačati suradnju s mladima, poticati ih na uključivanje u udruge mladih, organizirati tematska savjetovanja i radionice, podržavati njihove aktivnosti i sve ono što će doprinijeti njihovom aktivnom sudjelovanju u razvoju grada Novog Vinodolskog. Za provedbu mjere potrebno je sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ U suradnji s mladima izraditi program potreba mladih na području grada Novog Vinodolskog ▪ Stručnom pomoći i financijskim sredstvima podržavati projekte mladih, a posebno one koji će se financirati iz EU fondova ▪ Poticati mlade i njihove udruge na suradnju s ostalim udrugama civilnog društva.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija.

NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Udruge mladih.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge mladih - Ostale udruge civilnog društva - Institucije i ustanove - Grad Novi Vinodolski.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Mladi - Udruge mladih.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Broj udruga mladih ✓ Broj mladih koji su uključeni u udruge ✓ Broj pripremljenih i/ili provedenih projekata u kojima je sudjelovao Grad.
Mjera 3.6.3. Povećanje transparentnosti financiranja i rada civilnih udruga	
OPIS I SVRHA MJERE	<p>Najveći broj udruga civilnog društva (u kulturi, sportu, obrazovanju i socijalnim programima) financira se novcem poreznih obveznika grada Novog Vinodolskog. Cilj financiranja rada civilnih udruga i sportskih klubova je da se kroz njihov rad pridonese kvaliteti života građana, očuvanju kulturne baštine, okoliša i sl.</p> <p>Udruge i sportski klubovi koji kroz svoj rad generiraju veći broj društvenih benefita i pozitivnih eksternalija zaslužuju bolje uvjete rada i prednost pri financiranju. Zato je od iznimne važnosti povećati transparentnost financiranja njihovog rada i redovito pratiti rezultate provedenih aktivnosti. Za provođenje mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Redovno objavljivanje izvješća o financiranju rada udruga civilnog društva i sportskih klubova, ▪ Redovito pratiti i evaluirati rad udruga civilnog društva.
IZVORI FINANCIRANJA	<ul style="list-style-type: none"> - Proračun Grada.
NOSITELJI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski.
PARTNERI	<ul style="list-style-type: none"> - Udruge civilnog društva - Sportski klubovi.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> - Grad Novi Vinodolski - Udruge civilnog društva - Sportski klubovi - Porezni obveznici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izvješća o financiranju rada udruga civilnog društva i sportskih klubova redovito se objavljuju i javno su dostupna ✓ Rezultati rada udruga civilnog društva u skladu su s programom rada udruga i klubova.

11. PLAN IMPLEMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE

11.1. UVOD

Provedba Strategije razvoja kompleksan je i zahtjevan proces. Za njezino provođenje potrebno je imenovati Provedbeno tijelo unutar lokalne javne uprave, definirati mehanizme provedbe, izraditi financijski plan financiranja predviđenih aktivnosti, definirati postupke praćenja i evaluacije programa i projekata te osigurati informiranje javnosti.

Najvažniju ulogu u provedbi Strategije imaju gradonačelnik i Radni tim za provedbu Strategije razvoja, a njegovu osnovu čine ključni članovi Radnog tima koji je sudjelovao u izradi Strategije.

Uspješnost provedbe Strategije razvoja zbog ovisnosti ostvarenja brojnih razvojnih projekata o suradnji sa regionalnom i državnom upravom, ustanovama i institucijama, privatnim inicijativama, aktivnostima poduzetnika, uključenosti udruga civilnog društva i zainteresiranosti građana, ne ovisi samo o radu lokalne javne uprave ili predanosti Radnog tima. Zato je važno da se u provedbu Strategije (prema društvenoj ulozi pojedinca i/ili udruge) uključe svi društveni dionici.

Kako je Strategija razvoja strateški plan cjelovitog gospodarskog i društvenog razvitka grada ili općine često kod provedbe predviđenih mjera, koje su u funkciji ostvarenja strateških prioriteta i ciljeva, dolazi do gubitka dragocjenog vremena i resursa u definiranju konkretnih provedbenih aktivnosti i raspodjele uloga u pripremi i provedbi razvojnih projekata i programa. Zato je potrebno pristupiti izradi Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja, dokumenta operativnog karaktera. Akcijski plan sadrži jasno rangirane projekte i programe po kriterijima prihvatljivosti, izvedivosti i spremnosti za provedbu, podjelu odgovornosti i aktivnosti, financijski plan i vremensku dimenziju pojedinih aktivnosti.

Izradom Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja osigurava se efikasna operacionalizacija razvojnih projekata i programa, što doprinosi uspješnosti ostvarenja vizije razvoja.

11.2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Premda je najveći broj razvojnih projekata i programa u domeni lokalne javne uprave za ostvarenje vizije razvoja potrebno je uključivanje svih društvenih dionika.

Grad Novi Vinodolski

Ključnu ulogu u provedbi Strategije razvoja imaju upravni odjeli Grada. Gradsko vijeće kao predstavničko tijelo usvaja Strategiju. Temeljem izvješća redovito prati njenu provedbu i po potrebi predlaže izmjene ili dopune. Za provedbu Strategije razvoja obično su potrebne izmjene i dopune prostornih dokumenata ili alokacije proračunskih sredstava koje usvaja Gradsko vijeće. Uloga gradonačelnika je bitna u imenovanju članova Radnog tima koji je zadužen za provedbu Strategije, donošenju potrebnih odluka, redovnom praćenju ostvarenja razvojnih mjera i izvještavanju Gradskog vijeća o provedbi projekata i programa. Upravni odjeli, prema poslovima koje obavljaju, uključuju se u izvršenje aktivnosti pripreme i provedbe projekata i programa. Oni alociraju aktivnosti nadležnim tijelima i surađuju s članovima Radnog tima.

Radni tim

Radni tim sastavljen je od zaposlenika lokalne javne uprave i vanjskih suradnika. Njegova uloga u ovoj fazi je savjetodavna i operativna. Radni tim u okviru svog djelokruga i nadležnosti odgovoran je za praćenje promjena u okolini, pripremu, implementaciju, nadzor i evaluaciju projekata. Uz praćenje promjena u okolini i obavljanju projektnih aktivnosti redovito se sastaje s gradonačelnikom te ga izvještava o stanju ili rezultatima provedbe projekata.

Javni sektor

Dionike javnog sektora čine predstavnici javnih ustanova, institucija i poduzeća koji su zaduženi za provedbu dijela razvojnih mjera ili se pojavljuju kao važni partneri u pripremi i/ili provedbi razvojnih projekata. To su primjerice komunalna društva, odgojno-obrazovne ustanove, županijske razvojne agencije, županijski upravni odjeli, županijski zavodi, turističke zajednice, ministarstva, državne agencije, centri za socijalnu skrb, HZZ, udruženja obrtnika i poduzetnika itd.

Udruge civilnog društva

Udruge civilnog društva, osim što u svom djelokrugu pozitivno utječu na razvoj i unaprjeđenje čimbenika kvalitete života, kulturnog i gospodarskog razvoja, često posjeduju znanja i vještine pripreme i provedbe projekata kojima osiguravaju prihode potrebne za njihov rad. Osiguravanjem sredstava za rad iz, najčešće nacionalnih i EU fondova aktivno pridonose priljevu financijskih sredstava. Iskustva u dosadašnjem korištenju EU fondova pokazuju da udruge civilnog društva imaju pozitivnu ulogu partnera u projektima i programima koji se financiraju iz EU fondova, jer svojim projektnim aktivnostima povećavaju vjerojatnost ostvarenja sufinanciranja.

Privatni sektor

Poduzetnici i obrtnici svojim aktivnostima stvaraju dodanu vrijednost i generiraju nova radna mjesta. Uloga privatnog sektora je najzahtjevnija, jer ovisi o mnogobrojnim čimbenicima na koje nemaju utjecaja (poduzetničko okruženje, zakonske odredbe, dostupnost i cijena kapitala, makroekonomska kretanja itd.). Zato je Strategijom predviđen niz poticajnih mjera koje će u narednom razdoblju doprinijeti povećanju konkurentnosti poduzetnika i obrtnika (poduzetnička infrastruktura, poticajni programi, razvoj lokalnog tržišta rada, učinkovitija lokalna javna uprava itd.) i boljoj komunikaciji s lokalnom javnom upravom.

11.3. RASPODJELA ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU

U Tablici 24 prikazani su glavni dionici, uloga u provedbi i raspodjela odgovornosti.

Tablica 24: Dionici, uloge i odgovornosti

ORGANIZACIJA	ULOGA	ODGOVORNOST
Gradsko vijeće	Donosi važne odluke	Usvaja Strategiju razvoja. Usvaja važne odluke koje doprinose ostvarenju strateških ciljeva.
Gradonačelnik	Nadzire provedbu Provodi dio aktivnosti Izvještava	Nadzire provedbu mjera, ostvarenje prioriteta i strateških ciljeva. Pružava potrebnu potporu

		<p>nositeljima mjera.</p> <p>Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima je Grad nositelj ili ključan partner.</p> <p>Redovito izvještava Gradsko vijeće o uspješnosti provedbe Strategije.</p>
Radni tim	<p>Provodi aktivnosti</p> <p>Nadzire provedbu</p> <p>Evaluiraju provedbu</p> <p>Izvještava</p>	<p>Provodi aktivnosti provedbe mjere u djelokrugu svog rada.</p> <p>Koordinira projektnim aktivnostima djelatnicima upravnih odjela.</p> <p>Nadzire provedbu aktivnosti.</p> <p>Vrednuje rezultate provedbe projekata i programa.</p> <p>Izvještava gradonačelnika o potrebama i stanju provedbe aktivnosti unutar mjera.</p>
Javni sektor	Provodi aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima su nositelji aktivnosti.
Udruge civilnog društva	Provodi aktivnosti unutar mjera	Provode aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima su nositelji aktivnosti.
Privatni sektor	Provodi aktivnosti unutar mjera	Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima su nositelji aktivnosti.

Efektivnijoj raspodjeli uloga i odgovornosti, unutar samih aktivnosti/projekata i programa, doprinijeti će izrada Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja. Uz uloge i odgovornosti Akcijskim planom definirat će se financijski plan i rokovi provedbe aktivnosti.

11.4. NADZOR I EVALUACIJA

Pošto se Strategija odnosi na višegodišnje razdoblje važno je osigurati postojanje stalnog sustava nadzora i evaluacije. Osnovu izrade godišnjih izvješća o provedbi Strategije razvoja čine rezultati nadzora i evaluacije. Za nadzor i evaluaciju potrebno je identificirati indikatore ostvarenja mjera, prioriteta i ciljeva.

Uzimajući u obzir metodologiju izrade Strategije (koja je ipak prvenstveno namijenjena izradi županijskih razvojnih strategija)⁵⁵ i specifičnosti jedinica lokalne samouprave definirane su sljedeće skupine indikatora:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera,
- ostvareni rezultati i učinak na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Strategijom je definiran veliki broj različitih razvojnih projekata i programa pa je potrebno izraditi bazu podataka koja će sadržavat sve relevantne informacije i podatke provedenih aktivnosti. Upravljanje bazom podataka je u djelokrugu rada Radnog tima. Podaci i informacije baze podataka zapravo su vrijednosti indikatora učinka pojedinih aktivnosti unutar razrađenim mjera.

S obzirom da su mjere detaljno razrađene, najveći broj indikatora već je definiran. Na Radnom timu ostaje da mjeri učinke provedbe aktivnosti/projekata i programa, a njihove vrijednosti unosi u bazu podataka.

Podaci i informacije iz baze podataka temelj su izrade izvještaja namijenjenih gradonačelniku, Gradskom vijeću i javnosti.

---

⁵⁵ Sukladno Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija (NN 53/10)

12. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja Grada Novog Vinodolskog rezultat je rada i suradnje predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektorate angažiranog konzultanta. Izrada dokumenta trajala je sedam mjeseci, a proces izrade temeljio se na načelima transparentnosti, konsenzusa, jednakosti i partnerstva. Strategija razvoja Grada Novog Vinodolskog je razumljiv i jednostavan dokument (u mjeri u kojoj je to moguće) praktično primjenjiv u osmišljavanju razvoja Novog Vinodolskog. Analizom postojećeg stanja uspješno su identificirane razvojne potrebe, razvojna ograničenja i razvojne mogućnosti Novog. Navedene spoznaje utjecale su na definiranje optimalnog dugoročnog cilja - vizije razvoja, koja objedinjuje sve ono čime Novi raspolaže i što namjerava koristiti i postići u budućnosti. U svrhu ispunjenja dugoročnog cilja definirani su strateški ciljevi i prioriteti, te pripadajuće im mjere.

S aspekta društvenog razvoja cilj je postići visoku razinu kvalitete života što se postiže održivim upravljanjem prostora, izgradnjom moderne komunalne infrastrukture, izgradnjom društvene infrastrukture, poticanjem razvoja i aktivnosti civilnog društva, inkluzijom marginaliziranih društvenih skupina, očuvanjem i unaprjeđenjem društvene tolerancije.

Cilj poticanja gospodarskog razvoja sadržan je u jačanju najznačajnijih gospodarskih grana, ekonomskoj i društvenoj valorizaciji kulturne i prirodne baštine, podizanju konkurentnosti investicijskog i poduzetničkog okruženja kroz ulaganja u poslovnu infrastrukturu, poticaju malom i srednjem poduzetništvu i obrtništvu te razvoj ljudskih resursa u skladu potrebama gospodarstva. Gospodarski razvoj mora biti sukladan načelima održivog razvoja.

Projekti i aktivnosti prikazane kroz mjere oslanjaju se na različite izvore financiranja, a prioritetno je riječ o bespovratnim sredstvima iz EU fondova.

Sadržajno i konceptualno Strategija omogućuje gradu Novom Vinodolskom optimalno proračunsko i prostorno planiranje, a poduzetnicima, turističkim djelatnicima, poljoprivrednicima, ustanovama, udrugama civilnog društva i građanima Strategija omogućuje praktično korištenje pri pisanju projektnih prijava za projekte koji se namjeravaju financirati bespovratnim sredstvima iz lokalnog proračuna, županijskog proračuna i nacionalnih i EU fondova.

Grad Novi Vinodolski u zakonskom roku proveo je postupak „Ocjene o potrebi strateške procjene Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2015. do 2020.

godine“, u kojem je utvrđeno da predmetna Strategija neće imati značajan utjecaj na okoliš, na osnovu čega se utvrđuje da nije potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš. U spomenutom postupku zatražena su mišljenja svih relevantnih tijela javne vlasti i institucija (Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo kulture, Hrvatske vode d.o.o., HAKOM, Hrvatske šume i dr.)

Na kraju ostaje zajednički izazov Grada i svih društveno-gospodarskih dionika da kroz pripremu i provedbu projekata te kontinuitet poboljšane komunikacije i suradnje, rade na ostvarenju postavljene vizije razvoja i strateških ciljeva razvoja grada Novog Vinodolskog do 2020. godine.

13. POPIS TABLICA, DIJAGRAMA, GRAFIKONA, SLIKA I SWOT ANALIZA

POPIS TABLICA

Tablica 1: Stanovništvo po županijama RH.....	23
Tablica 2: Dobne skupine stanovništva grada Novog Vinodolskog.....	24
Tablica 3: Kontingenti stanovništva grada Novog Vinodolskog.....	26
Tablica 4: Kretanje broja nezaposlenih u RH, PGŽ i Novom Vinodolskom.....	32
Tablica 5: Nezaposleni po stupnju obrazovanja u razdoblju od 2006. do 2015. godine	32
Tablica 6: Godišnja ocjena kakvoće mora na plažama/kupalištima grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2009.do 2014. godine	41
Tablica 7: Duljine i površine nerazvrstanih cesta	63
Tablica 8: Ukupne duljine svih cestovnih prometnica.....	64
Tablica 9: Broj i veličina poduzeća 2014. godine prema područjima NKD-a.....	79
Tablica 10: Kretanje rezultata poslovanja poduzeća u razdoblju od 2013. do 2014. godine prema područjima NKD-a.....	80
Tablica 11: Pregled poduzeća s područja grada Novog Vinodolskog	82
Tablica 12: Struktura površina poljoprivrednog, šumskog i ostalog zemljišta grada.....	88
Tablica 13: Broj i vrsta životinja	88
Tablica 14: Površina korištenoga poljoprivrednog i ostalog zemljišta po kategorijama na području grada Novog Vinodolskog.....	89
Tablica 15: Turistički dolasci za razdoblje od 2012. do 2014. godine.	94
Tablica 16: Turistička noćenja za razdoblje od 2012. do 2014. godine	94
Tablica 17: Turistički smještajni kapaciteti na području grada Novog Vinodolskog.....	95
Tablica 18: Dječji vrtići i druge pravne osobe, djeca i zaposleni, početak pedagoške godine 2013./2014.	108
Tablica 19: Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, početak školske godine 2013./2014 u RH, PGŽ i Novom Vinodolskom.	111
Tablica 20: Broj ostvarenih oblika pomoći prema Odluci o socijalnoj skrbi Grada Novi Vinodolski.....	119
Tablica 21: Popis tematskih cjelina i izvora financiranja.	149
Tablica 22: BDP <i>per capita</i> u eurima, u tekućim cijenama i uz tekući tečaj po NUTS klasifikaciji.....	171

Tablica 23: Strateški ciljevi i prioriteta	183
Tablica 24: Dionici, uloge i odgovornosti	242

POPIS DIJAGRAMA

Dijagram 1: Sustav strateškog planiranja	4
Organigram 1: Organizacijski ustroj Grada Novog Vinodolskog	129
Organigram 2: Vizija razvoja grada Novog Vinodolskog	182

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika između dva Popisa na području PGŽ i Grada Novog Vinodolskog	25
Grafikon 2: Kretanje broja stanovnika po naseljima grada Novog Vinodolskog između dva Popisa – mutna slika kod ispisa	25
Grafikon 3: Stanovništvo prema narodnosti	28
Grafikon 4: Obrazovna struktura stanovništva grada Novog Vinodolskog	29
Grafikon 5: Obrazovna struktura stanovništva PGŽ	30
Grafikon 6: Zaposlenost u gradu Novom Vinodolskom prema NKD-u 2007	31
Grafikon 7: Rast nezaposlenih prema stupnju obrazovanja i njegovo kretanje u odnosu na 2008. godinu na području grada Novog Vinodolskog	34
Grafikon 8: Ostvarena noćenja prema vrsti smještaja	96
Grafikon 9: Prihodi i primici Grada Novog Vinodolskog	130
Grafikon 10: Udio prihoda i primitaka proračuna Grada Novog Vinodolskog od 2010. do 2014. godine	131
Grafikon 11: Porezni prihodi Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine	132
Grafikon 12: Prihodi od imovine Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine	132
Grafikon 13: Kretanje prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima za razdoblje od 2010. do 2014. godine	134
Grafikon 14: Struktura rashoda i izdataka Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine	135
Grafikon 15: Rashodi za zaposlene i materijalni rashodi Grada za razdoblje od 2010. do 2014. godine	136

Grafikon 16: Struktura materijalnih rashoda Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	137
Grafikon 17: Subvencije, pomoći i donacije Grada Novog Vinodolskog za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	138
Grafikon 18: Rashodi Grada Novog Vinodolskog za nabavu nefinancijske imovine za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	139
Grafikon 19: Rashodi Grada Novog Vinodolskog prema funkcijskoj klasifikaciji za razdoblje od 2010. do 2014. godine.....	140
Grafikon 20: Ostvareni proračunski suficit/deficit Grada Novog Vinodolskog u promatranom razdoblju od 2010. do 2014. godine.....	141
Grafikon 21: Kretanje BDP – a u RH od 2004. do 2012. godine	173
Grafikon 22: Kretanje udjela BDV-a po djelatnostima od 2004. do 2012. godine	174
Grafikon 23: Faktori rashodne strukture BDP-a od 2004. do 2012. godine	175

POPIS SLIKA

Slika 1: Geografski položaj Primorsko – goranske županije	12
Slika 2: Geografski položaj grada Novog Vinodolskog	14

POPIS SWOT ANALIZA

1. SWOT ANALIZA PRIRODNIH I LJUDSKIH RESURSA	60
2. SWOT ANALIZA INFRASTRUKTURE.....	77
3. SWOT ANALIZA GOSPODARSTVA	104
4. SWOT ANALIZA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	124

14. PRILOZI

Prilog 1. Radni tim za izradu Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog

KLASA: 302-02/14-01/11
UR.BROJ: 2107/02-01-14-2
Novi Vinodolski, dana 23. listopada 2014. godine

Na temelju članka 21. Statuta Grada Novi Vinodolski (Službene novine Primorsko-goranske županije broj 12/13 i 18/14) i članka 52. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Novi Vinodolski (Službene novine Primorsko-goranske županije broj 28/09 i 12/13) Gradsko vijeće Grada Novi Vinodolski na 12. sjednici održanoj dana 2014. godine donijelo je slijedeći

ZAKLJUČAK

1. Pristupa se izradi Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog.
2. Za izradu Strategije razvoja Grada Novog Vinodolskog imenuje se Tim u slijedećem sastavu:
  - 2.1. Sandra Ristić, voditelj,
  - 2.2. Petra Opačak, član,
  - 2.3. Ivona Blažević, član,
  - 2.4. Marijan Baričević, član,
  - 2.5. Željko Tufekčić, član, vanjski suradnik,
  - 2.6. Ognjen Andrić, član, vanjski suradnik.
3. Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

**PREDSJEDNIK
GRADSKOG VIJEĆA
Neven Pavelić**

